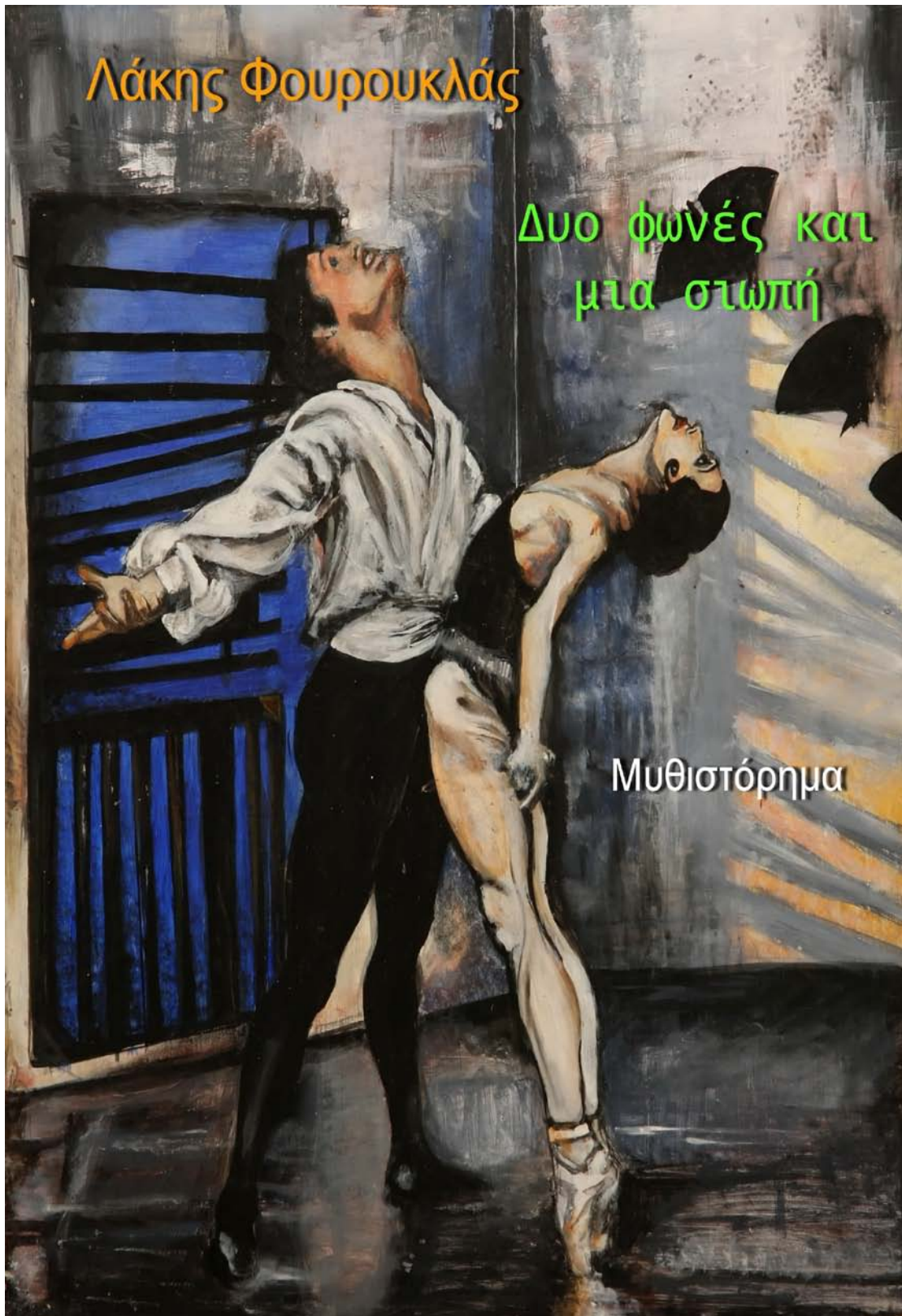

Λάκης Φουρουκλάς

Δυο φωνές και
μια σιωπή

Μυθιστόρημα

Λάκης Φουρουκλάς

Δυο φωνές και μια σιωπή

Μυθιστόρημα

Φωτογραφία εξωφύλλου: Graceful Dancers. © Duncan Noakes. Dreamstime
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Λ.Φ.
Ηλεκτρονική Έκδοση (e-book): Μάρτιος 2011

Μέρος Α΄

1

Κάθεται σε μια παλιά ξύλινη, φθαρμένη στο πέρασμα του χρόνου πολυθρόνα, και κοιτά έξω τη βροχή που πέφτει απαλά, αβίαστα, σα σε μια αρμονική της φύσης χορογραφία, και νιώθει το μέσα της αμείλικτα να καταβρέχεται, πικρά να πλημμυρίζει. *Πώς φτάσαμε ως εδώ;* αναρωτιέται. *Πώς;* βροντοφωνάζει. *Πώς;* ωρύεται και νιώθει να καταρρέει. Αλλά, η ασυγχώρητη της μοναξιά, οι τοίχοι κι η βροχή, δεν της δίνουν καμία απάντηση. Δεν την περιμένει, άλλωστε. Δεν χρειάζεται να την περιμένει, αφού πολύ απλά την ξέρει. Και την ξέρει πολύ καλά. Κι αυτή η απάντηση ακριβώς είναι που την σκοτώνει, που τη φέρνει κάθε μέρα, κάθε ώρα, όλο και πιο κοντά στο χείλος του γκρεμού, που την οδηγεί οριστικά και αμετάκλητα στην αυτοκαταστροφή. Ξεφυσάει. Τον καημό της ξεφυσάει ξεψυχισμένα και τον κάτασπρο διάφανο καπνό από ένα τσιγάρο βαρύ, νωχελικό, που σύντομα κι αυτό θα φτάσει στο τέλος του, που σε πολύ λίγο θ' αναπαυθεί με τη σειρά του δίπλα πάνω σε άλλα πολλά, στο θολά πράσινο μαρμάρινο τασάκι.

Πρέπει να κάνω κάτι, σκέφτεται, αλλά τι; Τι να κάνει; Αφού ο έλεγχος, έτσι στα ξαφνικά, ξέφυγε απ' τα χέρια της – απ' τα χέρια τους. Όχι πώς τον είχαν ποτέ στ' αλήθεια, όχι απόλυτα. Την κυρά ζωή, είτε μας αρέσει είτε όχι, στο τέλος της ημέρας κανείς δεν μπορεί να την ελέγξει, να της βάλει χαλινάρι, πάντα τα δικά της κάνει αυτή, χαρίζοντας την ίδια ώρα στους κακόμοιρους φτωχούς ανθρώπους κάποια ψίχουλα, μικρές ψευδαισθήσεις ασφάλειας και σιγουριάς. Να, σαν κι αυτές που είχε μέχρι χθες η Βασιλική. Σαν κι αυτές που μάταια και στα όρια της απόγνωσης προσπαθεί να αναστήσει τώρα μέσα της. Όλα, πίστευε, ότι θα πήγαιναν καλά γι' αυτούς, ότι δε θα την πάθαιναν όπως τόσοι άλλοι, πώς κάποιες δυνάμεις ορατές και αόρατες θα τους φυλούσαν κάτω απ' τις φτερούγες τους, ότι ήταν γραμμένη στ' αστέρια η ευτυχία τους. Κάποια φορά μάλιστα πλήρωσε αδρά και με φλεγόμενη ορμή κάποια περιπλανώμενη χειρομάντισσα, για να επιβεβαιώσει τις ακυρωμένες ψευδαισθήσεις της. Κι εκείνη πρόθυμα το έκανε, με κρυφή χαρά και υποκρισία στοχαστική – όπως ακριβώς της επέβαλλε ο ρόλος της. Της υποσχέθηκε μια μοναδικά υπέροχη ζωή, μα τα πλήθια όνειρά της έμειναν ανεκπλήρωτα, σβήστηκαν ξάφνου -προσωρινά ή όχι, δεν ξέρει- απ' το σφουγγάρι του χρόνου.

Και τώρα; Τώρα στέκεται αμίλητη και παγωμένη σ' ένα μακάβριο της ζήσης σταυροδρόμι, και δεν ξέρει προς τα πού να κινηθεί και πώς, αγνοεί πια που θα τη βγάλει ο από πολύ παλιά καθορισμένος δρόμος της, αφού από τη μια στιγμή στην άλλη μοιάζει να μεταμορφώθηκε σ' ένα δύσβατο μονοπάτι, στη μέση του πουθενά. Κλείνεται λοιπόν ερμητικά στους τέσσερις τοίχους ενός σπιτιού αφόρητα βουβού και του φουρτουνιασμένου μέσα της, κι αναπολεί ένα παρελθόν πλούσιο, μα λειψό πια στα μάτια της πολύ, κι ένα μέλλον που όσο κι αν το επιθυμεί, μάλλον ποτέ δε θ' ανατείλει.

Οι ριπές της βροχής τη βγάζουν πού και πού απ' τις μακάβριες σκέψεις της, αλλά όχι για πολύ. Ανοίγει για λίγο τα μάτια και κοιτά μέσα από ένα παράθυρο νοτισμένο προς τα έξω, προς ένα κόσμο που της φαντάζει αλλόκοτος, εξωπραγματικός, αφού - απλά και μόνο- εξακολουθεί πεισματικά να υπάρχει. Ακούει τις βιαστικές σταγόνες καθώς πέφτουν, με δύναμη περίσσια μα γαλήνια, αναπηδώντας στο πλακόστρωτο,

και βλέπει τα πρώτα φώτα της νύχτας που φθάνει, να τους ζωγραφίζουν με πινέλα φαντασίας, πορτοκαλοκίτρινες σκιές. Ένα κορίτσι ψηλό, μελαχρινό και πανωραίο, ντυμένο μ' ένα κόκκινο καλοκαιρινό φουστάνι, βρεγμένο ως το κόκαλο, με τα μαλλιά πιασμένα στητά σε κότσο, και ένα μικρό μαύρο σακίδιο στον ώμο, στέκεται κάτω από μια τέντα και σα να τουρτουρίζει. Κι όμως χαμογελά! Χαμογελά για το απροσδόκητο. Μάλλον την έπιασε εξ απροόπτου ετούτη η ξαφνική ανοιξιάτικη μπόρα, ωστόσο δε στάθηκε ικανή να της χαλάσει τα κέφια, φαίνεται να την απολαμβάνει κίολας. Το πρόσωπό της, ακόμη κι από απόσταση, μοιάζει να λάμπει, να φωτίζεται από του έρωτα τη φλόγα. Για μια στιγμή φευγαλέα σκέφτεται να την προσκαλέσει μέσα, στο σπίτι της, στη φυλακή της, για να στεγνώσουν τα ρούχα, για να ζεσταθεί το κορμί της, αλλά δεν το κάνει. Δεν μπορεί να το κάνει. Τα προβλήματα των άλλων δεν την αφορούν καθόλου, όχι πια. Εξάλλου αυτά είναι πολύ μικρά, πολύ ασήμαντα, μπροστά στα δικά της τα μέγιστα, τα με το αίμα μιας βαθιά πληγωμένης ψυχής βαμμένα.

Η βροχή αγριεύει, το μέσα της απερίσπαστα θεριεύει. *Πού να είναι τώρα εκείνος; Πού να είναι ο άντρας της, ο Αντρέας της;* Δε ρωτάει, όχι σ' αλήθεια, αφού ξέρει. Ξέρει που είναι και τι κάνει. Και ξέρει ότι δε θα μπορούσε αυτή την ώρα να είναι εκεί μαζί της, αλλά να, τον χρειάζεται πολύ. Το κορμί της τον χρειάζεται, θέλει τόσο πολύ να νιώσει το δικό του δίπλα της. Η ψυχή της τον χρειάζεται, για να τις κατευνάσει τους φόβους. Όλο της το είναι τον χρειάζεται. Τον χρειάζεται. Μόνο εκείνος μπορεί και την ηρεμεί, μονάχα αυτός μπορεί και την κάνει να εκρήγνυται. Κανείς άλλος δεν τη ξέρει πιο καλά, κανένας δεν τη λάτρεψε τόσο πολύ και τόσο βαθιά. Κατέχει τον τρόπο, ξέρει το μυστικό. Τον τρόπο να της μιλά και να την αγγίζει, το μυστικό να τη γεμίζει χαρά.

Προτού τον γνωρίσει δεν μπορούσε ποτέ να φανταστεί τον εαυτό της ικανό να ερωτευτεί. Όλοι οι ίδιοι της φαίνονταν οι άντρες: παιδιά της μαμάς, απλώς παιδιά, ανούσιοι και λειψοί. Αλλά όχι ο Αντρέας, εκείνος όχι. Απ' την πρώτη στιγμή που τον αντίκρισε τον διάβασε, τον κατάλαβε. Ήταν διαφορετικός αυτός, πεισματάρης, δυνατός. Και αν τον κατακτούσε ήταν σίγουρη πώς, αυτός ποτέ δε θα της κλαιγότανε, κι ότι πάντα θα ήταν εκεί, δίπλα της, να τη στηρίζει και πάνω της να στηρίζεται, γη και βράχος μαζί.

Αλλά να που τώρα δεν είναι. Τα έφερε έτσι η πλανεύτρα η ζωή και τον έχασε. Τον έχασε χωρίς να τον χάσει. Την παράτησε μα δεν την εγκατέλειψε. Όχι, παρόλο το δάκρυ και τον πόνο της, δεν την απογοήτευσε ποτέ, κι αυτό το αναγνωρίζει. Έφυγε επειδή έπρεπε να φύγει, επειδή δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς. Ωστόσο, ήταν ακόμη ο άντρας της και, όταν περάσει η φουρτούνα -*κάνε θεέ μου να περάσει γρήγορα*, μέσα της κρυφά παρακαλεί- ίσως τότε γυρίσει και πάλι κοντά της. Όχι ίσως, θα το κάνει, είναι σίγουρη γι' αυτό. Φτάνει τα πράγματα να παν καλά. Φτάνει να μην έρθουν τα χειρότερα – που προσωπικά για την ίδια δε θα ήταν και τόσο κακά. Φτάνει να μην πληρώσουν στον κόσμο ετούτο, σ' αυτή τη ζωή για τις αμαρτίες τους. Φτάνει να ζήσει...

«Δεν πας καλά, Βασιλική».

«Λες να μην το ξέρω;»

«Ε, αφού το ξέρεις γιατί δεν κάνεις κάτι γι' αυτό; Γιατί δεν προσπαθείς, έστω και λίγο, να βοηθήσεις τον εαυτό σου;»

«Να κάνω τι; Όλη μέρα κι όλη νύχτα αυτό σκέφτομαι -τι νόμισες δηλαδή;- αλλά απάντηση δε βρίσκω. Να κάνω τι; Αφού τα έχω χαμένα, είμαι αδύναμη...»

«Να πας να τον βρεις, να σταθείς δίπλα του δυνατή, να τον στηρίξεις, να του δείξεις το μέγεθος της αγάπης σου, τώρα που πιο πολύ από ποτέ σε χρειάζεται.»

«Μα δε με θέλει εκεί, δε με θέλει τώρα, όχι πια, κοντά του. Δεν καταλαβαίνεις αυτό που συμβαίνει, Δανάη, δεν το καταλαβαίνεις. Νιώθει ένοχος για όσα έγιναν, ρίχνει το φταίξιμο στον εαυτό του, κι ας μην έφταιξε σε τίποτα – τουλάχιστον όχι άμεσα.»

«Ε, τότε βρες κάτι να κάνεις, κάτι χρήσιμο ή άχρηστο ή δεν ξέρω τι, κάτι για να κρατάς το μυαλό σου απασχολημένο. Για να μη σε τυραννάνε συνέχεια οι μαύρες σκέψεις, για να μην τρελαθείς.»

«Δεν μπορώ, φιλενάδα, απλά δεν το μπορώ. Δεν έχω το κουράγιο, αλλά ούτε και τη θέληση για ν' ασχοληθώ με τίποτα άλλο. Μόνο για τον άντρα μου, μονάχα γι' αυτόν έχω χώρο μέσα μου, κι ας πονώ. Όλ' τ' άλλα φαντάζουν στα μάτια μου ασήμαντα, ανύπαρκτα, δίχως ουσία καμιά.»

Μένουν για λίγο σιωπηλές οι δυο τους. Κοιτούν η μια την άλλη σχεδόν αμήχανα, μοιράζονται τα βλέμματα της θλίψης τα λίγο ενοχικά, τα λίγο αλλοπαρμένα, τα λίγο ραγισμένα. Έχουν μεγαλώσει πια ασυγχώρητα πολύ οι δύο φιλενάδες, κι όσο κι αν κοροϊδεύουν τον εαυτό τους πού και πού, δεν τους περισσεύει ο καιρός για καινούριες ευκαιρίες, για νέα στο χημείο του έρωτα πειράματα. Πρέπει να συνεχίσουν να ζουν τη ζωή όπως τους έλαχε, με τα σωστά της και τα λάθη της, με τα πάνω και τα κάτω της, με τις πτήσεις και τις πτώσεις της, και με τις αγωνίες – προπάντων μ' αυτές. Άλλη επιλογή δεν υπάρχει.

Παρατηρεί έντονα τη Βασιλική η Δανάη -μ' εκείνα τα μεγάλα της μάτια τα καφέ, τα διεισδυτικά- βλέπει καθαρά το μέσα της φίλης της, που μοιάζει να παλεύει, αλλά πολύ νωρίς να παραδίδεται. Μοιάζει να έχει πάρει πια για τα καλά το δρόμο τον πολύ γνωστό, τον από πολλούς κι από πάντα συχνά ταξιδεμένο, το χωρίς επιστροφή. Κι όμως είναι όμορφη γυναίκα, πολύ, κι ας έχει πατημένα τα σαράντα. Μ' εκείνα τα ξεβαμμένα πράσινα μάτια, με την ψηλή αγέρωχη κορμοστασιά, και με τα κόκκινα της φωτιάς μαλλιά, που χύνονται ποτάμια κυματιστά στις πλάτες της, χαρίζοντάς της πιότερη ακόμη γοητεία, μοιάζει έτοιμη, ανά πάσα στιγμή, να κατακτήσει τον καθένα. Αλλά η ομορφιά της, όπως φαίνεται, δεν είναι ικανή να της γαληνέψει την ψυχή, αφού πίνει πολύ και καπνίζει και πίνει πιο πολύ. Τρώει λίγο, λίγο μιλά, πολύ σιωπά, κι ας είναι φανερό ότι το μέσα της φωνάζει. Συμπεριφέρεται σα να μην ανήκει σ' αυτή τη γη, αλλά σε κάποια άλλη ξεχωριστή, κάποια που δημιούργησε εντός της, που έκτισε σιγά σιγά με τα πυρακτωμένα τούβλα του έρωτα. Και κάθε φορά που ανοίγει το στόμα για να πει κάτι, μόνο για εκείνη τη γη μιλάει, για τον άντρα της, για τον άντρα που δεν ήταν ποτέ, που δεν έγινε ποτέ αποκλειστικά δικός της, τουλάχιστον όχι επίσημα. Θέλει να τη βοηθήσει, πρέπει να τη βοηθήσει, αυτό επιβάλλει το καθήκον της σα φίλης, αλλά πώς; Πώς να της

ανοίξει τα μάτια στην πραγματικότητα; Πώς να τη βγάλει απ' τα σκοτάδια του μυαλού της; Πώς να την κάνει επιτέλους να καταλάβει ότι κι αν κάτι χάθηκε, δε χάθηκαν όλα; Πώς να την ξυπνήσει; Από λόγια και παρηγοριές τη χόρτασε, τι άλλο να κάνει γι' αυτή; Να της ρίξει ένα χαστούκι; Να την πλακώσει στο ξύλο, μήπως και δει φως; Αλλά όχι, δε θα μπορούσε να το κάνει αυτό.

«Πίνεις πολύ, ρε συ», τολμά να της πει.

«Χα! Κι εσύ που δεν πίνεις δηλαδή, τι κατάλαβες;» Την αποστόμωσε.

Έλα ντε. Τι κατάλαβε; Στ' αλήθεια τι; Όσο κι αν αρνείται να το παραδεχτεί, όσο κι αν δεν έχει το θάρρος να το ομολογήσει και στον εαυτό της τον ίδιο, κι εκείνη εδώ και καιρό στον ίδιο βόθρο ζει, στα ίδια σκατά παραδέρνει. Το μόνο που εκείνη είναι, να, λίγο πιο τυχερή, καθώς δε νιώθει τόσο έντονα τον πόνο, καθώς δεν ξεχειλίζει από οργή και πικρία όπως η φιλενάδα της. Υποφέρει σιωπηλά, καρτερικά.

Σηκώνεται απ' την πολυθρόνα με μια κάποια δυσκολία, λες και το κορμί δε θέλει να εγκαταλείψει τη θέση του, τεντώνει για λίγο τα μουδιασμένα άκρα της και πλησιάζει με βήματα αργά, σχεδόν διστακτικά τη Βασιλική, καθώς εκείνη ρουφάει μ' ανεπίτρεπτο πάθος, αλλά δίχως καμιά εμφανή ευχαρίστηση, την τελευταία γουλιά απ' το ουίσκι της. Η φύση έξω σκοτεινιάσε πια, η νύχτα πήρε ν' αγριεύει, οι σιωπές τώρα θα γίνουν σίγουρα αφόρητες αν τους ανοίξουν την πόρτα. Πρέπει πάση θυσία να συνεχίσουν μιλάνε, για κάτι, για οτιδήποτε, ακόμη και για κείνον, ώστε να ξορκίσουν όπως όπως τα φαντάσματα της μοναξιάς που τις ζώνουν απειλητικά, για να μασκαρέψουν τη θλίψη τους. Κάθεται δίπλα της. Την κλείνει κτητικά, ασφυκτικά στην αγκαλιά της, δίχως πόθο μα με ορμή και πάθος. Τα μαλλιά της μυρίζουν καπνό και απλυσιά, το κορμί της το νιώθει σφιγμένο, σκληρό, σχεδόν απολιθωμένο. Σαν αρχαίο άγαλμα, ξεχασμένο στα στοιχεία του χρόνου και της φύσης, μοιάζει. Όμως ξάφνου τη νιώθει λίγο να χαλαρώνει κι ύστερα να συσπάται. Το είναι της όλο μοιάζει να τρέμει. Η αλκοολούχα ανάσα της σιγά σιγά αλλάζει ρυθμό, κι αρχίζει να κλαίει σιωπηλά, φαινομενικά ατάραχα, λες κι από μέσα της μόνο θρηνεί. Πάει να πει κάτι η Δανάη, αλλά δεν την αφήνει. Της κλείνει το στόμα με δάχτυλα που μυρίζουν αποπνικτικά νικοτίνη, προτού προλάβει να μιλήσει, και απλά συνεχίζει να αδειάζει χωρίς σταματημό τα πηγάδια της ψυχής της, ώστε να έχει χώρο για να γεμίσει μετά ξανά – με νέες σκέψεις, με τις ίδιες λύπες, και με απέραντες παρόμοιες σιωπές. Όταν τα δάκρυα αρχίζουν να στερεύουν, όταν οι βραχνές αναπνοές της αποκτούν και πάλι τον κανονικό τους ρυθμό, τότε σηκώνει το ραγισμένο πράσινο των ματιών της, από όπου απουσιάζει κάθε αντανάκλαση φωτός, και κοιτά με στοργή και μια δόση απορίας τη φίλη της.

«Δεν κλαίω ζητώντας τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα της παρηγοριάς», της λέει, «καμιά βοήθεια. Κλαίω εκλιπαρώντας να μου κάνει δώρο ο θεός τη σιωπή, οι φωνές που ηχούν μέσα μου και με ξεκουφαίνουν, που δε με αφήνουν στιγμή να ησυχάσω, να βγάλουν επιτέλους το σκασμό».

Σιωπή ζητά λοιπόν, σιωπή της δίνει κι η Δανάη – στο έξω της, όχι στο μέσα της. Στο τελευταίο όσο κι αν προσπαθήσει, αποκλείεται η ίδια να βάλει φίμωτρο. Απ' τη φίλη της, αποκλειστικά και μόνο, εξαρτάται αυτό. Θα μπορούσε όμως να κάνει κάτι άλλο;

«Μπορείς;» Τη βγάζει απ' τις σκέψεις της προτείνοντάς της το ποτήρι για να το γεμίσει και πάλι με το νερό της φωτιάς. Το δέχεται. Σηκώνεται αργά και βαριεστημένα και με σερνόμενα βήματα κατευθύνεται προς τη μικρή κουζίνα, όπου

επικρατεί το απόλυτο χάος. Στοίβες τα πιάτα και τα ποτήρια στο νεροχύτη, άπλυτα λες εδώ και αιώνες, ξεσκονόπανα πεταμένα από δω κι από κει, ακόμη και ρούχα παρατημένα στο πάτωμα. Της περνά απ' το μυαλό η σκέψη να συμμαζέψει λίγο, αλλά αλλάζει γνώμη. Εξάλλου αν το έκανε θα την εκνεύριζε, δεν έχει καμία απολύτως αμφιβολία γι' αυτό. Βρίσκει λοιπόν ένα καθαρό ποτήρι, το βάζει δίπλα σ' εκείνο της Βασιλικής στον πάγκο, και γεμίζει και τα δύο με ουίσκι και πάγο. Θ' αναζητήσει μαζί της την προσωρινή λύτρωση της μέθης. Θα πιούμε λοιπόν. Θα τα πιούμε οι δυο τους συντροφιά μέχρι τελικής πτώσεως αυτή τη νύχτα. Θα τα πιούμε, κι ας τους ξημερώσει ό,τι θέλει ο θεός την επόμενη μέρα. Επιστρέφει κοντά της. Σβήνει το φως. Το λιγοστό που μπαίνει απ' το δρόμο λούζει με παράταιρες σκιές το δωμάτιο.

Κάθονται δίπλα-δίπλα, κολλητά η μια στην άλλη, σαν ένα σώμα πονεμένο αλλά άυλο, και δίχως φωνή συνομιλούν με το σκοτάδι. Το σκοτάδι του χώρου, που αβίαστα, αλλά εντελώς ξαφνικά έφτασε, του χρόνου που αμετάκλητα έφυγε, κι εκείνο το σκοτάδι της ζωής το αξεδιάλυτο, που ποτέ δεν μπόρεσαν να διαπεράσουν με το βλέμμα. *Σαν μινιατούρα μοιάζω δίπλα της*, σκέφτεται βγάζοντας τη γλώσσα στον εαυτό της η Δανάη, αφού αυτή σε αντίθεση με τη φίλη της, είναι κοντή πολύ - ενάμιση μέτρο, με τα χέρια στην ανάταση λέει- κοντή, αλλά χαριτωμένη. Με κόκκινα κι αυτή, κοντοκουρεμένα όμως και ίσια μαλλιά, και με κορμί σχεδόν παιδικό, απομεινάρι μιας ανέφικτης εφηβείας. Σαν κόρη με μάνα μοιάζουν, κι ας η μάνα δείχνει νεώτερη απ' την κόρη.

«Η γη γυρίζει και μας συγυρίζει», λέει ύστερα από πολλή ώρα αβάστακτης σιωπής, σε μια ανύποπτη στιγμή η Βασιλική, για να ξεσπάσουν κι οι δύο σε γέλια τρανταχτά και ασυγκράτητα, απ' τη μέθη καλά καμωμένα.

«Με ρωτάς τι έπαθα και κόλλησα μαζί της; Τι να σου πω, ρε φίλε; Λες και ξέρω κι εγώ! Ένα μόνο πράγμα μπορώ να σου πω, και αν το κάνω, θα γελάσεις, να είσαι σίγουρος γι' αυτό».

«Για λέγε».

«Ξέρεις ποιο ήταν το πρώτο δώρο που μου έκανε όταν τη γνώρισα, προτού καν την παρασύρω, ή μάλλον με παρασύρει εκείνη, στο κρεβάτι της»;

«Ξέρω 'γώ; Ένα φλασκί με καλό κρασί; Καμιά γραβάτα; Ή μπας και σου χάρισε σώβρακα με λουλουδάκια;» απάντησε ρωτώντας πειρακτικά εκείνος.

«Ένα κουτί με προφυλακτικά. Για τις νύχτες ηδονής που σε περιμένουν, μου είπε».

Άρχισαν κι οι δυο να γελάνε με την καρδιά τους, να συσπώνται κι από τον καπνό των τσιγάρων και το πιοτό να πνίγονται.

«Καλή», επικρότησε, όταν κατάφερε να βρει ξανά τις ανάσες του ο Γιώτης.

«Περισσότερο από καλή», υπερθεμάτισε, με μια χρεία θαυμασμού στη φωνή ο Αντρέας. «Κι αυτό ακριβώς είναι το πρόβλημα, φίλε μου: πώς αφήνεις βρε, πώς παρατάς μια τέτοια γυναίκα;»

«Έλα μωρέ, υπάρχουν κι άλλες γυναίκες στον κόσμο, είτε καλύτερες είτε χειρότερες από αυτή, όλο και κάποια θα βρεθεί για σένα τον μπουνταλά και άχαρο. Εξάλλου...»

Δεν τον άφησε να τελειώσει την κουβέντα του. Ήξερε πολύ καλά τι θα του έλεγε ο άλλος, και το συγκεκριμένο θέμα, εκείνο που τον έκαιγε, δεν ήθελε να το αγγίξει τώρα, μην τύχει και τσουρουφλιστεί. Κάκιζε σιωπηλά τον εαυτό του, του έλεγε ότι είναι δειλός, αλλά και πάλι δεν το έκανε η καρδιά του να κάνει βουτιά στα βαθιά νερά όπου ήθελε να τον οδηγήσει ο Γιώτης.

«Μα δε θέλω άλλες, φίλε μου -τι να μου κάνουν αυτές;- εκείνη θέλω μόνο. Αλλά έτσι όπως ήρθαν τα πράγματα, έτσι όπως μας τα έφερε η καταραμένη η ζωή, πρέπει να χωρίσουμε. Δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Θέλω για μια φορά να κάνω το σωστό».

«Ε, κάντο τότε. Και μην προσπαθείς ν' αλλάξεις θέμα. Νομίζεις ότι δε σε καταλαβαίνω; Όσο όμως κι αν επιχειρείς να ξεχάσεις τι έγινε είναι αδύνατον, οπότε καλύτερα απλά ν' ασχοληθείς μ' αυτό. Τι άλλο να σου πω; Λόγια του αέρα θες; Δεν έχω. Πήγαινε αλλού γι' αυτά. Το μόνο που σου λέω είναι, κάνε αυτό που πιστεύεις. Σωστό ή λάθος, θα φανεί στην πορεία».

«Αυτό ακριβώς θα κάνω, ή μάλλον το έκανα ήδη, και γι' αυτό υποφέρω τόσο. Με σκοτώνει η απουσία της. Νιώθω άδειος χωρίς εκείνη, νεκρός. Όταν ήμουνα μαζί της χαιρόμουνα τη ζωή, γλεντούσα την κάθε στιγμή της».

«Τόσο πολύ την αγαπάς λοιπόν; Για δες...»

«Δεν είναι αγάπη, Γιώτη, είναι -πώς το λένε οι γραμματιζούμενοι;- είναι χημεία. Αυτό είναι, και κάτι ακόμη περισσότερο, κάτι για μένα ανεξήγητο και πολύ μεγάλο. Μόλις τη βλέπω το αίμα μου ανάβει, το κορμί μου αγριεύει, θέλει να την αγκαλιάσει με ορμή και να μπει μέσα της με βία, για να καταλαγιάσει ο πόθος, να χορτάσει φωτιά και να σβήσει η φλόγα. Αμάν, δεν ξέρω τι μου γίνεται πια. Τι μ' έπιασε τώρα στα γεράματα κι άρχισα τις ποιητικούρες;»

Άρχισαν να γελάνε και πάλι, μα πιο συγκρατημένα, λιγότερο τρανταχτά.

«Πλάκα έχεις, φίλε μου, μα δε μας πήραν πια και τα χρόνια. Όσο για τις ποιητικότητες ήταν πάντα η ειδικότητά σου – ή μήπως ξέχασες κιόλας τα παλιά. Πάντως σε νιώθω ρε, σε καταλαβαίνω. Μου έτυχε κι εμένα μια φορά αυτό που λες, πριν χρόνια πολλά σε λιμάνια ξένα, και τα 'χασα ολότελα, ξεμυαλίστηκα, για μια εποχή δεν ήξερα ποιος ήμουν και που πήγαινα. Το απόλαυσα όσο τίποτα άλλο στη ζωή μου μέχρι τότε, αλλά δεν κράτησε. Ευτυχώς ή δυστυχώς, δεν ξέρω. Ή, μάλλον όχι, ψέματα λέω, ξέρω: ευτυχώς που δεν κράτησε, κι έτσι έφερε η τύχη στο δρόμο μου αυτή την ευλογία που τώρα αποκαλώ γυναίκα μου. Τότε με όριζε, όπως και σένα με τη λεγάμενη, η λαγνεία, τώρα με ορίζει η αγάπη».

«Οι γυναίκες», είπε με θαυμασμό κι αναστέναξε ο Αντρέας.

«Στις γυναίκες», σήκωσε το ποτήρι με τη ρετσίνα σε πρόποση ο Γιώτης.

Έμειναν για λίγο σιωπηλοί, παρατηρώντας προσεκτικά τους υπόλοιπους θαμώνες στο καφενείο, που δεν έμοιαζε να τους σκιάζει σκοτούρα καμιά. Σα να τους ζήλευαν λίγο κιόλας – η αλήθεια να λέγεται. Μα η σιωπή δεν κράτησε για πολύ. Είχανε καιρό να τα πούνε πρόσωπο με πρόσωπο οι φίλοι. Και τώρα που έφτασε επιτέλους η ώρα δεν έχουνε τίποτ' άλλο να συζητήσουν απ' το κακά που τους βρήκαν. Το μόνο που ο ένας θα λέει και δε θα σταματά, ενώ ο άλλος απλά θα ακούει και θα ρωτά.

«Πόσο καιρό είστε μαζί;»

«Πάνω κάτω τέσσερα χρόνια θαρρώ».

«Καυγάδες;»

«Ου, αμέτρητοι. Αλλά για να σου πω το κρίμα μου -και μη γελάσεις- γι' αυτό μου αρέσει τόσο η νταρντάνα. Επειδή μ' αυτή μπορώ να τσακώνομαι άγρια, να σπάω πράγματα, να βρίζω, να καταριέμαι, να βγάζω τα απωθημένα μου. Πού και πού μου πετάει κι αυτή ό,τι βρει μπροστά της: τασάκια, βάζα, πιατικά. Μια φορά έσπασε και την οθόνη της τηλεόρασης προσπαθώντας να με πετύχει μ' ένα αμπαζούρ – γέλιο που ρίξαμε μετά! Ειλικρινά στο λέω, αν δεν ήτανε αυτή που είναι, τόσο οργισμένη, τόσο φωνακλού και αλανιάρα, δε θα την ήθελα. Δεν είναι δα και η ομορφότερη γυναίκα στον κόσμο. Αν και ίσως είναι η πιο ειλικρινής. Τίποτα δεν κρατάει μέσα της αυτή. Έτσι και πει ν' ανοίξει το στόμα της, όλοι τρέχουνε για να κρυφτούν».

«Ακόμη και τώρα;»

«Τώρα; Δεν ξέρω στ' αλήθεια να σου πω, αλλά στο λίγο που την είδα πρόσφατα μου φάνηκε ότι άλλαξε. Σα να μαλάκωσε κάπου, σα να ράγισε. Και φυσικά γι' αυτό φταίω μάλλον εγώ. Αλλά κι εκείνη φταίει, όχι τόσο, αλλά αρκετά, αφού της είπα από την αρχή ποιος είμαι. Της είπα τι θέλω να κάνω στη ζωή μου και τι αγαπώ πότε στον κόσμο. Τίποτα δεν της έκρυψα. Της τα είπα όλα και τάχατες τα κατάλαβε, τάχατες δεν είχε κανένα πρόβλημα μ' αυτά, όμως τώρα...»

«Δε θα σου χαϊδέψω τ' αυτιά, φίλε μου. Ό,τι και να πιστεύεις για κείνη έχει και τα δίκια της. Μετά από τέσσερα χρόνια σχέσης λογικά θα περίμενε το κάτι παραπάνω».

«Τα έχει, δε λέω, αλλά...»

«Άσε, καλύτερα να μη μιλήσεις – για σένα δηλαδή. Καμιά μαλακία θα πεις σίγουρα και θα σε κράξω. Βγάλε το σκασμό και άσε να δούμε τι θα φέρει ο χρόνος. Ίσως τα πράγματα γίνουν πιο καλά».

«Το πιστεύεις στ' αλήθεια αυτό που μου λες τώρα;»

«Το πιστεύω απόλυτα και στο λέω με το χέρι στην καρδιά. Είδα και χειρότερα στη ζωή μου, πολύ χειρότερα. Το θέμα είναι μην αφήσεις να σε πάρει από κάτω, να μην αφήσεις να χαθεί από μέσα σου η ελπίδα».

«Ελπίζω, αλλά φοβάμαι κιόλας. Θυμάσαι; Θυμάσαι τότε που ήμασταν μικροί, κι ύστερα λίγο πιο μεγάλοι; Να κοιτάμε μπροστά, όλο αυτό μας έλεγαν. Αλλά αυτή τη στιγμή ούτε μπροστά μήτε πίσω δεν τολμώ να κοιτάξω. Εδώ και λίγες μέρες, από τότε που συνέβηκε το κακό δηλαδή, δεν περιμένω πια τον ήλιο, αλλά μονάχα περισσότερη βροχή».

«Ίσως να βρέξει και να ξεπλύνει τα κακώς έχοντα...»

«Μαλακίες λες. Ακούς εκεί: να ξεπλύνει τα κακώς έχοντα! Αφού κι εκείνα εγώ, ή μάλλον εμείς, με τα χέρια μας τα ίδια, τα δημιουργήσαμε. Λες να νοιαστεί ξαφνικά για μας ο καλός θεούλης και να τρέξει να μας βοηθήσει;»

«Για το θεό δεν ξέρω -δεν έχω πολλά πάρε δώσε μαζί του- αλλά η ζωή πάντα κάνει τα δικά της. Έμαθα ποτέ να μη λέω ποτέ, αφού είδαν πολλά και θαυμαστά τα μάτια μου. Δεν ξέρεις τι μπορεί να συμβεί».

«Δε ξέρω, δεν ελπίζω, δεν προσεύχομαι. Σ' αυτά τα βρώμικα νερά θα κολυπήσουμε εγώ κι εκείνη μοναχά, μα χώρα».

«Άντε, γεια μας και καλή καρδιά».

«Γεια μας».

Νιώθει σα μια λειψή, δίχως πνεύμα και ουσία ύπαρξη, σε χωράφια ξένα. Με νερό κλεμμένο και φροντίδες δανεικές κι αγύριστες ζει, έτσι επιβιώνει. Ο Αντρέας μοιάζει όλο και πιο πολύ να φεύγει, όλο και περισσότερο ν' απομακρύνεται από κείνη. Όλο και πιο μόνη την αφήνει, πιο μόνη από ποτέ. Γιατί; Σε τι έφταιξε άραγε; Σε τι; *Μα, και γιατί*, αναρωτιέται; Αφού ξέρει όλα τα τι και τα γιατί, γιατί επιμένει να τυραννά μ' αυτό τον τρόπο τον εαυτό της; Ναι, ξέρει καλά σε τι έφταιξε, αλλά το λάθος, το μεγάλο λάθος ήταν στ' αλήθεια δικό του. Μοιρασμένη σε τελική ανάλυση η ευθύνη: έφταιγε εκείνος γι' αυτά που έκανε, κι εκείνη που για τόσα χρόνια καμωνόταν πως δεν έβλεπε, που παρίστανε -προσπαθώντας μάταια να πείσει τον εαυτό της- ότι όλα μεταξύ τους ήταν μια χαρά. Μια χαρά και δυο τρομάρες!

Έλα που όμως τώρα δεν ξέρει τι να κάνει, τι να σκεφτεί, σε ποιον να μιλήσει. Κανέναν δεν έχει πια κοντά της. Κανέναν! Θυμάται τα παλιά, τα καλά κι ευτυχισμένα. Πιάνεται σα σε σανίδα σωτηρίας και καβαλά τα κύματα των πλήθιων αναμνήσεών της. Πάει καιρός πολύς από τότε, μια αιωνιότητα. Πέρασαν χρόνια με μικρομέγαιλες χαρές και μεγαλόμικρες λύπες μαζί. Από τότε που τον πρωτοείδε, που την πρωτοαντίκρισε. Από τότε που την ακολουθούσε παντού και πάντα, νύχτα και μέρα, την κάθε στιγμή, λες και μυριζόταν τον αέρα, σαν πιστό σκυλί, σαν ένα καλό ράτσας λαγωνικό. Και να τώρα που σαν ένα άπιστο σκυλί την πρόδωσε, την άφησε.

Αλλά τότε... Τότε τον ερωτεύτηκε με την πρώτη ματιά. Δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς, το μυαλό της σάλεψε όταν βρέθηκε δίπλα του, οι αισθήσεις της όλες ξύπνησαν μεμιάς και βάρεσαν μ' ορμή τις καμπάνες του πόθου. Ήταν η κορμοστασιά του η ψηλή, η επιβλητική, ήταν τα μάτια του τα παιχνιδιάρικα, τα μαύρα τα τσαχπίνικα, ήταν τα δυνατά του μπράτσα, που την έκλειναν σαν μέγγενες στην αγκαλιά του, ήταν τα λόγια του τα γλυκομίλητα, που την έκαναν να νιώσει τόσο όμορφη, τόσο ξεχωριστή, την πιο τυχερή γυναίκα στον κόσμο. Μα ο χρόνος, που γρήγορα όπως πάντα πέρασε, τα γεγονότα που τραγικά μεσολάβησαν, τα λάθη και τα πάθη τους, αυτά τα χάλασαν όλα. Πήραν τον κόσμο τους και το διαμέλισαν, το ξέσκισαν σαν τις σελίδες ενός παλιού τετραδίου και σκόρπισαν τα κομμάτια του στους χίλιους ανέμους της θλίψης. *Κάποτε έκαναν όνειρα μαζί, τώρα κάνουν συμβιβασμούς με τους άλλους*, σκέφτεται και πικρά δακρύζει. Τα δάκρυά της, αυτά μονάχα νιώθει ότι της ανήκουν πια και τα χύνει άφθονα, αβίαστα, οδυνηρά ανακουφιστικά. *Αλλά, δε φταίει αυτός που άλλαξε η κατάσταση, η κατάσταση φταίει που άλλαξε αυτός*, λέει από μέσα της.

Κάθεται στο μοναχικό της λιτά επιπλωμένο σαλόνι, μ' όλα τα φώτα του σπιτιού αναμμένα. Λες και θέλει μ' αυτά, τα άψυχα, τα ανήμπορα, να ξορκίσει της ζήσης της τους ζωντανούς εφιάλτες. Την αγκαλιάζει από παντού με βία, την πνίγει μέσα της η αδίστακτη σιωπή, της κλέβει λεπτό το λεπτό όλο και περισσότερες ανάσες. Οι μαύροι κύκλοι των δακρύων και της αγρύπνιας βαθαίνουν όλο και πιο πολύ γύρω από τα μεγάλα θαλασσινά της μάτια, της κλέβουν το φως, πίσω από τις χαρακιές του πόνου κρύβουν την αλλοτινή ομορφιά της, ζωγραφίζουν το μέσα σκοτάδι στο πρόσωπό της.

Η ζωή της όλη, η λειψή, μοιάζει να έχει φτάσει πια σ' ένα ολοκληρωτικό αδιέξοδο απ' όπου δεν μπορεί να διακρίνει καμία έξοδο διαφυγής, ούτε μία αχτίδα φωτός και χαράς. *Ο ήλιος φέγγει, απ' ό,τι φαίνεται, αλλού και το μόνο που μπορώ να κάνω*

πλέον είναι να ελπίζω, παραδομένα σκέφτεται. Να ελπίζει! Όταν όλοι και όλα, ακόμη κι ο εαυτός της ο ίδιος, της λένε ότι η ελπίδα πέθανε, πώς το παιχνίδι έχει οριστικά χαθεί.

Σηκώνεται με δυσκολία μεγάλη, με βάσανο απ' το χαλί, όπου εγκαταλείπει το κορμί της σωριασμένο όλη νύχτα, κάθε νύχτα. Όλες τις οι αρθρώσεις μοιάζουν μουδιασμένες, λες και έχουν αποκοιμηθεί. Τεντώνεται λίγο άκεφα και σχεδόν με το ζόρι στριφογυρίζει τα χέρια της για ν' αρχίσουν να λειτουργούν ξανά, και προσπαθεί με το έτσι θέλω ν' αναγκάσει τα πόδια της, που μυρμηγκιάζουν, να κάνουν ένα βήμα, κι άλλο ένα. Σέρνει τη μαραμμένη ύπαρξή της προς τον καθρέφτη, τον αλλοτινό σύμμαχο, το σημερινό εχθρό. Με μια υπερπροσπάθεια χαρίζει ένα χαμόγελο απατηλό στο είδωλό της, που θυμίζει ερείπιο, ένα θλιβερό απομεινάρι του απαστράπτοντος παλιού της εαυτού, κι εκείνο άκαρδα, σαρκαστικά, πιότερο μοιάζει να ραγίζει. Θυμάται ξαφνικά κάτι που διάβασε παλιά, πολύ παλιά, σ' ένα ποίημα κι αρχίζει να γελά δυνατά, νευρικά, ανεπίκαιρα. *Κοιμήθηκα φεγγαράδα και ξύπνησα νεφικό*, έλεγε ο στίχος, κι η τραγική ειρωνεία του την χτύπησε κατακούτελα, την έκανε από τη μια στιγμή στην άλλη να φλερτάρει με την πραγματική παράκρουση. *Για δες*, σκέφτεται πικρά και πιότερο και όλο και πιο δυνατά γελά. *Για δες*, σκέφτεται γλυκά, σχεδόν νοσταλγικά, και όλο και πιο σπαρακτικά κλαίει.

Αν ήταν εκείνος εκεί, όλα θα ήταν αλλιώς, κάπως καλύτερα, λίγο πιο ανεκτά, δεν έχει καμία απολύτως αμφιβολία γι' αυτό. Αλλά, δεν είναι. Δεν αντέχει πια να τη βλέπει, δεν μπορεί να τη νιώθει πλέον κοντά του λέει. Την απεχθάνεται. Ναι, αυτό ακριβώς είπε. Την απεχθάνεται. Τι μεγάλη λέξη αυτή και πόσο οδυνηρή: Α-πε-χθάνε-ται. Πέρασαν μαζί τόσα και τόσα, δυσκολίες αμέτρητες και πάντα έβγαιναν αλώβητοι απ' όλες τις δοκιμασίες. Γιατί τώρα, στην πιο δύσκολή της ώρα, τώρα που παραπαίει και χάνεται, αποφάσισε να την εγκαταλείψει; Γι' αυτό που έκανε; Μα τι ήταν το ένα και μοναδικό της κρίμα μπρος στα αμέτρητα δικά του;

Θα φύγω για λίγο μόνο, της είπε. Για λίγο, έλεγε αυτός, αλλά για πάντα, για της ζωής τους το υπόλοιπο, φώναζαν τα μάτια του. Ποιος ξέρει; Ποιος μπορεί με σιγουριά να πει γιατί το έκανε; Ίσως, τελικά, να μην ήταν τόσο δυνατός όσο ήθελε να δείχνει, όσο φάνταζε στα μάτια της. Ίσως να ήταν κιότης, ένα μικρό δειλό ανθρωπάκι, όπως όλ' τ' άλλα. Ίσως και να ήταν απλά ένας μεγάλος εγωιστής, ένας άντρας επιλεκτικά τυφλός, πάντα έτοιμος να δει τα λάθη των άλλων, αλλά όχι τα δικά του. Κι όμως, τον αγαπούσε με όλο της το είναι, παθιασμένα, με πίστη κι αφοσίωση. Ωστόσο, τον μισούσε κιόλας, με την ψυχή της όλη, με όση της απέμενε ζωντανή δηλαδή. Τον ήθελε κοντά της, τώρα και πάντα, κι ας ήταν δειλός. Τον είχε απόλυτη ανάγκη, τον χρειαζόταν, κι ας ήταν κάποιος άλλος απ' αυτόν που νόμιζε. Τον αγαπούσε. Τον μισούσε. Τον... Τον λυπότανε!

Νιώθει τις λιγοστές της δυνάμεις να την εγκαταλείπουν και πάλι. Αποστρέφει το βλέμμα απ' τον καθρέφτη, που για τόση ώρα κοιτούσε μα δεν έβλεπε, κι αφήνει το σαρκίο της να καταρρεύσει και να πέσει με γδούπο στο πάτωμα. Ίσως τώρα μπορέσει να πετύχει το αδύνατο: ν' αποκοιμηθεί και να ονειρευτεί. Να ονειρευτεί την ελπίδα.

Έξω ξημερώνει, μέσα πέφτει το σκοτάδι.

«Σαν κουνούπι, που σου πίνει σιγά-σιγά, γουλιά-γουλιά το αίμα, που σε αργοσκοτώνει είναι ο χρόνος...»

«Ναι, σαν κουνούπι, αλλά και σαν άνθρωπος. Οι άνθρωποι είναι αυτοί που μας ρουφάνε πιο πολύ και πιο γρήγορα το αίμα».

Κάθονται η Βασιλική και η Δανάη και πάλι μοναχές και συζητάνε για της ζωής τα καμώματα τα αναλύουν, οδυνηρά τ' αποδέχονται, αμπελοφιλοσοφούνε. Ο ήλιος σήμερα λάμπει αφόρητα, είναι εκτυφλωτικός, λες και θέλει να τους φωνάξει το μεγάλο ζήτω της ύπαρξης, αλλά αυτές, περικόκλειστες στη βιτρίνα μιας κεντρικής και πολύ μοδάτης καφετερίας, δε μοιάζουν ικανές ν' ακούσουν το ερωτικό του κάλεσμα. Παρατηρούνε μόνο πού και πού τους βιαστικούς κι αδιάφορους περαστικούς και προσπαθούνε ν' ανακαλύψουν και σ' αυτούς, τους εμφανώς ανυποψίαστους, τα σημάδια του πόνου και της δυστυχίας, εκείνα που χαράζουν τις δικές τους ψυχές.

«Τελικά κανείς δεν είναι καλά, Δανάη. Για δεξ...»

«Μην προσπαθείς να προβάλλεις την κατήφεια σου στους άλλους, καλή μου, σε τίποτα δε θα σε βοηθήσει αυτό. Εξάλλου, όλα είναι σχετικά...»

«Και άσχετα».

«Ναι, και άσχετα!»

Κοιτά προσεκτικά, παρατηρεί φευγαλέα τη φίλη της. Όλο και πιο αδύναμη, πιο απόμακρη, πιο ραγισμένη της φαίνεται η Βασιλική. Τις τελευταίες μέρες λες κι έχει χάσει πια για τα καλά τη θέλησή της για ζωή, αυτή που από πάντοτε ήταν το σήμα κατατεθέν της. Κι όμως, είναι ακόμη νέα και όμορφη πολύ. Ομορφότερη από πολλές νεώτερές της, αφού αν είναι ένα πράγμα που ξέρει να κάνει καλά, αυτό είναι το να φροντίζει το κορμί της, να κρατά το παρουσιαστικό αψεγάδιαστο μπρος στα μάτια των άλλων. Ωστόσο τη νιώθει, πολύ. Νιώθει τον πόνο της, το σαράκι που της τρώει τα σωθικά, που της καταλύει την ψυχή. Τη νιώθει αλλά να, η αλήθεια είναι ότι δεν την καταλαβαίνει. Καθόλου, ή μάλλον σχεδόν καθόλου. Δεν μπορεί να καταλάβει το κόλλημά της μ' εκείνον τον άντρα, τον Αντρέα. Εντάξει, είναι ελκυστικός -περισσότερο από ελκυστικός, τώρα που το σκέφτεται, πραγματικά όμορφος- χωρατάς, λογάς, καταφερτζής, αλλά... Αλλά πρέπει να τον ξεχάσει -τόσο απλά- να τον ξεχάσει και να συνεχίσει με τη ζωή της, κι ας νιώθει ακόμη στο κορμί της τα χάδια του, κι ας ανατριχιάζει στη θύμηση του κεφαλιού του στον κόρφο της και την αίσθηση των κοντών καστανών του μαλλιών στο δέρμα της. Κανείς δεν αξίζει...

«Μη φοβάσαι, μου έλεγε, τίποτα δε θα πάει καλά, και γελούσε. Ήταν προφήτης μα δεν το ήξερε», λέει εκείνη και τη βγάζει απ' τις σκέψεις της.

«Τουλάχιστον εκείνος έχει μια δικαιολογία, ενώ εσύ... Εσύ που ήξερες από την αρχή ότι κάποτε θα ερχόταν αναπότρεπτα το τέλος, μα ποτέ δε θέλησες να το δεις, να το παραδεχτείς... Εσύ τι δικαιολογία έχεις;»

«Δε μου αρέσει να μαντεύω τα δεινά. Προτιμώ να τα ζω από πρώτο χέρι», απαντά εκείνη με μια δόση αυτοσαρκασμού.

«Μα τόσο μισείς τον εαυτό σου πια;»

«Δεν είναι ότι μισώ τον εαυτό μου. Είναι ότι απλά άλλοτε δούλευα σκληρά, χωρίς ανάσα για να ζήσω, ενώ τώρα δουλεύω αργά, αβίαστα, για να πεθάνω».

«Για έναν άντρα;»

«Για μένα».

«Για να σωθείς απ' τον εαυτό σου; Για να λυτρωθείς;»

«Για να σώσω τους άλλους από μένα».

«Ω, άρχισες να λες μαλακίες τώρα. Κόψε το. Είσαι υπέροχο πλάσμα, βρε συ. Γιατί δεν ανοίγεις επιτέλους τα μάτια για να το δεις, όπως το βλέπουν οι άλλοι, για να το παραδεχτείς, όπως το ομολογούν οι άλλοι; Γιατί επιμένεις να βάζεις τρικλοποδιές στον εαυτό σου;»

«Οι άλλοι δε με ξέρουν, Δανάη, και τους αφήνω να νομίζουν ό,τι θέλουν. Μαζί και σένα. Δεν είμαι αυτή που πιστεύουν, που πιστεύετε, καθόλου δε μοιάζω μ' αυτή που αντικρίζετε κάθε φορά. Όσο για τα μάτια μου, μάτια μου, θαρρώ ότι αυτή είναι η πρώτη φορά που είναι πραγματικά ορθάνοικτα, και τα μέσα και τα απέξω. Τώρα τα βλέπω όλα, ακόμη κι εκείνα που μέχρι πρότινος αρνιόμουνα ν' αντικρίσω. Τώρα βλέπω την αλήθεια».

«Και ποια είν' αυτή η αλήθεια, Βασιλική; Δεν τη λες σε παρακαλώ και σ' εμένα;»

«Ότι το μόνο πράγμα που μπορώ να κάνω τώρα πια είναι να μην ελπίζω. Η πεθαμένη ελπίδα, το πτώμα της, είναι το στερνό μου αποκούμπι».

«Α, εδώ φιλενάδα θα τα χαλάσουμε. Αλλιώς μου τα έλεγες παλιά. Ή μήπως, μέσα στην απόγνωσή σου, ξέχασες κιόλας;»

«Τίποτα δε ξέχασα, απλά άλλαξα. Οι άνθρωποι αλλάζουν, ξέρεις. Τα πράγματα, οι άνοδοι και οι πτώσεις, οι λύπες κι οι χαρές, και τα χρόνια που περνούν τους μεταμορφώνουν. Ή, τους παραμορφώνουν. Δεν ξέρω».

«Δεν είναι οι άνθρωποι που αλλάζουν είναι οι καταστάσεις. Οι άνθρωποι απλά, λίγο ή πολύ προσαρμόζονται. Έτσι επιβάλλουν οι κανόνες της ζωής, κι αυτούς κανείς δεν μπορεί να τους ορίσει».

«Ε, λοιπόν, εγώ σαν καθώς πρέπει εγώιστρια, εκκεντρική και ξεροκέφαλη που είμαι, δεν μπορώ να προσαρμοστώ. Θέλω να ζω σε ένα κόσμο που θα αποτελεί δημιούργημά μου, όπου όλα, μα όλα, θα εξαρτώνται από μένα και τα κέφια μου. Τι να τον κάνω τον κόσμο των άλλων;»

«Μα δεν προσπαθείς να ζήσεις καν σ' αυτό τον κόσμο των άλλων, όπως σου αρέσει να τον αποκαλείς. Δεν προσπαθείς καν να ζήσεις. Το πήρες απόφαση ότι θα περάσεις τα χρόνια που σου απομένουν μέσα στο πόνο και τη δυστυχία, και άντε να σου βγάλει κανείς αυτή την ιδέα απ' το μυαλό».

«Δεν καταλαβαίνεις».

«Α, όχι, κάνεις λάθος, καταλαβαίνω, και πολύ καλά μάλιστα. Και μου φαίνεται - με συγχωρείς αλλά, δεν αντέχω θα σ' το πω- μου φαίνεται ότι πολύ σ' αρέσει αυτός ο βούρκος της αυτολύπησης μέσα στον οποίο έχεις βουλιάξει. Την έχεις δει ξαφνικά μοιραία γυναίκα και ζεις όσο πιο πειστικά μπορείς το δράμα σου. Η ζωή δεν είναι μήτε ταινία μήτε σήριαλ...»

«Το πώς την έχω δει, το τι νιώθω και τι σκέφτομαι, είναι δική μου δουλειά, κι εσένα δε σε αφορά καθόλου. Δε θα μου πεις τι θα κάνω στη ζωή μου. Δεν έχεις το δικαίωμα. Δεν σ' το έδωσα εγώ».

«Μα αυτό ακριβώς είναι το θέμα ή το πρόβλημα ρε συ, και μη θυμώνεις μ' αυτά που σου λέω. Το καλό σου μόνο σκέφτομαι, και το ξέρεις. Το πρόβλημα δεν είναι το τι κάνεις ή δεν κάνεις στη ζωή. Το πρόβλημα είναι ότι δεν κάνεις απολύτως τίποτα. Σ' το φωνάζω, κι ας λες ότι δεν έχω το δικαίωμα να το κάνω», υψώνει τη φωνή της

λογικής, μήπως και ακουστεί πέρα από τα τείχη της θλίψης της φίλης της, η απηυδισμένη Δανάη.

Η Βασιλική δεν απαντά. Παραμένει μοναχά για μια στιγμή να την κοιτά ακίνητη, με μισάνοιχτο το στόμα, όπου προσπαθεί να πάρει σχήμα ένα χαμόγελο, που όμως μένει μισό. Κι ύστερα σκύβει το κεφάλι κι αρχίζει να παρατηρεί των χεριών της τις διάφανες γραμμές, τις φλέβες που γλυκοχαράζουν από κάτω, τα οδοντοφαγωμένα της νύχια. Νιώθει το μέσα της να πλημμυρίζει και πάλι μ' αλμύρα. Τα δάκρυα προσπαθούν σχεδόν απεγνωσμένα να βρουν την έξοδο για τα καλά χαραγμένα μονοπάτια του προσώπου της, αλλά τα εμποδίζει πεισματικά και οργισμένα, σφίγγοντας τις γροθιές και τα δόντια. Δεν της αρέσει καθόλου, δεν της πάει λέει, να κλαίει μπροστά σε ξένους ανθρώπους, κι ας γίνεται κάθε τόσο νούμερο συζητώντας μεγαλόφωνα, σα χωριάτισσα κυρά, τα προβλήματά της δημόσια.

Ξάφνου νιώθει ένα χέρι ν' αγγίζει απαλά το αριστερό δικό της, να το πιάνει και να το σφίγγει δίχως δύναμη περιπτή, με ζεστασιά, μ' αγάπη. Σηκώνει αργά το βλέμμα για ν' αντικρίσει εκείνο το επίσης λυπημένο, μα καθόλου παρατημένο, της Δανάης.

«Κράτα, αγάπη μου. Κράτα γερά και σίγουρα θα το ξεπεράσεις κάποια μέρα κι αυτό», της ψιθυρίζει με μια ανάσα που καίει η φίλη της.

Θα το ξεπεράσει; Μα πώς; Αφού από τη ζήση της έχουν εξαφανιστεί όλες οι χαρές, έχουν σβήσει όλα τα χρώματα. Πάντα είναι λυπημένη, πάντα αναστατωμένη, το μέσα της ταράζει τρικυμία μεγάλη, η καρδιά της φαίνεται πλήρως καλυμμένη από μια βαρυσυννεφιά, η ψυχή της κολυμπάει σε ωκεανούς αχαρτογράφητους, στο προσωπικό της Τρίγωνο των Βερμούδων. Τώρα πια, παίρνει χάπια για να κοιμηθεί, πίνει αλκοόλ για να ηρεμήσει, χάπια κι αλκοόλ, για να ξεχάσει και να ξεχαστεί. Για να κατοικήσει, όσο κρατά η επιρροή τους, στους όμορφους κόσμους της λήθης, σ' ένα ψευδεπίγραφο παράδεισο.

«Έχω γίνει άπιστος Θωμάς, Δανάη. Βλέπω τη ζωή, την αγγίζω, τη νιώθω ολόγουρά μου, μα την απαρνιέμαι. Δεν μπορώ να δεχτώ ότι υπάρχει. Όχι για μένα».

«Η σωτηρία ποτέ δεν είναι μακριά».

«Μα ούτε και κοντά είναι».

«Δεν την ψάχνεις».

«Για να μην απογοητευτώ σα δε τη βρω».

Σκοτάδι! Ένα τεράστιο πέπλο σκότους μοιάζει τώρα να καλύπτει αμείλικτα και τις δύο. Η μια προσπαθεί με όλες της τις δυνάμεις, απεγνωσμένα, να το σηκώσει, κι η άλλη γαντζώνεται πεισματικά σ' αυτό – μοιάζει να φοβάται ότι θα την πληγώσει το φως.

Ήταν από πάντοτε φίλες -ίσως όχι από πάντοτε, αλλά για χρόνια πολλά- η Δανάη και η Βασιλική, αλλά για πρώτη φορά της κοινής τους ζωής ο δρόμος τις οδήγησε σε τέτοιο αδιέξοδο σταυροδρόμι. Θα κρατήσει άραγε η φιλία τους, θ' αντέξει όλους αυτούς τους δυνατούς κραδασμούς και τις μετασεισμικές δονήσεις μέσα τους, ή θα διαλυθεί κι αυτή σαν ένα άβουλο αδύναμο σύννεφο στο ορμητικό πέρασμα του αγέρα των καιρών;

«Για ό,τι χρειαστείς, για ό,τι θες, θα είμαι εδώ Βασιλική».

«Το ξέρω. Παρ' όλες τις καλές σου προθέσεις όμως, δεν μπορείς να μου τον φέρεις πίσω, οπότε...»

«Η αλήθεια είναι αυτή τη στιγμή κανείς δεν μπορεί να το κάνει αυτό, μοναχά αυτός ο ίδιος. Και είμαι σίγουρη ότι καθώς εμείς καθόμαστε εδώ και τα συζητάμε, εκείνος υποφέρει πίοτερο απ' τον καθένα. Ας μη ξεχνάμε...»

«Πως υποφέρει υποφέρει, πολύ, το νιώθω μέσα μου βαθιά. Αλλά αυτό δεν κάνει τον πόνο μου ελαφρύτερο, την απουσία του λιγότερο οδυνηρή».

«Δε χάθηκαν όλα ακόμη».

«Δίκιο έχεις, δε χάθηκαν – όχι όλα, όχι ακόμη. Αλλά... Αλλά κάτι μου λέει... Ένα ένστικτο, δεν ξέρω... Ω, δεν ξέρω τι λέω! Μα να, προαισθάνομαι ότι... Άσε. Άστα να πάνε. Κατασκευάζω τα προαισθήματά μου, τα ντύνω στα μαύρα και μου τα σερβίρω έτοιμα στο πιάτο. Τρελάθηκα εγώ, και τώρα έχω βαλθεί να τρελάνω και όλους όσοι είναι γύρω μου. Πάμε να φύγουμε».

Σηκώνεται απότομα κι αποφασιστικά απ' την περίτεχνα φτιαγμένη από μπαμπού καρέκλα της, πηγαίνει στο ταμείο, πληρώνει το λογαριασμό και βγαίνει φουριόζα στους δρόμους μιας άγριας πόλης με τη φίλη της να την ακολουθεί κατά πόδας, να τρέχει ξωπίσω της -μ' ένα σώμα που βαρυγκωμεί απ' την αιώνια κούραση- προσπαθώντας να την προλάβει, ν' ανακόψει με την παρουσία της και μόνο την εκτροχιασμένη πορεία της προς -ποιος ξέρει;- ίσως μια άλλη πτώση, ένα νέο της ψυχής φονικό.

Κοιτά με μάτια λίγο βουρκωμένα μια παλιά, αλλά σε άριστη κατάσταση φωτογραφία της και θυμάται το όμορφο κι απόμακρο πια παρελθόν τους, τότε που τη γνώρισε, τότε που ήταν κάποια άλλη, κι ήταν κι εκείνος κάποιος άλλος. Όχι, δεν μπορεί να τη βλέπει από κοντά, δεν αντέχει τη θέα της, του θολώνει το μυαλό, δε θέλει να την έχει πλάι του, όχι πια. Ή τουλάχιστον όχι ακόμη. Όχι, μέχρι να ξεκαθαρίσουν τα πράγματα για τα καλά, να δοθεί μια λύση, όποια κι αν είναι αυτή. Μέχρι να αποφασιστεί τελεσίδικα από κάποιους άλλους, άγνωστους σε κείνον θεούς, αν η ζωή τους όλη θα γκρεμιστεί και θα γίνει συντριμμία – χειρότερα κι απ' αυτά ακόμη των αναμνήσεων, που τον κατατρέχουν νύχτα μέρα.

Κοιτά λοιπόν τη φωτογραφία της και γλυκά και πονεμένα αναπολεί. Αναπολεί τις πρώτες εκείνες μέρες, τις καλές, τις γεμάτες ομορφιές, τις μοναδικές. Τότε που όλα στα αμάθητά τους τα νεανικά μάτια φάνταζαν ιδανικά, και που η ζωή δεν ήταν παρά ένα όνειρο, απτό και μελλοντικό, μια πραγματικότητα ζούσα, αλλά και στην αναμονή. Ω, πόσο έντονα απολάμβαναν την κάθε μέρα τότε! Πόσο άχρωμα μετά. Τότε του έδινε χαρές μεγάλες, του χάριζε απολαύσεις, μα ύστερα, ύστερα άρχισε να του δίνει το λογαριασμό και να του ζητάει και τα ρέστα, απλόχερα να τον φορτώνει απόγνωση. Της ζωής η μεγάλη ειρωνεία.

Κι όμως, την είχε αγαπήσει πολύ, και θα την αγαπούσε ακόμη, αν δεν πήγαιναν όλα στραβά, αν ο διάβολος δεν έπαιρνε και σήκωνε τη βολική κοινή ζωή τους. Αν εκείνη δεν έκανε εκείνο το λάθος το τραγικό, το μοιραίο, που έφερε τα πάνω κάτω... που έκανε... που έκανε... που τον έκανε σκληρό, κακό, άκαρδο. Αλλά, όχι. Όχι, δεν ήταν κακός, κακότροπος ήταν. Η κακιά η ώρα, εκείνη φταίει για όλα. Εκείνη κι εκείνη. Κι εκείνη που τον πότισε φαρμάκι, που του δηλητηρίασε τις ψευδαισθήσεις της δίχως τελειωμό ευδαιμονίας του. Όχι πώς δεν έφταιξε κι ο ίδιος, το παραδέχεται, ουδείς αναμάρτητος, αλλά να, γι' αυτό που συνέβηκε δε φέρει καμία απολύτως ευθύνη. Ή ίσως και να φέρει, αφού δεν ήταν εκεί. Δεν ήταν εκεί που ήταν η θέση του, εκεί που ανήκε. Αν ήταν ίσως να μπορούσε να αποτρέψει το κακό, ίσως η μοίρα να του χαριζόταν. Αλλά δεν ήταν, έτσι, θέλοντας και μη, έβαλε κι εκείνος το καρφάκι του στο φέρετρο της κοινής τους ζωής.

Κοιτά τη φωτογραφία της, που είναι ασπρόμαυρη -αλλά όχι από το χρόνο ξεφτισμένη- καλλιτεχνική, όπως πάντοτε της άρεσε και του άρεσε. Προφίλ. Υπέροχο. Σχεδόν εξωτικό, παραμυθένιο. Χαϊδεύει με τα σκληρά, χαρακωμένα απ' τη δουλειά δάχτυλα, το λευκό του προσώπου της, το ξανθό των σγουρών της μαλλιών, προσπαθεί άτσαλα και μάταια να πιάσει την αχτίδα του ήλιου που ξεφεύγει μέσα από τις μπούκλες της, να της βγάλει το σκουλαρίκι κρίκο απ' τ' αυτί. Της φιλάει με στοργή και μετάνοια τα μάτια. Τόσο όμορφη! Και την έχασε. Και την άφησε να χαθεί. Γιατί;

Η αλήθεια είναι ότι δεν του αρέσει ν' αναλύει τα πράγματα, να τους βγάζει την πίστη, ή έστω να τα πολυζορίζει, θέλει να παίρνει τη ζωή όπως του έρχεται, αλλά μετά απ' αυτό που συνέβηκε όλα άλλαξαν, οριστικά και αμετάκλητα. Όλα άλλαξαν και όλα έμειναν τα ίδια, καθώς κρέμονται πλέον από μια λεπτή κλωστή, διάφανη, που από στιγμή σε στιγμή μπορεί να σπάσει, φέρνοντας μια μεγαλύτερη καταστροφή.

Δεν είναι αγνώμονας, δεν είναι ηλίθιος, το ξέρει. Το ξέρει πως το καθήκον τον καλεί -η συνείδηση τον σπιρουνιάζει- ξέρει πως αυτή την ώρα, την πιο δύσκολη, θα έπρεπε να είναι εκεί, δίπλα της, να της κρατά με σιγουριά το χέρι, να την παρηγορεί, να της λέει με πίστη και ορμή ότι όλα θα πάνε καλά, και να παίρνει κι ο ίδιος θάρρος απ' τα λόγια του, αλλά απλά δεν το μπορεί. Θα την σκότωνε τώρα αν την έβλεπε μπροστά του. Θα την σκότωνε κι ας την αγαπούσε. Κι ας το μισό κρίμα βάραινε το δικό του το λαιμό.

Αν μπορούσε μονάχα να μαντέψει, αν είχε τη δύναμη να διαισθανθεί τι θα συνέβαινε, τότε όλα θα τα έκανε αλλιώς, όλα τα λάθη του θα τα έκανε σωστά – αν μπορούσε. Αλλά τώρα είναι πια πολύ αργά για αν και ενοχές. Τώρα μόνο με το αχ των αναμνήσεων και του τραγικού του σήμερα μπορεί να πορευτεί. Κι όπου τον βγάλει. Κι όπου τους βγάλει.

Πέρασαν πολλά καλά οι δυο τους, πέρασαν κι αρκετά άσχημα. Και να που έφτασαν στα τραγικά. Ωστόσο, το χθες δεν το ξεχνάει, τίποτα δε σβήνει μέσα του, όλα τα θυμάται με ηδονή και οδύνη. Θυμάται που όταν έβγαιναν για ποτό εκείνος πλάκωνε τα ούζα και τα κονιάκ, ενώ εκείνη έπινε *χυμό καρπούζι με επιπλέον χρώμα*, όπως αποκαλούσε τρυφερά ειρωνικά τα κοκτέιλ της. Θυμάται μια φορά που του έβαλε σκόπιμα πολλή ζάχαρη στον καφέ -τον οποίο συνήθιζε να πίνει πάντα σκέτο- για να δει την αντίδρασή του, κι εκείνος τον ήπιε σχεδόν όλο μονορούφι, χωρίς καμία έκπληξη, δίχως παράπονο κανένα, μόνο και μόνο για να χαμογελάσει μετά πλατιά και να της πει: *Τι να μου κάνει η ζάχαρη; Το πιο γλυκό κομμάτι στη ζωή μου είσαι εσύ!* Και θυμάται και μια μέρα απ' εκείνες τις ξεχωριστές, σ' αλήθεια μαγική -τη θυμάται και γλυκά, πλατιά, πονεμένα χαμογελά- που καθώς περπατούσαν στο δρόμο έπιασε ξαφνικά βροχή, κι εκείνος, αντί να τρέξει για να κρυφτεί, να προστατευτεί, κάθισε μεμιάς κατάχαμα, στη μέση του πεζοδρομίου και κάλεσε κι εκείνη να κάνει το ίδιο: *για να δεις γυναίκα τι ωραία μας κατουράει ο θεός*, της είπε. Κι αυτή το έκανε, δίχως δεύτερη σκέψη. Και τον αγκάλιασε και μούλιασαν ευτυχισμένοι. Ακόμη μπορεί να διακρίνει το πρόσωπό της εκείνης της μέρας, κι ακούει το γέλιο της. Αλλά, όλ' αυτά ήταν στο χθες. Σ' ένα χθες που τώρα μοιάζει τόσο απόμακρο σα μια ξένη ήπειρο, σαν έναν άγνωστο αστερισμό. Τα γέλια και οι ηδονές, η τρυφερότητα κι ο έρωτας, έχουν όλα σβήσει, κι οι μοίρες κλώθουν δίχως δισταγμό της κουρελιασμένης τους ζωής τα νέα νήματα. Δεν ξέρει πια σε τι να ελπίζει, τι να περιμένει: μια μικρή χαρά ή πολλές ακόμη μεγάλες λύπες; *Ίσως να φτιάξουνε κάπως τα πράγματα*, λέει στον εαυτό του. Ίσως! Μα οι πληγές που άνοιξαν, το νιώθει αυτό μέσα του βαθιά, είναι πολύ μεγάλες και θα συνεχίσουν για καιρό ακόμη να αιμορραγούν. Ό,τι γράφτηκε δύσκολα θα ξεγραφτεί.

Δεν κρύβομαι στο σκοτάδι. Στο φως κρύβομαι, για να με βλέπω.

Στο φως κρύβεται, επειδή το φοβάται πολύ το σκοτάδι. Φοβάται τις χίλιες μύριες σκέψεις και τις αναμνήσεις που φέρνει μαζί του, το πλήθος των ενοχών και των ερωτημάτων που αρχίζουν να στοιχειώνουν το είναι της με την άφιξή του.

Όλα λάθος τα έκανε στη ζωή της, σκέφτεται. Όλα! Ερωτεύτηκε πολύ νέα, έκανε έρωτα πολύ νέα, παντρεύτηκε πολύ νέα, απογοητεύτηκε πολύ νέα. Όλα τα έκανε σκατά πολύ νέα. Μα αυτό το λάθος της, το τελευταίο, το τόσο τραγικό, αυτό είναι που πάντοτε θα την κυνηγάει, αυτό είναι που δε θα την αφήνει στιγμή να ησυχάσει, να γαληνέψει, να κάνει εκεχειρία με το μέσα της, με τον άθλιό της εαυτό, αυτόν που την πρόδωσε. Εκτός... Εκτός, κι αν γίνει το θαύμα. Το θαύμα! Ω, κατάντησε μοιρολάτρης. Τώρα που βρέθηκε στη γωνία στράφηκε προς το θεό και περιμένει το θαύμα του. Μα τα θαύματα, αυτά μοναχά στα παραμύθια συμβαίνουνε, αλλά ακόμη κι εκεί όχι πάντα. Τον χάνει, τον έχασε -αυτή είναι η πραγματικότητα- και το μυαλό της το χάνει· όλ' τ' άλλα είναι ιστορίες για αγρίους. Ωστόσο, δε θέλει να το λείει δυνατά, να το ομολογεί δημόσια, αλλά κάπου μέσα της ακόμη ελπίζει. Για τι ακριβώς δεν ξέρει. Ή μάλλον είναι το μέγεθος της ελπίδας της που δεν αναγνωρίζει. Υπάρχει το Αν και το Αν. Το ένα μια μεγάλη ανακούφιση και το άλλο μισή ανακούφιση και άλλος τόσος πόνος. Αν και Αν. Μια λέξη μονοσύλλαβη είναι η ελπίδα της όλη κι όλη. Είναι μόνη, απόλυτα και αφόρητα, κι απαρηγόρητα μόνη. Δεν ξέρει από πού και από ποιον να πιαστεί για να στηρίξει την αμίλητη ελπίδα της. Σε ποιον κουφό της ζωής θα μπορούσε άραγε να μιλήσει; Σε ποιο απομεινάρι των ανθρώπων θα της ήταν δυνατό να εξομολογηθεί το κρίμα και τον πόνο της;

Παρατηρεί τις σκιές των δέντρων να κινούνται ρυθμικά κι αρμονικά και να χαρίζουν κάποιου είδους ζωή στα γκρίζα χρώματα της απέναντι πολυκατοικίας. *Σκιές είμεθα σκιών*, θυμάται τον καρυωτακικό στίχο και προσπαθεί να χαμογελάσει αδιάκριτα στην αποπνιχτική σιωπή, αλλά μάταια. Σκέφτεται. Την τροπή που πήραν τα πράγματα, την ολοκληρωτική ανατροπή που επέφεραν. Ένα μικρό παραστράτημα -μα που χρειάστηκε όλο το κουράγιο της για να το κάνει- ένα στιγμιαίο αλλά αναπόφευκτο ολίσθημα. Τίποτ' άλλο δε χρειάστηκε για να γκρεμιστεί με πάταγο ο χάρτινος πύργος της κοινής τους, μα αποξενωμένης ζωής. Σα μια οδοντογλυφίδα που, εύκολα μα όχι ξαφνικά, έσπασε στη μέση, έτσι παρομοιάζει τη ζωή τους. Και σα μια ευθεία που απότομα κόπηκε, για να αναδυθεί επιβλητικά απ' το κέντρο της η άβυσσος.

Όσο για κείνον, τα έμαθε τα νέα του, κατέρρευσε. Χώμα έγινε κι αγιάτρευτη πληγή. Είναι κλεισμένος σχεδόν ολημερίς σ' ένα δωμάτιο άθλιου φτηνού ξενοδοχείου και τα κοπανάει. Γίνεται όλη μέρα λιώμα, ώστε μέσω της ευλογημένης μέθης να μπορεί να μη βλέπει την αλήθεια κατάματα και να γίνει... Ω, τι άλλο θα μπορούσε να γίνει; Ό,τι ήταν να γίνει έγινε. Τώρα πρέπει να μαζέψει τα κομμάτια του, όπου κι αν τα έχουν σκορπίσει οι καιροί και τα γεγονότα, και να σταθεί στα πόδια του ξανά. Όχι για κείνη, για κείνον.

Τι να πει κανείς; Τι; Και πώς να εξηγήσει όλα αυτά που συνέβησαν; Αλλιώς τα περίμενε η κακότυχη η γυναίκα, αλλιώς της ήρθανε. Μα δεν ήξερε, αυτή είναι η αλήθεια. Τίποτα δεν ήξερε τότε που τον γνώρισε. Τη στραβωμάρα της δεν ήξερε. *Όλα καλά καμωμένα ήτανε, μέχρι που τον γνώρισα, μέχρι που με γνώρισε,*

αναλογίζεται με μια δόση πικρής ειρωνείας. Αλλά κάνει λάθος. Τίποτα στη ζωή δεν είναι από μόνο του καλά καμωμένο. Ή εμείς, μετά από πολλούς κόπους και βάσανα ατελείωτα το κάνουμε έτσι, ή αυτό μας οδηγεί πεισματικά και αμετάπειστα στα δικά του μονοπάτια, τα σπαρμένα μ' αγκάθια, εκείνα που απευχόμαστε μα όλο και πιο πρόθυμα κυνηγάμε.

Αφήνει τη σκοπιά της στο παράθυρο και κατευθύνεται προς το υπνοδωμάτιο, που τη μυρωδιά αντρός έχει καιρό να νιώσει, τη φωνή αιώνες να ακούσει. Ξαπλώνει σαν από συνήθεια στο κρεβάτι, έτσι όπως ακριβώς είναι, δίχως να γδυθεί, αφού θέλει ανά πάσα στιγμή να είναι έτοιμη, έτοιμη να πάρει εκείνη την κλήση, στην οποία τόσο ελπίζει, μα και που άλλο τόσο φοβάται, έτοιμη να τρέξει προς τη σωτηρία ή την αιώνια καταδίκη της. Παλιά για να κοιμηθεί έβαζε ωτοασπίδες -τις σφήνωνε στ' αυτιά της για ν' αφήνει έξω απ' το κεφάλι της τους ήχους όλου του κόσμου- αλλά δεν το κάνει πια. Όχι μόνο επειδή εγκυμονεί ο κίνδυνος να χάσει εκείνη την ευλογημένη ή καταραμένη κλήση, αλλά και επειδή αν έκλεινε τ' αυτιά -ήταν απόλυτα σίγουρη γι' αυτό- θα άκουγε πιο εκκωφαντικά τις μακάβριες σκέψεις της, και τότε ο πόνος θα γινόταν πλέον αβάστακτος, θα γκρέμιζε της ψυχής τα τελευταία αναχώματα.

Κουλουριάζεται αδύναμα πάνω απ' τα στρώματα, στη στάση του εμβρύου, κι αγκαλιά μ' ένα μαξιλάρι προσπαθεί να κλείσει όσο πιο σφικτά μπορεί τα γερασμένα μάτια της, να τ' αποκλείσει λες απ' το φως που τη λυτρώνει και την απειλεί. Μα δεν κοιμάται. Όχι ακόμη. Όχι μέχρι να εξαντληθεί τελείως και ν' αφεθεί σ' έναν ύπνο παράξενο, σχεδόν παραληρηματικό – όπου όλες οι αισθήσεις, εσωτερικές κι εξωτερικές, θα μοιάζουν να βρίσκονται σε συνεχή επαγρύπνηση· σ' έναν ύπνο της λήθης, κατευναστικό κι αγωνιώδη.

Μεθάει όμορφα, χαριτωμένα, εκφραστικά, χαμογελαστά. Και μαζί της ετούτη τη φορά μεθάει, για τα καλά, κι η Δανάη. Όχι για συμπαράσταση -κάθε άλλο- μεθάει επειδή κι εκείνη το έχει απόλυτα ανάγκη, επειδή, έτσι στα ξαφνικά, έπεσε λες ο ουρανός και την καταπλάκωσε, κι έμεινε κι αυτή μόνη.

«Πώς τα καταφέραμε έτσι, Βασιλική;»

«Πώς τα καταφέρνουμε πάντα; Με μαστοριά περισσή!»

«Τουλάχιστον ο δικός σου έχει μια δικαιολογία σοβαρή, ένα λόγο που στέκει στη λογική, ενώ ο δικός μου απλά με άφησε. Με άφησε και δεν μπήκε καν στον κόπο να μου εξηγήσει το γιατί, να μου πει αν έφταιξα σε κάτι, ή έστω να μου δικαιολογήσει την πράξη του. Ούτε ο πρώτος, ούτε ο τελευταίος, θα μου πεις. Άστα να πάνε...»

«Ακριβώς. Άστα να πάνε στο διάολο και στου θεού την ευχή, ή όπου αλλού θενά πάνε. Αλλά εσύ ήσουνα πιο τυχερή από μένα, αφού πάντα έβλεπες τα σημάδια και μου έλεγες ότι κάποτε περίμενες να συμβεί αυτό. Ενώ εμένα, μου ήρθε απ' το πουθενά, κεραυνός εν αιθρία».

«Ναι, το έβλεπα, αλλά έκλεινα τα μάτια πεισματικά, αφού δεν ήθελα να το πιστέψω. Η εθελοντική στραβομάρα ήταν το φόρτε μου και τώρα να τα χαΐρια μου».

«Κι ύστερα μου λες εμένα...»

«Δίκιο έχεις. Στα λόγια κι εγώ μια χαρά τα πάω, όλα τα καταφέρνω, στα έργα είναι που υστερώ. Με έπιασε αδιάβαστη η ανασφάλειά μου. Αχ, δάσκαλε που δίδασκες». Μουντζώνει τον εαυτό της.

«Πάντως δεν περίμενα να σε πάρει τόσο από κάτω. Σε θεωρούσα πιο δυνατή, περισσότερο σκληρή, ή μάλλον πιο σκληρόπετση, αλλά μάλλον έκανα λάθος».

«Α, δεν είμαι και τόσο άσχημα. Το πήρα κάπως καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν. Βασικά πιότερο ξαφνιασμένη είμαι και να, λίγο χαμένη. Είναι τα χρόνια που τόσο γρήγορα περνάνε. Είναι κι η μοναξιά που, όσο κι αν την αποκαλούμε φίλη, πολλές φορές τώρα πια δεν αντέχεται».

«Είναι και τα...»

«Ξέρεις τι θέλω να κάνω; Να χτυπήσω κάποιον, τώρα αμέσως, με ορμή και μίσος και όση δύναμη μου δίνει η θλίψη μου. Να τον χτυπήσω άγρια, πριν μου περάσει, προτού το ποτό -θείο γιατρικό- με ηρεμήσει και πάλι. Θέλω...»

«Χτύπα με μένα λοιπόν, τι περιμένεις; Κάντο. Δε θα πονέσω καθόλου, στο εγγυώμαι. Τίποτα πια δε μου προκαλεί πόνο. Χτύπα με και δε θα σου κρατήσω κακία, το υπόσχομαι. Ίσως και να σε ευχαριστήσω κιόλας».

«Κόψε τις μαλακίες. Καταλαβαίνεις πολύ καλά τι θέλω να πω».

«Φυσικά και καταλαβαίνω. Αλλά και πώς καταλαβαίνω τι έγινε; Χέστηκε η φοράδα στ' αλώνι. Ξαναφτιάχνουν τα πράγματα; Αυτό είναι το ερώτημα. Κι η απάντηση είναι ότι δεν το νομίζω. Έτσι κι αλλιώς, αν κατά τύχη διορθωθούν, αποκλείεται να γίνουν ποτέ και πάλι τα ίδια. Ό,τι κι αν γίνει από χέρι χαμένες είμαστε, κι οι δυο».

Βαθιά στο μέσα της είναι χαμένη τώρα η Δανάη, αντίγραφο όχι και τόσο πιστό της φίλης της, την οποία μέχρι χθες παρηγορούσε, και που μέσα απ' το δικό της πόνο μοιάζει να παρηγορεί ακόμη. Η μοναξιά που παραφυλάει τη ζωή της πολύ τη φοβίζει, αλλά αυτή δε θα της παραδοθεί τόσο εύκολα, όχι χωρίς μάχη. Θα ρίξει

γροθιές μαζί της, θα της κάνει ψυχολογικό πόλεμο, με νύχια και με δόντια θα την απωθήσει, δε θα αποδειχτεί τόσο εύκολο θήραμα όσο η Βασιλική. Είναι αποφασισμένη να ξαναπιάσει την πόρνη τη ζωή απ' τα κέρατα και να την υποτάξει, όσο έχει ακόμη καιρό, όσο περνά η μογιά της.

Κάθεται πρόσωπο με πρόσωπο με τη φίλη της. Την κοιτά εξεταστικά, παρατηρεί των ματιών της τα νεφικά, που ίσως σύντομα φέρουν αλμυρή βροχή. Δύο ανώμαλα και άτσαλα προσγειωμένες ψυχές, δυο λαβωμένοι από τη μοίρα άγγελοι – έτσι μοιάζουν. Ψάχνει το χλωμό είδωλό της στο θολό καθρέφτη των ματιών που την κοιτάνε και βλέπει μια άλλη γυναίκα, κάποια ξένη, μια παραχαράκτη. Ωστόσο της αρέσει πολύ η παραμορφωμένη εικόνα που αντικρίζει μέσα εκεί. Ίσως επειδή είναι θολή, γι' αυτό ίσως. Και να που αρχίζει να παίρνει σχήμα στο πρόσωπό της ένα χαμόγελο.

«Ίσως όλα να έγιναν για το καλό», λέει στην εμβρόντητη Βασιλική, που ξαφνικά νιώθει έντονα την ανάγκη να την αρπάξει απ' το λαιμό και να την πνίξει, να ησυχάσει πια από δαύτηνε, προτού την κάνει να σαλτάρει εντελώς.

«Ε, μα εσύ δεν τρώγεσαι», προσπαθεί να στραγγίξει μέσα απ' τις λέξεις, όπως όπως την οργή της. «Μια στιγμή πριν μου κλαιγόσουν σα μωρή-παρθένα και τώρα λες...» Σιωπά. Δεν ξέρει τι άλλο να πει. Δεν ξέρει τι πει χωρίς να εκραγεί. Αυτή η γυναίκα έχει τη μοναδική ικανότητα να την οδηγεί, είτε με τον ένα είτε με τον άλλο τρόπο, στα όριά της. Εκτός κι αν... «Δε μου λες: στ' αλήθεια χώρισες ή μου πουλάς παραμύθια για να με παρηγορήσεις;»

«Χώρισα, καλή μου, χώρισα. Γιατί να σου πω ψέματα; Απλά, όσο κι αν πονώ, και πονώ πολύ, πίστεψέ με, δεν μπορώ να ξοδεύομαι σε κλαψούρες, δεν έχω αυτή την πολυτέλεια πια. Ο χρόνος τρέχει. Πρέπει να προλάβω...»

«Μα εσύ μου έλεγες ότι τον αγαπούσες σαν τη ζωή σου την ίδια τον Μένιο - χωρίς αυτόν θα ήσουν χαμένη υποστήριξης- και τώρα...»

«Τον αγαπούσα σαν τη ζωή μου όσο ήμουν μαζί του. Τώρα που έφυγε και μ' άφησε στα κρύα του λουτρού, δε μου έμεινε κάτι ν' αγαπώ».

«Και θα προχωρήσεις, έτσι απλά;»

«Α, όχι. Όχι έτσι απλά. Θα μαδήσω σιγά-σιγά, σα σε ψόφιο κοτόπουλο, τα φτερά του πόνου, μέχρι να καθαρίσω ολότελα το κορμί και την ψυχή μου απ' την παρουσία του, και μετά, όπου με βγάλει ο δρόμος. Εξάλλου, αν δεν πονούσα, δε θα μεθούσα».

«Κάνει ρίμα!»

Ξέσπασαν σε γέλια. Άρχισαν να γελάνε με τα μαύρα χάλια τους και τις άγνωστες προοπτικές τους, να γλεντούν ακαριαία και αλκοολικά τις λίγες ομοιότητες και τις πολλές διαφορές τους. Γιατί ήταν διαφορετικές. Πολύ.

«Μακάρι να ήμουν σαν και σένα, Δανάη».

«Μια άκαρδη σκύλα, όπως με αποκαλούν οι πρώην μου; Όχι πώς τους βρίσκω άδικο, αλλά...»

«Μια άκαρδη σκύλα, με καλή ψυχή, με μεγάλη καρδιά, κι ακόμη περισσότερο κουράγιο».

«Δεν είναι το ότι έχω κουράγιο εκείνο που με σώζει, είναι που είμαι ρεαλίστρια ή, αν το προτιμάς έτσι, κυνική. Δε μ' αρέσει να ξοδεύομαι κλαίγοντας για χαμένους έρωτες, τουλάχιστον όχι για πολύ».

«Χα! Έμενα μου λες; Εγώ που κλαίω τι κατάλαβα; Απολύτως τίποτα».

«Ακριβώς. Το κλάμα δεν προσφέρει λύτρωση – δε σου προσφέρει λύτρωση. Για τόσο καιρό κλαις, μέσα σου λιώνεις, αλλά δε βλέπεις φως. Στο σκοτάδι ακόμη παραδέρνεις».

«Πάντα εκεί, πιστός φρουρός του τίποτα και αναζητητής εκείνου του κάτι».

«Μα, έχεις τάχα ανάγκη ν' αναζητήσεις το σκοτάδι; Αφού ξέρεις πολύ καλά που βρίσκεται, από πού πηγάζει και που κατευθύνεται...»

«Δεν είναι το σκοτάδι που αναζητώ, αυτό πάντα το είχα, είναι το μοναδικό πράγμα που μου ανήκει. Αλλά, αρκετά πια με τις αμπελοφιλοσοφίες, με κούρασαν. Έτσι κι αλλιώς το μόνο που καταφέρνουν είναι να κάνουν τα πράγματα χειρότερα».

Νιώθει παράξενα πολύ η Δανάη. Λες και το μέσα της έχει στήσει ένα τρελό, άγριο χορό, κάνοντας τις αισθήσεις της να στροβιλίζονται, τα συναισθήματά της να αλλάζουν από τη μια στιγμή στην άλλη, το μυαλό της να ακροβατεί σ' ένα σκοινί στη μέση του πουθενά. Δεν ξέρει κατά πόσο θέλει να γελάσει ή να κλάψει ή απλά να εκραγεί, να αφήσει να ξεφύγει απ' τα στήθια της μια εκκωφαντική κραυγή που, δεν μπορεί, λίγο σίγουρα θα την ανακουφίσει. Πονάει και χαίρεται, ανυπομονεί κι αγωνιά. Όλα μέσα της ένα αζεδιάλυτο κουβάρι. Το πιο παράξενο είναι ότι μοιάζει περισσότερο να λυπάται για τη φίλη της, παρά για τη δική της απώλεια. Ποιος ξέρει; Ίσως ο τρόπος που αντιμετωπίζει, που βιώνει την κατάσταση στην οποία βρέθηκε η Βασιλική, να μειώνει στα μάτια της το μέγεθος του προσωπικού της δράματος. Και ίσως θα ήταν καλύτερα για την ίδια, ετούτη την ώρα, να μην ήταν εκεί, μαζί της, αλλά δεν είχε που αλλού να πάει, κάποιον άλλο για να πει τον πόνο της. Αδιέξοδη, φτωχή ήταν τελικά η ζωή της. Φτωχή σε ανθρώπους και ουσία. Αλλά εντάξει, ό,τι έγινε έγινε, η μεγάλη μπόρα πέρασε. Είναι το ποτό ή η κουβέντα ή και τα δύο μαζί, που την έκαναν σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα να νιώσει καλύτερα; Δεν ξέρει σ' αλήθεια τι. Δε νοιάζεται να μάθει κιόλας. Το μόνο πράγμα που την ενδιαφέρει είναι το τώρα, το γλυκά μεθυσμένο τώρα. Αφήνει, επιτέλους, τα δάκρυα ρυάκια να τρέξουν ορμητικά από τα μάτια, να χαράξουν καυτά μονοπάτια στα μάγουλα και να βρέξουν ανακούφιση στο στήθος της. Όλα θα πάνε καλά, σκέφτεται, αλλά αυτή τη φορά δεν μπορεί, αλλά ούτε και προσπαθεί να χαμογελάσει. Όλα θα πάνε καλά, επειδή έτσι πρέπει. Επειδή η ίδια, με το έτσι θέλω, θα τα κάνει να πάνε καλά – για την ίδια. Για τη φίλη της δε ξέρει. Γι' αυτή δεν μπορεί να μιλήσει. Το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να την αγκαλιάσει σφικτά, όσο πιο σφικτά της επιτρέπουν οι ναρκωμένες δυνάμεις της, και να εισπνεύσει, για μια ακόμη φορά, τις αποπνικτικές μυρωδιές απ' το αλκοολούχο της χνώτο, που μάλλον τώρα δε θα διαφέρει και πολύ απ' το δικό της.

Μακρύς, δύσκολος και ανηφορικός πολύ ήταν ο δρόμος που περπάτησε πεισματικά, βήμα το βήμα, λεπτό το λεπτό, λάθος το λάθος, μέχρι να φτάσει ως εδώ, ώσπου να φτάσει στο ευλογημένο κατώφλι της χαράς και να το προσπεράσει, για να κινήσει ολοταχώς και δίχως δισταγμό για το ξωπόρτι της απώλειας. *Θα ζήσω για πάντα*, φώναζε κάποτε, πολύ παλιά ο τρελός, μα, απ' ό,τι φαίνεται ποτέ του δεν περίμενε πώς κάποια μέρα θα έβλεπε άλλους δίπλα του να πεθαίνουν – αυτά τα πράγματα εξάλλου συμβαίνουν μόνο σε άγνωστους, και τα μαθαίνουμε απ' τα δελτία ειδήσεων και τις εφημερίδες.

Κάθεται στο πλευρό ενός παλιού σιδερένιου και σχεδόν σκουριασμένου κρεβατιού, σε κάποιο θάλαμο ενός παραμελημένου και φαινομενικά ξεχασμένου στο χρόνο νοσοκομείου. Βλέπει σωλήνες και σωληνάκια να εισβάλλουν στο στόμα και τα απαλά χέρια ενός σώματος απ' την πρώτη κιόλας στιγμή αγαπημένου, κι ένα καρδιογράφο να καταγραφεί τις δονήσεις μέσα του και ανατριχιάζει, νιώθει τον τρόπο να τον ταρακουνά, ραγίζει. Θέλει να φωνάξει άγρια, να σπάσει κάτι, να χτυπήσει έστω το κεφάλι του στον τοίχο, να βλαστημήσει ή να κάνει μια προσευχή - μισή απειλή, μισή παράκληση- για ν' αδειάσει, να ξαλαφρώσει μα δεν κάνει τίποτα. Τίποτα δεν μπορεί να κάνει, τίποτα χρήσιμο. Έτσι κρατά γερά τα λουριά του αφηνιασμένου του εαυτού, όσο είναι εκεί, και δεν τον αφήνει να ξεφύγει απ' τον έλεγχο. Τον δαμάζει, κι ας μην τον κουμαντάρει – όχι στ' αλήθεια.

Σα να κρατά συντροφιά στο γέρο άρχοντα, το θάνατο, έτσι νιώθει τώρα. Η σχεδόν απόλυτη σιγή του χώρου κάπου τον τρομάζει, αλλά τον καθησυχάζει κιόλας. Τον αφυπνίζει, αλλά την ίδια ώρα, τη φουρτουνιασμένη του ψυχή πολύ ταλαιπωρεί. Θέλει να το πιστέψει αυτό, θέλει να πιστέψει ότι στο τέλος όλα θα πάνε καλά, ότι την άνιση αυτή μάχη θα την κερδίσει η ζωή, η χαρά, αλλά δεν το μπορεί. Όσο κι αν προσπαθεί, δεν μπορεί να δει τον κόσμο φωτεινό, το μέλλον μ' αισιοδοξία.

Στον τοίχο αντικρύ του βλέπει μια εικόνα του Χριστού, παλιά πολύ, από χαρτί λεπτό και ξεβαμμένο. Λες; Λες να προσευχηθεί σ' Εκείνον για πρώτη φορά μετά από τόσα χρόνια; Αλλά, όχι. Όχι! Θα ήταν υποκριτικό αν το έκανε αυτό. Έτσι κι αλλιώς, αν ήταν όλα στον κόσμο που έφτιαξε σωστά και καθώς πρέπει καμωμένα, ποτέ δε θα του συνέβαινε αυτό που συμβαίνει, ποτέ δε θα έπεφτε τόσο ξαφνικά και τόσο απότομα στο βάραθρο, ποτέ του δε θα γνώριζε τέτοιο οδυνηρό και ατελείωτο πόνο. Εκτός κι αν πληρώνει τις αμαρτίες του, όπως λένε κι οι παπάδες. Αλλά, αν είν' έτσι, εκείνοι γιατί δεν πληρώνουν τις δικές τους; Χα. Θέλει να γελάσει, αλλά δεν το κάνει, δεν του βγαίνει. Ο ήχος καταπνίγεται από μόνος του.

Σηκώνεται απ' την καρέκλα που υπόκωφα τρίζει. Περπατά όσο πιο αθόρυβα μπορεί μέσα στον ασφυκτικά γεμάτο με ασθενείς, αλλά φαινομενικά έρημο θάλαμο. Με προσοχή αφουγκράζεται τις ανάσες των άλλων ασθενών, που μετά βίας λες, σαν ψίθυροι ξεφεύγουν απ' τα στήθια τους. Κατευθύνεται προς το μεγάλο παράθυρο, αλλά τι θέα ν' απολαύσει; Γκρίζες πολυκατοικίες, αυτοκίνητα σταθμευμένα -σχεδόν κολλημένα το ένα πάνω στο άλλο- στα πεζοδρόμια, ένα χωράφι ξερό, που ίσως κάποτε ήτανε κήπος, αφημένο στη μοίρα του, δυο-τρία δέντρα, που κατά τύχη μάλλον ξέφυγαν απ' το τσεκούρι του πολιτισμού, και τα φώτα της νύχτας που βιάφουν κίτρινη την πλάση. Με μάτια απεγνωσμένα ψάχνει να βρει τον ουρανό, αλλά δεν τα καταφέρνει. Αλλά και να τον έβρισκε, ήταν σίγουρος,

ότι τ' αστέρια θ' απουσίαζαν, θα ήταν αλλού, όπως και το φως που άλλοτε έλουζε τη ζωή του. Κάνει να πάει προς τα έξω για ν' ανακαλύψει κάποια γωνιά, ν' ανάψει ένα τσιγάρο, αλλά μετανιώνει αμέσως. Δεν τον αφήνει η ψυχή του να υποπέσει σ' αυτό το ατόπημα. Το καθήκον του επιβάλλει να είναι εκεί. Δεν μπορεί να εγκαταλείψει το πιο σημαντικό κομμάτι της ζωής του στο κρεβάτι του πόνου μοναχό, μόνο και μόνο επειδή θέλει να ρίξει στο πηγάδι του κορμιού του λίγες ακόμη ανάσες θάνατο.

Ξεφυσάει άηχα, ενοχικά, κι επιστρέφει στη θέση του. Κάθεται απαλά, όσο πιο αθόρυβα μπορεί, και αρχίζει να χαϊδεύει νωχελικά, με στοργή ανείπωτη τα μαλλιά και το πρόσωπο, την αγγελική μορφή που έχει μπροστά του, της οποίας όμως η ψυχή προς το παρόν φτερουγίζει κάπου αλλού. *Θα γίνεις καλά, ψιθυρίζει. Θα γίνεις καλά. Καλύτερα κι από πρώτα.* Το μόνο που δεν ακούγεται και τόσο σίγουρος, όχι και τόσο πειστικός, ούτε και στον εαυτό του ακόμη. *Α, ρε Αντρέα, ποιος να στο 'λεγε!* Τα βάζει με την απύθμενη άγνοιά του.

Αποτραβάει διστακτικά το χέρι και το αφήνει να πέσει σχεδόν άψυχο στο πλάι της καρέκλας. Κλείνει τα μάτια κι αφήνει το κορμί του να χαλαρώσει για λίγο. Δε θα κοιμηθεί, αυτό αποκλείεται, το ξέρει. Αλλά να, και μια ψευδαίσθηση ύπνου του κάνει, είναι αρκετή. Για να μπορέσει, αν είναι ποτέ δυνατόν, να ξεφύγει για λίγο απ' τους δαίμονές του, να ξεχαστεί.

«Δε θέλει καν να με βλέπει μπροστά του, λέει, πόσο μάλλον να μου μιλάει. Όχι τώρα. Όχι ακόμη. Ίσως και ποτέ. Αν με δει ξανά, μου είπε, αν τολμήσω να του μιλήσω, αν προσπαθήσω με οποιοδήποτε τρόπο να δικαιολογηθώ και να ζητήσω τη συγχώρεσή του, δε θα αντέξει, δε θα μπορέσει να συγκρατήσει τα νεύρα του και θα με χτυπήσει, ίσως και να με σκοτώσει. Τουλάχιστον έτσι λέει».

«Φοβάσαι, Αναστασία; Τον φοβάσαι; Τον θεωρείς ικανό να κάνει κάτι τέτοιο; Να φτάσει ακόμη και στο φόνο;»

«Η αλήθεια είναι ότι όχι, δεν τον φοβάμαι, και όχι δεν πρόκειται να με σκοτώσει. Είμαι σίγουρη γι' αυτό. Μπορεί να τον κατηγορώ για πολλά, αλλά φονιάς δεν είναι και αποκλείεται να γίνει τώρα. Απλά...»

«Ναι. Ναι, καταλαβαίνω. Απλά είναι το βάρος το αβάστακτο του πόνου και η κακιά η ώρα».

«Γιατί η κακιά η ώρα να μην έρθει κάποια άλλη ώρα; Ή, ακόμη καλύτερα, γιατί να μην έρθει ποτέ; Τουλάχιστον έτσι θα συνεχίζαμε κι οι δυο να ζούμε όπως-όπως μέσα στο ψέμα μας; δε θα ξυπνούσαμε τόσο απότομα στον κόσμο τον αληθινό, σε μια πραγματικότητα που σα μαχαίρι μπήγεται μέσα μου αμείλικτα και με σκοτώνει».

«Κι εσύ, κακομοίρα μου, τι τα ήθελες...»

«Κι εγώ τι; Τι άλλο να έκανα εγώ; Για χρόνια ολόκληρα με απατούσε ο άτιμος. Το ήξερα; Ναι! Το ανεχόμουν; Φυσικά. Κάπου κιόλας η ηλίθια τον συγχωρούσα. Αλλά, όσο δυνατή κι αν ήταν η θέλησή μου, το κορμί δεν είχε άλλες αντοχές. Δεν άντεχε άλλη μοναξιά, άλλη στεριότητα, λιμοκτονούσε. Ήθελε να γευτεί, να αγγιχτεί, να λατρευτεί όπως άλλοτε. Είχα σχεδόν ξεχάσει ότι ήμουν γυναίκα, είχα χάσει κάθε αίσθηση του εαυτού μου. Πεθύμησα έναν άντρα, έναν οποιοδήποτε άντρα. Καταλαβαίνεις, Μαίρη;»

«Φυσικά και καταλαβαίνω, τούτο έλειψε, αλλά...»

«Ου, όλο αλλά και αλλά είσαι. Τώρα με κάνεις και σκέφτομαι ότι θα ήταν καλύτερα αν δε σου μιλούσα ποτέ. Αν τα κρατούσα όλα μέσα μου μέχρι να εκραγώ και να ησυχάσω, και να πάψω να γίνομαι βάρος στους άλλους – επιτέλους να με ξεφορτωθούνε».

«Μην εκνευρίζεσαι, μη θυμώνεις μαζί μου, Αναστασία, αδελφούλα μου, και σε παρακαλώ πολύ μη με παρεξηγείς. Νιώθω κι εγώ άσχημα με τον εαυτό μου, με κακίζω για την αδυναμία μου. Αυτή, την πιο δύσκολή σου ώρα, δεν ξέρω τι λόγια να σου πω και τι παρηγοριά να σου χαρίσω. Είναι ξένα, απάτητα, χωράφια αυτά για μένα. Το μόνο που μπορώ στα σίγουρα να κάνω είναι να σε ακούσω, να σ' αγκαλιάσω και να εκφράσω τις μύριες απορίες μου. Απολογούμαι αν αυτές πού και πού καταντάνε εκνευριστικές, αλλά πολύ φοβάμαι ότι αν δεν απαντηθούν... Αλλά, άσε, άσε της πίσω αυτές. Αν αυτό είναι που θες, μπορώ απλά να σε ακούω και να μη σου λέω τίποτα. Έτσι κι αλλιώς δεν έχω καμιά συμβουλή για να σου δώσω. Εδώ που έφτασαν τα πράγματα...»

«Ακριβώς, εδώ που έφτασαν τα πράγματα, να με ακούσεις και να μου δώσεις μια αγκαλιά, τίποτ' άλλο δε ζητώ».

Δεν άντεχε να μένει άλλο πια κλεισμένη στη σιωπή και τον εαυτό της η Αναστασία, αποκομμένη απ' τον έξω κόσμο, δεν άντεχε άλλο τον καθημερινό

θάνατο που απλόχερα της χάριζαν η μοναξιά κι οι ενοχές της. Έπρεπε να μιλήσει σε κάποιον επειγόντως, ν' αφήσει του είναι της όλο τον πόνο να ξεχειλίσει απ' τα χείλη, να βρει έναν ώμο φιλικό ν' ακουμπήσει, για ν' αντέξει το ασήκωτο βάρος που εδώ και, όχι και πολύ καιρό, κουβαλούσε. Φίλες πολλές και καλές ποτέ δεν είχε, κι έτσι αποφάσισε -δισταχτικά είν' η αλήθεια- να στραφεί προς το μόνο πρόσωπο που θα μπορούσε και θα ήθελε να τη στηρίξει: την αδελφή της. Σε ποιαν άλλη άλλωστε θα μπορούσε να μιλήσει απόλυτα ειλικρινά; Σε ποιαν άλλη θα μπορούσε να ομολογήσει ανοικτά τα κρίματά της;

Αφήνουν για λίγες στιγμές το πέπλο της σιωπής και της αμηχανίας να τις τυλίξει, καθώς κάθονται η μία δίπλα στην άλλη. Πρέπει να κάνουν ένα αναγκαστικό διάλειμμα απ' τις λέξεις, να πάρουν μια ανάσα βαθιά, αναζωογονητική, για να σκεφτούνε τα πράγματα καλύτερα, πιο διεξοδικά, για να τα δουν πιο καθαρά. Αλλά η πικρή αλήθεια είναι ότι η Μαίρη δεν έχει ιδέα τι να πει, με τι λέξεις να χαϊδέψει τη μοιροφαγωμένη αδελφή της. Παράξενα, σχεδόν εξωπραγματικά, φαντάζουν όλ' αυτά που έγιναν στον ματιών της τις ακύμαντες θάλασσες, στο αμάθητό της βλέμμα. Σα μια ευθεία, πάντα έτσι έβλεπε τη ζωή εκείνη· μα, μια ευθεία παράδοση, με πολλές στροφές και ανηφόρες, που ωστόσο δε σταματούσε ποτέ, πουθενά. Αλλά να που, πού και πού, προκύπτουν και ανατροπές, να που ξεπηδούν αδιέξοδα. Αν τις έβλεπε κανείς να κάθονται εκεί δίπλα-δίπλα, δε θα μάντευε ότι ήταν αδελφές. Ξανθιά και σγουρομάλλα η Αναστασία, μελαχρινή και με μακριά ίσια μαλλιά η Μαίρη. Γαλανομάτα η πρώτη, με μελένια μάτια η δεύτερη. Λίγο γεματούλα η μια, πετσι και κόκκαλο η άλλη. Λες και της γέννησε διαφορετική μάνα, αφού μόνο στο ύψος μοιάζουν.

«Δεν ξέρω τι να κάνω, Μαίρη. Νιώθω εύθραυστη. Νομίζω ότι από στιγμή σε στιγμή θα σπάσω σα γυαλί, και θα γίνω ένας σωρός από ματοβαμμένα κομμάτια».

«Όπως μου περιγράφεις τα πράγματα είναι φανερό ότι δε φταις μονάχα εσύ, ψυχή μου, φταίει κι εκείνος. Ίσως περισσότερο εκείνος».

«Τι ζήτησα κι εγώ η τρελή; Μονάχα λίγη αγάπη. Κι αυτός, ο τρισκατάρατος, πήγε και τη χάρισε, τη χαράμισε αλλού. Πώς να μη ραγίσω; Πες μου. Πώς;»

«Μα εγώ τόσο καιρό πίστευα ότι περνούσατε καλά, ότι ήσασταν ευτυχισμένοι οι δυο σας. Ποτέ δε δείξατε κάτι το διαφορετικό. Ποτέ δε θα μπορούσα να μαντέψω ότι κάποια μέρα θα φτάνατε σ' αυτό το σημείο».

«Ήμασταν ευτυχισμένοι. Άλλοτε ήμασταν. Σε ένα παρελθόν που όσο πιο πολύ θυμάμαι, τόσο πιο ξένο και παράξενο που μοιάζει. Στις αρχές αρχές, όταν τον ερωτεύτηκα, όταν μ' αγάπησε, τότε ένιωθα λες και ζούσα μέσα σ' ένα παραμύθι, απ' το οποίο δε θα ήθελα να βγω ποτέ. Με είχε στ' αλήθεια σαν πριγκίπισσα. Όλη την ώρα με κανάκευε, με φρόντιζε πολύ, μου έκανε δώρα αμέτρητα, με το τσουβάλι, αλλά σαν πέρασε ο καιρός άλλαξε, σκοτείνιασε. Κι αντί για δώρα άρχισε να μου κάνει παράπονα και παρατηρήσεις. Αντί για χάδια και φιλιά, άρχισε να μου χαρίζει όλο και πιο συχνά τα νεύρα και την περιφρόνησή του».

«Γι' αυτό τον απάτησες;»

«Μα στο είπα ήδη -δε με ακούς;- δεν τον απάτησα εγώ πρώτη. Εκείνος με απατούσε για χρόνια με μια πουτανίτσα της καλής τάχατες κοινωνίας, κι εγώ...»

«Για εκδίκηση, λοιπόν;»

«Όχι! Όχι για εκδίκηση. Μα δεν καταλαβαίνεις; Τον απάτησα απλά επειδή δεν είχα πια άλλη επιλογή, επειδή δεν μπορούσα να κάνω αλλιώς».

«Και τώρα μετανιώνεις;»

«Ναι, μετανιώνω, για το αποτέλεσμα. Γι' αυτό και μόνο μετανιώνω και θα μετανιώνω για την υπόλοιπή μου τη ζωή – έστω κι αν τα πράγματα στο τέλος πάνε καλά. Ωστόσο, όσο κι αν το περιμένει, όσο κι αν το θεωρεί σαν κάτι το φυσικό και αναμενόμενο και σα δικαίωμά του, ποτέ δε θ' απολογηθώ σ' εκείνον, ποτέ δε θα ζητήσω -αλλά ούτε και τη θέλω- τη συγχώρεσή του. Εκείνος, με τις πράξεις του, ήταν που έστρωσε το δρόμο για την καταστροφή».

«Δεν μπορώ να σου τι να κάνεις, Αναστασία, αφού δε βρέθηκα, κι ελπίζω να μη βρεθώ ποτέ, στη θέση σου. Μπορώ μοναχά να σου πω τι να μην κάνεις».

«Μίλα».

«Μην τα παρατήσεις. Μην παραιτηθείς. Κρατήσου για λίγο ακόμη, για όσο χρειαστεί. Βρες μέσα σου τη δύναμη και κρατήσου απ' τη ζωή, και είμαι σίγουρη ότι αυτή τη φορά δε θα σε απογοητεύσει. Το ξέρω, το νιώθω πώς δεν έχουν όλα ακόμη χαθεί».

«Εύκολο να το λες...»

«Και δύσκολο να το κάνεις. Λες να μην το ξέρω; Ωστόσο, ζήσατε τόσα πολλά μαζί οι δυο σας, μοιραστήκατε μια ζωή, δημιουργήσατε μια ζωή. Νομίζω ότι ίσως κάπου, καλά κρυμμένο, βρίσκεται ακόμη το νήμα, εκείνο που σας δένει, εκείνο που σας έφερε κοντά τον ένα στον άλλο».

«Δεν είναι κρυμμένο το νήμα, καθόλου. Έξω στο φως είναι, φανερό όσο τίποτ' άλλο, και ψυχορραγεί. Το νήμα εκείνο είναι η ζωή, είναι και ο θάνατός μας. Αυτή τη στιγμή είναι σα να παίζουμε σε μια ταινία, να συναντιόμαστε σ' ένα παράξενο σκηνικό. Λες και στεκόμαστε αγκαλιασμένοι, αλλά από απόσταση, πάνω από ένα τεράστιο κενό, μια άβυσσο. Αν χωρίσουμε θα πέσουμε κι οι δυο μέσα, στα βάθη του τίποτα θ' αφανιστούμε».

«Βλέπεις, λοιπόν;»

«Βλέπω. Αλλά, γιατί δε μου λες εσύ που όλα τα ξέρεις: ακόμη κι αν δεν προκύψει το μοιραίο, εκείνο που όσο περισσότερο σκέφτομαι τόσο πιο πολύ φοβάμαι, πώς θα μπορούσαμε να ζήσουμε μετά ξανά μαζί δίχως εμπιστοσύνη, χωρίς αγάπη»;

«Ο χρόνος...»

«Άσε το χρόνο, αυτός δουλεύει μόνο για πάρτη του, δε δίνει μία για μας».

«Μη μου θυμώνεις, αδελφούλα. Αν, λέω, αν στο τέλος τα πράγματα πάνε καλά, ίσως και ν' αλλάξει κάτι».

«Δε σου θυμώνω. Μ' εμένα θυμώνω αλλά να, φωνάζω σ' εσένα. Συγχώρεσέ με. Μακάρι, ωστόσο, μακάρι να έρθουν καλύτερες ημέρες, κι ας μην το πιστεύω. Μακάρι να καταφθάσουν στα ξαφνικά, σα μια ευχάριστη έκπληξη. Αλλά η αλήθεια είναι ότι το παιχνίδι ήταν καθαρό, τα χαρτιά δεν ήταν σημαδεμένα. Απλά παίξαμε με το διάβολο και χάσαμε».

«Φταίτε ασυγχώρητα πολύ. Δεν έχω το δικαίωμα να γίνομαι η κατηγορός σας, αλλά φταίτε, αφού κλείνατε πεισματικά τα μάτια στην πραγματικότητα, επειδή δεν εκτιμήσατε σωστά τις προτεραιότητές σας, γιατί ποτέ δεν καθίσατε να μιλήσετε, να δώσετε λύσεις και να λύσετε τις παρεξηγήσεις. Φταίτε, επειδή ξεχάσατε τα πιο σημαντικά».

«Φταίμε, φταίμε και φταίμε. Σε όλα δίκιο έχεις. Στάχτες κι αποκαϊδία έγιναν τώρα οι διπλές ζωές μας. Θέλαμε κι οι δυο, οι βλάκες, περισσότερα και να που τώρα

είμαστε μια ανάσα μακριά από το να χάσουμε για πάντα το πολύ που είχαμε, το πιο σημαντικό που έχουμε ακόμη».

«Δεν μπορούσες να το προβλέψεις. Δεν ήξερες».

«Κανείς δεν ήξερε, αλλά τι σημασία έχει τώρα αυτό; Ωστόσο...» Ξαφνικά σιωπάει. Αφήνει τις λέξεις να αιωρούνται σαν τεράστια ερωτηματικά, αλλά όχι για πολύ, καθώς σιγά σιγά αρχίζει να παίρνει σχήμα στα χείλη της ένα χαμόγελο. Όχι της χαράς, μα του σαρκασμού, της χλεύης. «Ωστόσο», ολοκληρώνει αμείλικτα τη σκέψη της, «δεν είναι ειρωνεία -ειρωνεία τραγική- ο ένας οργανισμός να οδηγεί στη ζωή, κι ο άλλος στο θάνατο»;

Σ' αυτό τι ν' απαντήσει τώρα η Μαίρη; Καλύτερα τίποτα. Χαμηλώνει το βλέμμα. Κοιτά χάμω, παρατηρεί το χαλί και τα πολύχρωμα παπούτσια της. Ρίχνει ματιές στο βούρκο μέσα στο οποίο έχει καταπέσει της αδελφής της η ψυχή. Όσο και να το θέλει, δεν μπορεί να σηκώσει το βλέμμα και να τη δει στα μάτια χωρίς θλίψη, δίχως οίκτο. Δεν μπορεί να την αντικρίσει χωρίς να την πληγώσει με την κραυγαλέα ένοχη σιωπή, που πηγάζει απ' τη γαλήνια της ζωή. Πρέπει να σταθεί δίπλα της, τώρα που την έχει ανάγκη. Πρέπει καρτερικά και με όση συμπόνια διαθέτει να της συμπαρασταθεί. Πρέπει να τη βοηθήσει να σταθεί και πάλι στα πόδια της, να την πείσει ότι αξίζει τον κόπο να συνεχίσει να ζει, να τονώσει μέσα της την ιδέα της ελπίδας. Αλλά πώς; Πώς; Αυτό είναι το ερώτημα που της σκιάζει την ψυχή, που κάνει το κορμί να πονά.

Απόψε βγήκε για ένα ποτό μόνη. Για να περιφέρει την επίσημή της αγαπημένη, τη θλίψη, ν' αλλάξει παραστάσεις, να περισυλλέξει τις σκόρπιες σκέψεις της, για να ψάξει να βρει λίγο από το χαμένο εδώ και καιρό φως στο σκοτάδι των άλλων φυλών, των διαφορετικών, της νύχτας.

Είναι ντυμένη προκλητικά, εξόφθαλμα επιδεικτικά, με ρούχα που αναδεικνύουν μαεστρικά κάθε γραμμή και καμπύλη του καλοδιατηρημένου, αλλά όχι και τόσο νεανικού της πια κορμιού, κι είναι βαμμένη λιτά, θέλοντας να τονίσει την απaráμιλλη ομορφιά του -αμέτρητες φορές ξεπλυμένου με δάκρυα- προσώπου της. Το μοβ και το μαύρο της πάνε πολύ.

Κάθεται νωχελικά, σχεδόν αποχαυνωμένα σ' ένα σκαμπό, στην μπάρα ενός κάπως υπερβολικά πολυτελούς μπαρ, με το ένα πόδι σταυρωμένο πάνω απ' τ' άλλο, πίνει ένα κοκκινωπό κοκτέιλ και παρατηρεί δήθεν αδιάφορα, αλλά επίμονα, το καλοντυμένο πλήθος. *Να ένα μέρος που ποτέ δε θα ερχόταν εκείνος* -σκέφτεται και σιγαλά, υπόκωφα αναστενάζει η Βασιλική- *ο ναός των σύγχρονων ευνούχων*.

Μα τι συμβαίνει τέλος πάντων μ' αυτούς τους ανθρώπους; Τι απέγιναν, καλέ, οι άντρες; Πού χάθηκαν; Είναι εκεί μόνη, παρά τα χρονάκια της όμορφη πολύ, εντυπωσιακή, και με τον τρόπο της φωνάζει *διαθέσιμη* αλλά κανείς δεν τολμά να την πλησιάσει. Σαν εταίρα των παλιών καιρών, σα μοιραία γυναίκα νιώθει, αλλά... *Λες να διαβάζουν στα μάτια μου τον πόνο; Λες κάπως να τους τρομάζω; Λες να μην ανήκω εδώ; Να μην ανήκει εκεί. Εκεί; Μα πουθενά δεν ανήκει πια και σε κανέναν. Λεύτερη είναι κι αναζητεί το νέο κλουβί της, τίποτ' άλλο. Πώς να τη διαβάσουν, πώς να την καταλάβουν τα άβουλα ανθρωπάκια που περιφέρονται γύρω της; Και πώς να της προκαλέσουν το ενδιαφέρον τέτοια που είναι; Θα την κάνουν να πεθάνει, από την πλήξη.*

Θέλοντας και μη, κι αφού δεν της παρουσιάζεται κι άλλο κανένα διέξοδο, κάνει και πάλι βουτιά στο μέσα της, στο τότε. Στο τότε που πήγε εκεί δήθεν για να ξεχάσει. Στο τότε που τον γνώρισε. Θυμάται ακόμη τα πάντα, ως την τελευταία λεπτομέρεια, με μια διαύγεια που και στο δικό της ακόμη βλέμμα μοιάζει ανεξήγητη. Τα καθαρά, αλλά εμφανώς φτωχικά ρούχα που φορούσε, τα κορακίσια κοντοκουρεμένα του μαλλιιά, τον τρόπο που άρχισε να την παρατηρεί απ' την πρώτη κιόλας στιγμή που την αντίκρισε, το πώς άρχισε να τη γδύνει με το βλέμμα – μ' ένα βλέμμα που πετούσε φωτιές. Θυμάται ακόμη κι ανατριχιάζει την ακαταμάχητη έλξη που ένωσε για κείνον. Θυμάται πόσο της προκάλεσαν το ενδιαφέρον οι άμεσοι κι ανυπόκριτοι τρόποι του, οι σχεδόν ωμοί. Θυμάται πόσο τον ήθελε, εκεί, εκείνη την ώρα και για πάντα. Και θυμάται ακόμη πώς ένωσε όταν έμαθε ότι ήταν παντρεμένος, ότι τάχα ανήκε σε κάποιαν άλλη. Όχι, δε λυπήθηκε, ούτε απογοητεύτηκε, απλά πείσμωνσε. Πείσμωνσε και είπε, *θα τον κάνω δικό μου. Θα χρησιμοποιήσω κάθε μέσο, θεμιτό και αθέμιτο και θα τον κάνω δικό μου*. Και τον έκανε. Σιγά να μην της ξέφευγε! Ήταν τόσο διαφορετικός από τους άλλους. Μύριζε άντρας, σ' αλήθεια άντρας, όχι σαν κι ετούτα εδώ τα παιδαρέλια, της κάθε ηλικίας, που την περιτριγυρίζουν δίχως να την πλησιάζουν. *Φτου τους, τους άθλιους*. Θέλει να τους φτύσει, αλλά σκέφτεται ότι άδικα θα σπαταλήσει το σάλιο της.

Πίνει μια μεγάλη χορταστική γουλιά απ' το κοκκινωπό ποτό, κι ανασηκώνει το βλέμμα απ' το γκρίζο μέσα της. Προσπαθεί ν' ακούσει τους στίχους του τραγουδιού

που παίζει, αλλά αυτό είν' αδύνατο, οι φωνές των απόντων τους υπερκαλύπτουν. Θέλει να σηκωθεί αμέσως και να φύγει, να πάει κάπου αλλού και κάπως αλλιώς, αλλά δε θα το κάνει. Θα μείνει εκεί, θα πει πολύ, όπως πάντα, και θα μεθύσει όμορφα, όπως σχεδόν πάντα. Και μετά θα βγει έξω στους δρόμους της νύχτας φουριόζα και θα πάρει τρεκλίζοντας ένα ταξί για το σπίτι, για τη φυλακή της. Κι όταν φτάσει εκεί θα πέσει στο κρεβάτι ξερή, σαν το κούτσουρο που είναι. Κι ύστερα από δυο-τρεις ώρες θα ξυπνήσει διψασμένη απ' το πιετό κι αφυδατωμένη απ' την απουσία του. Αυτά ακριβώς θα κάνει, το σχέδιο ήδη καταστρωμένο, αυτά ακριβώς θα συμβούν – επιλογή άλλη καμία.

«Ένα σφηνάκι τεκίλα», διατάζει τον μπάρμαν, που μοιάζει να παραφυλάει σχεδόν δίπλα της, ανυπόμονος να την εξυπηρετήσει. Ίσως εκείνος, με το έμπειρο βλέμμα της νύχτας να τη διάβασε. Ωστόσο...

«Κερασμένο», ακούει μια βαριά βραχνή ανδρική φωνή να προστάζει από πίσω.

Γυρνά σιγά-σιγά το κεφάλι, στρέφει επιτηδευμένα αργά, μα καθόλου συνεσταλμένα το κορμί, παιχνιδίζει το βλέμμα. Αντικρίζει ένα ψηλό ντυμένο με γούστο πολύ άντρα, εκεί γύρω στα πενήντα του, με μαύρα μαλλιά κοντά κουρεμένα, που άρχισαν να γκριζάρουν στο πλάι, και μάτια γκριζα, ασυνήθιστα, που μοιάζουν να στάζουν μελίχια αυτοπεποίθηση. Αυτοπεποίθηση, όχι αλαζονεία.

«Ευχαριστώ πολύ», του λέει και χαμογελά λίγο. Τον περιμένει αμίλητη να πάει να καθίσει δίπλα της, αλλά αυτός δεν το κάνει. Αναγκαστικά τον προσκαλεί με το βλέμμα, που παίρνει για λίγο κάποια απ' την αλλοτινή του λάμψη. Κι εκείνος υπακούει.

«Μού φάνηκε ότι ήθελες να είσαι μόνη, να σε αφήσουν στην ησυχία σου, γι' αυτό δε σε πλησίασα πιο νωρίς. Αλλά ύστερα είδα ότι μάλλον έκανα λάθος. Μα δεν ήμουν και σίγουρος κιόλας. Δυσκολεύομαι να σε διαβάσω».

«Λάθος έκανες, στην πρώτη σκέψη σου. Αν επιζητούσα τη μοναξιά δε θα έβγαινα, ή τουλάχιστον δε θα ερχόμουν εδώ. Όχι πώς κατάλαβα και πολλά που ήρθα, αφού μέχρι αυτή τη στιγμή και πάλι μόνη ήμουν. Μάλλον με φοβούνται τα αγοράκια και δε θέλουν να παίξουν μαζί μου». Έσταξε ειρωνεία η φωνή της. Προσπάθησε να του χαρίσει ένα από εκείνα τα παλιά, τα ζεστά, τα από καιρό ξεχασμένα χαμόγελά της, μα δεν τα κατάφερε της βγήκε μισό, ψεύτικο και το απέσυρε βιαστικά. Το έκρυψε πίσω από το σφηνάκι με την τεκίλα. «Εσύ; Μόνος;» τον ρώτησε λίγο μετά, κοιτώντας τον βαθιά στα μάτια, προσπαθώντας να σπάσει τον πάγο, να διώξει την αμηχανία – τη δική της αμηχανία.

«Εδώ, ναι. Στη ζωή...» Της έδειξε το καταραμένο το δαχτυλίδι.

«Και πού είναι το καλύτερο ή το χειρότερο μισό σου;» τον ρώτησε μ' ένα μικρό χαμόγελο και μια δόση σαρκασμού, κάνοντας κι εκείνον να χαμογελάσει.

«Τριγυρνά στις Ευρώπας», απάντησ' εκείνος μ' έναν όμορφο, υποκριτικά παλιομοδίτικο, μα πολύ σοβαρό τρόπο. Κοίταξαν για μια στιγμή διερευνητικά ο ένας τον άλλο και ξέσπασαν σ' ακράτητα γέλια.

«Το χρειαζόμουν αυτό!» Κατάφερε να μιλήσει πρώτη εκείνη. «Πάει καιρός απ' την τελευταία φορά, δε θυμάμαι καν πότε ήταν αυτή, που γέλασα σ' αλήθεια. Είχα σχεδόν ξεχάσει πως είναι».

«Κι εγώ. Αλλά τι να κάνει κανείς; Έτσι είν' η ζωή. Μ' ό,τι βρούμε, μ' αυτό, ευτυχώς ή δυστυχώς πορευόμαστε, και στο τέλος τέλος ξεχνάμε τα σημαντικά,

όπως το γέλιο. Αν γελούσαμε λίγο πιο πολύ, με τον εαυτό μας και με τους άλλους, ο κόσμος θα γίνονταν καλύτερος».

«Στην υγεία σου, γέρο φιλόσοφε», αποκρίθηκε μ' ένα ανυπόκριτο πλατύ χαμόγελο εκείνη, τσουγκρίζοντας το ποτήρι της με το δικό του, που ήταν ως τη μέση γεμάτο με ουίσκι και πάγο.

«Και γέρος και φιλόσοφος, λοιπόν. Δίκιο έχεις και για τα δύο, ξέρεις. Αν και η γυναίκα μου, που προφανώς με ξέρει καλύτερα από σένα, μόνο με το πρώτο συμφωνεί. Αυτή χαϊδευτικά με αποκαλεί *γέρο ξεκούτη*».

Άρχισαν να γελάνε και πάλι. Της άρεσε, εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον, της άρεσε πολύ, αυτός ο άγνωστος και παράξενος άντρας. Ίσως επειδή ήταν ο μόνος που τόλμησε να την πλησιάσει. Ίσως επειδή κάπου έμοιαζε να την καταλαβαίνει. Και τέλος, ίσως επειδή δε ρωτούσε τίποτα, καθόλου δεν την τυραννούσε μ' ανούσιες ερωτήσεις, που θα της χαλούσαν τη στιγμή και θα της έκλεβαν το ανακαλυφθέν λες ξανά, κάπου στις σπηλιές του είναι της, κέφι.

Τελικά θα αποδεικνύονταν ευλογημένα μεγάλη, μα και σύντομη πολύ, ετούτη η νύχτα -πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι περίμενε η Βασιλική, πιο μικρή απ' ό,τι ποθούσε- και δε θα ήτανε λουσμένη όπως πάντοτε, τώρα τελευταία, στη μέθη και τη θλίψη, αλλά στη μέθη και την προσδοκία.

Πότε ακριβώς έφτασε η αρχή του τέλους δε θυμάται. Θυμάται μονάχα έντονα και πολύ οδυνηρά, εκείνη την τρομαχτική αίσθηση απόγνωσης, που εξαπλώθηκε σα στίγμα ανιάτο και μάτωσε το πολυλατρεμένο άλλοτε κορμί της.

Είναι αργά το μεσημέρι, σχεδόν απόγευμα, και κάθετα σκυθρωπή όπως πάντα, δίπλα στο κρεβάτι της μικρής ελπίδας και της άκρατης απελπισίας η Αναστασία, στο προσκεφάλι του παιδιού τους, του γιου τους, που κανείς δεν μπορεί με σιγουριά να πει αν θα ζήσει ή θα πεθάνει. Του χαϊδεύει απαλά, νωχελικά, με φροντίδα και λύπη, τα όλο και πιο μακριά καστανά του μαλλιά, το καλεί νοητικά, το εκλιπαρεί να βγει απ' τον κόσμο που εδώ και καιρό, άθελά του κατοικεί, και να ξυπνήσει και πάλι στο φως, στη ζωή. Να σωθεί και να τη σώσει.

Όσοπο εκείνο -άκαρδο, χωρίς να το ξέρει, μα και δίχως να μπορεί να κάνει αλλιώς- δε φαίνεται να την ακούει, αλλά ούτε και να νιώθει την παρουσία της δίπλα του. Σαν ένα βαρύ κατηγορώ είναι η σιωπή του και την πληγώνει. *Όσο ζει, μαζί του ζούνε κι οι ελπίδες μου' αν πεθάνει, θα πεθάνω αναπόφευκτα μαζί του κι εγώ, σκέφτεται.*

Αν πεθάνει ο γιος της, θα πεθάνει κι εκείνη, δεν μπορεί να γίνει αλλιώς. Πώς να ζήσει, πώς να μπορέσει να ζήσει, όταν φύγει αυτός; Η αλήθεια όμως είναι ότι πάει καιρός πολύς που νιώθει ήδη νεκρή – νεκρή εν αναμονή της κηδείας της. Τώρα μοιάζει απλά να προσπαθεί να ξεγράψει απ' τη μνήμη της ζωής της την ανάμνηση.

Τόσα σχέδια, τόσες υποσχέσεις, τόσα όνειρα, όλα χαμένα. Όλα παρανάλωμα στου παμφάγου χρόνου την πυρκαγιά, σκορπίσματα στο πέρασμα του ανέμου. Κοιτά με μάτια θολά τον Αλέξη σ' εκείνο το κρεβάτι -που δεν είναι του πόνου, αλλά της απαντοχής- τον βλέπει να ψυχορραγεί, δίχως να έχει τις αισθήσεις του να δίνει τον αγώνα για τη ζωή και θυμάται όλα τα λόγια τα μεγάλα που είχαν πει όταν γεννήθηκε, όταν ακούστηκε η πρώτη ανάσα και το πρώτο κλάμα του στον κόσμο ετούτο, όταν ήρθε με τον πιο τρανταχτό τρόπο να επιβεβαιώσει το απόλυτο του έρωτά τους. Όλα θα τα έκαναν για κείνον, είπαν. Όλα! Θα δούλευαν ακόμη πιο σκληρά, θα τον καλομάθαιναν, θα του έδιναν πολλά, ό,τι δεν μπόρεσαν ποτέ οι ίδιοι ν' απολαύσουνε παιδιά, θα τον έκαναν το μελλοντικό τους αστέρι, εκείνο που θα τους έδειχνε το δρόμο, που θα τους μεταμόρφωνε το είναι, κάνοντάς το πιο όμορφο, πιο ανθρώπινο, που θα γέμιζε τον κόσμο τους μ' αγάπη. Λόγια! Λόγια μεγάλα, λόγια άδεια, ελαφρά και διάφανα, κουβέντες κι υποσχέσεις του αέρα. Δεν ήταν ότι δεν τον αγάπησαν όπως του έπρεπε. Δεν είναι ότι δεν τον φρόντισαν όσο μπορούσαν, ούτε ότι δεν του χάρισαν των ψυχών τους το περίσσεμα. Δεν είναι ότι δεν έγινε για μια μακρά ευτυχισμένη εποχή ο κόσμος όλος για κείνους, της κοινής τους ζωή το επίτευγμα. Είναι το ότι αποδείχτηκαν κι οι δυο, ηθελημένα ή άθελα τους -δεν έχει καμία απολύτως σημασία να το αναλύει τώρα κανείς- κατώτεροι των περιστάσεων, υποκριτές, μεγάλοι ψεύτες, μέσα στην ατελεύτητη άγνοιά τους. Πάντοτε έκλειναν τα μάτια και τ' αυτιά όταν οι διαφορές τους έδιναν επιβλητικά το παρόν και βροντοφώναζαν την ύπαρξή τους. Κι επέμεναν να βλέπουν σα σωστά τα μύρια λάθη τους. Ακόμη κι όταν προέκυπταν προβλήματα σοβαρά, που απαιτούσαν την προσοχή τους, απλά κοιτούσαν αλλού, απέστρεφαν το βλέμμα από την οδυνηρή πραγματικότητα, προσπαθώντας έτσι να την ακυρώσουν. Εκείνος, ένας ερωτύλος. Εκείνη, μια δειλή. Ένας ερωτύλος, ένα αιώνιο καμάκι, που πάντοτε έκανε

τα δικά του και χαιρόταν τη ζωή. Μια δειλή, που από συνήθεια κρυβόταν πίσω απ' τη δημόσια εικόνα και τις ανασφάλειές της, που μια και μοναδική φορά τόλμησε το αδιανόητο και έφερε την καταστροφή. *Φταίει δυο, φταίω μια, φταίμε δυο φωνές και μια σιωπή γι' αυτό που έγινε*, σκέφτεται, και πικρά πολύ χαμογελά, γι' αυτό το ξεχασμένο στίχο, που απροειδοποίητα και πάλι επέστρεψε στη μνήμη της.

Θα το ήθελε πολύ τώρα, τόσο πολύ, να ήταν εκείνος εκεί, κοντά της. Να στέκεται δίπλα της. Να της κρατάει το χέρι. Για μια έστω στιγμή να γίνουν ένα, κάτω απ' το κατώφλι του πόνου. Μα εκείνος, δε φαίνεται να θέλει να μοιραστεί μαζί της τις ενοχές του, τις ενοχές τους. Κι ας βαδίζουν στα ίδια επικίνδυνα μονοπάτια, κι ας απειλούνται απ' τους ίδιους φόβους και παρόμοιες σιωπές. Απορεί: *Γιατί; Γιατί δεν έρχεται να μιλήσουμε; Ίσως καταφέρουμε λίγο να ξαλαφρώσουμε μ' αυτό τον τρόπο. Ίσως θάλουμε τα πράγματα στη θέση τους, κι ας μην είναι πια η σωστή, κι ας μην μπορούμε να ανατρέψουμε τα τετελεσμένα γεγονότα. Ίσως... Ω, ως τότε, η τρελή, θα κοιτώ τον τοίχο ψάχνοντας εκεί τις απαντήσεις;*

Αλλά, ας σταματήσει πια επιτέλους να παραπονιέται. Αν και τίποτα δεν έχει αλλάξει, τώρα πια δε νιώθει το ίδιο άσχημα. Τουλάχιστον όχι όπως ένιωθε τις πρώτες φριχτές μέρες μετά το δυστύχημα - τότε που πήγαινε για ύπνο σχεδόν νεκρή και ξυπνούσε θέλοντας να πεθάνει. Ας είναι καλά η Μαίρη! Την έσωσε χωρίς καλά-καλά να το ξέρει, αφού όταν της μίλησε, όταν άδειασε σ' εκείνη το μέσα της που έβραζε σα λάβα και την πυρπολούσε, όταν ξετύλιξε μεμιάς το κουβάρι των ενοχών της, ένωσε πολύ καλύτερα. Ένωσε ακόμη ότι όσο υπάρχει αυτό το πράγμα που αποκαλούμε αγάπη, ακόμη κι όταν οι συνθήκες μοιάζουν να είναι τραγικές, όλα μπορούν να συμβούν. Όλα του κόσμου τα θαύματα. Δεν της είπε κάτι για να τη βοηθήσει, δεν είχε συμβουλές για κείνην η αδελφή της, αλλά μόνο και μόνο ότι κάθισε και την άκουσε με τόση προσοχή, στοργή και γαλήνια ανησυχία, ήταν αρκετό για να την κάνει να διακρίνει, με βλέμμα έστω θολωμένο, μια αχτίδα φωτός στον ορίζοντα του μέλλοντός της. *Αν δεν είχα κι αυτήν;* αναρωτιέται, αλλά δε συμπληρώνει τη σκέψη της. Βγαίνει απαλά απ' το μέσα της κι αντικρίζει το διάφανο φως που μπαίνει απ' το λεκιασμένο τζάμι στο θάλαμο και παρατηρεί μ' αμίλητη τρυφερότητα του γιου της το χλωμό προσωπάκι. *Θα τα καταφέρουμε; Μοιάζει να τον ρωτά με αβεβαιότητα. Θα τα καταφέρουμε!* Του ψιθυρίζει μετά με μεγαλύτερη σιγουριά και σκύβει και τον φιλά στο μέτωπο, στα μάγουλα, στα μάτια.

Ρίχνει μια ματιά γύρω της. Κρεβάτια πολλά, κατελημμένα από κάποιους άλλους μελλοθανάτους ή μελλοζωντανούς. *Μόνο το τώρα υπάρχει, σκέφτεται, το αύριο δεν ξέρει κανείς αν κάποτε θα 'ρθει, ενώ το χθες μοιάζει μ' ερημωμένη, μ' ακατοίκητη χώρα.*

«Δεν πας καλά».

«Λες να μην το ξέρω, ρε Γιώτη;»

«Πώς το ξέρεις το ξέρεις, αλλά τι κάνεις γι' αυτό; Όλη μέρα πίνεις, κι ύστερα πιωμένοις ξενυχτάς. Ως πότε...»

«Όσο αντέχω».

«Και μετά;»

«Και μετά θα πάω στο διάολο και θα ησυχάσουμε όλοι».

Κάθε μέρα χειρότερα δείχνει ο Αντρέας. Κάθε μέρα πίνει όλο και πιο πολύ, κοιμάται όλο και πιο λίγο, δεν τρώει σχεδόν καθόλου, μα ούτε και δουλεύει. Μόνο σκέφτεται, θυμάται και λυπάται. Και κλείνει τα μάτια και κοιτά μπροστά, στο τίποτα που του ανήκει.

«Τι να σου πω τώρα;»

«Δεν ξέρω τι θα κάνω αν πεθάνει ο Αλέξης, φίλε. Θα σκοτώσω ή θα σκοτωθώ. Για μένα άλλη λύση δεν υπάρχει. Όσο και να την ψάχνω δεν τη βρίσκω πουθενά».

«Και ποιος σου είπε εσένα, ρε μπουνταλά, ότι ο θάνατος είναι λύση; Αν νιώθεις τόσο άσκημα όσο λες και δείχνεις πρέπει να ζήσεις, να φανείς άντρας, να ζήσεις και συνεχίσεις να παλεύεις με τις ενοχές σου».

«Ναι, το ξέρω, η εύκολη λύση είν' ο θάνατος, η λύση του κιοτή, αλλά...»

«Δεν έχει αλλά. Τι έπαθες, βρε συ; Πάντα ήσουν ντόμπρος άνθρωπος. Ξέρεις ποιο είναι το καθήκον σου και πρέπει να το εκτελέσεις, κι ας μη σου αρέσει. Πρέπει να σταθείς δίπλα της, όπως εκείνη απ' την πρώτη στιγμή στέκεται δίπλα στο παιδί σας – με δύναμη. Το πιτό κι η αυτολύπηση δε βοηθάνε, μόνο χειρότερα μπορούν να κάνουν τα πράγματα».

«Θέλω να το κάνω αυτό, ειλικρινά στο λέω -θέλω να τη δω, να την αγκαλιάσω, να τη συγχωρέσω και να της ζητήσω να με συγχωρέσει κι αυτή- αλλά απλά δεν το μπορώ».

«Να μπορέσεις ρε. Αν μπορεί να σε συγχωρέσει εκείνη, που έφταιξε πιο λίγο, κι ας μην το παραδέχεσαι, σίγουρα κι εσύ μπορείς. Αν το θέλεις φυσικά. Έλα, μην κωλώνεις τώρα στα δύσκολα. Μην πέφτεις τόσο χαμηλά».

Δίκιο έχει, από μέσα του το παραδέχεται, αλλά να κάνει τι και πώς, αυτό αναρωτιέται. Αυτός είναι αλλιώς μαθημένος. Μια ζωή λιγομίλητος ήταν σε ό,τι αφορούσε τα συναισθήματά του, με το ζόρι του έβγαζες κουβέντα, ενώ τώρα, μιλά και σταματημό δεν έχει. Γι' αυτό και νιώθει αδύναμος κι ευάλωτος πολύ, έξω απ' τα νερά του. Δεν ξέρει πώς να διαχειριστεί δημόσια το μέσα του, όχι πώς ξέρει να το κάνει κι ιδιωτικά δηλαδή. Αν και όταν μιλάμε για τον Γιώτη μιλάμε για τον άνθρωπό του, για τον Άνθρωπο -έτσι, με το Άλφα κεφαλαίο- τον αδελφό του, ωστόσο... Απλά δεν ξέρει τι να σκεφτεί και πώς να το εκφράσει. Ίσως να είναι το καταραμένο το πιτό, ή ίσως και να είναι ο πρωτόγνωρος πόνος που τον κάνει τόσο ευαίσθητο, ένα παιδί κλαψιάρικο. Δεν του πάει ετούτο το σκηνικό, καθόλου δεν του πάει, αλλά δεν μπορεί να κάνει και κάτι για να το αλλάξει. Το είναι του όλο πια έχει φορέσει το προσωπίο της θλίψης, της καταπιεσμένης οργής, της άρνησης. Όχι, δεν κάνει αρνητικές σκέψεις, τις συνιστά, είναι το αποτέλεσμα τους.

«Είμαι μικρός, φίλε μου, πολύ μικρός μπροστά σ' εκείνη. Εκείνη αντέχει τον πόνο, τον κοιτά κατάματα, του τρίζει τα δόντια, ενώ εγώ...»

«Ενώ εσύ ψάχνεις δικαιολογίες. Τι θες να σου πω; Να υψώσεις το ανάστημά σου και να φανείς δυνατός; Μαλακίες. Το παιδί σου ίσως να πεθαίνει και τα λόγια σ' αυτή την περίπτωση, το ξέρω πολύ καλά πως δε βοηθάνε. Να ρίξεις το εγώ σου, αυτό πρέπει να κάνεις, φιλάρα. Πρέπει ν' αφήσεις τους εγωισμούς στην άκρη και να προσπαθήσεις να τα βρεις όπως-όπως, έστω και προσωρινά, με την Αναστασία. Αν και δεν την ξέρω και τόσο καλά, από την πρώτη στιγμή που την είδα κατάλαβα ότι είναι καλή γυναίκα, κι ότι κρύβει πολλή δύναμη μέσα της. Της αξίζει σεβασμός».

«Και σε μένα καταφρόνια».

«Όχι καταφρόνια, αλλά συγχώρεση».

«Συγχώρεση...»

Αφήνει τη λέξη να αιωρείται στον αποπνικτικό της πόλης αέρα, να εισβάλλει στο μέσα του κενό και να το αναστατώνει κάπως διαφορετικά. Ναι, μα την Παναγία, αυτό χρειάζεται. Όχι άφεση αμαρτιών, απλά συγχώρεση. Σκέφτεται την Αναστασία του – αυτήν που ήταν η Αναστασία του. Φέρνει την εικόνα της στο μυαλό του. Ακόμη είναι όμορφη πολύ, καλοσυνάτη όπως πάντα, ξεχωριστή τουλάχιστον στα δικά του μάτια, που εδώ και χρόνια συνήθισαν να μην τη βλέπουν, να την προσπερνάνε. Σα να μην πέρασε μια ώρα, μια μέρα από τότε που γνωρίστηκαν. Λες κι ο χρόνος, ο τιμωρός ο αμείλικτος, παρέλειψε ν' αφήσει πάνω στο πρόσωπο και το κορμί της τα σημάδια του. Εκείνη η καλοσύνη της, η γενναιοδωρία κι η μεγάλη της καρδιά, είναι που τον γεμίζουν πιότερο με ενοχές. Όσο για την άλλη: η άλλη είναι κορμί, είναι φωτιά, δεν είναι πνεύμα. *Αχ, Αναστασία μου. Αχ, κορίτσι μου όμορφο. Αχ και να 'ξερες τι σε περίμενε όταν δεχόσουν να με παντρευτείς. Αχ και να 'ξερες τι κουμάσι ήταν ο καλός σου.* Αυτά σκέφτεται και καταπνίγει ένα λυγμό. Δε θέλει και δεν πρόκειται να δακρύσει, όχι μπροστά στους άλλους.

Παρατηρεί τώρα αμίλητα τον Γιώτη, που πίνει το βαρύ πικρό καφέ του και κοιτάει στο πουθενά. Παρά το γκρίζο των μαλλιών του, τα μούσια του και το κυματοδαρμένο πρόσωπό του, δείχνει νεώτερος απ' ό,τι είναι. Λες και όλο του το είναι αναδίδει γαλήνη. Λες και τα άγρια χαρακτηριστικά και το εύσωμο κορμί του, του χαρίζουν πιότερη ομορφιά. *Δίκιο έχει, σκέφτεται, δίκιο κι άδικο.* Δίκιο επειδή του λέει στα ίσια ποιο είναι το σωστό, επειδή προσπαθεί να τον πείσει να το κάνει, κι άδικο επειδή πιστεύει πώς αυτός μπορεί. Όχι δεν το μπορεί, αυτό είναι αδύνατο. Ο εγωισμός του είναι μεγάλος, γαϊδουρινό το πείσμα του, κι οι ενοχές του ακόμη μεγαλύτερες. Θα μείνει στο σκοτάδι. Εκεί θα μείνει, αφού έξω απ' αυτό φοβάται. Όλους και όλα τα φοβάται πια: τα λόγια και τις σιωπές, τη συμπόνια και τη λύπηση, ακόμη και τον εαυτό του τον ίδιο, τον οποίο δεν τολμά πλέον να κοιτάξει μες στα μάτια, αφού είναι σίγουρος πώς κι εκεί θα διαβάσει τα σημάδια του οίκτου.

Λες; Λες να προσπαθήσω κι ό,τι βγει; Έτσι κι αλλιώς, χειρότερα αποκλείεται να τα κάνω τα πράγματα, σκέφτεται και φαίνεται δειλά-δειλά να παίρνει μία απόφαση.

Καλά πέρασε το προηγούμενο βράδυ η Βασιλική. Όχι απλά καλά, αλλά υπέροχα. Για δεξ πως τα φέρνει καμιά φορά η ζωή, η μπαμπέσα. Βγήκε μόνο για να ξεσκάσει, για να μεθύσει κάπως αλλιώς και κάπου αλλού, για να ξεφύγει για λίγο απ' το μίζερο εαυτό της και για καμιά ξεπέτα, αν ετύγχανε, και να που γνώρισε έναν άντρα καταπληκτικό. Κάποιον που την έκανε όλη νύχτα να χαμογελά, να γελά, να χαίρεται, που με την παρουσία του και μόνο έσβησε, έστω προσωρινά, μεμιάς απ' της ζήσης της το μαυροπίνακα όλη τη θλίψη! Κι ύστερα...

Ύστερα, τίποτα. Την έφερε στο σπίτι της, και αν και η ίδια το ήθελε πολύ, από μέσα της σχεδόν εκλιπαρούσε, δεν τη φίλησε στα χείλη ή έστω στο μάγουλο, αλλά της ευχήθηκε τουλάχιστον όνειρα γλυκά και πονηρά. Τι παράξενος άνθρωπος! Τι άντρας! Όχι σαν τον Αντρέα φυσικά, αλλά -όπως φαίνεται- ένα άξιο υποκατάστατό του. Αν καταφέρει να τον κατακτήσει, βέβαια, κάτι για το οποίο δεν είναι καθόλου σίγουρη. Όπως δεν είναι σίγουρη κατά πόσο θέλει να τον κατακτήσει κιόλας. *Μια γνωριμία της στιγμής, ένας όμορφος περαστικός, αυτό είναι, προσπαθεί να πείσει τον εαυτό της, αλλά δεν τα πολυκαταφέρνει.* Στο μυαλό της επιστρέφουν η εικόνα του, τα λόγια κι οι χειρονομίες του, ξανά και ξανά. Εντάξει, είναι όλα λίγο θολά λόγω της μέθης, ωστόσο μέσα της παραμένουν ευδιάκριτα. Η μορφή του μοιάζει ευγενής, αλλιώςτική, μιας αλλοτινής και ξεχασμένης εποχής. Αν ο Αντρέας είναι πυρκαγιά αυτός, ο... ο... Δεν ξέρει το όνομά του! Αρχίζει να γελά δυνατά, νευρικά, ασυγκράτητα, κι από μέσα της ν' αυτοσαρκάζεται. *Μα τι ηλίθια είσαι,* τα βάζει με τον εαυτό της, που με τα κουσούρια του αυτήν ακριβώς τη στιγμή την ψυχαγωγεί. *Τι ηλίθια!* Όπως και νάχει σαν τη φλόγα ενός κεριού που αργά, νωχελικά, αλλά επίμονα σιγοκαίει – έτσι ακριβώς τον σκέφτεται τον γέρο φιλόσοφό της, τον μεγάλο άγνωστο, της μιας βραδιάς τον από μηχανής θεό της.

Θα τον ξαναδεί άραγε; Ποιος ξέρει; Θα επιδιώξει να τον συναντήσει και πάλι; Ίσως. Αλλά πού; Μόνο στο μπαρ, αυτό μοναχά είναι το σταθερό σημείο αναφοράς, πουθενά αλλού δεν μπορεί να τον αναζητήσει. Ωστόσο, δε θα το κάνει. Όχι τώρα, όχι ακόμη. Όχι όσο διατηρείται ζωντανή, έστω και αμυδρή η ελπίδα να επιστρέψει ο Αντρέας, ο ένας και μοναδικός άντρας στη ζωή της. Εξάλλου εκείνος είναι, όπως και να το δει κανείς, παντρεμένος. Επιθυμητός πολύ, αλλά παντρεμένος. Αν τον ερωτεύοταν, αν τον κυνηγούσε, θ' άναβε και πάλι φωτιές, νέες φωτιές, και δε θα κονταροχτυπιόταν πια μονάχα με τους υπάρχοντες δαίμονες, αλλά και μ' άλλους, καινούριους, άγνωστους. Τον τροχό του λούνα παρκ, το ζαλιστικό, που αποτελούσε το μέσα της, θα τον μεταμόρφωνε σε γιγαντιαίο ανεμόμυλο, και τούτος θα ίσως να τα παρέσερνε όλα στο στριφογύρισμά του – ό,τι απόμεινε για να παρασύρει δηλαδή.

Δε θα τον κυνηγήσει, λοιπόν, το σαγηνευτικό μυστηριώδη άντρα, δε θα τον κάνει το νέο θήραμα, τον αυριανό της στόχο, το μελλοντικό της τρόπαιο. Θα συνεχίσει να κωπηλατεί με πείσμα και να περιφέρει τη βάρκα του πόνου της μέσα στη θάλασσα της θλίψης, μέχρι να βρει λιμάνι ή να βυθιστεί, μέχρι να σωθεί ή να πνιγεί. Δε θα τον κυνηγήσει, ωστόσο θα συνεχίσει να τον σκέφτεται: σα σημείο αναφοράς, σαν ένα πιθανό αποκούμπι.

«Η ζωή μας τα τελευταία χρόνια ήταν σα μια ατελείωτη νύχτα, στον ουρανό της οποίας πού και πού φαίνονταν το φεγγάρι, αλλά κι αυτό ξεψυχισμένο».

«Τόσο μαύρη, λοιπόν;»

«Θεοσκοτεινή! Κι όμως, εγώ η ηλίθια δεν παραπονιόμουν, ποτέ και για τίποτε. Τα έβλεπα μοιρολατρικά τα πράγματα: αυτά μου έτυχαν, μ' αυτά θα πορευτώ, σκεφτόμουν, και να που έφτασα, στην άκρη του γκρεμού. Βλέπεις, εγώ δεν είμαι σαν και σένα. Εσύ πρόλαβες και έκανες την επανάστασή σου νωρίς. Ξέφυγες...»

«Την έκανα νωρίς απλά και μόνο επειδή δεν είχα άλλη επιλογή, Αναστασία. Αν παρέμενα εκεί, σ' εκείνο το σπίτι του μαρτυρίου, με τους γονείς μας και τα προϊστορικά μυαλά που κουβαλούσαν, με τις παλαιολιθικές τους απόψεις, θα γινόμουν πολύ δυστυχισμένη – είχα ήδη αρχίσει να γίνομαι. Όχι πώς είμαι ευτυχισμένη τώρα, αλλά όπως και να έχουν τα πράγματα, είμαι καλύτερα από πριν».

«Ναι, είσαι καλύτερα και μην αφήσεις ποτέ κανένα να σου πει το αντίθετο. Είσαι πολύ καλύτερα από πολλές άλλες γυναίκες της γενιάς μας, απ' τις περισσότερες θα έλεγα. Εσύ το μόνο πράγμα που βιάστηκες να κάνεις ήταν να φύγεις, να κυνηγήσεις τα όνειρά σου, να ζήσεις, να χαρείς, ενώ εγώ, το βλαμμένο, βιάστηκα να παντρευτώ. Όλοι βιάστηκαν να σε δικάσουν, να σε κατακρίνουν, κι οι ίδιοι όλοι, να με χειροκροτήσουν. Η ζωή όμως τους διέψευσε πανηγυρικά και δικαίωσε σένα. Ζηλεύω...»

«Ω, μην αρχίσεις να λες κουταμάρες τώρα! Ζηλεύεις τι; Νομίζεις ότι ήταν εύκολος ο δρόμος που επέλεξα ν' ακολουθήσω, δίχως αγκάθια, χωρίς εμπόδια, δίχως πτώσεις; Αν το πιστεύεις αυτό κάνεις μεγάλο λάθος. Ο δρόμος μου, ο μοναχικός μου δρόμος, ήταν γεμάτος αδιέξοδα, πλούσιος σε κακουχίες, χαραγμένος με πληγές κι εγκαύματα. Το πόσο πόνεσα, το πόσο μάτωσα, το πόσο απογοητεύτηκα κι έκλαψα, δεν το κάνει η καρδιά μου να σ' το περιγράψω. Αλλά, το καλό είναι ότι έμαθα το μάθημά μου, το πιο σημαντικό, έμαθα ότι τίποτα δε δίνεται δωρεάν σ' αυτή τη ζωή».

«Κι όμως, σε ζηλεύω. Κι αν μπορούσα να κάνω κάτι για ν' αλλάξω τα πράγματα, αν ήμουν ένας μικρός θεός, θα γύριζα το χρόνο πίσω. Και θα αντέγραφα την κάθε σου κίνηση και θα συνυπέγραφα όλες τις αποφάσεις σου. Θα έπαιρνα κουράγιο απ' το κουράγιο σου, δύναμη από τη δύναμή σου και θ' ακολουθούσα μια άλλη πορεία, διαφορετική. Όσο κι αν επιμένεις να τ' αρνιέσαι, Μαίρη, μοιάζουμε πολύ εμείς οι δυο».

«Διαφωνώ. Σ' ένα σημείο μονάχα μοιάζουμε, κι αυτό τα τελευταία χρόνια, από τότε που το πήρες απόφαση να παντρευτείς: είμαστε κι οι δύο μόνες! Κι όσο κι αν εγώ υποστηρίζω ότι το κάνω από επιλογή, ψέματα λέω, μη με πιστεύεις. Δεν είμαι μόνη από επιλογή αλλά λόγω της έλλειψης επιλογών. Δεν είναι ότι είμαι κάποιο ψώνιο που αναζητεί τον πρίγκιπά του, κάθε άλλο, είναι που όσο κι αν ψάχνω, όσο απεγνωσμένα κι αν ψάχνομαι, δεν καταφέρνω να βρω μια ψυχή που να συμβαδίζει με τη δική μου ή που τουλάχιστον να με ανέχεται. Μια περιπλανώμενη πληγή είμαι, στις ερήμους των ανεκπλήρωτων πόθων».

Της αρέσει της Αναστασίας ν' ακούει την αδελφή της να μιλά – είναι μια σκέτη απόλαυση. Σα να διαβάζει ένα καλό βιβλίο, που της προσφέρει συμπυκνωμένη τη

σοφία του. Εξάλλου, από τότε που ήταν πολύ μικρή η μικρή, όπου την έχανες κι όπου την έβρισκες μ' ένα βιβλίο στο χέρι ήταν πάντα – μια γλυκιά παραφωνία των καιρών. Την πιστεύει. Την πιστεύει όταν της λέει ότι ούτε κι αυτή είναι ευτυχισμένη. Την πιστεύει επειδή την ξέρει. Αυτή δε θα μπορούσε ποτέ στ' αλήθεια να ευτυχήσει. Θα της ήταν αδύνατον, οδυνηρό, να ζήσει δίχως τις πάσης φύσεως ανησυχίες της – εκείνες που τη γαληνεύουν, που την κάνουν αυτήν που ακριβώς είναι. Αλλά, αυτό που είναι η Μαίρη, αυτό είναι που ζηλεύει κι εκείνη: αυτό που δεν μπόρεσε ποτέ, αφού δεν είχε τα κότσια, να γίνει. Ωστόσο, χαίρεται πολύ που την έχει και πάλι κοντά της, δίπλα της, που έγινε και πάλι η παλιά καλή κολλητή της, κι ας ήταν η καταστροφή που οδήγησε με τη βία, με το έτσι θέλω, τα βήματά της μέχρι εκεί.

«Θέλεις να πεις ότι όλ' αυτά τα χρόνια, που τριγυρνάς σαν το αδέσποτο γιατί εκεί έξω, δε συνάντησες κάποιον που έστω λίγο να σου ταιριάζει;»

«Πώς! Πώς! Φυσικά και συνάντησα: έναν και μοναδικό. Κι έζησα μαζί του υπέροχα, για αρκετό καιρό, και μετά τον έδιωξα».

«Τον έδιωξες; Μα γιατί; Είσαι τελείως τρελή;»

«Επειδή ταιριάζαμε τόσο πολύ που τρόμαξα. Μη με κοιτάς μ' αυτό τ' απορημένο βλέμμα, σοβαρά μιλάω. Πολύ όμορφη κι αρμονική ήταν η σχέση μας. Κύλησε για καιρό πολύ δίχως καυγάδες κι αναταραχές, ακύμαντη. Όλα έμοιαζαν τέλεια, σχεδόν σαν παραμύθι, αλλά εγώ ήξερα καλύτερα. Ήξερα ότι εκεί που δεν υπάρχει πού και πού τρικυμία, δεν μπορεί να υπάρξει και πραγματική γαλήνη. Ζούσαμε σα μέσα σε μια γυάλα -ψάρια εξωτικά- φαινομενικά λες, κι όχι στ' αλήθεια. Ο έξω κόσμος έμοιαζε να μην υπάρχει για μας, κάναμε πώς δε μας αφορούσε. Ωστόσο, έβλεπα τα σημάδια, τα διάβαζα, ήταν περισσότερο από ευδιάκριτα κι ας μην μπορούσε να τα δει εκείνος. Ήξερα ότι όλα έπρεπε να τελειώσουν νωρίς, προτού γίνουν αμετάκλητα».

«Κι έτσι απλά, τον ξαπόστειλες;»

«Είπαμε ότι είμαι ζώνον, αλλά όχι και χτήνος. Δεν τσακώθηκα μαζί του, δεν τον έβρισα, δεν του έδωσα τα παπούτσια στο χέρι. Απλά άφησα σιγά-σιγά ν' αρχίσει να αναδεικνύεται η πλήξη της καθημερινής μας συνύπαρξης, η αφόρητή της νηνεμία. Περισσότερο σαν αδέρφια, που δεν είχαν απολύτως τίποτα να χωρίσουν, σαν πολύ καλοί κι αγαπημένοι φίλοι μοιάζαμε, παρά σα ζευγάρι. Με τον άντρα σου βρίζεσαι, τσακώνεσαι, άμα λάχει πλακώνεσαι κιόλας, κι ύστερα τα βρίσκεις. Μ' αυτόν ποτέ δε συνέβηκε κάτι τέτοιο. Έπρεπε να φύγει για να ζήσει τη ζωή που του άξιζε, για να ζήσω κι εγώ τις επιλογές μου».

«Ό,τι και να σου πω θα 'ναι...»

«Μα τι να μου πεις; Τώρα εκείνος είναι παντρεμένος με μια άλλη γυναίκα και πολύ ευτυχισμένος. Τα λέμε ακόμη πού και πού στο τηλέφωνο και μπορώ να πω ότι είμαστε καλοί φίλοι. Δε ζητάω τίποτα απ' αυτόν και δεν απαιτεί τίποτα από μένα. Ενώ αν μέναμε μαζί...»

«Καλά και άγια όλ' αυτά, αλλά για πες μου, η μοναξιά δε σε τρελαίνει;»

«Ωρες ώρες ναι, με τρελαίνει. Ειδικά όταν δεν έχω κάτι συγκεκριμένο να κάνω, όταν αφήνω το ταραγμένο μου μυαλό για λίγο να ξαποστάσει. Αλλά, όπως καταλαβαίνεις, αυτό δε συμβαίνει και πολύ συχνά. Με ξέρεις δα. Πάντα κάτι κάνω, πάντα με κάτι καταπιάνομαι, κι όταν θελήσω έρωτα, όλο και κάποιος βρίσκεται για να εκπληρώσει δίχως τίμημα του κορμιού τους πόθους».

«Εσύ καλά την έχεις, τελικά, έχεις δεμένο τα γάιδαρό σου, κι ας μην έχεις γάιδαρο. Ενώ εγώ...»

«Ενώ εσύ, τι; Αφού έχεις τον γκόμενο».

«Ποιον γκόμενο και πράσιν' άλογα, καλέ! Η πρώτη κι η τελευταία φορά που απάτησα στη ζωή μου τον Αντρέα ήταν εκείνη, η μοιραία. Για δυο ολόκληρα χρόνια κανείς δε μ' άγγιξε, κανένα απολύτως κορμί δεν ακούμπησε στο δικό μου».

«Τι να σου πω; Τέτοια ατυχία πια... Δυσκολεύομαι να το πιστέψω».

«Γι' αυτό σου λέω, ψυχή μου, είμαι καταραμένη. Εμένα δε μου ήτανε γραφτό ποτέ να ευτυχήσω».

«Μαλακίες και προκαταλήψεις. Άκου δε σου ήτανε γραφτό. Φαίνεται να ξεχνάς ότι στο τέλος της ημέρας όλα, ή τουλάχιστον σχεδόν όλα, από μας εξαρτώνται. Θα μπορούσες να γίνεις ευτυχισμένη αν προσπαθούσες περισσότερο, αν πάλευες να κτίσεις πάνω σ' αυτό που είχες, μια κι αυτό διάλεξες. Μα δεν το έκανες. Απλά κάθισες εκεί παρατημένα κι άρχισες να κλαις τη μοίρα σου -λες και θ' άλλαζαν τα δάκρυα κάτι- θρηνούσες για μια ζωή που είχε πολλή δρόμο ακόμη να διανύσει. Αν μου τηλεφωνούσες πιο νωρίς, αν μου μιλούσες...»

«Δεν μπορούσα να το κάνω αυτό, Μαίρη. Καταλαβαίνεις; Και να 'θελα δεν το μπορούσα. Ακόμη και τώρα που το κάνω, τώρα που σου μιλώ, και πάλι περιέργα νιώθω. Σα να τον προδίδω με τα λόγια μου, σα να τον απατώ. Δεν είναι του χαρακτήρα μου να βγάζω τα άπλυτά μου στη φόρα. Αλλά, χαίρομαι στ' αλήθεια πολύ που είσαι εδώ, που σε βλέπω και πάλι καθημερινά όπως παλιά, που με ακούς και που μου τα λες, που με κρίνεις, χωρίς να με κατακρίνεις. Αν το έκανες αυτό το τελευταίο, ειλικρινά δε θα το άντεχα. Όχι από σένα. Όσο για τις κρίσεις και τις συμβουλές των άλλων, γραμμένες στα παλιά μου τα παπούτσια τις έχω. Τις ματιές του οίκτου και της δήθεν συμπόνιας, αυτές είναι που δεν αντέχω».

«Και καλά κάνεις. Αλλά, μου φαίνεται πώς μέσα σ' όλη ετούτη τη φουρτούνα που περνάς, ξεχνάς κάτι: τη ζωή σου. Πάρ' την στα χέρια σου. Μην αφήνεις τα πράγματα και τα γεγονότα να καθορίζουν την πορεία της, καθόρισέ την όσο μπορείς εσύ. Σε ό,τι αφορά τον Αλέξη, δεν ξέρω πώς, δεν ξέρω γιατί, αλλά έχω ένα πολύ έντονο προαίσθημα ότι όλα θα πάνε καλά, θα βγει απ' το κώμα, θα ζήσει, είμαι σίγουρη. Γι' αυτό πρέπει κι εσύ ν' αρχίσεις να σκέφτεσαι θετικά. Έχεις δυο ζωές να ξαναφτιάξεις. Φρόντισε να τις κάνεις όσο πιο όμορφες μπορείς».

«Θέλω να σκέφτομαι θετικά, το θέλω, αλλά δεν το μπορώ. Έχω ξεχάσει πια πώς να το κάνω αυτό. Ωστόσο, κάτι μου λέει ότι το προαίσθημά σου θα βγει αληθινό, όπως τόσες άλλες φορές άλλωστε. Ποτέ σου δεν έκανες λάθος, θυμάσαι; Θυμάσαι που έλεγες ότι θα συμβεί το ένα ή το άλλο και πάντα συνέβαινε; Θυμάσαι πόσο σε φοβούνταν τα άλλα τα παιδιά, πώς σε αποκαλούσαν μάγισσα για τούτο το χάρισμά σου;»

«Πώς θα ήταν δυνατόν να ξεχάσω; Όλα τα θυμάμαι. Τίποτα δε διαγράφει η μνήμη μου, ούτε μια λέξη καν, ούτε και τις πιο ασήμαντες λεπτομέρειες. Ένα χάρισμα είναι όντως αυτό που έχω, αλλά κάθε τόσο συλλαμβάνω τον εαυτό μου να το αντιλαμβάνεται σαν κατάρρα. Αλλά, δεν αφαιρώ ούτε μια λέξη, ούτε ένα τόνο απ' αυτά που σου είπα. Πιστεύω ότι στο τέλος όλα θα πάνε καλά. Δεν το πιστεύω μόνο, είμαι σίγουρη γι' αυτό. Για τον Αντρέα δε ξέρω, αλλά για τον Αλέξη δεν έχω καμία απολύτως αμφιβολία».

«Από το στόμα σου και...»

Δεν ολοκλήρωσε τη φράση της. Είδε την αδελφή της να υψώνει το βλέμμα, με μια αστεία γκριμάτσα, σχεδόν ειρωνική, στο ταβάνι και χαμογέλασε. Τι να της κάνει ο θεός; Τι; Εκείνη η ίδια έπρεπε να πάρει επιτέλους για πρώτη φορά τη ζωή στα χέρια της. Η ίδια έπρεπε να ψάξει μέσα της βαθιά και να βρει το κλειδί που θ' άνοιγε την πόρτα της φυλακής, σ' ένα κελί της οποίας εδώ και χρόνια παραδέρνει. Και η ίδια έπρεπε να τα βάλει με το χειρότερο εχθρό της, τον πιο σκληρό και άκαρδο, τον εαυτό της, και να τον νικήσει. Η ίδια!

«Οι άνθρωποι που δεν έχουν πάθη, δεν είναι άνθρωποι, παράσιτα είναι!»!

Έμεινε να την κοιτάει για ώρα πολλή με το στόμα μισάνοιχτο, σαν αναποφάσιστο, με μια απορία βαθιά ζωγραφισμένη στο πρόσωπο ο Αντρέας την Ελένη, τη σύντροφο του Γιώτη. Αυτήν που ξεστόμισε λίγο πριν αυτά τα λόγια, ετούτο τον απόλυτο αφορισμό. Την κοιτούσε και φανερά αναστατωμένος αναρωτιόταν: πώς και τα 'φτιαξε με τον φίλο του; Πώς μπορεί και είναι μαζί του; Αυτός από πάντοτε μόνο στις πόρνες αφήνονταν με χαρά, τώρα πώς κόλλησε με δαύτηνε; Αφού είναι άγριος άνθρωπος, έξω καρδιά αλλά άγριος. Τουλάχιστον μέχρι τώρα έτσι τον ήξερε, έτσι τον έβλεπε. Μα ήταν δυνατόν να πέφτει τόσο έξω; Τόσο κακός κριτής των άλλων κατάντησε πια; Εκτός κι αν... Ναι, αυτό θα είναι: τα χρόνια τα χαμένα, εκείνα που ξόδεψε στη φυλακή, μάλλον αυτά θα τον μαλάκωσαν, τα επτά χρόνια της απουσίας, το τίμημα για τη δολοφονία της γυναίκας του. Ίσως όμως και να την αγάπησε πολύ τη μορφοιά και ν' άλλαξε στ' αλήθεια αποκλειστικά γι' αυτή. Πώς άλλως; Την παρατηρεί έντονα, σιωπηλά. Προσπαθεί σχεδόν απεγνωσμένα να διαβάσει τη νηνεμία των ματιών της και προσπαθεί μάταια. Δε μοιάζει με καμιά απ' τις γυναίκες που έλαχαν στο δρόμο του, με καμιά από τις παλιές αγαπητικές, αλλά ούτε και με τη γυναίκα του ή την άλλη. Από άλλο ανέκδοτο μοιάζει να είναι βγαλμένη ετούτη, από κάποιον άλλο κόσμο, από μια διαφορετική ιστορία. Σαν ένα παραστρατημένο μα φοβερά ευτυχισμένο ξωτικό – έτσι φαντάζει στα μάτια του. Ένα ξωτικό όμορφο, γαλήνιο, με φωτεινά μαύρα μάτια και κοντά μαύρα μαλλιά, ψηλό σαν και τον φίλο του, μα και λεπτοκαμωμένο. Είχε ακούσει πολλά γι' αυτήν, πριν από χρόνια, προτού ο Γιώτης μπει στη φυλακή, αλλά δεν έτυχε να τη συναντήσει ποτέ. Φαίνεται να τον προκαλεί η ύπαρξή της και μόνο. Νιώθει μια παράξενη και ανεξήγητη έλξη για κείνην, ειδικά όταν τον διαπερνά με το ατάραχα διάπυρο βλέμμα της. Τον γονατίζει με τα μάτια. Τον εκμηδενίζει.

«Ει, μην κοιτάς τη γυναίκα μου μ' αυτό τον τρόπο, γιατί θ' αρχίσω να ρίχνω σφαιλιάρες». Τον βγάζει με πειραχτικό τρόπο απ' την περισυλλογή του ο Γιώτης.

«Μα δε φταίω εγώ, εκείνη φταίει. Πώς να μην την κοιτάω, τόσο γαλήνια και όμορφη που είναι;» απαντά, έχοντάς τα λίγο χαμένα, αλλά χαμογελώντας.

«Ε, καλά τότε, κοίτα την όσο θες. Δεν την πειράζει. Κι αν σου μπει καμιά παράξενη ιδέα στο κεφάλι, ξέρει αυτή πώς να σε βάλει στη θέση σου».

«Όπως βάζει εσένα, τραγόγερε;»

Δεν του απαντά, τον αγνοεί τελείως. Κάθεται απλά εκεί και κοιτά με περηφάνια και λατρεία μεγάλη την Ελένη του. Όπως δεν κοίταξε ποτέ εκείνος καμιά γυναίκα. *Είμαστε δυο διαφορετικοί κόσμοι, φίλε μου*, αποφασίζει από μέσα του, μα δεν το λέει. Σύντομα ωστόσο, νιώθει ένα βλέμμα να τον καρφώνει με πείσμα και οργή, να διαπερνά το πετσί και τα κοκκινισμένα απ' το πιετό μάτια και να κοιτάει μέσα του βαθιά. Πάει να ρωτήσει τι, αλλά δεν προλαβαίνει.

«Μη με ρωτάς τίποτα, ρε. Δε θα σου πω τι σκέφτομαι για να μη σε βγάλω απ' τη βολή σου».

«Κι από πότε άρχισες εσύ να νοιάζεσαι για τη βολή μου; Όλα πάντα χύμα μου τα έλεγες. Πάντα με έβριζες, μου φώναζες, με προκαλούσες. Πού και πού -νόμιζες πως ξέχασα;- με χτυπούσες κιόλας. Τώρα, έτσι στα ξαφνικά, σε έπιασαν οι καλοσύνες σου; Ή μήπως...»

«Ούτε να το σκέφτεσαι, Αντρέα. Όταν ο Γιώτης έχει κάτι να πει θα το πει, είτε είμαι μπροστά είτε όχι», τον διέκοψε κάπως άτσαλα η Ελένη.

«Ας πει ό,τι σκέφτεται, λοιπόν. Ας πει ό,τι θέλει κι ας μη μου αρέσει. Δε θα είναι η πρώτη φορά άλλωστε».

«Τι να σου πω, ρε μαλάκα; Τι; Όλα από σένα εξαρτώνται και το ξέρεις. Όχι όλα, εντάξει, αλλά κάποια πράγματα πολύ σημαντικά. Γιατί δεν κάνεις κάτι γι' αυτά; Γιατί κάθεσαι όλη μέρα και πίνεις και περιμένεις απ' τους άλλους να σε λυπούνται; Γιατί δεν πας να βρεις τη γυναίκα σου και να σταθείς δίπλα της, τώρα που σε χρειάζεται; Νομίζεις ότι θα έρθει κάποιος άλλος από το πουθενά να καθαρίσει τα σκατά σου; Τέτοια πράγματα δε γίνονται. Και μη με κοιτάς έτσι, σα δαρμένο σκυλί. Αν περιμένεις να νιώσω λύπη για σένα, έχασες. Δε σου αξίζει η Αναστασία, βλάκα, και δε σου αξίζει ούτε κι ο Αλέξης. Ένα γερό χέρι ξύλο σου αξίζει, μπας κι ανοίξεις τα μάτια σου».

«Γιώτη».

«Άσε με να του τα πω, Ελένη μου. Άσε με να του τα πω, για να μην εκραγώ. Βαρέθηκα πια την κλάψα του... Δεν είσαι πια άντρας βρε, ένας άχρηστος είσαι, ένα δειλό ανθρωπάκι, και το ξέρεις. Και τώρα που τ' ακούς ίσως και να χαίρεσαι κιόλας, αφού κάποιος άλλος είναι αυτός που σου λέει την αλήθεια. Αν δεν ήταν εδώ η Ελένη θα...» Κατάπτε την κουβέντα του ο Γιώτης, δε συνέχισε.

Εκνευρίστηκε ο Αντρέας, πολύ. Το μέσα του ξάφνου πήρε φωτιά. Θέλει να σηκωθεί, σωματικά και πνευματικά, να σταθεί στα πόδια του, να κάνει κάτι: τον δίκαιο κατηγορό του ν' αποκρούσει, τις ένδον κραυγές να βγάλουν το σκασμό, να χτυπήσει κάποιον, τώρ' αμέσως, να ξαλαφρώσει. Αλλά, δε θα κάνει τίποτα. Θα συνεχίσει να κάθεται εκεί σιγοβράζοντας, κλωσώντας των ενοχών του τα αυγά. Ήσυχος κι ανήσυχος την ίδια ώρα θα εξακολουθήσει ν' ακούει τον καλύτερό του φίλο να του δίνει το ένα χαστούκι μετά το άλλο, και στο τέλος-τέλος ίσως και να τον ευχαριστήσει κιόλας!

«Δεν έχεις τίποτα να πεις, ρε; Καμιά απάντηση; Πού πήγαν τώρα τα λόγια τα μεγάλα σου; Πούντες δικαιολογίες σου; Πες μου: γιατί πήγες και χαράμισες τη ζωή σου έτσι; Γιατί τα πέταξες όλα στα σκουπίδια; Μόνο και μόνο επειδή σε διαφεντεύει το τσουτσούνι σου ή έψαχνες και κάτι άλλο; Αν δε σου αρκούσαν αυτά που είχες, ας ήσουν τίμιος, ας έφευγες. Αλλά εσύ τα ήθελες όλα, και να που κατέληξες: να τα χάσεις όλα. Α, ρε Αντρέα...»

Η Ελένη πήγε και πάλι να επέμβει, αλλά το σκέφτηκε καλύτερα κι άλλαξε γνώμη στη στιγμή. Σκέφτονταν ότι ίσως να μην έπρεπε να είναι εκεί ετούτη την ώρα, αφού αυτή ήταν μια συνομιλία πολύ προσωπική και τον άνθρωπο που είχε απέναντί της, καθόλου δεν τον γνώριζε. Μπροστά της παίζονταν ένα άγριο δράμα, λάμβανε χώρα μια οργισμένη κουβέντα, αλλά ανάμεσα σε φίλους παλιούς. Το καλύτερο πράγμα που θα μπορούσε να κάνει θα ήταν ίσως να φύγει, αν κι εδώ που τα λέμε δε θέλει στ' αλήθεια να το κάνει αυτό. Και είναι σίγουρη πώς δεν το θέλει ούτε ο Γιώτης, αλλιώς θα της το είχε ζητήσει. Ποιος ξέρει; Ίσως να ήτανε και σκόπιμα που σχεδόν απαίτησε σήμερα να τη συνοδεύσει σ' εκείνο το καφενείο; Για να τον ηρεμεί κάπως και για να τον προστατεύει απ' την οργή του, που δεν είναι συχνή, αλλά που όταν έρχεται κουβαλά μαζί της ένταση περισσή. Θα μείνει, λοιπόν, εκεί και θα συνεχίσει ν' ακούει αμίλητα τις φωνές του ενός και τις σιωπές του άλλου ή και τους ενδιάμεσους ψίθυρους, να γίνεται και πάλι κοινωνός μιας ξένης ζωής, όπως

πλείστες άλλες φορές στο παρελθόν, να καταδύεται στον κόσμο ενός άγνωστου, και ελαφρώς ψυχολογικά ασθενή άντρα.

«Δεν ξέρω τι να σου πω. Δίκιο έχεις, σε ό,τι μου καταλογίζεις, δίκιο σε όλα. Νομίζεις ότι δεν το βλέπω; Νομίζεις πώς δεν το καταλαβαίνω; Δεν κάνω τίποτ' άλλο από το να τα σκέφτομαι όλ' αυτά νύχτα-μέρα. Στιγμή δεν ησυχάζω. Το καταραμένο μου μυαλό δε μ' αφήνει ποτέ να ξαποστάσω. Δεν κοιμάμαι. Όλο ρωτώ και ξαναρωτώ τον εαυτό μου τα γιατί, μα απαντήσεις δεν παίρνω. Ίσως επειδή τις έχω ήδη. Τέλος πάντων, το μοναδικό πράγμα που παρακαλώ είναι να γίνει καλά ο Αλέξης, ν' ανοίξει και πάλι τα μάτια του, και μετά εγώ ας πεθάνω. Εξάλλου, δε μου αξίζει να ζω, τέτοιος που είμαι».

Αυτή τη φορά δεν άντεξε, πετάχτηκε στη μέση η Ελένη.

«Συνήθως τα πράγματα δεν είναι τόσο περίπλοκα όσο τα φανταζόμαστε. Εμείς τα κάνουμε να φαίνονται έτσι. Για όλα φταίνε οι ψευδαισθήσεις και οι εμμονές μας».

Πήρε και πάλι τη σκυτάλη ο Γιώτης.

«Για πες μου, ρε συ: την αγαπάς τη Βασιλική;»

«Νομίζω ναι».

«Νομίζεις; Ε, τότε νομίζεις ότι την αγαπάς όσο και την Αναστασία;»

«Δεν ξέρω».

«Και ποιος ξέρει;»

«...»

«Και καλά, ρε άνθρωπέ μου, τόσα χρόνια στο κουρμπέτι δεν έμαθες να διαβάξεις τους ανθρώπους; Ένας άγγελος είναι η Αναστασία, βλάκα, ένας άγγελος, κι η Βασιλική μια σκύλα. Σκάσε. Μη μιλήσεις. Δεν τέλειωσα ακόμα. Άκου προσεκτικά τι σου λέω: είναι σκύλα η Βασιλική. Το διάβασα στα μάτια της απ' την πρώτη στιγμή που την είδα. Όχι πουτάνα, πρόσεξε, αυτές όσο να 'ναι έχουν την αξιοπρέπειά τους, απλά σκύλα. Και στο λέω και να μου το θυμηθείς, θα 'χεις άσκημα ξεμπερδέματα με δαύτηνε. Δεν είναι απ' αυτές που τα παρατάνε τόσο εύκολα».

«Είναι καλή γυναίκα η Βασιλική», απάντησε -δίνοντας με κόπο τόπο στην οργή- εκείνος. «Είναι καλή πολύ και τη γνώμη σου για κείνην θα κάνω πώς δεν την άκουσα για να μην...»

«Για να μην τι, ρε; Για να μην τι; Για να μη χαλάσουμε τη φιλία μας; Όλα τα γάμησες, αυτή θα λυπηθείς τώρα; Για να μη με πλακώσεις; Για να μην τι; Όσο για τη Βασιλική σου δεν είναι καλή γυναίκα, σκύλα είναι, κι αυτό κάποια μέρα θα το καταλάβεις. Με χάρδια και φιλιά σου δηλητηρίασε το αίμα, μα κάποτε θα καθαρίσει αυτό και θα ξυπνήσεις, και τότε με καθαρό μυαλό θα θυμηθείς τα λόγια μου. Πονεμένη είναι, λογικό αυτό, αλλά καλή όχι. Αυτή θα μπορούσε να κάνει το καθετί, να φτάσει ως το φόνο για να περάσει το δικό της. Τα μάτια της, αυτά που τόσο σε γοητεύουν, τα μελιστάλαχτα, ξεχειλίζουν από εγωισμό, μίσος, κακία. Ακόμη κι ένας τυφλός θα μπορούσε να το δει αυτό. Δε σου είπα τίποτα πριν, επειδή δεν ήθελα, άλλος βλάκας εγώ, να χαλάσουμε τη φιλία μας. Αλλά δεν πρόκειται να σε αφήσω να μπλεχτείς περισσότερο στους ιστούς εκείνης της...»

«Μα δεν την βλέπω πια!»

«Δεν την βλέπεις, αλλά την σκέφτεσαι. Και μην τολμήσεις να το αρνηθείς αυτό, γιατί μπορεί να είσαι κιοτής, αλλά ψέματα ποτέ δε μου είπες. Την σκέφτεσαι. Και σε τρώνε οι ενοχές και η λαγνεία σου. Και δε θα μου προκαλούσε καμία έκπληξη αν

μάθαινα ότι, ενώ το παιδί σου παραδέρνει ανάμεσα στη ζωή και το θάνατο, άρχισες να μοιράζεσαι και πάλι το κρεβάτι σου μ' εκείνη τη λάμια».

Έγινε κατακόκκινος από οργή ο Αντρέας: οργή για τον Γιώτη, που κάθεται εκεί και του δίνει το ένα χαστούκι μετά από το άλλο, αλλά πιότερο για τον εαυτό του. Ναι, δίκιο έχει ο φίλος του. Όχι σε όλα, αλλά σχεδόν. Η Βασιλική δεν είναι έτσι όπως την παρουσιάζει, είναι σίγουρος γι' αυτό. Είναι γλυκιά – πού και πού οργισμένη, αλλά γλυκιά. Κι η αλήθεια είναι ότι πολλές φορές, μέσα στην παραζάλη του, σκέφτηκε να πάει να την επισκεφθεί, να χωθεί στον κόρφο της και στο κορμί της να ξεχαστεί, μα έβαλε στον εαυτό του χαλινάρι και δεν το έκανε. Δεν το έκανε, όχι για το γιο του, όχι για την καλή του τη γυναίκα, αλλά για κείνον τον ίδιο. Ήθελε και έπρεπε να αποδείξει στον άνθρωπο Αντρέα ότι δεν ήταν εντελώς χαμένη υπόθεση η δική του, ότι του είχε απομείνει ένα ισχνό αίσθημα, ένα ίχνος αξιοπρέπειας. Τώρα τι να του πει του άλλου; Πώς να τον κάνει να σωπάσει; Αν τον αφήσει να συνεχίσει να μιλά είναι σίγουρος ότι θ' ακούσει κι άλλα πολλά, λόγια σκληρά, αλήθειες που αυτή την ώρα δεν μπορεί ν' αντέξει. Καλύτερα να σκύψει, λυπημένος κι οργισμένος όπως είναι, το κεφάλι. Καλύτερα να δηλώσει ένοχος με τη σιωπή του. Μονάχα έτσι θα περάσει όπως όπως η μπόρα. Μόνο έτσι δε θα γίνουν χειρότερα για κείνον και τον ψυχισμό του τα πράγματα.

Έχοντας χαμηλωμένο το βλέμμα παρατηρεί τον Γιώτη, το θεριό. Τον παρατηρεί, αλλά δεν τον κοιτά. Όχι στα μάτια. Τα μάτια του, οργισμένα, συννεφιασμένα όπως είναι τώρα, τον φοβίζουν. Αδιόρατα στρέφεται προς την Ελένη. Εκείνη του χαμογελά ζεστά. Μα πώς μπορεί ετούτη η τρελή και χαμογελά μέσα σ' όλη ετούτη την αναταραχή, μες στη φουρτούνα; Λες και προσπαθεί να του πει κάτι. Σαν... Σαν... *Με καταλαβαίνει, σκέφτεται, κι αφήνει ένα σχεδόν άηχο αναστεναγμό να του ξεφύγει απ' τα στήθια. Με καταλαβαίνει και θέλει να μου το πει με το βλέμμα. Θέλει να κλάψει. Για πρώτη φορά από τότε που έγινε το κακό να κλάψει. Θέλει ν' αφήσει τα δάκρυα να κυλήσουν ορμητικά από μέσα του, ν' αδειάσουν για λίγο τις πηγές του πόνου. Αλλά και πάλι δε θα το κάνει. Όχι εδώ, όχι τώρα. Ίσως αργότερα, στου νοσοκομείου την ψυχρή ερημιά.*

Προσπάθησε να κοιμηθεί χωρίς να πει ψες, παίρνοντας μονάχα το αγαπημένο της μοβ χαπάκι. Μα δεν κοιμήθηκε. Τουλάχιστον όχι κανονικά. Έζησε μια παράξενη κατάσταση, καθώς για ώρες πολλές μεταξύ ξύπνιου και ύπνου περιπλανιότανε, βλέποντας εικόνες αλλόκοτες, πολύχρωμες, απ' τη φαντασία και την ουσία όμορφα καμωμένες, κι ακούγοντας λόγια περίεργα, λέξεις άγνωστες και ακατάληπτες, μια αφήγηση που έφτανε λες στ' αυτιά της από κόσμους άλλους, απόμακρους, παραμυθένιους, αλλοτινούς. Τρίπαρε για τα καλά η Βασιλική, δίχως να το περιμένει. Όχι από το χαπάκι, ή μάλλον ίσως ναι, απ' αυτό – το μαγικό. Ίσως να έφταιγε το ότι για πρώτη φορά το πήρε χωρίς να βάλει πριν στο στόμα της στάλα αλκοόλ. Η αλήθεια ωστόσο είναι ότι πολύ της άρεσε η φάση, το παράδοξο σκηνικό, η παράσταση που δόθηκε μ' επιτυχία μεγάλη στου μυαλού της την εξέδρα. Θα ήθελε κάποτε να την επαναλάβει, αλλά όχι σύντομα και όχι για πολύ καιρό, αφού προτιμά τον ύπνο το βαρύ, το λυτρωτικό, εκείνο που μόνο ο συνδυασμός των δύο ουσιών μπορεί να της χαρίσει.

Σήμερα είναι σα ρομπότ. Κινείται μηχανικά και παραπαίει όρθια μεταξύ ύπνου και ξύπνιου, σε μια κατάσταση νιρβάνα, γι' αυτό δε νιώθει κι άσχημα. Οι σκέψεις και οι αισθήσεις της μοιάζουν ναρκωμένες. Λες και κατάφερε επιτέλους και ντύθηκε ολάκερη με το ανάλαφρο αδιάβροχο της αδιαφορίας και τίποτα πια δεν μπορεί να την αγγίξει. Κοιτάει τη Δανάη, που για μια ακόμη φορά και για ώρα πολλή κάθεται απέναντί της και ξεφυλλίζει όλα τα περιοδικά ένα-ένα, κοιτώντας απλά τις φωτογραφίες. Μονάχα τις κοιτάει, δεν τις βλέπει. Κι αυτή χαμένη στο μέσα της είναι. Το μόνο που αυτηνής ο πόνος, αν και όχι κραυγαλέος, κάπου μοιάζει αληθινός. Ενώ η Βασιλική πονάει απλά και μόνο -βαθιά μέσα της και μόνο στα κρυφά το παραδέχεται- για τον πληγωμένο της εγωισμό. Θέλει να γελάσει. Θέλει να γελάσει δυνατά, σαρκαστικά, άκαρδα. Να γελάσει και να περιγελάσει τη φίλη της και να τη στείλει στον αγύριστο. Δεν τη θέλει τώρα εκεί. Γιατί της κουβαλιέται κάθε μέρα; Λες να μην έχει αρκετά προβλήματα από μόνη της και τώρα πρέπει να φορτώνεται κι εκείνα των άλλων! Τι να κάνει μ' αυτήν; Πρέπει να την αναγκάσει με κάποιο τρόπο να της αδειάσει τη γωνία. Είπαμε, σήμερα νιώθει σχετικά καλά, δεν τη χρειάζεται. Δεν έχει κι όρεξη για νέες κλάψες, για άλλα δράματα.

«Ήπιες το αμίλητο νερό, Δανάη;» Την προκαλεί.

«Δεν έχω όρεξη για κουβέντα».

«Γιατί ήρθες τότε;»

«Επειδή δεν είχα που αλλού να πάω».

Μάλιστα! Τι να της πει τώρα της μουρλής; Πώς να της δώσει να καταλάβει ότι τη θέλει να φύγει; Δεν μπορεί να της το ζητήσει στα ίσια, όχι τόσο απλά. Στο κάτω-κάτω είναι η φίλη της, η μοναδική που έχει, κι ας μην τη συμπαθεί ιδιαίτερα.

«Αχχχ», αφήνει ένα βαρύ θεατρinίστικο αναστεναγμό.

«Τι έπαθες, καλέ;»

«Μπα, τίποτα, μια ζαλάδα. Θα μου περάσει, όπως όλα τ' άλλα. Εσύ κοιμάσαι καλά;»

«Από λίγο έως καθόλου. Όπως κι εσύ φαντάζομαι».

«Α, όχι. Εγώ, μ' εξαίρεση χθες το βράδυ, κοιμάμαι καλά. Μάλλον όχι καλά, αλλά βαριά. Πέφτω σε λήθαργο. Ας είν' καλά τα χάπια».

«Εγώ δεν μπορώ να πάρω ηρεμιστικά, αλλά ούτε και υπνωτικά. Δεν είναι πώς είμαι αλλεργική, απλά δε θα ξυπνάω με τίποτα μετά. Εξάλλου, δεν πιστεύω ότι τα χάπια ή το αλκοόλ μπορούν να λύσουν τα προβλήματά μου ή να τα κάνουν, έστω λίγο, πιο υποφερτά».

«Μήπως θέλεις να μου πεις κάτι, Δανάη;»

«Όχι! Ασφαλώς όχι. Μη με παρεξηγείς, για μένα μιλάω. Ο καθένας αντιμετωπίζει τα πράγματα με το δικό του τρόπο. Δε θέλω να σε κρίνω. Δεν έχω το δικαίωμα να το κάνω αυτό».

«Μα, αυτή ακριβώς είναι η δουλειά σου σα φίλης», αποκρίθηκε μ' ένα ειρωνικό μειδίαμα και φανερά, αλλά ψεύτικα, εκνευρισμένη εκείνη. «Οφείλεις να με κρίνεις, και σου ζητώ να το κάνεις. Εμπρός, χτύπα με!»

«Δεν ξέρω τι να σου πω. Τι σ' έπιασε σήμερα, καλή μου; Τι μύγα σε τσίμπησε; Γιατί με κοιτάς μ' αυτό το σκληρό βλέμμα; Σε τι σου έφταιξα; Με τρομάζεις».

«Κρίνε με, μαλακισμένη, κρίνε με, μόνο αυτό σου ζητώ. Κρίνε με ή συμβούλευσέ με. Χτύπα με ή χάιδεψέ με. Ή βγάλε επιτέλους το σκασμό».

Έμειν' άγαλμα η Δανάη. Στ' αλήθεια δεν ξέρει τι να κάνει. Να μιλήσει; Να σιωπήσει; Ή να σηκωθεί και να φύγει, όπως προστάζει η λογική της. Κοιτάει τη Βασιλική επίμονα, βαθιά μες στα μάτια. Ψεύτικη της φαίνεται η οργή της, μια πόζα. *Μάλλον να με ξεφορτωθεί θέλει, αποφασίζει, και δεν έχει τα κότσια να μου το πει.* Αν της ζητούσε να φύγει θα έφευγε. Θα το έκανε δίχως δεύτερη κουβέντα και χωρίς παρεξήγηση καμιά. Αλλά τώρα...

«Εντάξει, καλή μου, άνοιξα τ' αυτιά και τα μάτια, πήρα το μήνυμά σου, το διάβασα, θα φύγω. Δε θέλω να σου γίνομαι βάρος, κι ας λες ότι είσαι φίλη μου. Κι αφού θες την κριτική μου πάρ' την κι αυτή στη μάπα, να ευχαριστηθείς: σταμάτα πια, βλαμμένη, το ποτό. Το ποτό δεν είναι λύτρωση, δικαιολογία είναι. Αν πονάς όσο λες -και θέλω να το ξέρεις ότι δε σε πιστεύω- ζήσε τον πόνο σου με το μυαλό καθαρό, με το μέτωπο ψηλά, μ' αξιοπρέπεια, και άει παράτα μας. Αν με χρειαστείς ξέρεις πού να με βρεις, αν και δεν είμαι καθόλου σίγουρη κατά πόσο θα είμαι εκεί».

Είτε και λάλησε οργισμένη η Δανάη, σηκώθηκε φουριόζα απ' τον καναπέ, πέταξε τα περιοδικά χάμω και κίνησε γοργά, τρέχοντας σχεδόν για την πόρτα. Άφησε τη Βασιλική εμβρόντητη ν' ακολουθεί με μάτια, κρυφά απορημένα, τα βήματά της, να τη βλέπει να βγαίνει έξω στη στιγμή και ν' ακούει την πόρτα να κλείνει από πίσω της με πάταγο. Δεν το περίμενε αυτό. Ποτέ! Από πού της ήρθε; Πρέπει να τρέξει, να την προλάβει, να ζητήσει συγγνώμη. Πρέπει, αφού δεν έχει κανένα άλλο κοντά της. Πρέπει, γιατί τη χρειάζεται. Πρέπει, αλλά δε θα το κάνει. Το εγώ της, η μεγάλη πληγή και το υπερόπλο της δε θα την αφήσει. *Τώρα είσαι απόλυτα μόνη, όπως ακριβώς ήθελες*, λέει στον εαυτό της με ψεύτικη αυτοπεποίθηση και προσπαθεί να χαμογελάσει, αλλά δεν της βγαίνει. Στο πρόσωπό της παίρνει μορφή μια γκριμάτσα, καθώς ένα σκοτάδι αποπνικτικό, απόλυτο, κι ανάσες κοφτές, βασανιστικές προβάλλουν από μέσα της και την τυλίγουν ολάκερη.

Σηκώνεται βαριεστημένα απ' τη γέρικη πολυθρόνα και κατευθύνεται, σαν το ερείπιο μιας άγρυπνης νύχτας που είναι, προς τον καθρέφτη. Παρατηρεί το είδωλό της προσεχτικά σ' αυτόν και μοιάζει να τον ρωτά: *Είμαι κακός άνθρωπος, τελικά;*

Τα μάτια φωνάζουν τις απορίες τους, κι η σιωπή τις απαντά μία-μία και με τη σειρά.

Νιώθει ακόμη τη μυρωδιά του βαριά, την αύρα του να περιπλανιέται στο κενό του χώρου και να διεισδύει στις αισθήσεις της ματώνοντάς τις. Να της γεμίζει τα στήθια αμυχές, το μυαλό γλυκές αναμνήσεις. Της λείπει, ο άτιμος, πολύ. Θέλει να τον δει, θέλει να του μιλήσει και να τον ακούσει, να χωθεί για μια ακόμη φορά στην αγκαλιά του, εκείνη που την παράτησε για μια άλλη γυναίκα. Ποτέ δε μιλούσαν ιδιαίτερα οι δυο τους, όχι μεταξύ τους δηλαδή, κι ίσως να ήταν ακριβώς αυτό που οδήγησε στην απομάκρυνση του ενός από τον άλλο, στην αποξένωση, στη θανατερή μοναξιά και στα τετελεσμένα. *Όχι, δε σκότωσα τη σχέση μας, την άφησα να πεθάνει στα χέρια του, σκέφτεται.*

Τον αγαπά τον Αντρέα, τον αγαπά ακόμη. Αλλά να, δεν ξέρει, μετά απ' όλ' αυτά που έγιναν, αν θα μπορούσε να ζήσει μαζί του και πάλι, αν θα ήθελε να το κάνει. Πρέπει να βρουν ένα νέο κοινό σημείο επαφής -ένα λόγο, ένα άτομο, ένα θαύμα-κάτι που ίσως μπορέσει να τους φέρει ξανά κοντά. Δεν είναι όλα χαμένα, όχι ακόμη, κι ας μοιάζουν έτσι. Όχι όσο αναπνέει το παιδί της, όχι όσο έχει δίπλα της, μαζί της, εκείνη την εκπληκτική γυναίκα-κορίτσι-φως, που ήρθε σαν απεσταλμένη απ' τους θεούς, να τη βγάλει απ' τη σκοτοδίνη των ενοχών, την αδελφή της.

Είναι μαζί της και σήμερα, εδώ στο νοσοκομείο. Κάθεται σιωπηλή σε μια γωνιά δίπλα απ' το παράθυρο και διαβάζει ένα βιβλίο. Πώς τη λούζει τόσο όμορφα το φως της μέρας! Πώς ανθίζει σαν οπτασία κάτω από το βλέμμα του παράξενα γαλανού ουρανού! Τόσο γαλήνια. Τη ζηλεύει, πολύ, κι ας υποστηρίζει ότι κι εκείνη είναι μόνη. Όχι πώς δεν την πιστεύει, αλίμονο, αλλά να: εκείνη είναι μόνη επειδή είναι μία και μοναδική, η ίδια για τον ακριβώς αντίθετο λόγο.

Τη βλέπει η Μαίρη, της κάνει ένα νεύμα με το κεφάλι, της χαμογελά πλατιά, αποφασιστικά, σα να της απαντά στο ερώτημα που δεν έθεσε και να της λέει: *όλα θα πάνε καλά – καθόλου μην ανησυχείς.*

Κάποιος μπαίνει στο θάλαμο και νιώθει αμέσως το βλέμμα του σα μαχαίρι να τη διαπερνά. Γυρνά προς το μέρος του. Τον βλέπει. Αναστατώνεται. Παγώνει. Ο Αντρέας! *Μα τι στην ευχή κάνει εδώ τέτοια ώρα, αναρωτιέται.* Τον κοιτά σιωπηλά, άφοβα, τον μελετά με περισσή προσοχή. Πόσο έχει αλλάξει. Μοιάζει να έχει καταρρεύσει για τα καλά. Κατάντησε κουρέλι, κλοτσοσκούφι των καιρών, ολόκληρος ένας πόνος, που περιφέρεται σα φάντασμα στους διαδρόμους της ζωής. Πάει να πει κάτι, να του μιλήσει, να τον καλωσορίσει, έστω να τον βρίσει, μα δεν μπορεί. Δε βγαίνουνε τα λόγια. Δεν ξέρει πώς θα αντιδράσει κιόλας. Ίσως δεν αντέξει το βάρος και καταπλακωθεί. Ίσως και να οργιστεί.

«Γεια σου, Αντρέα!»

Σπάει η Μαίρη την κοινή σιωπή τους και την αμηχανία, προκαλώντας σ' εκείνον την έκπληξη και μια αμηχανία μεγαλύτερη. Τον κάνει να νιώθει περισσότερο ευάλωτος. Δεν την είδε, δεν είχε ιδέα ότι ήταν εκεί. Και τώρα τι; Και τώρα πού να κρυφτεί; Νιώθει σα χαμένος από χέρι, σα να στέκεται μπροστά από κατηγορο και δικαστή κι ενώ πρέπει να πει κάτι, να προσπαθήσει κάπως να δικαιολογήσει τις πράξεις του, μένει άφωνος, ανίκανος να μιλήσει. Εφιάλτη του θυμίζει η σκηνή. Έναν εφιάλτη απ' τον οποίο θέλει επειγόντως να ξεφύγει, μα μες στον πανικό του δεν μπορεί. Έναν εφιάλτη βαρύ, που όσο κι αν φωνάζει κανείς βοήθεια η φωνή του δεν μπορεί να ακουστεί.

«Έλα, κάθισε. Θα σας αφήσω μόνους», λέει η Μαίρη, βγάζοντάς τον απαλά απ' του πανικού τα μπουντρούμια.

Μεταφέρει την καρέκλα της δίπλα στο κρεβάτι του παιδιού, φιλά ανάλαφρα την αδελφή της στο μάγουλο και καθώς κατευθύνεται προς τα έξω αγγίζει τον Αντρέα φιλικά, σχεδόν με στοργή στον ώμο, δίχως ωστόσο να του πει λέξη. Τους εγκαταλείπει διακριτικά στις αμήχανες σιωπές τους.

Για λίγη ώρα στέκεται απλά εκεί ακίνητος ο Αντρέας και κοιτάει εκείνη και το γιο τους. Τώρα νιώθει ότι ήταν λάθος, λάθος μεγάλο, που ήρθε εδώ αυτή την ώρα. Αλλά, λάθος ή σωστό, το έκανε ήδη, δεν έχει πια σημασία. Δεν μπορεί να δειλιάσει. Δεν μπορεί να υποχωρήσει. Όχι τώρα. Πλησιάζει αργά, δισταχτικά, με αβέβαια βήματα προς το κρεβάτι. Κάθεται άβολα δίπλα στην Αναστασία χωρίς να την αγγίζει, αδύναμος ν' αντικρίσει το βλέμμα της. Και δεν της μιλά, αφού φοβάται. Φοβάται μήπως και μυρίσει το ποτό στο χνότο του. Μια μεγάλη μάχη φαίνεται να λαμβάνει χώρα μέσα του, ένας εμφύλιος σπαραγμός ανάμεσα στο εγώ του και το είναι του. Έκανε το πρώτο βήμα, κάλεσε και το δεύτερο, μοιάζει να προστάζει τον εαυτό του, όμως εκείνος δε δείχνει πρόθυμος να υπακούσει.

Όσο για την Αναστασία, κι αυτή χαμένα τα 'χει. Πώς άλλως; Δεν τολμά να τον κοιτάξει, αφού ότι ήτανε να δει το είδε πια. Δεν τολμά να του μιλήσει, αφού τα λόγια είναι περιττά. Τον λυπήθηκε η ψυχή της. Κι αφού δεν ξέρει τι να κάνει για να βοηθήσει εκείνον, ας βοηθήσει τον εαυτό της, φορώντας τα ρούχα της απάθειας. Στα μάτια της άλλος τρόπος για να επιβιώσει απ' αυτή τη συνάντηση δεν υπάρχει. Αναπάντεχο πολύ ήταν αυτό το συναπάντημα και μέσα της ετούτη τη στιγμή δεν μπορεί να ξεδιαλύνει αν πιότερο της χάρισε χαρά ή λύπη, φόβο ή ελπίδα. Όλα λάθος τα κάνεις, Αντρέα, όλα τη λάθος ώρα, θέλει να του πει. Αν ερχότανε πολύ νωρίτερα ή λίγο πιο αργά, ίσως τότε τα πράγματα να ήταν κάπως καλύτερα, αφού δε θα ένιωθε τόσο διχασμένο το είναι της. Ωστόσο, αναρωτιέται, τι ήταν εκείνο που τον έκανε να έρθει τώρα εδώ. Τι; Ποιος; Αφού εκείνος ο ίδιος της είχε απαγορεύσει να τον συναντήσει, τώρα τι άλλαξε; Γιατί ήρθες, Αντρέα; τον ρωτά σιωπηλά.

Τα ερωτήματά της όμως ετούτη τη φορά, θα μείνουν αναπάντητα, αφού έτσι ξαφνικά όπως ήρθε αποφάσισε να φύγει εκείνος. Σηκώθηκε απότομα από την καρέκλα, που λίγο έλειψε να σωριαστεί στο πάτωμα, χάιδεψε αμίλητα το πρόσωπο του παιδιού, της έπιασε για μια στιγμή φευγαλέα, ανατριχιάζοντας σχεδόν, το χέρι και σκυθρωπός όπως ήταν κίνησε για την έξοδο. Μια στιγμή μετά μπήκε στο δωμάτιο η Μαίρη.

«Λοιπόν;» Μπήκε αμέσως στο θέμα.

«Λοιπόν τι;»

«Τι έγινε;»

«Απολύτως τίποτα. Κάθισε, σιώπησε, σηκώθηκε, μου έπιασε το χέρι, έφυγε».

«Έχει τα χάλια του».

«Είναι ακριβώς όπως θα έπρεπε να είναι. Μετά απ' όλ' αυτά που έκανε...»

«Τον λυπάσαι;»

«Δεν ξέρω. Μάλλον όχι. Ή ίσως και ναι. Τον λυπάμαι, αλλά όχι πολύ. Τον αγαπώ, αλλά όχι και τόσο. Ω, βλακείες λέω. Τον αγαπώ και τον λυπάμαι. Ευχαριστημένη;»

«Σε καταλαβαίνω. Για χρόνια και χρόνια μοιραστήκατε το ίδιο σπίτι και ζήσατε τα ίδια πράγματα, κι αυτό ποτέ μην το ξεχνάς. Πάντως, για να σου πω τη σκέψη μου,

δε μου φάνηκε οργισμένος, όπως περίμενα, αλλά μάλλον καταπονημένος, ηττημένος. Μοιάζει να το πήρε πιο βαριά από σένα αυτό που έγινε».

«Είναι που εγώ άδειασα και αδειάζω καθημερινά τον κουβά του πόνου, είναι που χύνω συνεχώς δάκρυα για τα κρίματά μου, ενώ εκείνος μάλλον τα κρατά όλα μέσα του και τον πνίγουν».

«Φίλους δεν έχει;»

«Πολλούς, αλλά αληθινό, έναν και μοναδικό. Κι αυτός είναι φονιάς. Ίσως να είναι ο καλύτερος άνθρωπος που γνώρισα ποτέ στη ζωή μου, αλλά τα γεγονότα δεν αλλάζουν, είναι φονιάς. Δεν ξέρω αν θα μπορούσε να τον συμβουλευσει και τι θα του έλεγε. Και δεν ξέρω αν ο δικός μου θα τον άκουγε κιόλας. Πάντα ξεροκέφαλος, πεισματάρης ήταν ο Αντρέας και πάντα το δικό του έκανε. Δεν έστησε ποτέ αυτί σε κανέναν».

«Μα οι άνθρωποι αλλάζουν συνεχώς, Αναστασία μου -ειδικά όταν τους το επιβάλλουν οι συνθήκες- κι ας μην το καταλαβαίνουν. Τώρα, όσο κι αν τον πληγώνει αυτό, πρέπει να ξεχάσει τον εγωισμό του. Πρέπει ν' αρχίσει να σκέφτεται και να βάζει πάνω απ' όλους εσάς: εσένα και τον Αλέξη».

«Δεν είναι κακός άνθρωπος, χαμένος είναι».

«Δεν είπα ότι είναι κακός – δεν το πιστεύω αυτό άλλωστε. Είπα απλά ότι πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του, να προσπαθήσει να διορθώσει τα λάθη του. Κανένας δεν είναι αλάνθαστος, αυτό δα το είπαμε χιλιάδες φορές, αλλά να, πού και πού πρέπει να τολμάμε ν' αλλάζουμε τα πάντα, να γυρίζουμε τον κόσμο ανάποδα για να κάνουμε τα λάθη μας σωστά. Το να βλέπεις την αλήθεια ποτέ δεν είναι αρκετό, πρέπει να την καταλαβαίνεις κιόλας, κι αυτό ο Αντρέας, προς το παρόν τουλάχιστον, δε φαίνεται να το κάνει. Δεν είναι η κακία που κυβερνά τον κόσμο είναι η αδιαφορία. Η δική του αδιαφορία για σένα και το παιδί ήταν που έφερε την καταστροφή. Η δικιά μας μαζική αδιαφορία είναι που καταστρέφει καθετί καλό, εν τη γενέσει του, σ' αυτή τη γη».

Άφησε τα λόγια της να πλανιόνται για λίγο στον αποπνικτικό αέρα του θαλάμου η Μαίρη, να γεμίζουν νόημα τις σιωπές και να σηκώνουν σκόνη, ψάχνοντας στόχο. Κι είδε τα μάτια της αδελφής της να φωτίζονται και να σκοτεινιάζουν, ν' αναπολούν και ν' απορούν, να σκιάζονται και να ζωντανεύουν, προτού μιλήσει και πάλι, πριν βάλει μία ακόμη πινελιά στο σουρεαλιστικό σκηνικό της μέρας.

«Θυμάσαι πώς ήσουν άλλοτε; Θυμάσαι τι μεγάλα σχέδια, πόσο πολύχρωμα κι ολοζωή όνειρα έκανες; Πάρε, λοιπόν, δίχως δεύτερη σκέψη και χωρίς ενδοιασμούς, εκείνον τον κόσμο τον ιδανικό, που τότε έκτιζες μέσα σου, και οδήγησέ τον, με το δικό σου τρόπο προς τα έξω. Κάνε τον μ' ένα χτύπημα των δαχτύλων, έτσι απλά, να κάνει την εμφάνισή του, ν' αποκτήσει ζωή».

«Αχ, τα όνειρα! Τι μου τα θυμίζεις τώρα; Τα όνειρα... Ό,τι κι αν πιστεύεις εσύ, εκείνος είναι που μ' έμαθε να ονειρεύομαι. Και με δίδαξε καλά. Για να μ' αφήσει όμως, σαν πέρασε ο καιρός της νιότης και του ενθουσιασμού, ανεξεταστέα».

«Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι ν' αλλάξεις πορεία...»

«Μα ποιος ξέρει σ' αλήθεια ποιος είναι ο σωστός δρόμος; Ποιος μπορεί να πει με σιγουριά πού θα σε οδηγήσει».

«Ο καθένας έχει το δικό του ξεχωριστό δρόμο. Κι αν δεν αρχίσεις να περπατάς δε θα ανακαλύψεις το δικό σου ποτέ».

«Αν δεν αρχίσω να περπατώ θα μείνω εδώ, που είναι η θέση μου».

«Η θέση σου είναι εκεί έξω, στον κόσμο, στο φως. Εκεί που θα βγεις σύντομα πολύ, κρατώντας σφικτά, με αγάπη, το χέρι του Αλέξη».

Αφήνει ένα δάκρυ, κι άλλο ένα, να κυλήσουν βιαστικά απ' τα μάτια της η Αναστασία. Κι ύστερα απλώνει τα χέρια, ανοίγει την αγκαλιά της και κρύβει μέσα εκεί τη Μαίρη. Την αγκαλιάζει για να την ευχαριστήσει για τις σκληρές, κι οδυνηρές και λυτρωτικές αλήθειες της, μα και για να της δείξει πόσο την αγαπά. Την αγκαλιάζει και την ευχαριστεί άηχα επειδή είναι εκεί, επειδή της θυμίζει ποια ήταν η ίδια κάποτε, το ξεχασμένο της εαυτό, και γιατί της λέει ποια θα μπορούσε να γίνει. Δεν της μιλά, φτωχά είναι τα λόγια για να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη της. Την κρατά μοναχά έτσι, για ώρα πολλή, μεταδίδοντας σώμα με σώμα τα μηνύματά της. *Όσο υπάρχουν τέτοιες ψυχές, μπορώ κι εγώ η κακόμοιρη να ονειρεύομαι καλύτερες ημέρες*, σκέφτεται, μα και πάλι δε μιλά για να μη μολύνει με τις λέξεις τη μαγεία της στιγμής.

«Καλά έκανες και πήγες, Αντρέα. Επιτέλους, ένα βήμα μπροστά. Κάλλιο αργά, παρά αργότερα».

«Δεν είμαι και τόσο σίγουρος, Γιώτη. Ίσως σου φανεί παράξενο, αλλά δεν μπόρεσα να την κοιτάξω στα μάτια και καθόλου δεν της μίλησα. Δείλιασα. Με το που πήγα εκεί και κάθισα δίπλα της μ' έπνιξαν οι ενοχές. Αλλά ούτε και κείνη μου μίλησε. Είδε το χάλι μου και με λυπήθηκε, φαίνεται».

«Δεν είναι και τόσο παράξενο αυτό που έγινε ξέρεις. Παράξενο θα ήταν αν δε συνέβαινε, αφού εσύ ήσουν ο ηλίθιος που της έβαλες όρους και καθόρισες και τις βάρδιες, λες κι ο πόνος και η αγάπη ακολουθούν ωράρια».

«Ναι, βλάκας, στ' αλήθεια. Αλλά ακόμη κι έτσι τώρα νιώθω. Βλάκας επειδή πήγα, ηλίθιος επειδή δεν το έκανα τόσο καιρό. Βλάκας για τα λάθη μου, και για τις σκέψεις μου ακόμη».

«Θαρρώ πώς δε με χρειάζεσαι πια εμένα, παλιόφιλε, μια χαρά βρίζεις από μόνος σου τον εαυτό σου», αποκρίθηκε εκείνος κι άρχισε να γελά.

Προσπάθησε να τον μιμηθεί, αλλά δεν τα κατάφερε, το γέλιο του βγήκε μισό, κακοφορμισμένο, αφού το μυαλό του ήταν αλλού: στο νοσοκομείο, στο παιδί του, σ' εκείνη. Δυνατή πολύ του φάνηκε στο λίγο που την είδε, κι αποφασισμένη. Δε βούλιαξε σε κανένα βούρκο η Αναστασία. Αντίθετα, από μια γυναικούλα άβουλη μεταμορφώθηκε την κρίσιμη ώρα σε βράχο και στέκεται ακλόνητη δίπλα απ' τον Αλέξη. Μακάρι να μπορούσε να πει τον ίδιο και για τούτον τον άθλιο, τον εαυτό του, τον άντρακλα που εδώ και καιρό έχει χεσμένα τα βρακιά.

«Τα δύσκολα μεταξύ σας πέρασαν πια», τον έβγαλε απ' το συλλογισμό του ο άλλος. «Από δω και μπρος όλα θα πάρουν το δρόμο τους. Δε σου λέω ότι θα είναι εύκολος. Το μόνο που σου λέω είναι να μην τα πολυκαλίζεις τα πράγματα, να πάψεις να τα αναλύεις. Όλα απλά είναι και αυτεξούσια. Ας τα μόνα τους να πάνε εκεί που πρέπει να πάνε».

«Μα πώς να το κάνω αυτό; Πώς να σταματήσω να τα σκέφτομαι και να τα αναλύω; Δεν έχω τη δύναμη...»

«Το καταλαβαίνω αυτό, αλλά όλα ξεκινούν από και τελειώνουν σε σένα. Το μόνο που χρειάζεται είναι μια απόφαση. Άμα αποφασίσεις να σταθείς στα πόδια σου γέρα και να πάρεις την τύχη στα χέρια σου, τότε όλα θ' αλλάξουν. Και να σου πω και κάτι άλλο, κάτι που ίσως θα σε ενοχλήσει; Μην το παίζεις πια τόσο τραγικός, βρε αδελφέ. Κι άλλοι, πολλοί βρέθηκαν στη θέση σου ή και σε χειρότερη ακόμη, μα δεν το έβαλαν κάτω: πολέμησαν, μάτωσαν και στο τέλος τα κατάφεραν, επιβίωσαν. Πάψε επιτέλους να σκέφτεσαι και να ενεργείς σα να πρόκειται από τη μια στιγμή στην άλλη να έρθει το τέλος του κόσμου, γιατί αυτό θαρρώ, για την ώρα τουλάχιστον, δε θα συμβεί».

«Όποιος είναι έξω απ' το χορό...»

«Χοροί και μαλακίες. Σκέφτεσαι καθόλου προτού ανοίξεις το στόμα σου και μιλήσεις; Σταμάτα να τα ψειρίζεις όλα. Και μη μου λες εμένα ότι είμαι απέξω. Ξέρεις πολύ καλά την ιστορία μου».

«Τη ξέρω. Αλλά εγώ δεν είμαι σαν και σένα. Εγώ δεν μπορώ να ελέγξω τις ορμές μου, να τους βάλω φρένο. Πάντα ό,τι μου κατέβει στο ξερό μου το κεφάλι, αυτό κάνω, ό,τι φέρει η στιγμή, γι' αυτό και...»

«Σάμπως κι εγώ μπορώ. Μη ξεχνάς ότι σε μια στιγμή τρέλας σκότωσα».

«Ναι, ρε συ, σκότωσες, είσαι φονιάς, αλλά τι μ' αυτό; Τουλάχιστον δεν έχασες την ανθρωπιά σου, είσαι καλός κι είσαι σωστός. Εγώ δε σκότωσα κανένα, όχι με τα χέρια μου, αλλά είμαι κάλπης, ψεύτικος από πάνω ως κάτω και δειλός. Σκότωσα τον Αλέξη και την Αναστασία. Δίχως να τους αγγίξω τους σκότωσα και τους δυο, κι ας ζούνε».

«Η δουλειά σου τώρα είναι να κάνεις ό,τι περνά απ' το χέρι σου για να τους αναστήσεις».

«Λόγια... Λόγια... Στ' αλήθεια ρε, θέλω να μάθω, πες μου τι σου συνέβηκε μέσα στη φυλακή και άλλαξες τόσο. Σε τίποτα δε θυμίζεις πια τον άνθρωπο, ή μάλλον τον αγριάνθρωπο, που κάποτε ήξερα. Παλιά ήσουν ένα θεριό: φωνακλάς, καβγατζής, χωρατατζής. Τώρα πια μόνο αυτό το τελευταίο σου έχει απομείνει. Ακόμη και η οργή σου γαλήνια μοιάζει. Σα να μπήκες ταύρος στη στενή και βγήκες έξω πρόβατο. Θέλω να μάθω πώς έγινε αυτό».

«Μεγάλη ιστορία, φίλε μου, και τώρα βαριέμαι να στη διηγηθώ. Θα σου πω μονάχα ότι γνώρισα ένα ανθρωπάκι καλό, ένα δασκαλάκο, που μου άλλαξε τη ζωή, που του έριξα γροθιές στο μυαλό και μ' έμαθε τρόπους. Κι εκείνος φονιάς, αλλά πολύ καλύτερος από μένα – όχι στο φονικό, στη ζωή. Αν τον γνώριζες, αν μάθαινες την ιστορία του, τότε θα καταλάβαινες τι εννοώ όταν λέω ότι υπάρχουν και χειρότερα».

«Λες και... Αλλά εντάξει, άσε, δίκιο έχεις, πρέπει να σταματήσω να το αναλύω».

Σιωπά για μια στιγμή, κάτι σκέφτεται και σε λίγο σηκώνει το βλέμμα, κοιτάει τον Γιώτη στα μάτια και σχεδόν χαμογελά.

«Για πες μου, ρε φίλε, θυμάσαι πού και πού τα παλιά; Θυμάσαι πώς ήμασταν άλλοτε: τις τσάρκες, τις πλάκες και τα μεθύσια μας; Ωραίες δεν ήταν οι εποχές εκείνες που ανακαλύπταμε τον κόσμο, που βουτούσαμε με το κεφάλι σε ό,τι σκατά έφερνε η ζωή στο δρόμο μας; Θυμάσαι τα κορίτσια; Εκείνη την παλαβιάρα κι αλανιάρρα, την Κρίστη; Αχ, τι καλά περνούσαμε τότε!»

«Τα θυμάμαι, φυσικά και τα θυμάμαι, όλα. Πώς να τα ξεχάσω άλλωστε; Όσο για τα κορίτσια, εκείνα που εννοείς, τα προκομμένα», σκάει ένα χαμόγελο και συνεχίζει την κουβέντα του, «ακόμη κρατάω επαφή μαζί τους, μαθαίνω νέα τους. Κάποια είδανε χαΐρι, κάποια άλλα δεν τα κατάφεραν και παρέμειναν να γεράσουν στα σπίτια».

«Αλήθεια, τι απέγινε εκείνη η μικρή, η Αγγελική; Τα κατάφερε, βγήκε απ' το βούρκο;»

«Αυτή δεν ήτανε ποτέ στ' αλήθεια μέσα στο βούρκο, Αντρέα. Απ' την πρώτη ως την τελευταία στιγμή παρέμεινε αυτή που ήταν: αθώα, γεμάτη αγάπη, γενναία και γενναϊόδωρη. Απλά πέρασε, λόγω ανάγκης, μια εποχή από κει, λερώθηκε απ' τις άγιες λάσπες του, κι ύστερα ξεπλύθηκε και προχώρησε. Η μικρή μεγάλωσε πια και πρόκοψε πολύ, όπως όλοι μας μαντεύαμε ή μάλλον παρακαλούσαμε. Επέστρεψε στο σχολείο και το τέλειωσε, πήγε στο πανεπιστήμιο και σπούδασε και έγινε δασκάλα. Κι ύστερα παντρεύτηκε μ' έναν καλό άνθρωπο σ' ένα μικρό νησί, αρρώστησε βαριά και το ξεπέρασε, έκανε βιβλίο τη ζωή της και τώρα, όταν μιλάμε στο τηλέφωνο μου λέει ότι είναι ευτυχισμένη. Το ίδιο και η κόρη της, που τώρα ζει στη Σαλονίκη. Δεν ήταν πόρνη η Αγγελική, Αντρέα, αγία εν αναμονή ήταν. Αυτή κι αν έζησε δύσκολα. Πιο δύσκολα κι από...»

Ήθελε να προσθέσει κάτι ακόμη, μια αιχμή, κάτι για να ξυπνήσει τον φίλο του απ' την απάθειά του, αλλά δεν το έκανε. Είπε για μια φορά να πάει πάσο και να τον αφήσει να ξεδιαλύνει μόνος το μέσα του.

«Ξέρεις τι σκέφτομαι όλο και περισσότερο τις τελευταίες μέρες; Ότι δεν έπρεπε να παντρευτώ, τουλάχιστον όχι τόσο νέος, αλλά ούτε και να κάνω παιδί, πώς θα ήταν καλύτερα να συνεχίσω να συχνάζω στα μπουρδέλα και ν' αδειάζω εκεί όλο το είναι μου, να βγάζω τα απωθημένα μου στις πόρνες, της μετρητοίς, ή και στις άλλες, τι κοκότες της αψηλής τάχατίς μου κοινωνίας, επί πιστώσει. Ίσως έτσι τώρα θα ήταν όλα πιο καλά. Αν ξέπεφτα πιο νωρίς, ίσως να μη συνέβαινε το κακό».

«Τα ίσως και τα αν είναι πολυτέλειες αυτή την ώρα. Το σήμερα μονάχα μετρά και λίγο το αύριο. Φρόντισε λοιπόν γι' αυτά κι ό,τι προκύψει».

«Κι ό,τι προκύψει...»

Ψες έγινε στ' αλήθεια λιώμα η Βασιλική και βγήκε έξω για να χορέψει γυμνή στη βροχή. Το μόνο που δεν έβρεχε.

Παραπαίει, όλο και πιο πολύ παραπαίει. Έχει απομείνει απόλυτα μόνη – όπως ακριβώς ποθούσε, όπως φοβότανε. Τώρα δεν έχει σε ποιον να μιλήσει, πού να στραφεί, ένα ώμο για ν' ακουμπήσει ζητιανεύοντας παρηγοριά. Η Δανάη, το 'πε και το 'κανε η σκύλα, την έγγραψε κανονικά. Δεν απαντά ποτέ στα τηλεφωνήματά της, αλλά ούτε και την πόρτα της ανοίγει όταν, κάθε τόσο, αποφασίζει να την επισκεφθεί, σκοτώνοντας έτσι κάθε ελπίδα για να τα βρουνε. *Δεν έχουμε τίποτ' άλλο να πούμε εμείς οι δυο*, της φωνάζει από μέσα και την αφήνει απέξω μοναχή να παραδέρνει στην έρημό της. Το πήρε πια οριστικά απόφαση: καλύτερο ακροατή από τον τοίχο της αποκλείεται να βρει.

Αν ερχότανε τουλάχιστον για λίγο κοντά της εκείνος -για λίγο μόνο, όσο να κάνουν έρωτα, όσο να ξεδιψάσει- κι αν την έκλεινε και πάλι μέσα στη μεγάλη, σίγουρη και ασφαλή αγκαλιά του και τις γεννούσε ελπίδες. Αν... Μα δε θα 'ρθει. Ποτέ ξανά δε θα γυρίσει. Της το είπα ξερά, άκαρδα, κατάμουτρα, φτύνοντάς την σχεδόν, όταν έκανε την καρδιά της πέτρα, σα μάσησε τους φόβους της κι αποφάσισε να τον επισκεφθεί στο ξενοδοχείο της κακιιάς ώρας όπου έμενε. Της έβαλε τις φωνές, την έβρισε άγρια και της ξεκαθάρισε ότι εκείνη ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που τον επισκεπτόταν, ότι δε θα τον έβλεπε ποτέ ξανά. Αν επιχειρούσε να το κάνει, την απείλησε, θα την έβρισκε μεγάλο κακό. Όχι, δε φοβήθηκε τις φωνές, την ομιλούσα οργή του, των ματιών του το θεριό ήταν εκείνο που την τρομοκράτησε.

Όστε έτσι, Αντρέα, μιλάει τώρα με τον απόντα. Όστε τα έσβησες όλα; Όλα όσα ζήσαμε, τα μηδέμισες όλα; Λες και δεν υπήρξαμε μαζί. Λες και για τόσα χρόνια ήμουν με κάποιον άλλον άντρα. Λες και δε σου χάρισα εκείνες τις ατελείωτες νύχτες ηδονής. Λες...

Ξάφνου σταματά ν' απευθύνεται στον κανένα. Έτσι κι αλλιώς, τι να της απαντήσει της καψερής το γύρω της κενό; Πώς να τη δια φωτίσουν οι κραυγαλέες σιωπές; Τον έχασε. Απλά και ξάστερα, τον έχασε, για πάντα. Αυτό το ξέρει πια πολύ καλά. Τον αγάπησε. Τον έχασε. Και τον μίσησε. Ναι, τώρα τον μισεί βαθιά, φαρμακερά. Για τα χρόνια που σπατάλησε μαζί του δίνοντάς του αγάπη, για την περιφρόνηση με την οποία της την ανταπόδωσε αυτός, για το βαρύ κατηγορώ του για κείνην. *Εσύ φταις για όλα*, της είπε. Αυτή φταίει για όλα! Αυτή που δεν αγάπησε ποτέ κανένα σαν κι εκείνον. Αυτή, που όσο ήτανε μαζί του δε διανοήθηκε καν να κοιτάξει άλλον άντρα. Αυτή, που ήρθε για να συμπληρώσει όλα της ζωής του τα ερωτικά κενά και να του φτιάξει το κέφι. Όσο είχε την ανάγκη της ήταν καλή και άγια η Βασιλική, αλλά μόλις τα βρήκε μπαστούνι, μόλις έφτασε σ' ένα αδιέξοδο, φόρτωσε όλα τα κρίματα πάνω της κι έφυγε.

Πρέπει να τον εκδικηθεί. Πρέπει να τον κάνει να πληρώσει με το ίδιο σκληρό νόμισμα, αλλά πώς; Το να πάει να μιλήσει στη γυναίκα του για τη σχέση τους θα ήταν μάταιο, το γνώριζε ήδη η δειλή κυρούλα. Να προσπαθούσε άραγε να του κάνει σωματικό κακό; Να πλήρωνε κάποιον για να τον σακατέψει; Αυτό δα θα μπορούσε πολύ εύκολα και δίχως επιπλοκές να το κάνει -είχε τα μέσα, είχε τις γνωριμίες- αλλά, όχι. Όχι αυτό. Δεν είναι το κορμί του που θέλει να ματώσει, είναι

την ψυχή του – όπως εκείνος μάτωσε τη δική της. Τον θέλει να πονέσει κι άλλο, και τον θέλει να ξέρει ότι πίσω από τα νέα βάσανά του κρύβεται, χωρίς να το κρύβει αυτή: η προδομένη, η τόσο άδικα παρατημένη.

Είσαι αδίστακτη γυναίκα, της είπε κάποια φορά -λίγο πριν γίνει το κακό- ο Γιώτης, κι είχε δίκιο, απόλυτο δίκιο. Τη διάβασε. Την τρώμαξε. Ευτυχώς όμως δεν είπε τίποτα μπροστά σ' εκείνον, αλλά και να το έκανε δεν είχε σημασία, καθώς δεν ήξερε πόσο αδίστακτη σ' αλήθεια ήταν. Περισσότερο απ' ό,τι θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί. Είχε αίμα στα χέρια της. Και δεν είχε κανένα απολύτως πρόβλημα να χύσει κι άλλο. Απλά, όχι τώρα, όχι ακόμη. Δεν της άρεσε να χάνει, αλλά το κάθε πράγμα στον καιρό του, κι ανάλογα με τις περιστάσεις. Υπομονή έχει περισσή.

Τώρα περπατά πάνω-κάτω σ' ένα ερημωμένο σπίτι, σ' ένα μισοφωτισμένο δωμάτιο και σκέφτεται τις επιλογές της, μελετά την επόμενη κίνηση στη σκακιέρα του μίσους, όπου αποφάσισαν να παίξουν οι δυο τους. Τι θα τον έκανε άραγε πιότερο να πονέσει; Τι θα τον έκανε να κατακυβηθεί ακόμη πιο βαθιά στην άβυσσο; Πόσο σπρώξιμο χρειαζότανε για να καταρρεύσει οριστικά και αμετάκλητα; Αν του φόρτωνε, με το δόλιο τρόπο της, κι άλλες ενοχές πώς θα αντιδρούσε;

Ξέρει τις αδυναμίες του – τις ξέρει πολύ καλά. Από λόγια μαχαίρια και κουβέντες σκληρές, από απειλές, δε χαμπαριάζει αυτός, ενώ κι οι πόνοι του σώματος καθόλου σχεδόν δεν τον αγγίζουν, τους προσπερνά. Η ψυχή του: αυτή είναι το αδύνατό του σημείο, κι αυτή είναι τώρα που σηκώνει τα μεγαλύτερα βάρη. Πώς να την κάνει, λοιπόν, περισσότερο να πονέσει; Πώς να της μπήξει μια νέα μαχαίριά; Τι είναι αυτό που τώρα πιότερο την πλακώνει και πώς θα μπορούσε με μία κίνησή της να κάνει τα πράγματα ακόμη χειρότερα; Σκέφτεται προσεκτικά, μελετά ένα-ένα όλα τα ενδεχόμενα η Βασιλική. Και όσο τα σκέφτεται τόσο πιο ξεκάθαρα αρχίζουν να φαίνονται στο μέσα της βλέμμα. Αυτό είναι, αποφασίζει θριαμβευτικά. Ξέρει τι να κάνει, πώς να τον γονατίσει. Παίρνει αμέσως, δίχως δεύτερες σκέψεις και αναστολές, την απόφασή της. Κι ως αυτή εμπεριέχει το στοιχείο του κινδύνου και για κείνη την ίδια.

Καημένε Αντρέα, ψιθυρίζει χαιρέκακα στη σιγή, *αχ και να 'ξερες τι σε περιμένει!* Ένα πλατύ χαμόγελο ζωγραφίζεται σιγά-σιγά στα χείλη της, καθώς μέσα της αρχίζουν ν' αποκτούν μορφή οι εικόνες του μέλλοντος – ενός μέλλοντος για κείνην λαμπρού. Θα πάρει την εκδίκησή της και θα την απολαύσει. Και μετά θα συνεχίσει με τη ζωή της. Όχι, αυτή δεν έχει όνειρα να πραγματοποιήσει, σχέδια μονάχα έχει, τα οποία θα βάλει σε εφαρμογή.

Κάλλιο να την τρώμαζαν οι θόρυβοι όσο η σιωπή! Όχι πώς μιλάει πολύ, λίγο μιλάει και μόνο αν υπάρχει λόγος, αλλά να, τη μέσα της σιωπή, αυτή που την ξεκουφαίνει είναι που δεν αντέχει. Και όταν είναι μόνη, όπως ετούτη την ώρα, τότε είναι που πιότερο την τυραννά. Θέλει να μιλήσει με κάποιον και κάποιον ν' ακούσει, μια ξένη ανάσα να αφουγκραστεί και μια δική της να χαρίσει – αμέσως τώρα, το έχει ανάγκη.

Η Μαίρη δεν μπορεί να έρθει απόψε κοντά της, να καθίσει -ως συνήθως- δίπλα της και να τη συντροφέψει, και τον Αντρέα, που έτσι κι αλλιώς κάνει τη βάρδια του, όπως την αποκαλεί, στο προσκεφάλι του παιδιού τους, σίγουρα δεν τον περιμένει. *Μακάρι να ήτανε τα πράγματα αλλιώς, παρακαλεί. Μακάρι να ήτανε κι η ίδια αλλιώς, αλλιώςτικη. Μακάρι να ήταν όπως οι περισσότεροι άνθρωποι: εξωστρεφής, κενή, κοινωνική. Αλλά, δεν είναι. Ένα απλό κορίτσι είναι, που στα χρόνια μόνο μεγάλωσε, που στα της ζωής παραμένει ένα αδύναμο μαθητούδι.*

Ακούει με έκπληξη κάποιον να χτυπάει το κουδούνι. Δεν περιμένει κανένα; Ποιος να είναι άραγε; Λες η Μαίρη να ανέβαλε εκείνο που είχε να κάνει και ν' αποφάσισε να την επισκεφθεί; Αλλά, μάλλον όχι, δε σήκωνε αναβολή η δουλειά της είπε. Μα τότε, ποιος; Σηκώνεται με κόπο, βαριεστημένα σχεδόν απ' το χαλί και κατευθύνεται αργά, κι απορημένα ακόμη προς την πόρτα. Κοιτάει απ' το ματάκι. Ο Γιώτης! Τι στην ευχή γυρεύει αυτός εδώ; Ανοίγει την πόρτα σιγά-σιγά, δισταχτικά, με τα γιατί να διαγράφουν πορείες στα μάτια και το πρόσωπό της.

«Καλώς σε βρήκαμε, κυρά Αναστασία», της λέει εκείνος, μ' ένα πλατύ χαμόγελο στα χείλη, με το που την αντικρίζει.

«Με βρήκατε;»

Παραμερίζει απότομα εκείνος κι από πίσω του ξεπροβάλλει, λες διά μαγείας, ένα κορίτσι-γυναίκα, παράξενα ντυμένο και όμορφο πολύ.

«Η Ελένη μου», τη συστήνει γλυκά, «κι η Αναστασία του», προσθέτει πειραχτικά.

Τους κοιτάει αμίλητη, σχεδόν με απάθεια εκείνη. Δεν ξέρει τι να σκεφτεί και τι να πει. Δείχνει να τα έχει ολότελα χαμένα. Ακόμη κι ο χρόνος τώρα μοιάζει παγωμένος, ακινητοποιημένος, ατάραχος.

«Δε θα μας πεις να περάσουμε μέσα; Εδώ στην πόρτα θα στεκόμαστε όλη τη νύχτα και θα κοιτάμε ο ένας τον άλλο, Αναστασία; Αν μη τι άλλο σκέψου τα χρόνια μου και τα ποδαράκια μου που μετά βίας με κρατάνε».

«Ω, συγγνώμη, συμπαθάτε με. Καλωσορίσατε. Ελάτε».

«Μην του δίνεις σημασία, του γέρο τράγου, μια χαρά τον κρατάνε τα πόδια του», λέει η Ελένη προσπαθώντας να τη βγάλει απ' την αμηχανία της.

Ένα μικρό χαμόγελο παίρνει μορφή στο πρόσωπο της γυναίκας, το οποίο ωστόσο μοιάζει να προδίδει ακόμη περισσότερο τη σύγχυση που το μέσα της πλημμυρίζει. Και πώς να μην είναι συγχυσμένη; Ο Γιώτης ήταν ο τελευταίος άνθρωπος που περίμενε να δει εκεί, αφού ήταν ο καλύτερος φίλος του Αντρέα, και σαν τέτοιος δεν έκανε να επισκέπτεται το άντρο του εχθρού. Κι όμως, νάτον!

Τους οδηγεί στο σαλόνι, τους δείχνει τον καναπέ για να καθίσουν οι δυο τους δίπλα-δίπλα, και λίγο προτού θρονιαστεί στην πολυθρόνα απέναντί τους, θυμάται τους καλούς της τρόπους, αυτούς της οικοδέσποινας, και τους ρωτά τι θα ήθελαν να πουν.

«Κάτι δυνατό», αποκρίνεται εκείνος.

«Κι εγώ το ίδιο», ακούγεται σαν ηχώ η φωνή της άλλης.

Κάτι δυνατό, λοιπόν. Αν δεν την απατά η μνήμη της στον Γιώτη αρέσει το ούζο ή το τσίπουρο. Δεν είναι σίγουρη ποιο απ' τα δυο. Αλλά, απ' την άλλη, δε φαίνεται να είναι από εκείνους τους τύπους που θα αρνιόνταν είτε το ένα είτε το άλλο. Ούζο τότε. Τους γεμίζει δυο ποτήρια μέχρι πάνω με πάγο, κι ύστερα ανοίγει το όλο και πιο άδειο της ψυγείο, για να δει τι θα μπορούσε να τους προσφέρει για να ξεπλύνουν το ποτό. Όχι και πολλά πράγματα, αλλά και τα λίγα καλά είναι. Όταν επιτέλους τελειώνει με τα καθήκοντά της, της καλής νοικοκυράς, κάθεται κι αυτή στο σαλόνι μαζί τους χωρίς να τους μιλά, αφού δεν έχει ιδέα τι να τους πει. Ασυνήθιστο της φαντάζει το σκηνικό και παράλογο, σα μια φάρσα και σα μια θεατρική παράσταση άθλια σκηνοθετημένη. Λες και κάποιος τους έδεσε χεροπόδαρα εκεί και τους απαγόρευσε ρητά να μιλάνε ο ένας στον άλλο.

Όσotόσο μιλούσαν. Μιλούσαν με τα μάτια. Ρωτούσε η Αναστασία σιωπηλά, απαντούσε ο Γιώτης δίχως ήχο, συγκατάνευε η Ελένη μ' ένα βλέμμα. Στο τέλος ξέσπασαν στα γέλια, τα οποία όμως δεν κράτησαν και πολύ. Όσο ξαφνικά άρχισαν, έτσι σταμάτησαν. Πρώτος μίλησε εκείνος, απαντώντας στο ανείπωτο ερώτημά της.

«Όχι, δεν το ξέρει ο Αντρέας ότι είμαστε εδώ, μην ανησυχείς. Αν το ήξερε θ' άρχιζε τη μουρμούρα και τις αντιρρήσεις του και θ' αναγκαζόμουν να τον πλακώσω. Αποκλειστικά δική μου ήταν η απόφαση να 'ρθω και συμφώνησε μαζί μου κι αυτή η μορφοιιά», είπε με μάτια που έσταζαν στοργή, δείχνοντας με το κεφάλι τη σύντροφό του.

«Και ήρθατε για να κάνετε τι;» ρώτησε, άθελά της, απότομα και λίγο δεικτικά η Αναστασία.

«Να δούμε τι κάνεις. Πώς τα βγάζεις πέρα. Αν τα βγάζεις πέρα. Πόσο καλά κρατάς. Να σε ρωτήσουμε, με τρόπο φυσικά, αν χρειάζεσαι κάποια βοήθεια και τα λοιπά τραγικά».

«Κι ο Αντρέας, μου λες, δεν έχει ιδέα γι' αυτό;»

«Απολύτως καμιά».

«Ε, τότε γιατί;»

«Τι γιατί, ρε Αναστασία; Τόσα χρόνια σε ξέρω. Τόσα χρόνια είναι φίλος μου ο Αντρέας. Σας νοιάζομαι, κι ας μην το καταλαβαίνετε. Τι άλλο χρειάζεται να πω, δηλαδή;»

«Είσαι φίλος δικός του, όχι δικός μου, έτσι μη με παρεξηγείς για τη στάση μου. Είσαι το τελευταίο πλάσμα στη γη που περίμενα να δω να περνά ξανά το κατώφλι μου, όσο η κατάσταση έχει όπως έχει. Καταλαβαίνεις, έτσι;»

«Σε καταλαβαίνω και δε σε παρεξηγώ. Έχεις κάθε λόγο να είσαι επιφυλακτική απέναντί μου. Ίσως κι εγώ, αν ήμουνα στη θέση σου, να σκεφτόμουν με τον ίδιο ακριβώς τρόπο. Έτσι κι αλλιώς δε με ξέρεις και τόσο καλά. Με γνώρισες λίγο προτού γίνει το κακό, το δικό μου κακό, κι ύστερα για επτά χρόνια ήμουν χαμένος. Καταλαβαίνω, λοιπόν, τους δισταγμούς σου, καταλαβαίνω και τις απορίες σου. Αν θες να φύγω, απλά πες το μου και θα σηκωθώ αμέσως και...»

«Όχι! Δε θέλω να φύγεις, να μείνεις θέλω. Τώρα είσαι, μόλις έγινες, ο μόνος συνδετικός κρίκος μεταξύ του χθες μου και του σήμερα – μεταξύ εμένα κι εκείνου. Δε θέλω να φύγεις, να φύγετε. Συγγνώμη. Συγχωρέστε με για την αντίδρασή μου. Τα έχω λίγο χαμένα».

«Μην απολογείσαι. Περνάς δύσκολες ώρες, οδυνηρές. Πολλοί άλλοι στη θέση σου θα λύγιζαν, θα έσπαζαν, πολύ νωρίς θα τα παρατούσαν, αλλά όχι εσύ, σε ξέρω, σε διαβάζω, βλέπω το μέσα σου. Είσαι φτιαγμένη από γερό κράμα, από ατσάλι, πονεμένη, αλλά αποφασισμένη. Είμαι σίγουρη ότι εσύ, με το πείσμα σου και μόνο, με την πίστη και την επιμονή σου, μπορείς να σώσεις την κατάσταση».

Δεν πρόλαβε να τελειώσει το μονόλογό της η Ελένη και ξαφνικά είδε τη γυναίκα απέναντί της να βουρκώνει. Σηκώθηκε. Την πλησίασε σα γάτα, αλαφροπατώντας αθόρυβα. Γονάτισε και την πήρε στην αγκαλιά της.

«Κλάψε», της ψιθύρισε. «Κλάψε. Και να κλαις όσο πιο πολύ μπορείς. Για ν' αφήνεις μέσα σου χώρο να εισχωρεί η αγάπη, για ν' ανανεώνεις τις πηγές της δύναμής σου».

Μα τι της λέει τώρα ετούτη η μουρλή; Ωραία όμως που της τα λέει! Σαν την αδελφή της ακούγεται, σαν την Μαίρη. Μα πώς στο διάολο κατάφερε τόσο άνετα, τόσο γρήγορα, να διαπεράσει τις ασπίδες των ματιών της; Πώς στην ευχή κατάλαβε ποια ήταν, τι έκρυβε μέσα της, με τόση ευκολία; Τόσο ανοιχτό βιβλίο ήταν πια για τους άλλους;

Έμειναν για πολλή ώρα εκεί, ζεστά σφιχταγκαλιασμένες – δυο γυναίκες, μια πνοή. Οι μόνοι θόρυβοι που έκλεβαν στιγμές απ' τη γαλήνη της σιωπής ήταν οι ανάσες τους κι ο ήχος του ούζου, που ανέβαινε σταγόνα-σταγόνα στα χείλη του άντρα, που κατέβαινε όμορφα, γουλιά τη γουλιά μέσα του. Η Ελένη, με τη διορατικότητα, τα λίγα λόγια και τις αβίαστες πράξεις της, έμοιαζε να έχει καταφέρει, απ' τη μια στιγμή στην άλλη, να δαμάσει μια καταιγίδα δακρύων προτού καλά-καλά αρχίσει, να επιβάλει τη νηνεμία εκεί που προμηνυόταν ψυχοχαλασμός. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο του άρεσε τόσο πολύ αυτή η γυναίκα του Γιώτη. Γι' αυτό ο θαυμασμός του για κείνην δεν είχε όρια. Και γι' αυτό την αγαπούσε – επειδή μέσα από το τίποτα μπορούσε να δημιουργήσει μαγεία. Ανθρώπινη μαγεία.

Σιγά σιγά οι βαριές ανάσες της Αναστασίας άρχισαν να γίνονται ανάλαφρες και τα μάτια αποκαμωμένα λες να στραγγίζουν. Ξεγλίστησε απαλά απ' την τρυφερή αγκαλιά της άλλης γυναίκας και πήγε να της πει ευχαριστώ, αλλά δεν πρόλαβε. Με τα μακριά δάχτυλα του δεξιού χεριού της, της έφραξε εκείνη δίχως δύναμη τα χείλη, κι ύστερα άρχισε να της φτιάχνει μ' επιδέξιες κινήσεις τα μαλλιά: να τα τραβά προς τα πίσω, να τα κάνει πλεξούδες, ν' αναδεικνύει την αναλλοίωτη ομορφιά του προσώπου και των ματιών της. Όταν τέλειωσε, την κοίταξε με ένα βλέμμα εκτυφλωτικό, σα ν' αντίκριζε ένα θαύμα, και χαμογελώντας πλατιά της είπε:

«Θέλω να σε ζωγραφίσω. Έχεις τα πιο θαλασσιά μάτια που είδα ποτέ».

Ο γκρίζος ουρανός της γυναίκας για μια στιγμή φωτίστηκε από μια απόκοσμη λάμψη. *Μ' αυτή θα γίνουμε πολύ καλές φίλες*, αποφάσισε, κι ο χρόνος θα τη δικαίωνε.

Τέλος εποχής

Έφυγε γρήγορα και καταφρονημένη, για τα δεινά που συσώρευσε η άνοιξη, ήρθε απρόσκλητο και βαρύ το καλοκαίρι, φέρνοντας μαζί του νέους επισκέπτες, γνωστούς και άγνωστους, και νέες πραγματικότητες. Ωστόσο το βίος παρέμεινε σκληρό για κάποιους απ' τους ήρωές μας καθώς ήτανε, χωρίς καλά-καλά να το καταλαβαίνουν, έγκλειστοι σε μπουντρούμια διαστροφής, σε κελιά απόγνωσης.

Για καιρό πολλή η κυρά ζωή κι ο κυρ θάνατος έμοιαζαν να παίζουν στα ζάρια τις τύχες των ανθρώπων, αλλάζοντας κατά το δοκούν τη μοίρα τους, περιφέροντας τα συντρίμια της ύπαρξής τους απ' τη μια πραγματικότητα στην άλλη -απ' τον πόθο στην απέχθεια, απ' την αγάπη στο μίσος, απ' την ελπίδα στην απελπισία- αφήνοντας όμως πού και πού να κάνουν την εμφάνισή τους κάποιες ελπίδες φωτός.

Οι δυνάμεις κι οι αδυναμίες των πρωταγωνιστών βγήκαν με κρότο στην επιφάνεια, αφήνοντας ελεύθερο το πεδίο στο σκοτάδι να διεισδύσει μέσα τους, να κάνει άμεσα κατάληψη στα μυαλά και τις ψυχές τους και να τους ορίσει το δρόμο. Κανένας δεν έμεινε ανέγγιχτος, κανείς ανεπηρέαστος απ' αυτό το παιχνίδι, του οποίου δεν έμοιαζαν παρά ν' αποτελούν τα άβουλα πιόνια. Άλλα έχασαν πόντους στη διάρκεια της μάχης, άλλα -χωρίς καν να το καταλάβουν- κέρδισαν, μερικά φαγώθηκαν και κάποια παραδέρνουν ακόμη αβοήθητα στις αχαρτογράφητες ατραπούς της απώλειας.

Πολλοί λένε ότι πάντα το κάθε κακό ακολουθεί ένα άλλο, ακόμη χειρότερο. Και κάποιοι υποστηρίζουν ότι η ελπίδα πεθαίνει τελευταία. Είναι κι εκείνοι που πιστεύουν με όλο τους το είναι ότι από κάθε κακό κάτι καλό μπορεί να προκύψει. Όλοι έχουν δίκιο κι άδικο, ο καθείς με το δικό του τρόπο.

Καθώς ετούτη η ιστορία θα συνεχίσει να ακολουθεί την καλά προδιαγεγραμμένη, στα κιτάπια του χρόνου, πορεία της, θα μάθουμε κι άλλες σκέψεις, θα γίνουμε κοινωνοί και άλλων ματοβαμμένων μυστικών. Θα κοιτάξουμε βαθιά στην άβυσσο κάποιας ψυχής και θα εξερευνήσουμε με προσοχή περισσή τις σπηλιές μιας άλλης. Με μεγεθυντικό φακό θα μελετήσουμε ενδελεχώς εκείνο το λεπτό νήμα, πάνω στο οποίο όλοι μας ακροβατούμε, αυτό που οδηγεί από την ευτυχία στη δυστυχία ή και αντίστροφα, και το οποίο πού και πού μας αφήνει να παραδέρνουμε μάταια στο μέσο μιας αβέβαιης διαδρομής. Και θα κάνουμε ένα ακόμη μακροβούτι στο συνειδητό και το ασυνείδητο των ψυχών που περιπλανιούνται στις σελίδες αυτού του οδοιπορικού, το οποίο οδηγεί ανέγκλητα στη θλίψη, τη χαρά, την απώλεια και την αυτογνωσία.

Τίποτα δε σου χαρίζεται σ' αυτή τη ζωή, λέει σε κάποια ανύποπτη στιγμή η Μαίρη, κι αυτό θα έχουμε την ευκαιρία να το εξακριβώσουμε από πρώτο χέρι. Ναι, τίποτα δε σου χαρίζεται. Για όλα πρέπει να αγωνιστείς, να ιδρώσεις, να κουραστείς, ν' απελπιστείς, να πέσεις και να σηκωθείς και ν' αρχίσεις ξανά. Φαύλος κύκλος; Φυσικά και όχι. Απλά ο κύκλος της ζωής.

Μέρος Β΄

1

«Και να που συναντώ ξανά την κυρά Σιωπή!»

Ξαφνιάστηκε η Βασιλική, αναπήδησε σχεδόν στο κάθισμά της, αλλά σα γύρισε, όταν τον αντίκρισε, ένα πλατύ χαμόγελο απλώθηκε σα λιακάδα καλοκαιρινή στον πρόσωπό της – κι αυτή τη φορά ήταν ένα χαμόγελο αβίαστο, πέρα ως πέρα αληθινό.

«Καλώς σε βρήκα, γέρο ιππότη».

Είπε να δοκιμάσει την τύχη της εκείνο το βράδυ. Βαρέθηκε πια τη μοναξιά των τοίχων της, το συνωστισμό του μέσα της, έτσι κίνησε για κείνο το μπαράκι, όπου καμπόσες μέρες πριν είχε γνωρίσει εκείνο τον παράξενο άντρα. Αυτόν δα που τώρα στέκεται μπροστά της και την κοιτά σχεδόν με τρυφερότητα. Και μια φορά τυχερή, σκέφτεται, καθώς του δείχνει το κάθισμα δίπλα της.

«Δεν ξέρω τ' όνομά σου», του λέει κι αφήνει να ξεφύγει απ' τα χείλη της ένα μικρό παιχνιδιάρικο γελάκι.

«Μα ούτε κι εγώ γνωρίζω το δικό σου. Σαν την κυρά Σιωπή, έτσι σε σκεφτόμουνα. Αντώνης». Άπλωσε το χέρι του και πήρε το δικό της. «Χαίρομαι για τη γνωριμία».

Όστε, τη σκεφτότανε. Όμορφα. Όμορφα πολύ.

«Βασιλική», απάντησε μονολεκτικά. Και, *εγώ να δεις πόσο χαίρομαι*, πρόσθεσε από μέσα της. Ήταν όντως χαρούμενη πολύ. Το πήρε απόφαση πια, ο άντρας που καθόταν ετούτη την ώρα δίπλα της και την κοιτούσε με μάτια που φωτίζονταν, θα ήταν το νέο μεγάλο κόλπο της: ο νέος αδιέξοδος έρωτάς της. Έπαθε κι έμαθε, δεν τρέφει πια ψευδαισθήσεις. Θα τον διεκδικήσει όχι με ελπίδα, αλλά με πείσμα. Τι κι αν είναι παντρεμένος; Τι μ' αυτό; Δε θα κάνει τα ίδια λάθη που έκανε στην ιστορία με τον Αντρέα. Θα απαιτήσει την αγάπη του. Και θα τον κάνει δικό της αποκλειστικά. Αφού είναι φανερό ότι ψάχνεται, γιατί να μη γίνει αυτή το εύρημά του, γιατί να μη βάλει τέλος στην αναζήτησή του;

«Γαλήνια μου φαίνεσαι απόψε, αλλαγμένη. Σου πάει η ηρεμία. Τονίζει του προσώπου σου την ομορφιά».

Να 'μαστε.

«Σ' ευχαριστώ. Πάει καιρός απ' την τελευταία φορά που μου έκανε ένας άντρας κομπλιμέντο. Άρχισε με τα χρόνια να ξεβάφει η μπογιά μου βλέπεις».

«Μα τι λες τώρα! Είσαι με τα καλά σου; Πανέμορφη είσαι, εκθαμβωτική. Εντάξει, τώρα θα μου πεις ότι είμαι ένας γέρο ξεκούτης και θα 'χεις δίκιο, αλλά, γέρο ξεκούτης ή όχι, έχω μάτια και βλέπω. Έχω αισθήσεις και νιώθω. Σουτ. Μην αρχίσεις τις αντιρρήσεις γιατί θα τα χαλάσουμε. Σφηνάκι;»

«Σφηνάκι», απάντησε λάμποντας από ικανοποίηση.

«Τεκίλα, βότκα, ουίσκι, κάτι άλλο;»

«Τεκίλα. Απ' αυτή με το σκουληκάκι».

«Δύο», διέταξε τον μπάρμαν που στεκόταν παραδίπλα και περίμενε. Δεν είχε και πολλή δουλειά απόψε, έτσι θα τους αφιέρωνε όση περισσότερη προσοχή γίνονταν, αφού την τελευταία φορά, όπως πολύ καλά θυμάται, ο λεγάμενος του άφησε ένα καθόλου ευκαταφρόνητο φιλοδώρημα.

«Πώς το πήρες απόφαση κι ήρθες εδώ απόψε;» τη ρώτησε κείνος. «Πέρασα κι άλλες φορές μα δε σε είδα. Κι η αλήθεια να λέγεται, ήθελα πολύ να σε δω».

«Κι εγώ ήθελα να σε δω, αφού περάσαμε τόσο όμορφα την τελευταία φορά. Αλλά να, είχα πολλά πράγματα στο μυαλό μου ακόμη, διάφορα προβλήματα να λύσω. Δεν έχω ξεμπερδέψει με όλα όμως, σιγά σιγά, τα πράγματα έχουν αρχίσει να παίρνουν το δρόμο τους».

«Δε θα σε ρωτήσω τι και γιατί», είπε κοιτώντας την στα μάτια, «όχι ακόμη δηλαδή», βιάστηκε να προσθέσει μ' ένα μειδίαμα.

«Κι εγώ δε θα σου πω. Όχι ακόμη. Αλλά, αν θες, πες μου για σένα: η σύζυγος εξακολουθεί να τριγυρνά στις Ευρώπας;»

«Χα! Το θυμάσαι ακόμη αυτό; Η απάντηση είναι, ευτυχώς ναι. Αν δεν ήταν κι αυτά τα ταξίδια δε θα κρατούσε πολύ ο γάμος μας».

«Ευλικρινής, βλέπω. Καλό αυτό. Καυγάδες;»

«Όχι συχνά και όχι ακριβώς. Απλά να, σα να μην αντέχουμε πια ο ένας τη θέα του άλλου. Σα να ζούμε μαζί, το λίγο που ζούμε δηλαδή, από συνήθεια και για τα μάτια των άλλων. Έτσι γίνεται δυστυχώς πάντα στον κύκλο μας».

«Στον κύκλο σας;»

«Έλα τώρα, ξέρεις τι εννοώ. Γέρος μπορεί να είμαι, αλλά ηλίθιος όχι. Σίγουρα έχεις αντιληφθεί σε ποιους χώρους κινούμαι και με τις είδους ανθρώπους έχω συνήθως να κάνω. Εδώ έρχομαι απλά για να ξεσκάσω λίγο, για να ξεφύγω απ' την καθημερινότητά μου. Αλλιώς από λόμπι ξενοδοχείου σε λόμπι ξενοδοχείου, κι από τράπεζα σε τράπεζα τη βγάζω».

«Εντάξει, το ομολογώ ότι κατάλαβα ότι έχεις λεφτά, αλλά δε θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ ότι θα ήταν τόσο μονότονη, τόσο πληκτική η ζωή σου. Τουλάχιστον δεν έχεις και την κυρά πας στο κεφάλι σου...»

«Α, ναι, ευτυχώς. Αλλά την έχω στο πορτοφόλι μου. Όλο μέσα εκεί είναι και κάνει ό,τι μπορεί για να το ξαλαφρώσει απ' τα περιττά βάρη».

Την έκανε να γελάσει, όχι πολύ, όχι δυνατά, αλλά να γελάσει. Τελικά η αρχική εκτίμησή της ήταν σωστή. Ντόμπρος άνθρωπος, με χιούμορ και λεφτά με ουρά. Έμεινε για μια στιγμή σιωπηλή να τον κοιτά από πάνω ως κάτω, να εξερευνά τα γαλήνια, μα την ίδια ώρα ανήσυχα, χαρακτηριστικά του προσώπου του, να τον αναλύει, αλλά όχι σε βάθος, μονάχα εικονικά, επιφανειακά.

«Είσαι ο μοναδικός άντρας που μπορεί και με κάνει τόσο εύκολα να χαμογελώ», λέει, χαρίζοντάς του ένα μικρό κομπλιμέντο.

«Κι εσύ είσαι η μοναδική γυναίκα, η οποία με που τη βλέπω, νιώθω να γεμίζω χαρά», απάντησε ετοιμόλογα εκείνος. «Αλλά, δεν έχεις κάποιους φίλους στη ζωή σου; Κάποιον άλλον που να στην κάνει όμορφη;»

«Είχα, αλλά όχι πια. Πονεμένη ιστορία. Με την καλύτερή μου φίλη τσακώθηκα πρόσφατα άγρια, αλλά σιγά σιγά αρχίσαμε να τα βρίσκουμε πάλι. Έριξα εγώ τον εγωισμό μου, υποχώρησε κι εκείνη απ' τα πείσματά της, και τώρα τα πράγματα δείχνουν πιο καλά. Όχι ακόμη όπως παλιά, αλλά... Η αλήθεια όμως είναι ότι δεν ήταν αυτός ο λόγος που ήμουν αθλιμμένη την περασμένη φορά...»

Άφησε την κουβέντα στη μέση. Σιώπησε και άρχισε να τον παρατηρεί και πάλι. Έμοιαζε πρόθυμος να ακούσει, αλλά όχι ανυπόμονος να μάθει. Πρέπει να του πω την αλήθεια, αποφάσισε. Όχι όλη, αλλά μόνο τη μισή. Η μισή αλήθεια είναι αρκετή για να κρύψει ένα μεγάλο ψέμα.

«...Βλέπεις, είχα μόλις χωρίσει, μετά από ένα μακροχρόνιο δεσμό», συνέχισε, λες και ενδιάμεσα δεν είχε εισβάλει καθόλου η σιωπή.

«Και τώρα; Τον έχεις ξεπεράσει;» ρώτησε κείνος, καθώς μάντεψε ότι δε θα του έλεγε τίποτ' άλλο.

«Πιστεύω πως ναι. Σιγά σιγά λέω ν' αρχίσω να επιστρέφω ή να επανέρχομαι – δεν ξέρω πως ακριβώς να στο πω. Θέλω να κάνω, ίσως για τελευταία φορά στη ζωή μου, μια νέα αρχή».

«Θα τα καταφέρεις. Δεν έχω καμιά αμφιβολία γι' αυτό. Δεν πέφτω συχνά έξω στις εκτιμήσεις μου για τους ανθρώπους, κι εσύ μου φαίνεσαι μια δυναμική κι αποφασισμένη γυναίκα. Είμαι σίγουρος ότι όταν βάζεις κάτι στο μυαλό σου, αργά ή γρήγορα το πετυχαίνεις. Φτάνει να το πάρεις απόφαση».

«Μα το πήρα απόφαση. Γι' αυτό άλλωστε βγήκα απόψε. Όχι όπως την άλλη φορά, για να πνίξω τη θλίψη μου στο αλκοόλ, αλλά για ν' αναζητήσω τη νέα χαρά!»

«Στις νέες χαρές και στην καινούρια ζωή, λοιπόν», έκανε πρόποση εκείνος και τσούγκρισαν τα ποτηράκια τους. Ο ήχος που ακούστηκε έμοιαζε σαν ύμνος στην ευτυχία, αλλά και σαν προειδοποίηση.

«Τον συνάντησες λοιπόν ξανά!» Δε ρωτάει, το λέει με θαυμασμό η Δανάη. «Και;»
 «Και τι; Όλα πήγαν μια χαρά. Εντάξει, δεν πηδηχτάμε κιόλας, αλλά όσο ντεμοντέ κι αν ακούγεται στην εποχή που ζούμε, κι αυτό το πρώτο φιλί αξίζει κάτι».

«Σε ζηλεύω».

«Έλα τώρα. Είμαι σίγουρη ότι θα βρεις κι εσύ κάποιον. Πάντα βρίσκεις».

«Α, δεν είναι γι' αυτό που σε ζηλεύω. Πώς θα βρω κάποιον θα τον βρω. Το θέμα είναι να μην πάω απ' το κακό στο χειρότερο. Εσένα σε ζηλεύω επειδή πήγες στο καλύτερο».

Δεν απαντά η Βασιλική. Τι να της πει άλλωστε; Είναι διάχυτη ακόμη η αμηχανία ανάμεσά τους. Δεν πάνε παρά λίγες μόνο μέρες από τότε που εκείνη άρχισε σιγά-σιγά να απαντά τα τηλεφωνήματά της, πέρασε μια μόλις βδομάδα απ' την πρώτη φορά που συναντήθηκαν ξανά. Τώρα τη θέλει εκεί: να της μιλά, να την ακούει, να γίνει η καλύτερή της φίλη, όπως ήταν παλιά – κι η μοναδική. Τη θέλει, όχι επειδή σ' αλήθεια τη θέλει, αλλά γιατί τη χρειάζεται, για να φέρει εις πέρας το σχέδιό της. Την κοιτά και χαμογελά με ζεστασιά, όχι προσποιητή, αλλά όσο παίρνει αληθινή. Όπως χαμογελά η μάνα στο άτακτο παιδί της, ο αξιωματικός στο άβουλο πιόνι του. Ω, ναι, πήρε τα πάνω της πια. Σχεδίασε με κάθε λεπτομέρεια, με στρατηγική αναπότρεπτη και αξεπέραστη, την πορεία που θ' ακολουθήσει από δω και πέρα η ζωή της. Όλα θα γίνουν ακριβώς όπως τα θέλει: ο Αντρέας πολύ θα πονέσει και πάλι, ο Αντώνης θα της παραδοθεί. Κι αυτά τα πολλά τα λίγα, θα πραγματοποιηθούν με τη βοήθεια της ανίδεης φίλης της.

«Μου έλειψες, ξέρεις», της λέει. Της χαρίζει ψίχουλα αγάπης, ώστε όταν φτάσει η προκαθορισμένη ώρα να πάρει ό,τι χρειάζεται απ' αυτήν.

«Κι εμένα μου έλειψες, βλαμμένο», απαντά μ' ένα μικρό παραπονιάρικο χαμόγελο εκείνη.

Δε μίλησαν ακόμη για τον καυγά τους, για εκείνη την κωμωδία που στάθηκε η αφορμή ν' απομακρυνθούν τόσο η μια από την άλλη. Είπαν ν' αφήσουν το χθες στο σεντούκι του και να δουν τι μπορούν να κάνουν για το σήμερα και το αύριό τους, αλλά...

«Συγγνώμη που ήμουν τόσο σκύλα», απολογείται ξάφνου η Δανάη.

«Μα τι λες; Αφού εγώ έφταιγα για όλα», απαντά μελιστάλαχτα εκείνη. «Μου πήρε χρόνο να το καταλάβω, αλλά τελικά το κατάλαβα. Γι' αυτό άλλωστε άρχισα να σε παίρνω από πίσω, να σε κυνηγώ. Ήθελα, για πρώτη φορά στη ζωή μου, ν' απολογηθώ για κάτι και να το εννοώ».

Χάρηκε πολύ γι' αυτό που άκουσε η γυναίκα. Χάρηκε, αλλά προσπάθησε να μην το δείξει. Αλλαγμένη πολύ, αλλά και η ίδια όπως παλιά, της φαίνεται η φίλη της. Μοιάζει να λειτουργεί γαλήνια, αλλά τα μάτια της δεν ξαποστάζουν στιγμή. Σα να έχει δύο εαυτούς: έναν ήρεμο, κατασταλαγμένο, κι ένα δεύτερο, ανήσυχο και σε υπερδιέγερση. Αλλά, ας είναι. Φτάνει που τώρα είναι εκεί. Φτάνει που είναι μαζί. Επιτέλους, έχει κάποιον με τον οποίο μπορεί να μιλά ξανά. Δύσκολες πολύ, αφόρητες ήταν οι μέρες που πέρασε μέσα στην πλήρη απομόνωσή της. Όχι πως κλεινόταν πεισματικά στο μέσα της, αλλά να: όσο κι αν προσπαθούσε να πιάσει τη ζωή απ' τα κέρατα, τόσο της ξέφευγε εκείνη. Της έβγαζε λες κοροϊδευτικά τη γλώσσα και κινούσε γι' αλλού.

«Έλα απόψε, να βγούμε μαζί, να σε πάω να τον γνωρίσεις και να μου πεις την άποψή σου γι' αυτόν. Ποιος ξέρει; Ίσως γνωρίσεις κι εσύ κάποιον εκεί».

«Σ' ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση, καλή μου, αλλά μάλλον δεν μπορώ να το κάνω αυτό. Δε θέλω να είμαι μέσα στα πόδια σου».

«Δε θα είσαι. Εξάλλου, δε μου το ζήτησες εσύ να 'ρθεις, εγώ σε προσκάλεσα. Είναι καιρός πια ν' αρχίσεις κι εσύ να βγαίνεις έξω, να βλέπεις κόσμο, να χαιρέσαι λίγο, να χαμογελάς».

«Μα βγαίνω έξω, αλλά...»

«Απόψε όλα θα είναι διαφορετικά. Έλα και θα το δεις. Στο υπόσχομαι».

Την κοιτά απορημένη εκείνη και δεν απαντά. Δεν ξέρει τι να απαντήσει κιόλας. Εντάξει, ίσως κάπου να άλλαξε η Βασιλική, αλλά αυτό πια είν' απ' τ' ανήκουστα. Τόσα χρόνια που ήταν με τον Αντρέα ποτέ δεν την προσκάλεσε για να πάνε κάπου όλοι μαζί, τώρα τι την έπιασε;

«Μην το σκέφτεσαι, καλέ. Απλά πες μου ότι θα έρθεις. Πες ναι».

«Ναι», ψιθυρίζει αδύναμα, παίρνοντας χωρίς καλά καλά να το καταλάβει, με μια και μόνο λέξη, τη θέση που της αναλογεί στη σκακιέρα του μέλλοντος της φίλης της. «Αλλά, τι να φορέσω; Δεν έχω ιδέα πώς ντύνονται εκεί», συνέχισε με σταθερή τώρα φωνή.

«Μην ανησυχείς καθόλου. Θα σου δανείσω κάποια δικά μου ρούχα, το ίδιο νούμερο φοράμε. Θα σε φροντίσω εγώ. Θα σε κάνω μία κούκλα. Όχι ότι δεν είσαι τώρα, αλλά απόψε σε θέλω να λάμπεις».

Εγώ, να λάμπω; Απορεί από μέσα της εκείνη. Αλλά, γιατί όχι; Γιατί να μη ζήσει κι αυτή, έστω και για μια βραδιά, αυτό που αποκαλούνε μεγάλη ζωή; Αφού, έτσι κι αλλιώς, όλα ο αγαπητικός της φιλενάδας της θα τα πληρώσει οπότε, ούτε γάτα ούτε ζημιά.

«Σ' ευχαριστώ», λέει με μάτια που σιάζουν ευγνωμοσύνη. «Σ' ευχαριστώ πολύ. Αυτό, για να σου πω την αλήθεια, δεν το περίμενα ποτέ από σένα».

«Μην είσαι κουτό. Αν θες σκέψου του σα μια αποζημίωση για όλα τα ζόρια που τράβηξες εξαιτίας μου. Δέξου αυτή την πρόσκληση σα δώρο, αλλά και σαν απολογία. Ποτέ δεν ήθελα να σε πληγώσω, Δανάη». Ένας λυγμός φαίνεται για μια στιγμή να της κόβει την ανάσα, να χαράζει στα μάτια της πληγές κι αρχίζει να δακρύζει.

Σηκώνεται βιαστικά απ' την πολυθρόνα η φίλη της, τρέχει κοντά της, την αγκαλιάζει με θέρμη, της ψιθυρίζει ευχαριστίες και συμπόνια. *Είμαι πολύ καλή θεατρίνα τελικά, σκέφτετ' εκείνη – αποδίδει τα εύσημα στον εαυτό της. Απόψε θα δώσει την πιο μεγάλη της ζωής της παράσταση, την πιο σημαντική, μπροστά μονάχα σε δύο θεατές. Απόψε θα αντικρίσουν μια Βασιλική βγαλμένη από κάποια άλλη ιστορία: γεμάτη ζεστασιά, αγάπη, κέφι και ζωή, μια γυναίκα-καλοσύνη.*

Καταπίνει με τεχνητή δυσκολία τα τελευταία της δάκρυα, τιθασεύει δίχως κόπο τους λυγμούς. Σηκώνει τα μάτια και κοιτά με μια αγάπη χωρίς όρια εκείνα της φίλης της.

«Ας αρχίσουμε να ετοιμαζόμαστε», της λέει. «Η νύχτα απόψε μας ανήκει».

Της αρέσει να χρησιμοποιεί τον πληθυντικό. Αυτός μεταμορφώνει τους άλλους μεμιάς σε συνένοχους της.

Μια χαρά είναι η Αναστασία όσο κι αν πονάει, είναι πια μια χαρά. Και ξέρει ότι στο τέλος όλα θα πάνε καλά, γι' αυτό δεν τρέφει πλέον καμιά αμφιβολία. Φίλες χρειαζότανε τόσο καιρό. Φίλες πάνω στις οποίες θα μπορούσε να στηριχτεί. Φίλες σαν την αδελφή της και την Ελένη, που τη βοηθάνε να υπομένει και να επιμένει. Αλάφρυνε πια το βάρος. Το μόνο που περιμένει πια είναι να φτάσει η ευλογημένη εκείνη στιγμή που ο Αλέξης της θ' ανοίξει και πάλι τα μάτια, θα τη δει και θα της χαμογελάσει πλατιά, όπως παλιά, και θα της πει: *Πεινάω μανούλα!* Της λείπει η φωνή του, νομίζει πώς την έχει πια ξεχάσει, αλλά η μορφή του δε φεύγει ποτέ από τη σκέψη της, κι όσο περνάει ο καιρός τόσο και πιο ζωντανή γίνεται.

Αλλά με τον Αντρέα, μ' αυτόν τα πράγματα δεν είναι και τόσο απλά. Ναι, ακόμη τον αγαπά, ωστόσο, όταν λέει ότι δεν μπορεί να ζήσει μαζί του ξανά το εννοεί. Διέλυσε τη ζωή του, τη θρυμμάτισε, κι έπειτα είχε τα μούτρα να ζητήσει και τα ρέστα. Όχι, δεν μπορεί να το κάνει αυτό, κι ας επιμένει -όχι και με πολλή πειθώ, εδώ που τα λέμε- η Μαίρη, ότι ίσως αξίζει και σ' αυτόν μια τελευταία ευκαιρία. Όχι, δεν του αξίζει, τίποτα.

«Δεν μπορώ να τον δω ξανά όπως παλιά, το μέσα μου άδειασε. Όσα ένιωθα για κείνον πέθαναν. Μόνο οίκτο νιώθω τώρα πια».

«Πήρες την απόφασή σου, βλέπω, και δεν υπάρχει λόγος, αλλά ούτε κι έχω το δικαίωμα ν' αρχίσω τα κηρύγματα. Συνέχισε με τη ζωή σου, λοιπόν. Είσαι δυνατή, το νιώθω και το βλέπω, και είσαι διαφορετική απ' ό,τι νομίζεις. Σου λείπει ακόμη λίγο η αυτοπεποίθηση, αλλά το ένστικτο της αυτοσυντήρησης είναι γερά ριζωμένο μέσα σου. Θα τα καταφέρεις».

«Θα τα καταφέρω, Ελένη, χάρη σε σας θα τα καταφέρω. Δεν ξέρω πώς θα μπορέσω ποτέ να σας ευχαριστήσω γι' αυτά που μου δώσατε σιγά σιγά και μου δίνετε ακόμη». Λάμπουν τα μάτια της και βουρκώνουν από χαρά καθώς αντικρίζουν αυτές τις γυναίκες: την πανέμορφη γαλήνια Ελένη, τη φεγγαρογεννημένη και τη μόνιμα χαμογελαστή, τουλάχιστον μπροστά της, Μαίρη. «Τελικά, πρέπει να φτάσεις στο χείλος του γκρεμού, για ν' αρχίσεις πάλι από την αρχή», ψιθυρίζει μ' απορία και θαυμασμό.

«Πιότερα είναι τα διέξοδα απ' τα αδιέξοδα, Αναστασία. Απλά όταν γίνουν σκούρα τα πράγματα, όσο κι αν το επιθυμούμε, δεν έχουμε μάτια για να τα δούμε», λέει η Ελένη.

«Έτσι ακριβώς», συμφωνεί αμέσως μαζί της η Μαίρη. «Και τώρα που έμαθες να αγαπάς τον εαυτό σου ξανά, να δεις που οι μοίρες θ' αλλάξουν κι εκείνες αργαλειό, και θ' αρχίσουν να πλέκουν διαφορετικά το μέλλον σου».

«Εσείς οι δυο ακούγεστε σαν κασέτα», απαντά, κάνοντάς τις να γελάσουν. Είναι αλήθεια ότι όντως εύκολα πολύ ταίριαξαν τα χνότα τους. Εξάλλου, ήταν κι οι δυο ζωγράφοι, τα ίδια πράγματα έκαναν, τα ίδια αγαπούσαν. Απλά η μια ήταν μόνη, ενώ η άλλη ήταν μ' έναν άντρα που έφτανε για δύο.

«Εκείνος»; ρωτά σχεδόν δισταχτικά την Ελένη. «Είναι μόνος;»

«Είναι και δεν είναι. Ο Γιώτης θα είναι πάντα εκεί, δίπλα του και το ξέρεις, αλλά δεν είναι και θεός. Τέτοιο πεισματάρη άνθρωπο, δε γνώρισε ποτέ ξανά στη ζωή του, λέει. Όλα τα λόγια μοιάζουν να γίνονται καυτό νερό και να εξατμίζονται, να χάνουν την αξία τους όταν απευθύνονται σ' αυτόν».

«Ο ίδιος πάντα...»

«Υποφέρει, αλλά δε θέλει ν' απλώσει το χέρι και να πάρει τη βοήθεια που του προσφέρεται. Τον βολεύει φαίνεται η αυτολύπηση. Και ξέρεις τι του είπε ο Γιώτης; Τι να σου κάνει η αγάπη των άλλων όταν δεν αγαπάς τον ίδιο σου τον εαυτό; Φυσικά δεν του απάντησε».

«Τα λάθη του. Τα λάθη μας», ψιθύρισε σχεδόν η Αναστασία, μα δε συνέχισε. Αλλά και να 'θελε δε θα προλάβαινε, αφού αντέδρασε αμέσως η Μαίρη.

«Αν φτιάχναμε ο καθείς ένα κατάλογο με τα προσωπικά μας λάθη θα είχαμε να διαβάζουμε για χρόνια και χρόνια. Αλλά, πραγματικά απορώ, γιατί όλοι μας επιμένουμε να συζητούμε συνεχώς τα ίδια και τα ίδια, αυτά που έγιναν ή δεν έγιναν. Γιατί, αντί να θυμόμαστε το χτες και να μετανιώνουμε, δεν προσπαθούμε να κάνουμε κάποια άλλα πράγματα να συμβούν».

«Επειδή η μιζέρια είναι της μόδας, κορίτσι μου», πετάχτηκε στη μέση η Ελένη. «Δείξε μου τη θλίψη σου, να σου πω ποιος είσαι».

Άρχισαν να γελάνε, με την ψυχή τους. Όντως η θλίψη είναι τη μόδας. Υποφέρω, άρα υπάρχω: αυτός είναι ο αφορισμός-κανόνας της νέας εποχής. Το τραγικό είναι ότι εκείνοι που στ' αλήθεια υποφέρουν, που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα, είναι οι μόνοι που εξακολουθούν να γελάνε δυνατά -με κάθε ευκαιρία- και που διαθέτουν τα πιο αληθινά, κι ας είναι και ξεδοντιασμένα, χαμόγελα.

Στο μεταξύ βλέπουμε κάποια ψυχή, λίγο πριν ή και λίγο μετά -δεν έχει σημασία- να κάθεται μοναχή σ' ένα γυμνό δωμάτιο ξενοδοχείου και να παλεύει με τους δαίμονές της. Ένα μπουκάλι ουίσκι στέκεται προκλητικό στο κομοδίνο, δίπλα στο κρεβάτι, κι απαιτεί την προσοχή του. Εκείνος προσπαθεί να κλείσει τ' αυτιά στο κάλεσμά του, ν' αποφύγει την παγίδα που τον απειλεί, αλλά δεν τα πολυκαταφέρνει. *Είσαι ο χειρότερος απ' όλους, ο πιο αδύναμος, ο πιο φτωχός.* Τα βάζει με τον εαυτό του. Ακόμη και τα μικρά παιδιά, ακόμη κι οι πιο αδύνατες γυναίκες πατούν καλύτερα και πιο γερά τα πόδια τους στη γη απ' ότι αυτός. Κοιτάει το είδωλό του στο λεκιασμένο καθρέφτη, που σαν και δαύτονε μάλλον θα είδε πολλούς. Αγνώριστο του φαίνεται. Η εικόνα του δεν του ανήκει. Πού πήγε άραγε και κρύφτηκε το χαμόγελο όταν δραπέτευσε απ' το πρόσωπό του; Σε ποιες γειτονιές τάχατες τριγυρνάει τώρα η χαρά; Τι απέγινε ο τσαμπουκάς του; Ίσως να έχει δίκιο τελικά ο Γιώτης, που του τα λέει όλα ξερά και χύμα, που τον αποκαλεί ένα κακομαθημένο παιδί. Ίσως αυτό ακριβώς να είναι: ένα κακομαθημένο παιδί, που πάντα έκανε το δικό του, και το οποίο τώρα που απλά δεν το μπορεί, κατέρρευσε. Άτιμη μοίρα. Δεν αντέχει πια, οι δυνάμεις του στέρεψαν. Παίρνει το μπουκάλι και με τα δύο χέρια, το φέρνει αποφασιστικά στα χείλη και πίνει μια χορταστική γουλιά, που μοιάζει να του πυρπολεί τα σωθικά, που τον κάνει να δακρύσει, κι ας μη δάκρυσε ακόμη για το ταλαίπωρο παιδί του.

«Εκείνη τη γνώρισα πολύ νωρίς, εσένα πολύ αργά, μου έλεγε. Αλλά ποτέ δε θέλησε ν' αλλάξει τα πράγματα. Ποτέ δε θέλησε να μου δώσει κυρίαρχο ρόλο στη ζωή του, κι ας ήταν εκείνος το άλφα και το ωμέγα στη δική μου».

«Και καλά, εσύ πώς το άντεχες αυτό;»

«Έλα ντε! Κι εγώ την ίδια απορία έχω. Ίσως να ήμουν και να είμαι ακόμη πολύ εύκολος στόχος. Ίσως τα λόγια να με αγγίζουν περισσότερο απ' τις πράξεις. Ίσως να ήτανε και τα κορμιά...»

Δεν ολοκλήρωσε τη φράση της. Κοκκίνισε -όχι πως φαίνονται κι ιδιαίτερα αυτό μες στο ημίφως- κι ύστερα άρχισε να γελά. Και γέλασαν κι εκείνοι μαζί της: ο Αντώνης κι η Δανάη. Δεν κάθονται στην μπάρα απόψε, αλλά σε μια απομονωμένη σχεδόν γωνία, σ' ένα καναπέ σε σχήμα γάμα. Της άρεσε τελικά της Δανάης ο Αντώνης, τον συμπάθησε με την πρώτη ματιά. Και αμέσως φούντωσε μέσα της η ζήλεια για τη φίλη της, που βρήκε τέτοιο άντρα, κι ας ήταν παντρεμένος. Τι σημασία είχε αυτό άλλωστε; Εραστή ζητούσε η Βασιλική, κάποιον να τη φροντίζει και να της γεμίζει τις ώρες της μοναξιάς, και να της ικανοποιεί τις ανάγκες του σώματος. Πρώτη φορά, εδώ και καιρό, τη βλέπει τόσο χαρούμενη.

«Λάμπεις, μωρό μου», σκύβει και της ψιθυρίζει στ' αυτί κάνοντας το πρόσωπό της ν' αποκτήσει ακόμη περισσότερο φως, να γίνει στα μάτια του άντρα, που κάθεται μπροστά της και την παρατηρεί με προσοχή, εκτυφλωτική.

«Είστε πολύ όμορφες κι οι δύο», λέει τελικά. «Και νιώθω υπέροχα, που παρά τα χρονάκια μου κάθομαι εδώ μαζί σας και...»

«Άντε πάλι με τα χρονάκια σου», τον διέκοψε η Βασιλική. «Δεν είναι και τόσο μεγάλη η διαφορά που έχουμε στην ηλικία. Τώρα, αν σε κάνουμε να νιώθεις άβολα επειδή είμαστε, θεές, πες μας να φύγουμε».

Χαμογέλασε πλατιά, δίχως ν' απαντήσει εκείνος και της Δανάης η ψυχή για μια στιγμή γέμισε χαρά, αλλά αμέσως μετά το βλέμμα σκοτείνιασε και βυθίστηκε στο μέσα της βαθιά. Γιατί; Γιατί να μην τον γνωρίσει εκείνη πρώτη; Γιατί να μη χαμογελάσει και σ' αυτήν η τύχη μια φορά; Σαν επαίτης νιώθει, ζητιάνος της αγάπης. Τώρα οι φωνές τους δε φτάνουν στ' αυτιά της πια, μοναχά η μουσική - κάπου στο βάθος ακούγεται το All my loving- και εικόνες πονεμένες απ' τον καμβά του μέλλοντός της. Εκείνον που σίγουρα θα είναι ζωγραφισμένος με χρώματα μουντά, χαραγμένος με πινελιές μοναξιάς ατελείωτης. Νιώθει κάποιον να την ακουμπά τρυφερά στον ώμο, να της λέει κάτι. Ανοιγοκλείνει τα μάτια, ξυπνά στο παρόν.

«Πού ταξιδεύεις εσύ;» τη ρωτά χαμηλόφωνα ο Αντώνης.

«Κάτι δικό μου σκεφτόμουνα», απαντά σχεδόν ειλικρινά και, «όπως πάντα», βιάζεται να προσθέσει.

Δεν της λέει τίποτα. Την αφήνει στο μέσα της, αφού εκεί θέλει να είναι, αν και δεν προτίθεται να την εγκαταλείψει μόνη για πολύ. Σηκώνει επιτακτικά το χέρι του και κάνει νόημα στο γκαρσόνι να πλησιάσει.

«Έξι σφηνάκια τεκίλα», του παραγγέλνει. «Απ' αυτή με το σκουληκάκι». Έξι! Το γκαρσόνι δεν απορεί. Απαντά, αμέσως κύριε, κι απομακρύνεται.

Είναι σχεδόν ξημερώματα. Η Βασιλική και η Δανάη περπατάνε και τρεκλίζουν, μεθυσμένες, αγκαλιασμένες. Διασχίζουν όπως όπως το δρόμο για ν' ανέβουν στο διαμέρισμα της πρώτης. Θα μείνει εκεί απόψε η Δανάη, μαζί της. Όχι πως τη θέλει να το κάνει, αλλά να, δεν έχει άλλη επιλογή, θέλει να κρατήσει τα προσχήματα, αφού εκείνος της το ζήτησε. *Δεν κάνει στην κατάσταση που είναι να πάει στο σπίτι της και να μείνει μόνη*, της είπε, κι αυτή, θέλοντας και μη συμφώνησε, χωρίς ν' αφήσει να φανεί η δυσφορία της. Εξάλλου δε θα της ήταν βάρος – όχι αυτή τη φορά τουλάχιστον, αφού σίγουρα θα έπεφτε ξερή. Το θέμα είναι ότι, ήθελε εκείνον να μείνει μαζί της κι όχι αυτήν. Φταίει γι' αυτό που συνέβηκε; Ναι, σίγουρα φταίει, αλλά δεν είχε και άλλη επιλογή, αφού η παράσταση που τόσο περίτεχνα σκηνοθετούσε και σκηνοθετεί ακόμη, απαιτούσε την εμφάνιση της Δανάης σ' ένα ρόλο κλειδί. Αλλιώς δε θα την έπαιρνε μαζί. Θα την άφηνε να ξεροσταλιάζει μέσα στη μοναξιά και τη μιζέρια της κι αυτή τώρα, τώρα θα γλεντούσε στο κρεβάτι. Αλλά, εντάξει, έχει περισσή υπομονή, αντέχει ακόμη. Η προδοσία του Αντρέα την έκανε πιο δυνατή, πιο αποφασισμένη από ποτέ. Πάντως έχει την πλάκα της η Δανάη, έτσι όπως περπατά και παραπατά, όπως τραγουδά, *Έρωτά μου αγιάτρευτε*, με τη τσιριχτή φωνή της. *Θα σε αφήσω να το χαρείς*, σκέφτεται. *Θα σε αφήσω να το χαρείς, αλλά ξέρε το: τον τελευταίο λόγο θα τον έχω εγώ.*

Την ανεβάζει σχεδόν σηκωτή στο διαμέρισμά της, τη σέρνει στο αδειανό υπνοδωμάτιο και την αφήνει απαλά να γλιστρήσει στο κρεβάτι. Τη γδύνει και τη χώνει μέσα στα σεντόνια. Της χαϊδεύει τρυφερά, σχεδόν με αγάπη τα μαλλιά και μοιάζει να της ψιθυρίζει: *Κοιμήσου, μικρή μου, και κοίτα να έχεις όνειρα γλυκά. Σου αξίζουν: γι' αυτά που κάνεις και θα κάνεις για μένα, χωρίς καν να το ξέρεις.*

Μια χαρά πήγε τελικά η βραδιά, κι ας μην έκλεισε μ' εκείνον στην αγκαλιά της, όπως αρχικά επιθυμούσε. Φτάνει που μπήκε το νερό στ' αυλάκι. Τον σύστησε στη φίλη της, τον άφησε να τη μεθύσει και ύστερα του απέδειξε τι καλή γυναίκα ήταν. Όχι, η ίδια δε μέθυσε -σιγά να μη μεθύσει- δε ζαλίστηκε καν, απλά έπαιξε το ρόλο που της αντιστοιχούσε για ν' αποκτήσει τον έλεγχο. Μόλις εκείνος έβαλε μπρος τ' αμάξι κι έφυγε, της πέρασε αμέσως η πλαστή ευδαιμονία, κόπηκε μαχαίρι το νευρικό της γέλιο.

Τώρα είναι στο υπνοδωμάτιό της, στέκεται ολόγυμνη και κοιτά τον εαυτό της στον καθρέφτη. Της αρέσει αυτό που βλέπει. Παρά το ότι ταλαιπώρησε πολύ το κορμί της τους τελευταίους μήνες, αυτό μια χαρά κρατά ακόμη: είναι όμορφο, σφριγηλό, συμμετρικό, δίχως εμφανή σημάδια πάνω του απ' το πέρασμα του χρόνου. Λίγο οι ρυτίδες γύρω από τα μάτια τη χαλάνε, αλλά της χαρίζουν και μια δόση γοητείας κιόλας: αυτήν της μοιραίας γυναίκας. Εξάλλου, πώς θα έπαιζε αξιοπρεπώς το ρόλο της, αν έμοιαζε σε όλα τέλεια, αχαράκωτη, σα μια κούκλα Μπάρμπι της κακιάς ώρας;

Σβήνει το φως, αλλά στο δωμάτιο δεν απλώνεται απόλυτο το σκοτάδι, καθώς έξω παίρνει ροδαλά να γλυκοχαράζει.

Όταν το μέσα σου δε φοβάται τίποτα και κανένα, τίποτα και κανέναν δεν μπορεί να σε απειλήσει, σκέφτεται, λίγο προτού κλείσει τα μάτια και γλυκά αποκοιμηθεί, χωρίς τη βοήθεια των χαπιών, για πρώτη φορά μετά από πολλή καιρό.

Το αύριο, το αόριστο αύριο, προβλέπεται για την ίδια φωτεινό, για κάποιους άλλους όχι και τόσο. Μοιάζει τόσο γλυκιά όταν κοιμάται, σαν άγγελος, αφού μόνο

τότε ηρεμεί ο μέσα της δαίμονας. Ο άγγελος. Ο δαίμονας. Και το μέλι και το δηλητήριο, και τα δύο από τη φύση είναι φτιαγμένα.

Πάει αυτός, χάθηκε για τα καλά, σκέφτεται, κοιτώντας τον Αντρέα ο Γιώτης. Ερείπιο έχει γίνει, ένα ανθρώπινο κουρέλι έχει καταντήσει. Για πρώτη φορά από τότε που τον ξέρει νιώθει γι' αυτόν οίκτο. Θέλει να του ρίξει ένα χαστούκι, ή ακόμη καλύτερα το ξύλο της ζωής του, μήπως και τον συνεφέρει, αλλά ξέρει ότι άδικος κόπος θα 'ταν – θα τον έδερνε και θα 'βγαινε νικημένος. Τι να του έλεγε άραγε και τι έκανε κάνει πια; Αυτός μόνο το μέσα του άκουγε, μονάχα το μπουκάλι εμπιστευόταν. Κι ύστερα έλεγε ότι νοιαζότανε για του παιδιού του το καλό. Μαλακίες! Μόνο για τον εαυτό του νοιάζεται. Αλλιώς δε θα κινούσε πιωμένος, στουπί, κάθε βράδυ να ξενυχτήσει στου γιου του το προσκεφάλι. Αλλιώς θα έπεφτε απ' το εγώ του και θα πήγαινε και θα ζητούσε συγγνώμη απ' την Αναστασία. Αν μπορούσε θα του έβαζε τις φωνές, θα έβγαζε κραυγή στεντόρεια, μήπως και διαπερνούσε έτσι τις καλά σφηνωμένες στην ψυχή ωτοασπίδες, μπας και τον έσερνε στις ζωής την επιφάνεια, αλλά δεν το μπορεί. Όχι, δε θα του φωνάξει, τίποτα δε θα του πει. Αρκετά του μίλησε, τώρα έφτασε η ώρα να σωπάσει. Μα θα σωπάσει δίπλα του, δε θα τον παρατήσει μόνο. Ίσως, τώρα που το σκέφτεται, δεν είναι μοναχά οι σημερινοί δαιμόνοι που τον κυνηγούν, ίσως τον επισκέφθηκαν κι εκείνοι οι παλιοί, οι πολύ πονεμένοι, στο διάβα του χρόνου –οι απ' τους άλλους άγνωστοι ή- λησμονημένοι. Ναι, έχει κι άλλες ενοχές στη ράχη του ο Αντρέας, ενοχές αβάστακτες, φτιαγμένες με τα υλικά της τότε νεανικής άγνοιας και της επιπολαιότητάς του. Εξαιτίας του πέθανε ο πατέρας του, κι ας μην το έμαθε αυτό εκτός από τον Γιώτη, άλλος κανείς. Ήταν τότε -πάνε σχεδόν τριάντα χρόνια θυμάται- που τον έπιασαν στα πράσα να κλέβει απ' το μπακάλικο, το ένα και μοναδικό του χωριού. Και τον κατήγγειλαν στον πατέρα του, αφού εκείνος είχε την ευθύνη του, μια και η αστυνομία στα μέρη τους δεν είχε παρουσία. Κι εκείνος, νιώθοντας ατιμασμένος, απλά κατάρρευσε. Έπεσε εκεί στο ξωπόρτι του και σπαρταρούσε. Την τελευταία στιγμή του έσωσε τη ζωή μια γριά κομπογιαννίτισσα, αλλά από τότε φυτοζωούσε. Και δεν άργησε να πεθάνει. Μετά απ' αυτό τον έδιωξε η μάνα του με τις κλωτσιές απ' το σπίτι και βαριά τον καταράστηκε, αυτός ποτέ του να μην ευτυχήσει. Κι απ' ό,τι φαίνεται η κατάρα της έπιασε τόπο, αφού τώρα να 'τον εδώ. Να 'τον που κάθεται βουβός και ξέπνοος και πίνει. *Τίποτα δε φτιάχνεται πια, όλα τα έκανες σκατά*, του λέει με το βλέμμα, και το πιστεύει απόλυτα αυτό. Το ίδιο κι η Ελένη: *Χαμένη υπόθεση*, του είπε. *Ας προσπαθήσουμε τουλάχιστον να βοηθήσουμε την Αναστασία*. Πιο δυνατές είναι τελικά οι γυναίκες: στα δύσκολα δεν κωλώνουν, ο πόνος τις πτοεί αλλά δεν τις καταβάλλει απόλυτα, τους δίνει δύναμη να συνεχίσουν, τις κάνει να βγάζουν πεισματικά τη γλώσσα στο γέρο θάνατο και να του σηκώνουν προκλητικά το μεσαίο δάχτυλο όταν κάνει να τις πλησιάσει. Λες και όλα απ' αυτές εξαρτώνται, πώς έτσι και το πάρουν απόφαση κανείς και τίποτα δεν μπορεί να τις απειλήσει. Ευλογεί την τύχη του αυτός, την ευλογεί για τη γυναίκα που συνάντησε στο δρόμο του, αυτή τη γυναίκα-φωτιά και γυναίκα-νερό, που τον αφυπνίζει και τον γαληνεύει. *Αχ βρε Αντρέα*, θέλει να του πει, *αχ και να 'ξερες τι χάνεις*. Αλλά μάλλον ξέρει. Ξέρει, μα παραμένει ακόμη πεισματάρης κι εγωκεντρικός πολύ για να το παραδεχτεί. Ολόκληρος ραγίζει, μα το εγώ του μοιάζει αλώβητο, αν και μεταλλάσσεται. Από εγώ του κεφιού και της ζωής, μεταμορφώνεται σε εγώ της θλίψης και της μέθης. Η

μαγκιά σου πέθανε, φίλε μου, κι ακόμη κι αυτός ο ανδρισμός σου, είναι λειψός. Εσύ είσαι το σκοτάδι, εκείνη το φως.

Έκαναν επιτέλους έρωτα και την εξέπληξε ευχάριστα, παρά τα χρονάκια του, όπως εκείνος επιμένει να λέει. Εντάξει, δεν ήταν και Αντρέας κιόλας, αλλά ήταν τρυφερός, διέθετε μια φλόγα, που έμοιαζε από τους άλλους κάπου στου καιρού τα βάθη ξεχασμένη. Ναι, με τον ένα πηδιότανε, με τον άλλο έκανε έρωτα – διαφορά μεγάλη. Τώρα κάθεται μοναχή, αλλά χαρούμενη πολύ, στο λουσμένα με τα αδύναμα φώτα του δρόμου σαλόνι της, κι αναλογίζεται αυτά που πέρασαν και τ' άλλα, εκείνα που πρόκειται να 'ρθουν. Όλα πάνε σύμφωνα με το σχέδιο. Χαμογελά στον εαυτό της και, *θα τα έχεις όλα*, μοιάζει να του λέει. Θα τα έχει όλα: έναν άντρα που θα την αγαπά και θα τη φροντίζει, όπως της πρέπει, αλλά θα πάρει και την εκδίκησή της απ' τον άλλο. Φτάνει να είναι προσεκτική πολύ. Φτάνει να μη διακρίνει κανείς τι κρύβεται πίσω από το τείχος των ματιών της. Είναι ξύπνιος ο Αντώνης, προσέχει πολλά, λίγα λέει. Φοβάται μήπως και διαβάσει κάτι ανάμεσα απ' τις λέξεις της, μήπως και αφουγκραστεί τις οδυνηρές αλήθειες που κρύβουν οι σιωπές της. Αλλά, όχι. Όχι. Όλα θα πάνε καλά. Με τη βοήθεια της Δανάης φυσικά που, θέλοντας και μη -μάλλον θέλοντας, αφού δεν ξέρει τι μέλλει γενέσθαι- έγινε και πάλι η κολλητή της. *Ξέρω εγώ τα κουμπιά των ανθρώπων*, κοκορεύεται η Βασιλική. Τα ξέρει, και τα πατά και τα γυρίζει, όπως και όποτε πρέπει, κάθε που τα χρειάζεται. Θυμάται κι αυτή απόψε τα παλιά, και τα θυμάται χωρίς τύψεις, δίχως ενοχές. Θυμάται τον άντρα της. Εκείνον που παντρεύτηκε μόνο και μόνο για να θάψει δυο χρόνια μετά. Εκείνον που τύλιξε στα δίχτυά της -επιδέξια αράχνη, μια μαύρη χήρα- για να τον ξεζουμίσει σα φρούτο εποχής και να τον παραπετάξει στα σκουπίδια. Όλα της τα έδωσε, ακόμη κι εκείνο που έλεγε ότι δε θα μπορούσε να της χαρίσει ποτέ: ασφάλεια. Για μια μακρά εποχή δούλευε νύχτα μέρα για να πραγματοποιήσει τα όνειρά της, για να την κάνει ευτυχισμένη. Αλλά κάποτε κουράστηκε, κάποτε στέρεψε, τη βαρέθηκε, την τεμπέλα. Αντί όμως να την φτύσει αυτός, πρόλαβε να τον φτύσει εκείνη. Άρχισε να τον κατηγορά, να τον βρίζει, να τον υποτιμά μπροστά στους άλλους. Του έλεγε ότι δεν είναι άντρας, αλλά παλικαράκι της οκάς, τον αποκαλούσε ανίκανο, δεν τον άφηνε στιγμή να ησυχάσει. Μέχρι που τον έφερε στο αμήν και τη χτύπησε. Μέχρι που τον έφερε στα άκρα και τον σκότωσε, χωρίς ν' αφήσει ίχνη. Και μετά, σαν έτοιμη από καιρό, μεταμορφώθηκε σε μια γυναίκα-θρήνο. Σαν κύλησε ο χρόνος κι ο χαμός του ξεχάστηκε στην καθημερινή ζωή τις πολλές σκοτούρες μετακόμισε, και με τα λεφτά που κληρονόμησε απ' εκείνον απέκτησε μια νέα ζωή: μια ζωή δίχως έγνοιες, για πάντα εξασφαλισμένη. Για τα επόμενα λίγα χρόνια απλά έπαιζε με τους άντρες. Έφτιαχνε σχέσεις εφήμερες κι αποκτούσε εραστές της μιας χρήσης, τους οποίους πετούσε σαν προφυλακτικά μετά επιδεικτικά στο δρόμο. Μέχρι που γνώρισε τον Αντρέα. *Αυτός είναι ο άντρας μου*, αποφάσισε. Και τον έκανε δικό της. Αλλά, όχι απόλυτα. Κι αυτό ποτέ δεν του το συγχώρεσε. Κι αυτό είναι που ακόμη και σήμερα την εξαγριώνει πιο πολύ. Πώς μπόρεσε; Πώς μπόρεσε αυτό το ανθρωπάκι να της αντισταθεί; Και πώς τόλμησε μετά να την εγκαταλείψει; Αυτήν δεν την παράτησε ποτέ κανένας. Της είναι αδιανόητο ν' αφήσει ατιμώρητη την προδοσία του. *Λυπάμαι Αντρέα*, ψιθυρίζει στις σκιές και στο ημίφως, *λυπάμαι, αλλά γι' αυτό που μου έκανες πρέπει πολύ ακριβά να πληρώσεις*. Η ετυμηγορία της είναι απόλυτη, κανένα ελαφρυντικό δεν του

βρίσκει. Τι κι αν το παιδί του πεθαίνει – τι τη νοιάζει αυτή; *Μια σκύλα είν' η ζωή, σαν και μένα*, σκέφτεται φωναχτά κι αρχίζει να γελάει δυνατά. Πολύ μεγάλο αναμένεται ν' αποδειχτεί το νέο έργο που θα σκηνοθετήσει και άκρως συναρπαστικό. Με λίγες κινήσεις προσεκτικές θα τ' ανατρέψει όλα. Κι αν τα πράγματα πάνε σύμφωνα με το σχέδιο -που, δεν μπορεί, σίγουρα θα πάνε- απ' τα συντρίμμια της νέας ζωής που θα προκύψει, μόνο αυτή θα βγει αλώβητη. Αλώβητη και ευτυχισμένη. Πολύ κοντά είναι το αύριο, μια ανάσα απέχει, και για πρώτη φορά το ατενίζει με τόση αισιοδοξία. *Είσαι παντοδύναμη, είσαι θεά*, υμνεί τον εαυτό της κι ο κόσμος όλος ντύνεται με τα χρώματα της δικής της ευδαιμονίας.

Είναι νωρίς το μεσημέρι και η Αναστασία κάθεται, παρέα με την Ελένη και τη Μαίρη, στο κυλικείο του νοσοκομείου και φιλοκουβεντιάζουν. Βασικά συζητούν για το θέμα. Το θέμα, που προέκυψε τόσο ξαφνικά.

«Ποτέ δεν το περίμενα να συμβεί αυτό», λέει η πρώτη.

«Δεν περίμενες τι;»

«Να γίνει πατέρας ο Γιώτης».

Χαμογέλασε η Ελένη. Ούτε κι αυτή το περίμενε, αλλά να που έμεινε έγκυος, κι ας έχει πατημένα τα σαράντα. Κάλλιο αργά παρά ποτέ. Εξάλλου τα χαρακτηριστικά του προσώπου της κρύβουν τα χρόνια της. Η γαλήνη που αποπνέει όλη η ύπαρξή της την κάνει να φαίνεται πιο νέα. Κι η εγκυμοσύνη σίγουρα θα την κάνει πιο όμορφη στο πέρασμα του χρόνου, θα την αλλάξει, όπως άλλαξε και την Αναστασία τότε.

«Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο χαίρομαι γι' αυτό. Εντάξει, και για μένα ήταν έκπληξη, αλλά μια έκπληξη ευχάριστη, πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ. Δεν ονειρεύτηκα ποτέ τον εαυτό μου στο ρόλο της μητέρας, δε σκέφτηκα και τον Γιώτη ποτέ σ' αυτόν του πατέρα, αλλά να που έγινε, ή μάλλον θα γίνει, κι αυτό. Η ματιά μου στον κόσμο έχει αρχίσει ήδη ν' αλλάζει».

«Πώς το πήρε εκείνος;» ρωτά η Μαίρη.

«Πετούσε απ' τη χαρά του. Πρώτη φορά τον είδα στη ζωή μου τόσο χαρούμενο», κόμπιασε, «χωρίς να κατεβάσει πριν ένα μισόκιλο ρακή», συμπλήρωσε, κάνοντάς τις να γελάσουν.

«Είναι κάτι το μοναδικό αυτό το συναίσθημα, Ελένη. Με θυμάμαι εμένα τότε που έμεινα έγκυος στον Αλέξη και...»

«Ε, όχι! Μην αρχίσεις πάλι τα μελοδραματικά. Όλα θα πάνε καλά. Το είπαμε και τ' αποφασίσαμε αυτό», τη διέκοψε η αδελφή της.

«Ναι, θα πάνε». Συνήλθε αμέσως εκείνη. Ωστόσο, όσο καλύτερα κι αν ένιωθε τώρα σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, και πάλι το μέσα της είχε τα πάνω και τα κάτω του – δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς. «Πότε θα παντρευτείτε;» ρωτά την Ελένη, αλλάζοντας άμεσα κουβέντα.

«Δε θα παντρευτούμε. Μού το ζήτησε, αλλά του είπα πώς δεν τον θέλω», απάντησε χαμογελώντας παιχνιδιάρικα εκείνη.

«Μα εσύ είσαι τρελή για δέσιμο. Κι εκείνος, πώς αντέδρασε;»

«Χαλαρά. Δεν ξαφνιάστηκε. Το περίμενα αυτό από σένα, μου είπε και χαίδεψε τα γένια του. Κι ύστερα χαμογέλασε. Δεν ξέρω, ίσως και να τον παντρευτώ κάποτε, αν με θέλει ακόμα δηλαδή. Εσύ, είδες τον Αντρέα ξανά;» ρωτά πετώντας το μπαλάκι στο αντικρινό τερέν.

«Όχι. Και δεν είμαι σίγουρη κιόλας ότι θέλω να τον δω ξανά, έστω και σε ώρα χαράς. Και θα σας πω και κάτι που θα ακουστεί σίγουρα εγωιστικό, αλλά δε με νοιάζει: όταν ανοίξει και πάλι τα μάτια του ο Αλέξης, θέλω να είμαι εγώ εκεί κι όχι εκείνος. Δεν του αξίζει. Ξέρετε τι σκεφτόμουνα μόλις ξύπνησα σήμερα το πρωί; Ότι κάποτε ο άνθρωπος αυτός ήταν αστείος, αλλά τώρα πια έχει κατακτήσει γελοίος. Κάλλιο να παντρευόμουνα ένα γέρο: να ερωτευόμουν αυτό που κάποτε ήταν, το πολύ της νιότης που κάποτε κατείχε. Αλλά εγώ τον ήθελα νέο, όμορφο και τσαχπίνη. Η στραβωμάρα μου μ' έκαψε».

«Μην τα ισοπεδώνεις όλα καλή μου, μην τα σβήνεις όλα με μια κίνηση. Όσο να 'ναι ζήσατε και κάποιες όμορφες στιγμές μαζί. Μην αφήνεις την οργή να...»

«Δεν είμαι οργισμένη. Όχι στ' αλήθεια. Απλά κάθε μέρα και κάθε νύχτα κάνω απολογισμούς. Μετρώ τα λάθη του και τα δικά μου, που είναι πολλά, τα σωστά μας, που είναι λίγα. Από παλιά, από πολύ παλιά άρχισαν όλα. Ο δρόμος της καταστροφής στρωνότανε για χρόνια, από τότε που ο Αλέξης ήταν δίχρονο παιδί. Από τότε άρχισε ν' απομακρύνεται. Από τότε άρχισα να αμύνομαι στις ζωής το αβέβαιο. Εγώ έκτισα το τείχος, αλλά κι εκείνος δεν έκανε κάτι, καθόλου δεν προσπάθησε να βρει το παράθυρο».

«Όχου, καλά εσύ είσαι εντελώς τούβλο», τη μάλωσε τρυφερά η Μαίρη. «Οι άντρες ποτέ δε βλέπουνε τα παράθυρα, μωρή, είναι τυφλοί κι είναι παιδιά. Περιμένουν από μας να τους τα δείξουμε. Τίποτα δεν έμαθες, τελικά, σ' ετούτη τη ζωή, κακομοίρα».

«Δίκιο έχει, Αναστασία, έτσι είναι οι άντρες: τυφλοί. Αν θες δες και τον δικό μου, τον Γιώτη, που πήγε και παντρεύτηκε μια γυναίκα επειδή του γυάλισε, κι ύστερα έφτασε στο σημείο να τη σκοτώσει».

«Ο Γιώτης πλήρωσε βαρύ τίμημα, αλλά τελικά βρήκε το δρόμο του, ενώ ο δικός μου... Αυτός μοιάζει ήδη παραδομένος, δίχως πίστη, χωρίς ελπίδα καμιά. Θα μου πείτε τώρα: τι άλλο να κάνει κάποιος όταν συνομιλεί καθημερινά με το θάνατο; Ε, λοιπόν, ας κάνει ό,τι εγώ, ό,τι εσείς με βοηθήσατε να κάνω: να μουντζώσει τη μαυρίλα και να σταθεί, όπως μπορεί, στα πόδια του».

«Δεν είν' εύκολο».

«Ω, πάψε πια να τον δικαιολογείς, Ελένη. Δεν ξέρεις πόσα μου είπε, πόσα μου έταξε. Όχι δεν ήταν γι' αυτά που τον παντρεύτηκα, τον παντρεύτηκα επειδή τον αγαπούσα, αλλά να, πού και πού θυμάμαι όλες εκείνες τις υποσχέσεις που μου έχει δώσει, όλες αυτές που αθέτησε, και νιώθω διπλά απατημένη. Αν ήταν τίμιος -πάνω απ' όλους και όλα με τον εαυτό του- είμαι σίγουρη ότι δε θα είχαμε αυτή την κατάληξη. Δε θα ξενοκοιμόταν συνεχώς, δε θα τον κεράτωνα έστω και μία φορά εγώ, το παιδί μας δε θα χαροπάλευε. Τώρα φοβάμαι να διασταυρώσω το δρόμο, μη με κτυπήσει κι εμένα κανένα αυτοκίνητο κι αφήσω το παιδί μου, που φυτοζωεί ορφανό...».

Δυο απάτες κι ένα αμάξι: αυτές ήταν οι αιτίες του δυστυχήματος. Καθώς εκείνη έκανε για πρώτη φορά έρωτα μετά από δύο χρόνια, καθώς ένωθε ξανά τα δυνατά χέρια ενός άντρα να την αγκαλιάζουν και να την κατακτούν, να την κάνουν μαζί του ένα, ο γιος της, ένα εξάχρονο, που η ίδια υπέθετε ότι κοιμόταν, ξεγλίστρησε αθόρυβα απ' την πόρτα και βγήκε στο δρόμο. Και το κακό έγινε. Έτσι απλά. Προτού καν προλάβει να χαρεί του έρωτα τις χάρες, άκουσε ενός αμαξιού τα φρένα, ένα γδούπο, κι η ζωή της όλη μπήκε στην εντατική. Τι αναζητούσε μακριά απ' τον άντρα της; Μα, την αγκαλιά του! Τι πήρε; Ενός θανάτου υπόσχεση και μιας ζωής ελπίδα.

«Κανένα λόγο άντρα δεν πιστεύω πια, καμιά υπόσχεση, αφού αυτοί, πολύ περισσότερο από μας, είναι υποχείρια των ενστίκτων και των παθών τους».

Δεν ξέρουν τι να της πουν. Δίκιο έχει και άδικο, αφού δεν είναι όλοι οι άντρες ίδιοι. Το καλό είναι ότι σιγά-σιγά αδειάζει όλο το μέσα της, ξαλαφραίνει, τα λόγια και το παράπονο βρίσκουν διέξοδο στα χείλη, οι σιωπές της σταμάτησαν να χτυπάνε κάρτα καθημερινά. Μόνο η ανάσταση του παιδιού απομένει. Όταν βγει απ'

το κώμα του, όταν της μιλήσει και την αγκαλιάσει ξανά, τότε θα φύγει και το τελευταίο βάρος από πάνω της.

Είναι ευτυχισμένη, ή τουλάχιστον έτσι λέει, η Βασιλική – για πρώτη φορά από τότε που την εγκατέλειψε ο χέστης, όπως αποκαλεί τώρα τον Αντρέα, νιώθει ευτυχισμένη. Ο νέος της εραστής της δίνει ό,τι επιθυμεί: χρόνο πολύ, δώρα ακριβά, φροντίδα απεριόριστη. Σαν το σκυλάκι της είναι -αυτό που δεν είχε ποτέ- που του πετάει ένα κόκκαλο αγάπης, κι αυτό χαρούμενο της κουνά την ουρά. Όλη μέρα της τηλεφωνεί, προσπαθεί με κάθε ευκαιρία να τη συναντήσει. Όλα πάνε καλά. Τα χαμόγελά της έχουν γίνει και πάλι πλατιά, κι η γενναιοδωρία της προς τη Δανάη απεριόριστη. Βασικά της χαρίζει πακεταρισμένα σ' ένα όμορφο περιτύλιγμα τ' αποφάγια της. Δηλαδή, την αφήνει να βγαίνει μαζί τους, την προσκαλεί συχνά στο σπίτι της, της συμπεριφέρεται σα μια πραγματική φίλη. Κι όσο τα κάνει όλ' αυτά, τόσο περισσότερο ανησυχεί η άλλη. Είναι τόσο μεγάλη η αλλαγή της που δεν μπορεί να την πιστέψει, είναι σίγουρη ότι κάποιος λάκκο κρύβει η φάβα. Δεν είναι αυτή η Βασιλική, σκέφτεται, είναι κάποια άλλη. Εντάξει, να το δεχτεί, ο έρωτας αλλάζει τους ανθρώπους, αλλά τέτοια μεταμόρφωση πια! Δεν πέρασαν τρεις μήνες καν από τότε που την έδιωξε σχεδόν με τις κλωτσιές απ' το σπίτι της και τώρα όλο μέσα στα σιρόπια είναι: Δανάη μου αυτό, και Δανάη μου εκείνο, και Δανάη μου το άλλο. Αλλά, άσε να περάσει ο καιρός. Άσε να περάσει ο καιρός και θα δούμε.

«Χαίρομαι που σε βλέπω τόσο χαρούμενη, Βασιλική. Δείχνεις δέκα χρόνια νεώτερη».

«Λες να μην το ξέρω; Λες να μην το βλέπω; Δεν είναι και μικρό πράγμα να έχεις στη ζωή σου κάποιον πρόθυμο να σου δώσει ό,τι ζητήσεις, να κάνει τ' αδύνατα δυνατά για να σε ικανοποιήσει».

«Μεγάλη τύχη».

«Κι όμως...»

«Κι όμως τι;»

«Τον σκέφτομαι ακόμη». Να 'τα μας.

«Μα πώς μπορείς, καλή μου; Πώς το μπορείς; Ο Αντρέας αποκλείεται να σου έδινε ποτέ όλ' αυτά που σου δίνει ο Αντώνης. Αποκλείεται να γίνονταν μαζί σου, ακόμη κι αν είχε τη δυνατότητα, τόσο γενναιοδωρος. Κι αποκλείεται να σ' αγαπούσε τόσο πολύ».

«Μ' αγαπούσε πολύ και μ' αγαπάει ακόμη. Ακούς; Μ' αγαπάει το ίδιο όπως παλιά, κι ας μην το παραδέχεται».

«Τώρα τι να σου πω; Μια μόλις στιγμή πριν έλαμπες. Μόλις τον θυμήθηκες σκοτεινιάσες πάλι».

«Ουφ. Δίκιο έχεις, είμαι τρελή. Όντως δεν αξίζει μία μπροστά στον Αντώνη, αλλά από την άλλη μαζί του... Μαζί του υπήρχε εκείνο το κάτι. Καταλαβαίνεις τι εννοώ;»

«Πώς το λένε αυτό τώρα; Έκανε κλικ;» ρωτά χαμογελώντας εκείνη.

«Ναι, αυτό είναι, ακριβώς. Σα σπύρτο ήμασταν μαζί, σαν αναπτήρας. Μ' ένα κλικ, να έτσι», κάνει ένα κρότο με τα δάχτυλά της, «παίρναμε κι οι δυο φωτιά».

«Δεν μπορείς να τα έχεις όλα».

«Δεν μπορώ; Απορώ...»

«Γιατί απορείς; Νομίζεις ότι ο Αντώνης θα παρατήσει τη γυναίκα του; Αυτό, εγώ προσωπικά, δεν το πιστεύω. Ο γάμος τους μοιάζει εικονικός, κι αυτού του είδους οι

γάμοι, πολύ σπάνια διαλύονται. Για τα μάτια των άλλων γίνονται, γι' αυτά συντηρούνται».

«Θέλω να ελπίζω ότι μπορώ να τον κάνω ν' αλλάξει γνώμη. Τον θέλω δικό μου, ολόδικό μου, καταλαβαίνεις; Θέλω να γίνει αυτός ό,τι δεν έγινε ποτέ για μένα ο χέστης».

«Μην τον αποκαλείς έτσι, δεν είναι σωστό. Όχι πώς με νοιάζει και πολύ δηλαδή αλλά να, πάνω που μιλάς σοβαρά με κάνεις να θέλω να γελάσω».

«Ελεύθερα», απάντησε μονολεκτικά και μ' ένα μειδίαμα εκείνη.

Μισογέλασαν κι οι δυο, για λίγο σιώπησαν, αλλά προτού περάσει ώρα πολλή η Δανάη έθεσε το ερώτημα, εκείνο που έκαιγε τη φίλη της, που τη στεναχωρούσε, κι ας μην το ομολογούσε.

«Επιστρέφει σύντομα η γυναίκα του, ε;»

«Δυστυχώς. Μού λέει ότι δε θ' αλλάξει τίποτα, αλλά εγώ έχω τις ανασφάλειές μου. Θέλοντας και μη, ξέροντας ή μη, εκείνη σίγουρα θ' απαιτεί κάποιον απ' το χρόνο μας. Θα μου τον κλέβει λίγο-λίγο».

«Ίσως και να μην αλλάξει τίποτα. Ποτέ δεν ξέρεις. Εξάλλου δε σου έχει δώσει μέχρι τώρα καμία αφορμή για ν' αμφισβητείς την ειλικρίνειά του».

«Πως τον πιστεύω, τον πιστεύω, αλλά δεν είν' αυτό το θέμα. Το θέμα είναι αν και τι απαιτήσεις θα έχει απ' αυτόν η γυναίκα του. Αν είναι ένας γάμος συγκυριών, που λένε, τότε όλα καλά. Ωστόσο, αν είναι κάτι περισσότερο, κι αρχίσω σιγά-σιγά να χάνω όλ' αυτά, που μετά από τόση μοναξιά και δάκρυ απέκτησα, δε ξέρω τι θα κάνω».

«Έλα, βρε συ, μην τρελαίνεσαι προκαταβολικά. Στα μάτια μου ο Αντώνης φαντάζει σαν ο τέλειος άντρας: γοητευτικός, ειλικρινής, γλυκόλογος. Ε, έχει και το κατιτί του». Χαμογέλασε με νόημα.

«Ναι, το έχει. Αλλά, όπως ξέρεις, ας είναι καλά ο μακαρίτης ο άντρας μου, δεν έχω πρόβλημα με τα λεφτά. Απλά δεν μπορώ να μείνω ξανά μόνη. Η ιδέα και μόνο με τρελαίνει. Και δεν μπορώ να συνεχίσω να παριστάνω την αιώνια ερωμένη. Αυτόν θέλω να τον παντρευτώ».

«Ακόμη δεν τον γνώρισες κι άρχισες να μιλάς για γάμους; Είσαι με τα καλά σου, Βασιλική;»

«Μα τον ξέρω, πολύ καλά μάλιστα. Τους σπούδασα τους άντρες, κι αυτό μην το ξεχνάς ποτέ. Τους διαβάζω σαν των ματιών σου τις απορίες. Ο Αντώνης είναι γεννημένος οικογενειάρχης, απλά ατύχησε στην επιλογή της νύφης. Ε, λοιπόν, αυτό το λάθος εγώ θέλω να το κάνω σωστό».

«Μπορώ να είμαι ειλικρινής;»

«Φυσικά και μπορείς. Και μη φοβάσαι, αυτή τη φορά θα συγκρατήσω τη σκύλα μέσα μου».

«Ωραία. Να τι πιστεύω: Πρώτον, ότι βιάζεσαι, και δεύτερο, ότι παραλογίζεσαι. Άσε το χρόνο να κάνει τη δουλειά του, καλή μου. Άσε να τον γνωρίσεις καλύτερα - να δεις πώς θα σου συμπεριφέρεται τώρα που θα γυρίσει η γυναίκα του- κι ύστερα παίρνεις την απόφασή σου. Με τον Αντρέα άντεξες τέσσερα χρόνια. Δώσε και σ' αυτόν τουλάχιστον μιαν ευκαιρία να τα βρει με τον εαυτό του, να σιγουρευτεί τι νιώθει για σένα, προτού αρχίσεις να τον πιέζεις. Μην πηδάς στη βάρκα, προτού να δεις αν έχει κουπιά».

«Χα! Πολύ καλό αυτό το τελευταίο», αντιδρά εύθυμα και παραδόξως καθόλου ειρωνικά εκείνη. «Μα, μου φαίνεται πώς έχεις δίκιο. Σα να βιάζομαι πολύ, κι αυτό δεν μπορεί να μου βγει σε καλό. Σ' ευχαριστώ».

«Είσαι καλά, Βασιλική; Έγινες κάποια άλλη ή είναι η ιδέα μου»; ρωτά με πραγματική απορία η Δανάη. «Παλιά αν σου έλεγα όλ' αυτά που σου είπα θ' αντιδρούσες μ' οργή, μπορεί και να μ' έβριζες. Ενώ τώρα...»

«Ο Αντώνης. Αυτός φταίει. Από την ημέρα που έσμιξα μαζί του γαλήνεψα, κι ας ανησυχώ, ηρέμησα, κι ας το μέσα μου βράζει».

«Ναι, προφανώς σου έκανε μεγάλο καλό».

«Και ξέρεις ποιο είναι το καλύτερο; Το ότι δεν έψαξα την ευτυχία, αλλά εκείνη ήρθε από μόνη της και με βρήκε».

«Λες κι ήτανε γραφτό να γίνει. Ίσως, τελικά, αυτό που λένε να ισχύει: κάποια πράγματα πρέπει να τελειώσουν οριστικά, για ν' αρχίσουν κάποια άλλα. Όσο κι αν αγαπούσες τον Αντρέα, όσο κι αν τον αγαπάς, ή μάλλον τον σκέφτεσαι ακόμη, μόλις αποφάσισες να πεις τέλος και να βγεις απ' τον αδιέξοδό σου, οι τροχοί γύρισαν κι η τύχη σου χαμογέλασε».

«Είν' εύκολο, ξέρεις, να ζεις στη σκιά κάποιου άλλου, ειδικά όταν σου αρέσει. Κι εμένα ο Αντρέας μου άρεσε πολύ».

«Κι όμως, το πεπρωμένο σου ήταν αλλού, κι εσύ δεν είχες την παραμικρή ιδέα».

«Την τύφλα μου δεν ήξερα», παραδέχεται μ' ένα πικρό χαμόγελο εκείνη, και προσθέτει από μέσα της: *όπως δεν ξέρει κι εκείνος τη δική του.*

Όταν πήγε η Ελένη στο σπίτι της Αναστασίας τη βρήκε παρέα με την αδελφή της να βάφουν το σαλόνι, κι ας ήταν νύχτα.

«Βαρέθηκα το άσπρο, έχω ανάγκη το γαλάζιο», απάντησε μ' ένα μικρό χαμόγελο στην απορία της. «Θα πηγαίνει και με το χρώμα των ματιών μου, λέει αυτή», πρόσθεσε δείχνοντας με μια κίνηση του κεφαλιού τη Μαίρη.

«Ε, για να το λέει αυτή, κάτι περισσότερο θα ξέρει», επισήμανε μ' ένα βλέμμα χαρούμενο η Ελένη. «Μπορώ να βοηθήσω κάπως; Να κάνω κάτι;»

«Τώρα που το λες, ναι! Δεν πετάγεσαι μέχρι το περίπτερο να φέρεις λίγες μπύρες, για να κάνουμε τα εγκαίνια;»

«Αμέσως. Χρειάζεστε κάτι άλλο;»

«Όχι. Μόνο εσένα και τις μπύρες.»

«Έφυγα».

Άρχισε να μεταμορφώνεται κάθε μέρα όλο και πιο πολύ η Αναστασία, άρχισε να γίνεται φως, σκέφτεται η Ελένη. Μεγάλο κακό της έκανε τελικά ο Αντρέας, κι ας τον αγαπούσε τόσο άλλοτε, κι ας μέσα της τον αγαπά ακόμη. Πήρε μια γυναίκα χαρά και την έκανε λύπη, αναλογίζεται πικραμένη. Αλλά εντάξει, δε χάθηκαν όλα ακόμη. Από πόσους δρόμους περάσανε, από πόσα μονοπάτια, πόσες ανηφόρες ανεβήκανε, πόσα βουνά, για να φτάσουν στο κοινό τους πουθενά; Ο χρόνος, από μόνος του, δεν έχει σημασία. Αν το γεμίζουμε ή το σπαταλάμε, αυτό είναι που μετρά. Ν' αλλάξεις συνέχεια, να γίνεσαι σύννεφο και κύμα, σαν το φεγγάρι να γιομίζεις και να τρεμοσβήνεις, της είπε κάποτε, αιώνες της φαίνεται πριν, μια ψυχή. Πόσο δίκιο είχε, σκέφτεται. Πόσο δίκιο είχε εκείνος ο γεροντάκος, εκείνος ο άνθρωπος της γης, που ήταν για κείνη περισσότερο από μάνα και κύρη, εκείνος που της άνοιξε τα μάτια στη ζωή. Βγαίνει απ' το μέσα της, φτάνει στο περίπτερο, συνέρχεται και μ' ένα πλατύ χαμόγελο ζητά μια ντουζίνα μπύρες. Κι αν δεν αποδειχτούν αρκετές, θα επιστρέψει ξανά. Ναι, πρέπει να γιορτάσουν απόψε, κι αν είναι ας μεθύσουν: απ' τη χαρά για τη ζωή, που όταν προσπαθούμε σκληρά μπορούμε να την αλλάζουμε, να την κάνουμε όπως ακριβώς θέλουμε: γαλάζια και πράσινη, σα μια θάλασσα και μια λίμνη, ή και πολύχρωμη, σαν τα ουράνια τόξα των ονείρων μας.

Είχαν ήδη τελειώσει με τα μπογιαντίσματα μέχρι να γυρίσει, κι έτσι, βρώμικες όπως ήταν, πιτσιλισμένες, κάθισαν στο μπαλκόνι, άνοιξαν τις μπύρες τους κι άρχισαν να φιλοκουβεντιάζουν. Έμοιαζε να στάζει αισιοδοξία η Αναστασία. Και αν και η Ελένη παρατηρούσε από πολύ κοντά, τη βήμα το βήμα επιστροφή της στη ζωή, πρώτη φορά την έβλεπε τόσο χαρούμενη.

«Τι με κοιτάς τόσο απορημένη, φιλενάδα;»

«Δεν είναι μ' απορία που σε κοιτώ, αλλά με θαυμασμό κι αγάπη. Γι' αυτό που σου συμβαίνει, γι' αυτό που γίνεσαι.»

«Της το έλεγα εγώ. Της έλεγα ότι είναι διαφορετική απ' ό,τι νομίζει, αλλά δε με άκουγε. Αν τη γνώριζες από μικρή και τη συναντούσες χρόνια μετά θα σκεφτόσουν: μα πώς έχει γίνει έτσι αυτή; Τώρα δεν αλλάζει, απλά γίνεται και πάλι ο εαυτός της: το χαμογελαστό κορίτσι με το οποίο μεγάλωσα.»

«Ενώ εσύ ήσουν το οργισμένο.»

«Οργισμένο; Μα εσύ, Μαίρη;»

«Μην κοιτάς πως είμαι τώρα. Όταν ήμουνα μικρή συνέχεια λυπημένη ή οργισμένη, ή και τα δυο μαζί, με έβλεπες. Λυπημένη επειδή δεν μπορούσα να κάνω αυτά που ήθελα, οργισμένη με τους γονείς μας, που δε μ' άφηναν να τα κάνω. Μόλις τέλειωσα το σχολείο όμως έφυγα απ' το σπίτι κι όλα άλλαξαν. Βρήκα δουλειά και έκανα τις σπουδές που εγώ ήθελα. Η οργή μεταμορφώθηκε σε γαλήνη, κι η λύπη σε πολλές μικρές χαρές».

«Ω, μακάρι να έκανα κι εγώ τόσο νωρίς την επανάστασή μου. Μοιάζουν λίγο οι ιστορίες μας, αλλά είναι και πολύ διαφορετικές. Αν δε γνώριζα τον Γιώτη ίσως να εξακολουθούσα να έκανα τα ίδια συνηθισμένα πράγματα, να σύχναζα ακόμη με τους ίδιους κάληδες. Λες και τόσα χρόνια περίμενα εκείνον τον αγριάνθρωπο, όπως τον αποκαλούσαν οι δικοί μου -με τους οποίους, παρεμπιπτόντως, δε μιλούσα να έρθει να με βγάλει απ' τον ψεύτικο κόσμο τους και να με μάθει να ζω απ' την αρχή. Γνωρίζοντάς τον απέκτησα την ελευθερία μου».

«Αν ήταν κι ο Αντρέας σαν τον Γιώτη, δε θα είχαμε τόσα προβλήματα».

«Οι προθέσεις μπορεί να είναι καλές, φίλη μου, αλλά η ζωή είναι δύστροπη».

«Και λίγα λες. Για να καταλάβεις κάποτε έφτασα στο σημείο να πιστεύω στ' αλήθεια ότι κάποιος με καταράστηκε. Και θα το πίστευα ακόμη αν δεν ερχόταν η Μαίρη, αν δεν ερχόσουν κι εσύ, και μου αλλάζατε τα μυαλά».

«Μη νομίζεις ότι σ' αυτό είσαι μόνη. Κι εγώ έτσι ένιωθα άλλοτε, ξέρεις. Ήμουνα σίγουρη ότι μια μαύρη σκιά μ' ακολουθούσε παντού, πως δε θα μπορούσα ποτέ να πλησιάσω καν αυτό το πράμα που λέμε ευτυχία. Κι όμως, οι καιροί άλλαξαν, και μαζί τους άλλαξα κι εγώ. Ακόμη και τώρα, όταν θυμάμαι τον εαυτό μου του τότε το κάνω με μια δόση ειρωνείας, αφού τα έβλεπα όλα τόσο γκρίζα, τόσο σκοτεινά, που ειλικρινά πίστευα ότι όλοι εμείς οι άνθρωποι δεν παλεύουμε για να ζήσουμε, αλλά για να πεθάνουμε».

«Γι' αυτό με διάβασες τόσο εύκολα από την πρώτη στιγμή, γι' αυτό με καταλαβαίνεις. Έπρεπε να το μαντέψω».

«Το πρόβλημα τις περισσότερες φορές δεν είμαστε εμείς οι ίδιοι, είναι αυτά που μας συμβαίνουν, αλλά κι εκείνα με τα οποία φροντίζουν να φορτώνουν στο μυαλό μας οι άλλοι, απ' την ημέρα που γεννιόμαστε έως την ημέρα που θα πεθάνουμε. Σκέφτομαι ότι αν έκανα ποτέ παιδί, θα το έπαιρνα και θα μετακόμιζα κάπου στη ερημιά, σ' ένα ήσυχο νησί, σε κάποιο βουνό, ή κάπου βαθιά στην ενδοχώρα. Σ' ένα τόπο δίχως δάσκαλους, τηλεοράσεις και ξερόλες. Και τίποτα, ή σχεδόν τίποτα, δε θα του μάθαινα. Απλά θα το άφηνα ν' ανακαλύψει πώς να είναι ελεύθερο», είπε, μονολογώντας λες στον εαυτό της, η Μαίρη.

«Μα κι εγώ με τον Γιώτη αυτό σκεφτόμαστε να κάνουμε, αν και δεν έχουμε καταλήξει ακόμη. Μπορεί να τον βλέπεις τόσο γελαστό και εύθυμο όλη την ώρα, αλλά από μέσα του ξεχειλίζει από οργή. Για όλ' αυτά που βλέπει να γίνονται, για την ξεφτίλα που έγινε ο κανόνας, για την ξεχασμένη μπέσα».

«Έτσι είναι ο κόσμος, κορίτσια, είτε μας αρέσει είτε όχι. Δυστυχώς, δεν είναι στο χέρι μας να τον αλλάξουμε», επενέβηκε η Αναστασία.

«Ναι, αλλά τουλάχιστον εμείς που έχουμε – ή που θα έχουμε παιδιά», είπε, φέρνοντας απαλά την παλάμη στην κοιλιά η Ελένη, «πρέπει να κάνουμε μια προσπάθεια, να βάλουμε έστω ένα χρήσιμο λιθαράκι στο οικοδόμημα της αυριανής τους ζωής».

«Δίκιο έχει. Πρέπει να φτιάχνουμ' εμείς, με τα ίδια μας τα χέρια και με τις δικές μας δυνάμεις τους μύθους μας, και όχι να ζούμε σε προκατασκευασμένους».

«Πόσο μου αρέσει να σας ακούω εσάς τις δίδυμες», είπε αντί απάντησης η Αναστασία, κάνοντάς τις για λίγο να γελάσουν, ήπια μια μεγάλη γουλιά απ' την μπύρα της και σηκώθηκε. «Θα βάλω τα μακαρόνια να βράζουν. Τους ρίχνετε μια ματιά, αν θέλετε, μέχρι να πάω να ξεβρομίσω τον εαυτό μου».

Δεν της αποκρίθηκαν. Κοίταξαν μοναχά η μια την άλλη και χαμογέλασαν σχεδόν συνωμοτικά.

«Καλά πάει. Αναρρώνει», είπε όταν απομακρύνθηκε εκείνη, η Ελένη.

«Πολύ καλά», συμφώνησε η Μαίρη. «Άρχισε να γαληνεύει μέσα της. Αλλά έχει δρόμο ακόμη».

«Θα είμαστε δω, μαζί της».

Παρέμειναν να κοιτάνε σιωπηλά, με μάτια που έλαμπαν το υπερπέραν, και τα φώτα της νύχτας άρχισαν να μεταμορφώνονται μπροστά τους, να γίνονται πυγολαμπίδες, να σβήνουν, να χάνονται και πέρα απ' τα βλέμματά τους ν' ανατέλλουν ξανά.

«Πήγα ως την πόρτα, αλλά δεν χτύπησα».

«Θα μπορούσες να την ανοίξεις με το κλειδί σου και να μπεις».

«Θα μπορούσα, αλλά δε θα το έκανα. Αφού τώρα πια είμαι ανεπιθύμητος εκεί».

«Είναι ακόμη το σπίτι σου».

«Δικό της είναι το σπίτι».

«Άσε τι λένε τα χαρτιά και τα προικοσύμφωνα, ξέρεις τι εννοώ».

«Μα και να 'μπαινα μέσα, μετά τι θα έκανα; Τι θα της έλεγα; Νομίζεις ότι δε βλέπω τα χάλια μου, πώς δεν καταλαβαίνω τι εικόνα παρουσιάζω;»

«Ε, αφού νοιάζεσαι για την εικόνα σου, κάνε κάτι για να την αλλάξεις».

«Γελούσε!»

«Τι λες τώρα, ρε»;

«Η Αναστασία, γελούσε. Την άκουσα πίσω από την πόρτα. Μιλούσε με τη δικιά σου και την αδελφή της και γελούσε. Μα πώς μπορεί;»

«Και γιατί να μη γελά; Λες να τη φελούσε το κλάμα; Μήπως εσύ, που ούτε γελάς ούτε κλαις είσαι σε καλύτερη μοίρα; Αυτό θες να μου πεις;»

«Τίποτα δε θέλω να σου πω. Τίποτα. Απλά παραξενεύτηκα. Λες και δεν...»

«Την ξέρεις; Γιατί ποιος σ' αλήθεια ξέρει τις γυναίκες, βρε; Ξύπνα, άνοιξε τα μάτια, οι γυναίκες δεν είναι μυστήριο, είναι βασανιστήριο – όμορφο και γλυκό, βασανιστήριο όμως. Χωρίς αυτές τι θα ήμασταν; Απολύτως τίποτα. Αυτές μας δίνουν αξία, αυτές μας κάνουν άντρες, αυτές μας δίνουν και τ' απαραίτητα χαστούκια. Δυο καλά κι ένα κακό. Αν και το κακό δεν είναι και τόσο».

«Να που μου έγινες και φεμινίστρια», είπε ο Αντρέας, κάνοντας τον Γιώτη να γελάσει τρανταχτά, όπως πάντα.

«Πάντα τα έλεγα αυτά, απλά εσύ δεν ήθελες ν' ακούσεις. Μόνο σα σώμα έβλεπες τις γυναίκες, ποτέ σαν πνεύμα. Νομίζεις δεν ξέρω, λες να μη θυμάμαι γιατί παντρεύτηκες την Αναστασία; Επειδή ήταν η πιο όμορφη στο χωριό, να γιατί. Γιατί την παράτησες; Επειδή την πήρες για παιχνίδι. Την έκανες δική σου, παίξατε λίγο παρέα, κι ύστερα τη βαρέθηκες κι αναζήτησες κάτι καινούριο και πιο όμορφο, μια τσαπερδόνα νέα, κι ας είναι και πιο γριά. Αυτή η τελευταία όμως, δεν έχει ούτε την καλοσύνη, ούτε τα καθαρά μάτια και την περηφάνια της γυναίκας σου».

«Όσο γι' αυτό, έχεις δίκιο, τώρα το παραδέχομαι. Όταν σκέφτομαι τι έκανε, τι είχε το θράσος να κάνει μου 'ρχεται να πάω να τη βρω και να την πνίξω. Ενώ ο γιος μου χαροπάλευε και χαροπαλεύει ακόμη, η κυρά ήρθε και εκλιπαρούσε έρωτες. Αν είναι ποτέ δυνατόν! Αν δεν ήμουνα τόσο αποβλακωμένος κι αδύναμος απ' το πιτό θα τη σκότωνα επί τόπου. Δε σ' άκουσα και να τα...»

«Άστα αυτά, είναι περασμένα. Τώρα άλλα είναι τα επείγοντα. Πρέπει να καθαρίσεις, Αντρέα, και πρέπει να το κάνεις σύντομα. Δεν πάει άλλο αυτή η κατάσταση. Πώς περιμένεις την Αναστασία να σε δεχτεί πίσω, έτσι όπως κατάντησες; Δε λέω που θα σε δεχόταν στα σίγουρα αν ήσουν καθαρός, αλλά όσο να 'ναι, αν παρουσιαζόσουν μπροστά της μ' ένα άλλο πρόσωπο, πιο ανθρώπινο, που απέπνεε ασφάλεια, όλο και κάτι θα μπορούσε να γίνει. Όσο κι αν μας αρέσει εμάς τους άντρες στα λόγια να την περιγελάμε, η ασφάλεια είναι πολύ σημαντικό πράγμα για τις γυναίκες».

«Αν με το καλό συνέλθει ο Αλέξης...»

«Όταν με το καλό συνέλθει ο Αλέξης, να λες. Όταν, λοιπόν, συνέλθει θα βρει να τον περιμένει ένας πατέρας αλκοολικός. Αυτή είναι η εικόνα που θέλεις ν' αντικρίσει μόλις ανοίξει τα μάτια του;»

Φυσικά και δεν είναι, αλλά τι να κάνει; Είναι πια ολότελα εξαρτημένος απ' το αλκοόλ, το παραδέχεται, αλλά μονάχα στον εαυτό του. *Θα το κόψω το ρημάδι, θα το κόψω*, υπόσχεται σιωπηλά, τρίζοντας τα δόντια στο εγώ του. Αλλά πώς; Πώς να το κόψει; Δε θα περνάνε οι ώρες μετά. Δε θα ξεχνιέται. Δε θα αντέχει να βλέπει τη θέα του, αιώνια λες, κοιμισμένου παιδιού του. Σηκώνει το βλέμμα κι αντικρίζει εκείνο του φίλου του, που δεν είναι πια οργισμένο, αλλά γαλήνιο. *Έμαθε να σιωπά όμορφα*, σκέφτεται καθώς τον παρατηρεί. Και θα γίνει πατέρας, όπως του εξομολογήθηκε προχθές – απίστευτο!

«Πώς τα πάει η Ελένη με την εγκυμοσύνη της;»

«Σάμπως ξέρω; Νωρίς είν' ακόμη, λέει, αλλά η Αναστασία υποστηρίζει ότι σύντομα θ' αρχίσουν τα βάσανά μου». Χαμογελά. «Καλώς να 'ρθουνε».

«Θα γίνεις καλός πατέρας, Γιώτη, σου πάει ο ρόλος. Σε βλέπω όταν παίζεις και μιλάς με τα παιδιά των άλλων και νιώθω λες και είναι δικά σου».

«Με εμπιστεύονται τα παιδιά. Δεν ξέρω πώς και γιατί συμβαίνει αυτό, αλλά πάντα μπορούσα να επικοινωνώ μαζί τους. Σα να ξέρουν ότι μ' εμένα θα περάσουν καλά».

«Ίσως να έχουν μια, κάποια, έκτη αίσθηση. Αν και ο Αλέξης δεν είναι πια μωρό, τους τελευταίους μήνες, όταν αρχίσαμε σιγά-σιγά ν' απομακρυνόμαστε με τη μάνα του, κι ας μην καυγαδίζαμε ποτέ μπροστά του, κι ας του συμπεριφερόμουν όπως πάντα, άρχισε να μ' αποφεύγει. Λες και με κατηγορούσε για κάτι, αλλά δεν ήξερε ακριβώς τι».

«Πάντως απορώ πώς τα καταφέρνεις».

«...»

«Να είσαι συνέχεια πιωμένος και να 'χεις καθαρό μυαλό».

«Δεν είναι και τόσο καθαρό. Απλά του επιβάλλομαι, όπως μπορώ. Τη νύχτα, όταν είμαι στο προσκεφάλι του Αλέξη λίγο πίνω – ένα φλασκί σε οκτώ ώρες. Το χάραμα, όταν επιστρέφω στο ξενοδοχείο, τότε είναι που του δίνω και καταλαβαίνει».

«Κι ύστερα πέφτεις σε κώμα... Ω, συμπάθα με, λάθος λέξη διάλεξα. Μετά πέφτεις ξερός, ήθελα να πω».

«Για τρεις-τέσσερις ώρες. Γι' αυτό δείχνω τόσο χάλια».

«Τουλάχιστον είσαι καθαρός. Δε βρωμάν το κορμί και τα ρούχα σου όπως το χνότο σου».

«Χαίρομαι που τ' ακούω».

«Πάντως, σκέψου του λίγο, φίλε μου, όσο έχω κι εγώ ακόμη τη δύναμη να σε βοηθήσω. Αν θες έλα να μείνεις μαζί μας, μέχρι να το κόψεις το καταραμένο το ποτό, ή έστω να το μειώσεις. Όσο δε νιώθεις καλά με τον εαυτό σου αποκλείεται να πετύχεις αυτά που θέλεις. Άκου με και μένα, που έπαθα και έμαθα. Τώρα θα με πεις αλλοπαρμένο, αλλά δε με νοιάζει. Η Ελένη λέει ότι το παιδί σας σίγουρα θα ζήσει, και ξέρεις γιατί;»

«...»

«Επειδή, λέει, όταν είναι εκεί μαζί του η Αναστασία, του μεταδίδει θετική ενέργεια. Γυναίκες κουβέντες, θα μου πεις, κι εγώ θα σ' απαντήσω: Γιατί η αγάπη τι είναι βρε αθεόφοβε; Θετική ενέργεια δεν είναι κι αυτή; Εκείνο που θέλω απλά να

σου πω είναι ότι αν εσύ νιώθεις καλά, το ίδιο θα νιώσουν κι εκείνοι που είναι κοντά σου, δίπλα σου. Ό,τι δίνουμε παίρνουμε, αυτό να το ξέρεις – αν και πολλές φορές παίρνουμε και πράγματα που δε μας αξίζουν».

Απλώθηκε και πάλι απειλητική τριγύρω η σιωπή, αλλά δε γινόταν κι αλλιώς. Μόνο όταν επικρατούσε αυτή μπορούσε να βάζει τις φωνές στον εαυτό του ο Αντρέας και να τον επιπλήττει, σκληρά κι αμείλικτα. *Σύνελθε ρε, σύνελθε, μοιάζει τώρα να φωνάζει στο μέσα του, κι εκείνο ατάραχο του βγάζει περιπαιχτικά τη γλώσσα. Θα σε στρώσω εγώ -πού θα μου πας;- θα σε στρώσω. Ξιφομαχεί με τις δυνάμεις και τις αδυναμίες του.*

«Θα προσπαθήσω, Βασιλική, αλλά δεν υπόσχομαι τίποτα».

«Μα υποσχέθηκες ότι θα πηγαίναμε μαζί διακοπές».

«Δεν ήξερα τότε ότι θα επέστρεφε μετά από πέντε χρόνια στο εξωτερικό η κόρη μου, δεν είχα ιδέα. Αν ήταν μόνο η γυναίκα μου δε θα μ' ένοιαζε, αλλά την κόρη μου την αγαπώ».

«Κι εγώ, τι θα κάνω τώρα;»

«Απλά πες μου που θες να πας διακοπές, κι εγώ, μετά χαράς θα σε στείλω. Με όλα τα έξοδα πληρωμένα».

«Προσπαθείς να σκοτώσεις τις ενοχές σου με τα δώρα, με τη μυγοσκοτώστρα;»

«Δε νιώθω ένοχος για τίποτα. Σου είπα, απλά συνέβηκε κάτι που δεν το περίμενα. Η γυναίκα μου θέλει να κρατήσουμε τα προσχήματα για χάρη της Μαρίνας, αλλά και να μη μου έλεγε τίποτα, πάλι την ίδια απόφαση θα είχα πάρει. Όσο κι αν απεχθάνομαι την πρώτη, τη δεύτερη δεν μπορώ, για κανένα λόγο, να την πληγώσω».

«Και ποιος μου υπόσχεται εμένα ότι δε θα συμβεί ξανά αυτό; Ήμουν μόνη για τόσο καιρό. Κουράστηκα. Κατάλαβέ με...».

Άρχισε να κλαίει, έτσι ξαφνικά, με χαμηλόφωνους λυγμούς εκείνη, κι ο Αντώνης, μη ξέροντας πώς ακριβώς να της συμπεριφερθεί, την κρατά απλά στην αγκαλιά του και της λέει ξανά και ξανά ότι όλα θα πάνε καλά. Μέχρι που εκείνη αντιδρά.

«Υποσχέσεις χόρτασα. Έργα δεν είδα. Είμαι έτοιμη να θυσιάσω τα πάντα για σένα, ψυχή μου, ν' αλλάξω ακόμη και ζωή, αλλά νιώθω ανασφαλής, ποτέ δεν είμαι σίγουρη τι θα μου φέρει η επόμενη μέρα. Αν ήθελα απλά έναν εραστή θα μπορούσα πολύ εύκολα να βρω. Κάτι παραπάνω ζητούσα και το βρήκα σε σένα. Σε σένα που δεν έχω».

Έμεινε για λίγο αμίλητος εκείνος, γυροφέρνοντας τα λόγια της στη σκέψη του. Ναι, της είχε δώσει μία υπόσχεση και ναι, ήταν αναγκασμένος να την αθετήσει. Αν της έδινε άλλη μία μήπως θα μπορούσε να φέρει τα πράγματα στα ίσα; Του αρέσει η άτιμη, πολύ, κι ας μην αντέχει τα καπρίτσια της. Ή, ίσως να του αρέσει και γι' αυτά. Είναι κτητική σε ό,τι αφορά την προσοχή του, την απαιτεί, ενώ η γυναίκα του τού ζητά τα πάντα εκτός από αυτόν. Θέλει να είναι πάντα μαζί της, πάντα με τη βασιλική Βασιλική του, με εξαίρεση ετούτη τη φορά. Κακός συγχρονισμός, αυτό είναι όλο.

«Δε θέλω να σου πω λόγια μεγάλα, ούτε και να σου δώσω νέες υποσχέσεις. Το μόνο που μπορώ να δηλώσω με σιγουριά ακλόνητη είναι ότι σε θέλω, σ' αγαπώ και ποθώ να είμαι μαζί σου όσο περισσότερο μπορώ. Αυτή τη φορά τα πράγματα πήγαν στραβά, αλλά θα κάνω ό,τι μπορώ για να μη συμβεί αυτό ποτέ ξανά στο μέλλον».

«Σε πιστεύω, Αντώνη, αλλά θα μου λείψεις. Μού λείπεις ήδη».

«Έλα τώρα. Δυο βδομάδες είναι, θα περάσουν. Τουλάχιστον θα κάνεις ένα διάλειμμα από μένα, κι έτσι θ' αργήσεις περισσότερο να με βαρεθείς...»

«Μην είσαι κουτός, δε θα σε βαρεθώ ποτέ».

«Όσο για το δώρο μου ισχύει η προσφορά, κι είναι από καρδιάς. Πήγαινε όπου θες διακοπές, κι αν χρειάζεσαι συντροφιά πάρε μαζί σου κι εκείνη την κακόμοιρη τη Δανάη. Αυτή κι αν έχει ανάγκη για λίγο να ξεφύγει».

Το σκέφτεται και το ξανασκέφτεται η Βασιλική, μοιάζει να διστάζει, να εξετάζει όλες τις εναλλακτικές, το πώς όλ' αυτά θα μπορούσαν να επηρεάσουν το σχέδιό της, αποφασίζει.

«Ωραία, λοιπόν, θα το κάνω», αποκρίνεται λίγο λυπημένα, αλλά αμέσως μετά το βλέμμα της φωτίζεται. «Αλλά, να το ξέρεις, αυτό δε θα το θεωρήσω δώρο, μα πρόστιμο για την απιστία σου». Χαμογελά.

«Δεν πρόκειται να σε απατήσω με τη γυναίκα μου – αυτό μπορώ να στο υποσχεθώ με το χέρι στην καρδιά», απαντά μ' ένα μικρό μειδίαμα εκείνος.

«Το καλό που σου θέλω...»

Σα να πέρασε γρήγορα αυτή η φουρτούνα, προτού καν προλάβει να πάρει φόρα ο άνεμος. Σκουπίζει τα ήδη σχεδόν στεγνά δάκρυά της, χώνεται στην αγκαλιά του, κι αρχίζει ν' αναλογίζεται την επόμενη μέρα, την επόμενη της κίνηση. Τελικά, άθελά του έστω, ο Αντώνης επέσπευσε τα πράγματα, της έδωσε το πάτημα που χρειαζόταν για ν' αρχίσει να κινείται σε άλλους ρυθμούς, πιο γνώριμους γι' αυτή, αλλά πιο επικίνδυνους για τους άλλους. *Με αγαπά λέει, σκέφτεται, με αγαπά και με χρειάζεται. Κι εγώ αυτά ακριβώς θέλω, για να κάνω το δικό μου. Διακοπές, λοιπόν, αναγκαστικά με τη Δανάη. Κι ύστερα...*

Τέλος Εποχής

Πέρασε γρήγορα κι αυτό το καλοκαίρι. Προτού καλά-καλά ανατείλει μοιάζει να έχει φτάσει στη δύση του. Σε λίγες μέρες η ζωή θ' αρχίσει να παίρνει τους κανονικούς της ρυθμούς, τους σταθερούς κι ακλόνητους του φθινοπώρου.

Για κάποιους ήταν γλυκιά και όμορφη, η εποχή που τελειώνει, για άλλους όχι και τόσο. Κάποιοι υπέφεραν πολύ σκαλίζοντας επίμονα τις ανοικτές πληγές τους, ενώ άλλοι βρέθηκαν από το πουθενά αντιμέτωποι μ' ένα παρελθόν, που πίστευαν ότι προ πολλού έπαψε να τους κυνηγάει.

Τρέχει ο καιρός, τρέχει πολύ, και μαζί του τρέχουν κι οι άνθρωποι. Άλλοι είναι γρήγοροι, καπάτσοι, τον προλαβαίνουν ή τον προσπερνάνε, μα οι περισσότεροι πέφτουν αμαχητί, θύματα αθέλητα κάτω απ' τον οδοστρωτήρα του. Με πτώσεις κι ανορθώσεις, αγωνίες και χαρές, θα κυλήσει κι η συνέχεια αυτής της ιστορίας – μιας ιστορίας λαθών, παθών και ψυχών λαβωμένων. Ο αγώνας που θα δοθεί ανάμεσα στο θάνατο και τη ζωή θα 'ναι σκληρός, αμείλικτος και σίγουρα θ' αφήσει πίσω του θύματα. Αθώα; Ένοχα; Αυτή τη στιγμή κανείς δεν ξέρει. Το μόνο σίγουρο πράγμα στη ζωή είναι η αβεβαιότητά της, το θεϊκό ετούτο δώρο.

Μέρος Γ'

1

«Μαμά!»

Έχει παραισθήσεις η Αναστασία, απ' την κούραση και την αϋπνία, νιώθει πώς της έχει σαλέψει το μυαλό. Κάθεται μοναχή, μισοκοιμισμένη στο πλευρό του Αλέξη στο νοσοκομείο, και κάθε τόσο νομίζει ότι ακούει τη φωνή του γιου της να της απευθύνεται. Και τότε ανοίγει ξαφνικά τα μάτια και, τίποτα.

«Μαμά!»

Τα έχω εντελώς χαμένα πια, σκέφτεται και πικρογελά με τον εαυτό της. Εξάλλου, δεν είναι η πρώτη φορά που της συμβαίνει αυτό. Νιώθει σα να υποβάλλει τον εαυτό της σε μια ιδιόρρυθμη τιμωρία μ' ετούτο τον τρόπο, καθώς ξυπνά υποσυνείδητα μέσα της μια ελπίδα που διαρκώς διαψεύδεται.

«Μαμά, γιατί δε μου μιλάς;» Τι; Γιατί δεν του μιλά; Κουνάει με πείσμα πέρα δώθε το κεφάλι, ανοίγει με δυσκολία μεγάλη τα βαριά της βλέφαρα και βλέπει το απορημένο βλέμμα του Αλέξη καρφωμένο πάνω της, να τη διαπερνά σα μαχαίρι και σα φλόγα, να της δίνει ζωή κόβοντάς της την ανάσα. *Ονειρεύομαι*, σκέφτεται, *ακόμη ονειρεύομαι*. Ένας διπλός εφιάλτης θα είναι, αλλά ένας εφιάλτης όμορφος, φωτεινός, μακάρι να κρατούσε για πάντα. Μακάρι. Μα της μιλά ξανά.

«Διψώ», ψιθυρίζει. Ψιθυρίζει; Ξύπνησε! Το παιδί ξύπνησε. Βγήκε απ' το κώμα. Πετάγεται σαν ελατήριο απ' την καρέκλα, διώχνοντας μεμιάς τον ύπνο απ' τα μάτια της και παίρνει να στριφογυρνά σα σβούρα, να πιάνει το πρόσωπό της, να χοροπηδά σχεδόν και να φωνάζει.

«Ξύπνησε! Τρέξτε, το παιδί ξύπνησε. Ο Αλέξης μου ξύπνησε».

Δεν μπορεί να πιστέψει στα μάτια της, αλλά τώρα πια δε χωρά καμιά αμφιβολία. Το παιδί της βγήκε απ' το λήθαργο, θα ζήσει. Σκύβει, τον κλείνει ασφυκτικά στην αγκαλιά της, του φιλά το χλωμό πρόσωπο, τ' αγριεμένα του μαλλιά, τα αδύναμα χέρια του. Μια νοσοκόμα τρέχει να δει τι συμβαίνει και μόλις αντιλαμβάνεται την κατάσταση φωνάζει αμέσως ένα γιατρό. Σπεύδουν μαζί στο κρεβάτι του παιδιού και προσπαθούν με το μαλακό να πείσουν τη μάνα να το αφήσει στα δικά τους χέρια, στις έμπειρες φροντίδες τους. Εκείνη, δε δέχεται, αντιστέκεται. *Όχι. Τώρα που γύρισε και πάλι κοντά μου δε θ' αφήσω κανένα να τον αγγίξει*. Είναι τόσο χαρούμενη και τόσο ραγισμένη, δακρυσμένη και γιομάτη με μια πέρ' απ' τα λόγια ανακούφιση. Κλαίει και γελά και αντιδρά, μέχρι που σιγά σιγά την πείθουν, για το καλό του παιδιού της, να το αφήσουν στις φροντίδες τους. Μπορεί να μείνει εκεί αν θέλει και να παρακολουθεί. Όπως και γίνεται. Το εξετάζουν ξανά και ξανά, το ρωτούν κάποια πράγματα, του δίνουν να πιει νερό κι ύστερα λίγο χυμό, βγάζουν τα συμπεράσματά τους. Κι η Αναστασία όλη αυτή την ώρα στέκεται κάπου παράμερα, παρατηρώντας το όλο σκηνικό με μάτια που στάζουν αγάπη και λύτρωση, που ξεχειλίζουν από μία υπόσχεση για την επόμενη μέρα, ένα όρκο σιωπηλό: *Δε θα αφήσω να σου συμβεί ποτέ ξανά κακό*.

Την πλησιάζει ο γιατρός, αλλά προτού προλάβει να της πει κάτι, του το λέει αυτή, αφού τον προδίδουν τα μάτια του.

«Θα γίνει καλά».

«Απολύτως. Ίσως να του μείνουν ένα-δυο σημάδια, αλλά εκτός απ' αυτά τίποτ' άλλο. Φυσικά πρέπει να μείνει μέσα για λίγες ακόμη μέρες, για περαιτέρω εξετάσεις και για ν' ανακτήσει λίγο τις δυνάμεις του, ωστόσο, δεν πρέπει ν' ανησυχείτε για τίποτα πια. Από τη στιγμή που ξύπνησε...»

Δεν προλαβαίνει να ολοκληρώσει την πρόταση κι η γυναίκα ρίχνεται στην αγκαλιά του κλαίγοντας, ευχαριστώντας τον. Εκείνος, συνηθισμένος πια, αλλά φανερά αμήχανος, προσπαθεί σιγά σιγά να την ηρεμήσει και τα καταφέρνει.

«Όταν τον πάτε στο σπίτι, θα χρειαστεί ν' αρχίσει γυμνασιοθεραπεία για ν' ανακτήσει πλήρως τις κινήσεις του, αλλά και ειδική δίαιτα για να δυναμώσει. Θα ήταν ίσως καλό αν συμβουλευόσασταν κάποιον ειδικό, αφού θα είναι πιο εύκολα τα πράγματα έτσι. Αν θέλετε να συνεχίσει τη θεραπεία εδώ...»

«Όχι», τον διακόπτει απότομα εκείνη. «Θα τον πάω στο σπίτι. Αρκετά έμεινε εδώ. Εξάλλου, μπορεί να χρειαστεί κάποιος άλλος το κρεβάτι και να μην είναι διαθέσιμο», συμπληρώνει σχεδόν κομπιάζοντας.

«Έχετε δίκιο», της λέει ο γιατρός, μ' ένα βλέμμα που λάμπει από ικανοποίηση. Προφανώς τον έβγαλε από τη δύσκολη θέση. «Αν θέλετε τώρα μπορείτε να του μιλήσετε για λίγο, αλλά προσπαθήστε να μην τον κουράσετε. Είναι νωρίς ακόμη».

Παρακολουθεί τον γιατρό και τη νοσοκόμα καθώς απομακρύνονται και μόλις βγαίνουν απ' την πόρτα σπεύδει στο πλευρό του γιου της.

«Πώς είσαι, Αλέξη μου;»

«Δεν ξέρω», της απαντά μισοκοιμισμένος εκείνος, κάνοντάς την να γελάσει.

«Μην ανησυχείς για τίποτα, εγώ είμαι εδώ. Ο γιατρός, αλλά και η καρδιά μου, μού λένε ότι όλα θα πάνε καλά».

«Ο μπαμπάς;» Την κοιτάει αδύναμα, ερωτηματικά.

«Θα έρθει αργότερα. Εγώ έρχομαι τη μέρα κι αυτός τη νύχτα. Έτσι τα κανονίσαμε». Του χαμογελά πλατιά για να κρύψει την πικρία της, αφού η αλήθεια είναι ότι, έτσι αποφάσισ' εκείνος.

«Πόσο καιρό...»

«Έλα τώρα, είσαι κουρασμένος. Ας μη μιλάμε άλλο. Κοιμήσου και τα λέμε όλα όταν ξυπνήσεις».

«Πες μου, μαμά». Ακούστηκε σχεδόν σαν ικεσία.

«Περίπου έξι μήνες».

«Με χτύπησε αμάξι, έτσι;»

Μα το θυμάται; Αυτό πάει να πει ότι τα πράγματα είναι καλύτερα απ' ό,τι θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί.

«Ναι», του απαντά.

«Καλά», λέει εκείνος, ικανοποιημένος απ' τη μονολεκτική απάντηση και κλείνει τα μάτια. Κι η μάνα του παραμένει εκεί για ώρα πολλή, αδύναμη, ακινητοποιημένη, καθώς βλέπει να συντελείται μπρος στα μάτια της το θαύμα της ζωής. Νιώθει σα να γεννάει για δεύτερη φορά, αλλά τώρα χωρίς τους πόνους του τοκετού. Πού και πού τα βάζει με τον εαυτό της, τον κακίζει, του δίνει κάνα ελαφρό χαστούκι, μα ύστερα συνέρχεται, πλατιά χαμογελά. Θέλει να φωνάξει από ευτυχία και να την ακούσει ο κόσμος όλος, αλλά είναι στο νοσοκομείο -δεν το ξεχνά αυτό- και δεν κάνει, δεν το μπορεί. Πρέπει να ειδοποιήσει αμέσως τη Μαίρη της και την Ελένη, τον Γιώτη και τον... Όχι, της είναι αδύνατον να το κάνει αυτό. Θα ζητήσει από τον τελευταίο να του μεταφέρει τα χαρμόσινα μαντάτα. Ίσως να είναι εγωιστικό αυτό, αλλά δε θέλει

να του χαρίσει η ίδια προσωπικά τη χαρά. Εξάλλου, έχει ξεχάσει τον ήχο της φωνής του, έχει ξεμάθει και πώς να του μιλά. Αλλά... Αλλά τώρα είναι ώρα γιορτής. Τέλος οι μαύρες σκέψεις. Τέλος τα δάκρυα κι οι καημοί. Σκύβει και φιλάει το γιο της απαλά στο μέτωπο, του χαϊδεύει σαν αεράκι τα μαλλιά και σηκώνεται και πάλι φουριόζα απ' τη θέση της. Νιώθει πως είναι δυο τηλεφωνήματα μακριά απ' τη νέα ζωή!

«Πώς αντέδρασε όταν σε είδε;»
 «Κοιμόταν την ώρα που πήγα και δε θέλησα να τον ξυπνήσω».
 «Και μετά;»
 «Μόλις ξύπνησε με ρώτησε που είν' η μαμά του».
 «Τίποτ' άλλο;»
 «Τίποτα».
 «Τι του είπες;»
 «Ότι ήταν κουρασμένη και πήγε λίγο στο σπίτι για να ξεκουραστεί και θα ερχόταν το πρωί. Το μόνο που δε μου έκανε το χατίρι. Δεν μπορούσε να κοιμηθεί, λέει, κι έτσι επέστρεψε».
 «Μιλήσατε καθόλου μεταξύ σας;»
 «Όχι, μόνο με τον Αλέξη μιλούσε. Λες και δεν ήμουν εκεί».
 «Ελπίζω να μην πήγες πιωμένος».
 «Η αλήθεια είναι ότι ναι, είχα πιει πριν, αλλά όχι πολύ. Κι όσο ήμουν εκεί δεν έβαλα σταλιά στα χείλη μου. Αργότερα, στο ξενοδοχείο...»
 «Δεν πρόκειται να σου ξαναμιλήσει η Αναστασία, Αντρέα, τουλάχιστον όχι όσο είσαι έτσι, και με το δίκιο της. Τέρμα οι δικαιολογίες, πρέπει να καθαρίσεις. Κι αν δεν μπορείς να το κάνεις μόνος, σε βάζουμε σε κάποιο πρόγραμμα. Υπάρχουν πολλοί τρόποι σήμερα».
 «Νομίζεις ότι δε θέλω να το κάνω αυτό, Γιώτη; Το θέλω, πολύ. Αλλά, ακόμη πιο πολύ θέλω πίσω τη ζωή μου, την παλιά μου ζωή, και τη θέλω αμέσως, κι ας το ξέρω πως αυτό δε γίνεται».
 «Δεν ξοφλιούνται τόσο εύκολα τα γραμμάτια της ζήσης, φίλε. Αν δεν προσπαθήσεις σκληρά, κι αν δεν αγωνιστείς πολύ, τίποτα δε γίνεται. Ευτυχώς ή δυστυχώς, άλλος δρόμος κι άλλος τρόπος για να σωθείς δεν υπάρχει».
 «Αν μου μιλούσε όμως, αν μου έδινε ένα σημάδι ότι τα πράγματα θα μπορούσαν να γίνουν όπως παλιά, θα προσπαθούσα πιο σκληρά, με όλες μου τις δυνάμεις, στ' ορκίζομαι. Απλά τώρα... Να, αν και ο Αλέξης επέστρεψε στη ζωή, εξακολουθώ να νιώθω ότι για μένα έχουν όλα χαθεί».
 «Μη λες βλακείες. Έχεις το γιο σου. Ίσως κάποια πράγματα να χάθηκαν, αλλά έχεις ακόμη το πιο σημαντικό. Τώρα, αν αυτό δε σου είναι αρκετό...»
 «Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο χαίρομαι γι' αυτό, αλλά και πόσο πολύ λυπάμαι. Χαίρομαι που έζησε, λυπάμαι που δεν μπορώ να είμαι κοντά του πια. Είμαι σίγουρος ότι όταν βγει απ' το νοσοκομείο η Αναστασία θα μου απαγορέψει ακόμη και να τον επισκέπτομαι».
 «Τόσο λίγο την ξέρεις, λοιπόν; Φυσικά και θα σε αφήνει να τον βλέπεις. Δε θα θέλει ούτε κι η ίδια ακόμη να τον απομακρύνει απ' τον πατέρα του, όσο χάλια κι αν είναι αυτός – εσύ δηλαδή». Χαμογέλασε, του έριξε μια φιλική γροθιά στον ώμο και συνέχισε. «Έχει χρυσή καρδιά η γυναίκα σου. Απλά εσύ ποτέ δεν την εκτίμησες, γι' αυτό και έπαψε κι αυτή να σ' τη χαρίζει».
 «Δεν την κατηγορώ γι' αυτό. Αλλά με στεναχωρεί η πιθανότητα και μόνο, ότι ίσως κάποια μέρα ο γιος μου θ' αρχίσει να με βλέπει σαν κάποιο ξένο».
 «Τα ίδια και τα ίδια θα λέμε τώρα; Εσύ δεν ήσουν που τον παραμέλησες; Εσύ δεν ήσουν που έβαλες σε δεύτερη μοίρα την οικογένειά σου, για χάρη εκείνης της

τσούλας; Μη μου κλαίγεις, λοιπόν. Και κοίτα να διορθώσεις τα κουσούρια σου, προτού αρχίσεις να υπόσχεται και πάλι ότι μπορείς να φροντίσεις τους άλλους».

«Ν' αρχίσει να μου μιλά ο Αλέξης – για την ώρα μόνο αυτό ζητώ. Τα άλλα θα 'ρθουν με τον καιρό».

«Ο καιρός δε φέρνει τίποτα από μόνος του, βρε, ακόμα δεν το έμαθες αυτό; Αν κυνηγούσες την κυρά ζωή, κι όχι τον ποδόγυρο τόσα χρόνια, τώρα θα ήσουν πολύ καλύτερα. Αλλά, εντάξει, ό,τι έγινε έγινε. Δε θα χαλάσουμε τις καρδιές μας εμείς οι δυο. Πες μου τι θες να κάνεις, κι αν το θεωρήσω σωστό θα σε στηρίξω».

«Είσαι καλός φίλος, Γιώτη», βούρκωσε κείνος, «αλλά, όπως λες κι εσύ, όλα ή σχεδόν όλα από μένα εξαρτώνται. Θα προσπαθήσω να καθαρίσω. Όχι. Όχι, δε θα προσπαθήσω μόνο – θα καθαρίσω. Θα το κόψω το ρημάδι το πιωτό, όσο κι αν μου πάρει αυτό. Το μόνο που ζητώ από σένα σα χάρη είναι, όταν γίνει αυτό, να πεις στην Ελένη να κανονίσει να συναντηθώ με τη γυναίκα μου. Ίσως βρούμε κάποια λύση».

«Επιτέλους, μιλάς σωστά. Στάσου πρώτα εσύ γερά στα πόδια σου και μετά όλα είναι πιθανά».

«Μπορείς να έρθεις απόψε μαζί μου στο νοσοκομείο;»

Έμεινε για μια στιγμή να τον κοιτάει απορημένος εκείνος, αφού τόσο καιρό ποτέ δεν του ζήτησε ξανά να το κάνει αυτό, αλλά ύστερα κατάλαβε. Τον θέλει για αποκούμπι. Τον χρειάζεται εκεί όταν θα κάνει την προσπάθεια για μια νύχτα χωρίς αλκοόλ, την πρώτη εδώ και μήνες. Ένευσε καταφατικά με το κεφάλι.

«Δεν είναι μόνο για να μην πιω», έσπευσε να προσθέσει σχεδόν ενοχικά. «Είναι κι επειδή τα καταφέρνεις πολύ καλά με τα παιδιά. Κι όσο κι αν εμένα αρνιέται να μου μιλήσει ο Αλέξης, είμαι σίγουρος ότι εσύ μπορείς να τον κάνεις ν' ανοιχτεί λίγο, να γελάσει. Θέλω να τον δω να γελά, όπως παλιά».

«Εντάξει, βρε, με έπεισες. Έτσι κι αλλιώς αγαπώ τους μπόμπιρες», απάντησε μ' ένα χαμόγελο πλατύ και λίγο ειρωνικό. «Εξάλλου -ποιος ξέρει;- ίσως κάποια μέρα γίνουμε ξανά κουμπάροι». Αυτός είχε παντρέψει τον Αντρέα με την Αναστασία.

Δε γέλασε, αλλά χαμογέλασε εκείνος. Ετούτο δα το μέλλον του φαντάζει πολύ μακρινό, απλησίαστο. Θα πρέπει να χύσει καντάρια ιδρώτα και οδύνης μέχρι να το φτάσει. Κι αν τα καταφέρει.

«Πώς μού το 'λεγε ο δάσκαλος;» Τον έβγαλε απ' τη σύντομη περισυλλογή του ο Γιώτης. «Α, ναι. Σα σουστά, ή κάτι τέτοιο τέλος πάντων, είναι η ζωή: όλο πάνω κάτω πάει, δε μένει ποτέ στάσιμη. Η δική του, υποστήριζε, έμεινε για τόσο πολύ καιρό κάτω, που νόμιζε πως μάγκωσε, αλλά ύστερα σαν από θαύμα ξεκόλλησε. Το ίδιο θα συμβεί και με τη δική σου σουστά, φίλε μου, είμαι σίγουρος. Φτάνει να συνεχίσεις να της βάζεις λάδι, να μην την αφήσεις να πιάσει σκουριά».

Χαμογέλασε. Χαμογέλασαν κι οι δύο. Τα μόνα πράγματα που χρειάζονται στη ζωή λοιπόν, είναι το λάδι και η επιμονή. Αν σου λείπει όμως το ένα από τα δύο, τότε τι γίνεται;

Καλά πέρασε στις διακοπές της με τη Δανάη η Βασιλική. Φυσικά όχι τόσο καλά όσο θα περνούσε μ' εκείνον, αλλά εντάξει, μην τα θέλει και όλα δικά της. Εξάλλου στο τέλος τα πράγματα ήρθαν ακριβώς όπως τα σχεδίασε. Κέρδισε πια την απόλυτη εμπιστοσύνη της φίλης της κι έτσι τώρα θα μπορέσει να τη χρησιμοποιήσει στο ρόλο που της έχει από καιρό ταμένο.

«Πάρε το κι αυτό. Ποιος ξέρει; Ίσως να το χρειαστείς κάποτε».

«Μα τι στο διά...»

«Το κλειδί του σπιτιού μου. Σ' εμπιστεύομαι απόλυτα, Δανάη. Έχεις γίνει πια για μένα η αδελφή που ποτέ δεν είχα. Το σπίτι μου σπίτι σου, λοιπόν. Όποτε έρχεσαι ν' ανοίγεις απλά την πόρτα και να μπαίνεις».

Για μια ακόμη φορά έμεινε άγαλμα εκείνη. Δεν ξέρει πώς να αντιδράσει. Να δεχτεί το κλειδί, ή να τ' αρνηθεί; Μα αν το αρνηθεί θα 'ναι σα να της λέει ότι έχει άδικο, κι αυτό δε θέλει να το κάνει. Παρατηρεί το βλέμμα της, προσπαθεί να διακρίνει τι κρύβεται πίσω από τη λάμψη των ματιών της. Δε βλέπει τίποτα. Απλώνει το χέρι, κοιτώντας την ακόμη ερωτηματικά και παίρνει το κλειδί.

«Μη με κοιτάς τόσο απορημένη. Θα σ' το έδινα από παλιά, προτού ακόμη τσακωθούμε -αλήθεια, θα το έκανα- αλλά δε μ' άφηνε ο Αντρέας».

«Κι ο Αντώνης δεν έχει πρόβλημα μ' αυτό;»

«Κανένα. Για να καταλάβεις, μού το πρότεινε σχεδόν. Έτσι κι αλλιώς οι ώρες που συναντιόμαστε είναι προκαθορισμένες. Πάντα ξέρουμε από πριν πού και πότε, κι ανησυχεί λέει για μένα όταν είμαι μόνη. Ίσως να κατάλαβε την τρέλα που κουβαλάω...»

«Δεν ξέρω». Δίστασε κείνη. «Δεν ξέρω τι να σκεφτώ γι' αυτό. Μ' εμπιστεύεσαι τόσο πολύ, λοιπόν;»

«Και με τη ζωή μου την ίδια. Άντε πάλι μ' αυτό το απορημένο ύφος σου. Άλλαξα, Δανάη, κι αλλάζω συνεχώς. Πολλές φορές κι εγώ η ίδια δεν μπορώ ν' αναγνωρίσω πια τον εαυτό μου. Ο Αντώνης μου κάνει μεγάλο καλό. Άρχισε να με μαθαίνει και πάλι πώς να αγαπώ».

Και πάλι; αναρωτιέται σαρκαστικά εκείνη. Μα, αφού εσύ ποτέ δεν αγάπησες κανένα πέρα απ' τον εαυτό σου. Αλλά, φυσικά δεν της το λέει αυτό. Σκύβει το κεφάλι μ' ένα δειλό χαμόγελο, σφίγγει για λίγο το κλειδί στη γροθιά της, προτού το βάλει σε μια θήκη στην μικροκαμωμένη τσάντα της.

«Θα συναντηθείτε απόψε;» τη ρωτά, μόνο και μόνο για να σπάσει τη σιωπή.

«Όχι, αλλά εντάξει, έχει δουλειά. Άρχισαν οι συνεδριάσεις λέει, κι αυτό δε με πειράζει. Έτσι κι αλλιώς τον πιστεύω. Φτάνει να μην είναι με την άλλη».

«Μα η άλλη είναι η γυναίκα του! Καλά. Καλά, μη θυμώνεις, μια κουβέντα είπα. Πάντως εμένα δε μου φαίνεται αλλαγμένος σε σχέση με πριν. Το ίδιο ζεστός, το ίδιο πρόσχαρος δείχνει».

«Ναι, δεν άλλαξε, κι αυτό είναι που μου δίνει τη μεγαλύτερη χαρά. Εσύ τι θα κάνεις; Θα μείνεις εδώ, να φτιάξω κάτι να φάμε; Ή έχεις άλλα σχέδια;»

«Δεν μπορώ να μείνω. Όχι πώς έχω άλλα σχέδια, αλλά να, άρχισα να ψάχνω για διαμέρισμα. Τώρα που έφυγε ο Μένιος βλέπεις, δεν μπορώ να καλύπτω το νοίκι».

«Κρίμα. Σου άρεσε τόσο εκεί».

«Και μου αρέσει ακόμη. Απλά, δίχως λεφτά... Αλλά, εντάξει. Έχω κανονίσει να δω δύο γκαρσονιέρες απόψε, κι αν κάποια απ' αυτές μου κάνει, καλώς».

«Γιατί δεν έρχεσαι να μείνεις εδώ μαζί μου;»

«Σοβαρολογείς, τώρα, Βασιλική;» ρωτά αναστατωμένη η Δανάη, για να προσθέσει ευθύς: «Αλλά, όχι. Ακόμη και αν το εννοείς αυτό δε θα μπορούσα ποτέ να το κάνω. Θα ήμουν μέσα στα πόδια σου και, για να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους, θα ήσουν κι εσύ μες στα δικά μου».

«Δίκιο έχεις. Απλά... Απλά είμαι τόσο ευτυχισμένη, που δεν μπορώ να σκεφτώ και τόσο καθαρά, έτσι λέω ό,τι μου κατέβει».

«Ποιος ξέρει; Ίσως να πάνε όλα όπως τα θέλεις τελικά. Ίσως να χωρίσει ο Αντώνης και να σε παντρευτεί. Τίποτα δεν αποκλείεται».

«Έτσι ακριβώς θα γίνει. Τώρα πια δεν έχω απολύτως καμία αμφιβολία. Στρώνω το δρόμο σιγά σιγά και αργά ή γρήγορα θα το διασχίσει».

«Θαυμάζω την αυτοπεποίθησή σου».

«Με ξέρεις δα, καλή μου. Εγώ είμαι ρεαλίστρια, δεν κάνω όνειρα, θέτω στόχους. Κι άμα το πάρω απόφαση μπορώ να κάνω θαύματα – στη ζωή μου εννοώ».

«Ναι, ξέρω, σα σίφουνας είσαι όταν βάλεις κάτι στο μυαλό σου: τα σηκώνεις όλα και τα παίρνεις», είπε η Δανάη κι άρχισε να γελά.

Έτσι ακριβώς, σκέφτηκε κείνη και χαμογέλασε πλατιά.

«Όλα πάνε σύμφωνα με το σχέδιο, λοιπόν;»

«Ναι».

«Και δεν υποψιάζεται τίποτα;»

«Δεν έχει ιδέα».

«Πότε θα ήταν λες καλό να κάνουμε την κίνησή μας;»

«Μη βιάζεσαι. Πρώτα πρέπει ν' ανακαλύψουμε τι σκέφτεται».

«Κάτι με κάνει να πιστεύω ότι έχει πολλά μυστικά, απ' αυτά που δύσκολα μοιράζεται κανείς».

«Μην ανησυχείς, θα τα μάθουμε όλα για κείνη, έχουμε τον τρόπο. Ίσως να πάρει κάποιο χρόνο όμως. Ωστόσο, πώς μπορεί να είναι κανείς σίγουρος για το τι πρόκειται να κάνει;»

«Κάποιοι άνθρωποι δεν αλλάζουν ποτέ, κι αυτή είναι μία απ' αυτούς. Είμαι σίγουρος ότι δε θα διστάσει μπροστά σε κανένα εμπόδιο, θα τα γκρεμίσει όλα για να φτάσει στο στόχο της. Νομίζει ότι δεν ξέρω τίποτα, αλλά γνωρίζω αρκετά, κι ας μη μου μίλησε ποτέ γι' αυτά. Τώρα περιμένω από σένα ν' ανακαλύψεις τα υπόλοιπα».

«Θα το κάνω. Είν' εύκολο κι απλό».

«Πρέπει να μείνουμε πιστοί στο σχέδιο, αφού όλα κρέμονται από μια κλωστή. Ούτε μια μικρή παρεκτροπή δεν επιτρέπεται. Τώρα που ανακαλύψαμε επιτέλους κι οι δυο αυτό που αναζητούσαμε, δεν πρέπει να πάρουμε άλλα ρίσκα».

«Δίκιο έχεις, αλλά αυτό το ρίσκο ήταν προγραμματισμένο. Δεν υπήρχε άλλος τρόπος να διευθετήσουμε το θέμα χωρίς να το μάθει κανείς».

«Αν υποψιαστεί κάτι...»

«Τίποτα δε θα υποψιαστεί. Είναι τόσο σίγουρη για τον εαυτό της, του έχει τέτοια λατρεία που δεν μπορεί να δει πέρα από τη μύτη της».

«Κάπου φοβάμαι, όμως. Δεν είναι του χαρακτήρα μου αυτά που κάνω τώρα, όπως κι εκείνα που πρόκειται να κάνω».

«Να κάνουμε».

«Ναι, να κάνουμε. Είτε έτσι είτε αλλιώς, τα έχω λίγο χαμένα».

«Ω, μην κάνεις έτσι, σα μωρό παιδί. Έχεις εμένα δίπλα σου».

«Μα αυτό ακριβώς είναι που με φοβίζει. Σε έχω δίπλα μου τώρα, αλλά όχι πολύ. Θα κάνουμε ό,τι θα κάνουμε για να σ' έχω πολύ, αλλά...»

«Αλλά;»

«Προτιμώ το λίγο και σίγουρο του τώρα, από το πολύ και αβέβαιο του αύριο. Το τώρα είναι εδώ, μπορούμε το χαρούμε, ενώ το αύριο μπορεί να μην έρθει ποτέ».

«Έλα τώρα, τα συζητήσαμε αυτά, μην κάνεις μαύρες σκέψεις. Θα προσπαθήσω να τα φροντίσω όλα εγώ. Θα την ξεφορτωθούμε, πάνω απ' όλα για να προστατέψωμ' εσένα, και μετά θα είμαστε μαζί, για πάντα, δίχως φαντάσματα να μας κυνηγάνε. Αν δεν ήταν αυτή που είναι, ίσως να μην υπήρχε λόγος να πάρουμε τόσο δραστηκιά μέτρα, αλλά δε μας αφήνει και άλλη επιλογή».

«Πάντως, στο λέω, κι αν θες πάρε το και σαν προειδοποίηση: αν σε χάσω κι εσένα θα τρελαθώ».

«Δε με πιστεύεις; Δε μ' εμπιστεύεσαι;»

«Φυσικά και σ' εμπιστεύομαι. Τον εαυτό μου είναι που δεν εμπιστεύομαι. Δεν είμαι δυνατή όπως εσύ».

«Απλά να σκέφτεσαι ότι αυτό θα είναι το μεγάλο κόλπο σου: εκείνο που πάντα ήθελες να κάνεις, αλλά ποτέ πριν δεν τα κατάφερες».

«Το θέμα είναι ότι, στην τελική, τίποτα δεν εξαρτάται από μας. Είναι σα να παίζουμε ρουλέτα στο δικό μας καζίνο: να ποντάρουμε πεισματικά στο κόκκινο, αφού είμαστε σίγουροι ότι αυτό θα βγει, αλλά κάπου να υπάρχει κι εκείνη η μία και μοιραία πιθανότητα, να μας προκύψει μαύρο».

«Αν όσα μου είπες ευσταθούν, επαναλαμβάνω, δεν υπάρχει κανένας λόγος να ανησυχείς».

«Υπόσχεσαι;»

«Με το χέρι στην καρδιά».

«Ας προχωρήσουμε λοιπόν, και ό,τι ήθελε προκύψει».

«Πολλά θα προκύψουν και καλά. Αλλά, αρκετά μιλήσαμε. Έλα κοντά μου, που μου έλειψες τόσο, γυναίκα εσύ».

«Είδες που είχα δίκιο τελικά;»

«Εσύ έχεις πάντα δίκιο, ακόμη κι όταν έχεις άδικο», απαντά χαμογελώντας εκείνη. Της έλειψε πολύ το παιδί, όσο στιδήποτε άλλο στη ζωή, της έλειψαν οι σκανδαλιές, τα δάκρυα και τα χαμόγελά του. Αλλά τώρα είναι εδώ, κοντά της, όχι στο σπίτι ακόμη, αλλά ζωντανό.

«Φρόντισε να το καλομάθεις όσο του πρέπει τώρα που γύρισε. Αλλά, κανόνισε να μην του χαρίζεσαι κιόλας. Να το αγαπάς όπως πάντα, απεριόριστα, μα να του συμπεριφέρεσαι με μέτρο, για να μην πάρουν τα μυαλά του αέρα».

«Και ποια είσαι εσύ μωρή που θα μου πεις πώς να συμπεριφερθώ στο γιο μου;» Δε ρωτά με οργή, αλλά παιχνιδιάρικα, με το ίδιο ύφος της γλυκιάς αισιοδοξίας, που δεν έπαψε στιγμή να την πλημμυρίζει από τότε που ξύπνησε ο Αλέξης. Την κοιτά και χαιρέται η Μαίρη, την κοιτά κι αγαλλιάζει η Ελένη. Είναι μαζί της στο νοσοκομείο για μια ακόμη φορά, μάλλον για τη στερνή. Αύριο θ' αρχίσει η νέα ζωή για την Αναστασία και το παιδί της. Αύριο θ' αρχίσει το αύριο.

«Πού είναι ο Αντρέας;» ρωτά ξαφνικά η Μαίρη, κάνοντας μια σκιά να περάσει φευγαλέα πάνω από το βλέμμα της.

«Δεν ξέρω. Και δεν είμαι σίγουρη ότι θέλω να μάθω. Η αλήθεια είναι ότι, αν και ίσως θα ήταν καλύτερα αν ήταν τώρα εδώ, εγώ δε», χαμηλώνει τη φωνή της, ψιθυρίζει, «εγώ δε θέλω να τον ξαναδώ».

Την πλησιάζει η Ελένη, έχοντας πάντα το βλέμμα καρφωμένο στο κοιμισμένο παιδί, μήπως και ξυπνήσει, μην τύχει και κρυφακούσει.

«Θα μπει σε πρόγραμμα, μου είπε ο Γιώτης. Θα κόψει το ποτό, το πήρε πια απόφαση».

«Και τι μ' αυτό; Όταν γίνονταν η αρχή, η αρχή του κακού, και τότε καθαρός ήταν: έπινε, αλλά δεν μπεκρούλιαζε. Ύστερα το ποτό έγινε η άμυνά του. Τώρα μου λες ότι θα καθαρίσει. Η αλήθεια είναι ότι προσωπικά δε με νοιάζει. Το μόνο που ζητώ από κείνον είναι να μην εμφανιστεί μεθυσμένος μπροστά στο παιδί. Τίποτ' άλλο».

«Η απόφαση είναι αποκλειστικά δική σου, συμφωνήσαμε σ' αυτό. Θέλησα, απλά, να απαντήσω στην ερώτηση της Μαίρης». Δεν υπάρχει πια δρόμος επιστροφής γι' αυτούς τους δυο, σκέφτεται η Ελένη. Είναι φανερό ότι η Αναστασία έχει πάρει οριστικά την απόφασή της, και πως αυτή θα παραμείνει αμετάκλητη. Βγήκε γερή, δυνατή απ' τη δοκιμασία. Στέκεται για λίγο και την κοιτάει με περηφάνια και θαυμασμό προτού απευθυνθεί προς την άλλη γυναίκα: «Ακριβώς όπως την περιέγραφες είναι».

Χαμογέλασαν γλυκά η μια στην άλλη.

Πάνε λίγες μέρες που μετακόμισε η Δανάη και λες και άνοιξε η γη και την κατάπιε. Όχι πώς χάθηκε εντελώς, αλλά να, μόνο στο τηλέφωνο μιλάνε λίγο πια και έπαψε να την επισκέπτεται. Έχω πολλά τρεχάματα, της λέει, μόλις ξεμπερδέψω θα γίνουν όλα και πάλι όπως παλιά. Μέσα στην απελπισία και την απόγνωσή της για συντροφιά η Βασιλική προσφέρθηκε ακόμη και να τη βοηθήσει με τη μετακόμιση, αλλά εκείνη αρνήθηκε κατηγορηματικά. Της είπε ότι όλα ήταν υπό έλεγχο και άλλαξε κουβέντα. Και τώρα; Τώρα βαριέται. Λείπει κι ο Αντώνης σ' ένα επαγγελματικό ταξίδι στο εξωτερικό και δεν έχει με ποιον να μιλήσει αλλά: ίσως και

να είναι καλύτερα έτσι, σκέφτεται, αφού όσο κι αν της στοιχίζουν οι απουσίες θα έχει την ευχέρεια να βάλει με άνεση τις τελευταίες πινελιές στον καμβά του μέλλοντός της. Με χρώματα φωτεινά το ζωγραφίζει μέσα της, αλλά πρέπει να είναι πολύ προσεκτική, ώστε να μην αφήσει άλλον κανένα να τον αντικρίσει. Ναι, έχει πολλά πράγματα να κάνει. Πρέπει να συναντήσει τον άνθρωπό της, να κανονίσει τις λεπτομέρειες και να δει και την άλλη υπόθεση που την απασχολεί. Έχει δύο άσσους στο μανίκι και, δεν μπορεί, ένα απ' αυτά τα χαρτιά σίγουρα θα κερδίσει.

«Δεν έχεις άλλα στοιχεία;»

«Όχι, μόνο αυτά. Αλλά είναι γνωστό πρόσωπο, δε θα δυσκολευτείς να μάθεις περισσότερα».

«Έχεις τα λεφτά;»

«Όσα και την προηγούμενη φορά».

«Χα χα. Καλό αυτό», έκανε πώς γελάει εκείνος, αλλά το μοναδικό πράγμα που άλλαξε στο παρουσιαστικό του ήταν ότι εμφανίστηκε στο πρόσωπό του ένα μικρό ειρωνικό μειδίαμα. «Από τότε πάνε χρόνια, κι οι τιμές ανέβηκαν πολύ, κυρά μου. Αν δεν μπορείς να πληρώσεις, και μάλιστα προκαταβολικά, μπορείς να ψαχτείς αλλού».

«Πόσα;»

«Πενήντα».

«Πενήντα;» Παρέμεινε να τον κοιτά για λίγο απορημένη, αλλά εκείνος ήταν σοβαρός, καθόλου δεν έμοιαζε ν' αστειεύεται. Πενήντα, λουπόν! Πολλά λεφτά. Τα είχε, αλλά δεν ήθελε να τα σκορπίσει έτσι απλά, να τα πετάξει στον άνεμο, όχι αν δεν ήταν σίγουρη ότι θα τα έπαιρνε πίσω. Εκτός κι αν.. *Ναι, αυτό είναι*, σκέφτηκε. «Θα σου δώσω είκοσι προκαταβολή, αλλά θ' αλλάξουμε το σχέδιο. Κι αν όλα πάνε καλά θα πάρεις πολύ περισσότερα. Αν όχι θα πάρεις τα πενήντα».

«Για κάντο μου λιανά».

Του εξήγησε με λόγια απλά και δίχως δισταγμό, αυτό που μόλις σκέφτηκε, του ανέλυσε με λεπτομέρειες την πορεία που έπρεπε ν' ακολουθήσουν. Θα ήταν εύκολο να πετύχουν τους στόχους τους και δίχως κόπο πολύ. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν σωστός προγραμματισμός. Την κοίταξε με θαυμασμό όταν τέλειωσε. Φοβερό μυαλό!

«Είσαι διαβολογυναίκα», της είπε, δίχως να κάνει καμία προσπάθεια να κρύψει το θαυμασμό του.

«Είσαι σίγουρος γι' αυτά που μου λες;»

«Απόλυτα. Οι ενδείξεις πάντα υπήρχαν, αλλά τίποτα για να τις τεκμηριώσεις».

«Καλά. Συνέχισε να ψάχνεις το θέμα και μ' ενημερώνεις για ό,τι νεώτερο».

«Φυσικά. Αλλά...»

«Ξέρω. Ξέρω». Έβγαλε από το συρτάρι ένα καφέ φάκελο παραγεμισμένο με μετρητά και του τον έδωσε.

«Κοίτα να μην τη χάσεις απ' τα μάτια σου. Τώρα θέλω να μαθαίνω τα πάντα. Πού πηγαίνει, αν πηγαίνει κάπου δηλαδή, ποιον βλέπει, πότε τον βλέπει και τα λοιπά».

«Άσε το πάνω μου. Πάντως -κι αν δεν ήσουν φίλος δε θα σου το έλεγα αυτό- κάτι μου βρωμάει πολύ σ' αυτή την υπόθεση. Έχω ένα παράξενο προαίσθημα. Είμαι σίγουρος ότι μου διαφεύγει κάτι, αλλά πού θα μου πάει, θα το βρω».

«Σ' εμπιστεύομαι απόλυτα. Ποτέ δε μ' απογοήτευσες στο παρελθόν. Μάζεψε στοιχεία. Τίποτ' άλλο δε σου ζητώ».

«Αυτό κάνω. Ακόμη και τώρα που μιλάμε είναι υπό στενή παρακολούθηση. Το μόνο που απομένει είναι να την πετύχουμε μια φορά έξω απ' το σπίτι. Αλλά, από τότε που γίναμε η σκιά της τουλάχιστον, δε μοιάζει να βγαίνει καθόλου».

«Πες μου για πότε το σκέφτεσαι και θα το κανονίσουμε κι αυτό».

«Υπολόγιζα το Σάββατο, απ' το μεσημέρι και μετά. Η ώρα δε μ' απασχολεί».

«Θα γίνει».

Σηκώθηκε απ' την καρέκλα, χαιρέτισε μ' ένα νεύμα της κεφαλής κι έφυγε.

«Είχες δίκιο, τελικά».

«Ευτυχώς», αναστέναξε με ανακούφιση. «Και τώρα τι;»

«Τώρα ό,τι βρέξει ας κατεβάσει. Πάντως μας περιμένουν πολλές εκπλήξεις».

«Μα δε φοβάσαι; Καθόλου δεν ανησυχείς;»

«Καθόλου. Εξάλλου δε θα κάνω και τίποτα τραγικό, αλλά ούτε κι εσύ. Ας πούμε απλά ότι θα βοηθήσουμε τη δικαιοσύνη να επιτελέσει το έργο της».

«Σού πάει πολύ αυτό το πικρόχολο χιούμορ, αλλά με τρομάζει».

«Ω, έλα τώρα, το χιούμορ μου σ' ενόχλησε;»

«Βασικά όχι. Απλά είμαι πολύ ταραγμένη».

«Φυσιολογικό είν' αυτό. Αλλά στο λέω και το πιστεύω: εσύ δεν έχεις τίποτα για ν' ανησυχείς».

«Έχω και θ' ανησυχώ, μέχρι το τέλος. Έτσι είμαι εγώ. Δεν μπορώ να τ' αντιμετωπίζω όλα, όπως εσύ, με τόση ψυχραιμία και τέτοια αυτοπεποίθηση».

«Ξέρεις πού λένε ότι κρύβεται η πραγματική δύναμη σήμερα;»

«Πού;»

«Στην πληροφόρηση. Όταν τα ξέρεις όλα, όταν έχεις όλα τα δεδομένα μπροστά σου και δουλέψεις καλά το σχέδιό σου, τίποτα δεν πρόκειται να στο ανατρέψει».

«Εκτός κι αν γίνει καμιά ανάποδη».

«Ναι, εκτός αυτό, αλλά δε νομίζω να συμβεί. Έχει και η μπλόφα τους κανόνες της, κι αυτοί είναι που κρατάνε τις ισορροπίες».

«Θα παίξει βρώμικα».

«Τόσο το καλύτερο. Ίσως έτσι γλιτώσεις κι εσύ απ' τις τύψεις σου, γι' αυτό που θα συμβεί».

«Θα γλιτώσω; Δεν είμαι και τόσο σίγουρη».

«Απλά παίξε εσύ το ρόλο σου και άσε τα υπόλοιπα σε μένα».

«Πάμε για μεγάλο ψάρι, τελικά».

«Τι εννοείς;»

«Η παρακολούθηση άρχισε να αποδίδει καρπούς. Δε θα με πιστέψεις αν σου πω με ποιον έχει πάρε δώσε».

«Για λέγε».

Του είπε.

«Είσαι σίγουρος γι' αυτό;»

«Τον είδα με τα ίδια μου τα μάτια. Αλλά έχω και βίντεο και φωτογραφίες».

Έμεινε για λίγο σκεπτικός εκείνος. Αναρωτιόταν ποια θα ήταν η πρώτη της κίνηση, αφού ακόμη ένιωθε βαθιά μέσα του ότι κάτι τους διέφευγε.

«Δεν υπάρχει άλλη λύση, πρέπει να πλησιάσουμε περισσότερο. Κάποια πράγματα άρχισαν ήδη να τρέχουν και δε γίνεται να τ' αφήσουμε στην τύχη τους. Αυτό που είπαμε για το Σάββατο ισχύει. Κατά τις δέκα το βράδυ καλά είναι;»

«Μια χαρά».

«Ωραία. Κράτα με ενήμερο».

«Λίγο έλειψε να μου λείψεις», λέει η Βασιλική στη Δανάη, καθισμένες όπως είναι στο σαλόνι της.

«Πώς κάνεις κι εσύ έτσι; Αφού, σου είπα, έπεσαν δουλειές με φούντες. Αλλά το σπιτάκι μου το έκανα κουκλί. Με την πρώτη ευκαιρία θα σε πάω να το δεις».

«Θα σου έλεγα να πάμε απόψε, αλλά δεν μπορώ. Θα συναντήσω επιτέλους, μετά από μέρες τον Αντώνη».

«Όλα καλά;»

«Ναι, μωρέ, καλά είναι, αλλά να...». *Να της το πω τώρα, να μην της το πω; μοιάζει ν' αναρωτιέται εκείνη.* «Να, όταν λείπει για τόσο καιρό, όταν μ' αφήνει μόνη -θα στο πω κι εγώ με νομίσεις τρελή- μού λείπει ο Αντρέας. Μη με κοιτάς έτσι. Στο είπα: νερό και φωτιά είναι οι δυο τους. Φταίω εγώ που μου λείπει περισσότερο η φωτιά;» ρωτά με ειλικρινή απορία.

«Τι να σου πω τώρα, ε; Τι να σου πω; Βρήκες κι εσύ έναν άντρα της προκοπής και...».

«Κάθομαι και σκέφτομαι κάποιον άλλο. Τρέλα μεγάλη! Απλά να, σκέφτηκα ότι τώρα που το παιδί του είναι καλά, ίσως θα μπορούσαμε να ξανασμίξουμε».

«Κι αν δε σε θέλει εκείνος;»

«Θα με θέλει, Δανάη, δεν μπορεί. Δεν μπορεί να ξέχασε όλ' αυτά που ζήσαμε».

«Κι αν τα ξέχασε; Ή, ακόμη χειρότερα, αν τα θυμάται ακόμη, αλλά και πάλι δε θέλει να σε δει; Τότε τι;»

«Δεν ξέρω. Θα μείνω με τον Αντώνη υποθέτω. Αλλά θέλω στ' αλήθεια πολύ να κάνω μια στερνή προσπάθεια για να είμαι μαζί του».

«Δεν επέστρεψε στο σπίτι του, στη γυναίκα και το γιο του;»

«Όχι, δεν τον θέλει εκείνη. Ωστόσο αποφάσισε να πάει να κλειστεί σε μια κλινική και να κάνει αποτοξίνωση απ' το ποτό, λέει».

«Και καλά, εσύ από πού τα μαθαίνεις όλ' αυτά; Πραγματικά απορώ».

«Σ' αυτό θα μου επιτρέψεις να μην απαντήσω. Έχω τους λόγους μου».

«Και τον Αντώνη, δεν τον σκέφτεσαι καθόλου;»

«Τον σκέφτομαι, πώς δεν τον σκέφτομαι. Αλλά όταν τον συγκρίνω με τον Αντρέα μου φαίνεται λειψός, πολύ λίγος».

«Δεν είσαι με τα καλά σου, Βασιλική. Μου φαίνεται ότι εσύ ποτέ δε θα ευτυχήσεις. Όχι με τα μυαλά που κουβαλάς».

«Τώρα θα έπρεπε να θυμώσω, αλλά δε θα το κάνω. Θα σου πω μονάχα ότι θα κάνω αυτό που με προστάζει η καρδιά μου».

Λες κι έχεις καρδιά, μωρή σκύλα, σκέφτεται με μια δόση πίκρας, στάζοντας από μέσα της χολή η Δανάη, μα δε μιλά. Κάθεται απλά, για μία ακόμη φορά, και την κοιτά με απορία. Όχι, δεν απορούσε για τη φίλη της, για το πώς σκεφτόταν και πώς δρούσε. Με τον εαυτό της απορούσε, που τόσα χρόνια την ήξερε, μα ποτέ της δεν κατάλαβε ποια στ' αλήθεια ήταν.

«Του μίλησες καθόλου του Αντρέα; Του είπες τι νιώθεις;»

«Όχι, δεν μπορώ. Δεν ήρθε η ώρα ακόμη. Αλλά, στο ζητώ σα χάρη αυτό, όταν φτάσει εκείνη η ώρα θα ήθελα να είσαι εδώ. Κατ' ακρίβειαν θα ήθελα να του τηλεφωνήσεις εκ μέρους μου. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να πιστέψει ότι εννοώ αυτά που λέω».

«Γιατί εσύ η ίδια τα πιστεύεις, δηλαδή;»

«Τι θες να πεις, Δανάη;»

«Ω, τίποτα. Τίποτα απολύτως. Αυτά τα πράγματα παραείναι περίπλοκα για το φτωχό μου το μυαλό. Γιατί δεν αφήνουμε απλά τη ζωή να παίρνει το δρόμο της; Γιατί πρέπει να επιστρέφουμε ξανά και ξανά στις ίδιες καταστάσεις και στους ίδιους ανθρώπους;»

«Εγώ το κάνω αυτό, όχι εσύ. Το μόνο που ζητώ από σένα, καλή μου», της λέει με μάτια που μοιάζουν να ξεχειλίζουν από ικεσία και καλοσύνη, «είναι ένα απλό τηλεφώνημα. Θα το κάνεις αυτό για μένα;»

«Θα το κάνω».

«Ωραία, αυτό μονάχα ήθελα ν' ακούσω. Έχεις κάτι να κάνεις απόψε; Αν θες μπορείς να 'ρθεις μαζί μας. Θα πάμε σε μια ταβέρνα στην Πλάκα».

«Α, όχι, δεν μπορώ. Κανόνισα κάτι», απαντά σχεδόν ντροπαλά, κοκκινίζοντας, προκαλώντας την αντίδραση της άλλης.

«Μη μου πεις: Ραντεβουδάκι; Μα πότε πρόλαβες...».

«Δεν είναι τίποτα σοβαρό. Να, μ' ένα συνάδελφο απ' το γραφείο θα βγούμε για φαγητό και...».

«Και;»

«Ε! Θα δείξει».

«Σου αρέσει;»

«Καλός είναι», απαντά, «αλλά όχι σαν τον Μένιο», προσθέτει σχεδόν νοσταλγικά.

«Κι ύστερα μου λες εμένα».

Έβαλαν τα γέλια. Ναι, τελικά η μια αντίγραφο της άλλης ήταν. Κι οι δυο οι ίδιες, ή μάλλον παράλληλες πορείες ακολουθούσαν. Απλά η Βασιλική, σαν πιο έμπειρη στη ζωή, είχε μια επιλογή περισσότερη απ' τη Δανάη. Ή, τουλάχιστον, αυτό πίστευε.

Μιλά με τον άντρα στο τηλέφωνο.

«Πήγαν όλα καλά».

«Ωραία. Τι ώρα θες να έρθω να σε πάρω;»

«Ό,τι ώρα θες εσύ. Έτσι κι αλλιώς δεν είμαι και πολύ μακριά».

«Καλά. Θα συνεννοηθώ με τους άλλους και θα σε πάρω για να σου πω».

Κλείνει το τηλέφωνο χωρίς να της πει αντίο, αλλά καθόλου δεν την πειράζει αυτό. Έτσι κι αλλιώς, τι είν' αυτός για κείνην; Τίποτα. Για τον άλλο νοιάζεται. Για τον εραστή λαχείο που της προέκυψε από το πουθενά -έτσι ακριβώς όπως συμβαίνει και στις ταινίες- και τη συνεπήρε. Αυτός θέλει να γίνει για κείνην ο τέλειος, κι ο τελευταίος αγαπητικός. Αυτός με τον οποίο θα ξοδέψει της ζωής της το υπόλοιπο.

Νιώθει μεγαλύτερη σιγουριά τώρα, η αυτοπεποίθησή της είναι στα ύψη. Κι εδώ και ώρα κοιτά τον εαυτό της στον καθρέφτη και του χαμογελά αυτάρεσκα.

Ακούει το τηλέφωνο να χτυπάει και σπεύδει να το απαντήσει.

«Εγώ είμαι. Σε λίγα λεπτά θα είμαι εκεί».

«Θα σε περιμένω».

Απλά είναι τελικά όλα στη ζωή, πολύ απλά. Έτσι, σαν ένα παιχνίδι πόκερ μοιάζει, μα που είναι σικέ, αφού ο μόνος τρόπος για να κερδίσεις είναι να ξέρεις τα χαρτιά που κρατάει ο άλλος, ο αντίπαλός σου. Ο όποιος αντίπαλος.

«Σε τρεις περιόδους έζησα, τέκνα μου: ΠΤΕ, ΧΤΕ και ΜΤΕ», τους είπε ο Γιώτης με μάτια που έλαμπαν λες από χαρά, σαν από νοσταλγία. Και έμειναν όλοι, οι άλλοι τρεις δηλαδή, απορημένοι, μέχρι που λίγα δευτερόλεπτα μετά η Μαίρη κατάλαβε, έπιασε το πουλί στον αέρα, κι άρχισε να γελά με την ψυχή της. Την ακολούθησε με το βροντερό του γέλιο εκείνος, κι ύστερα αναπόφευκτα κι οι άλλοι. Ποιοι άλλοι; Η Ελένη φυσικά και ο Θάνος. Νέα προσθήκη στην παρέα ο τελευταίος. Λες και τον έβγαλε απ' το μανίκι της η Μαίρη και τον απέθεσε στο τραπέζι. Ψηλός άντρας, χαμογελαστός και σκεφτικός την ίδια ώρα, με μάτια ελαφρά καφέ και χέρια μεγάλα, τα οποία προσπαθούσε συνεχώς να κρατά απασχολημένα. Τον ψώνισε καθοδόν τους είπε εκείνη και γέλασε και πάλι. Και μετά τους εξήγησε τι εννοούσε ο Γιώτης μ' αυτό που είπε.

«Προ της Ελένης, Χωρίς την Ελένη και Με την Ελένη. Σύντομη πολύ κάνεις τη ζωή σου να ακούγεται όταν την περιγράφεις έτσι».

«Γιατί δεν ήταν; Γιατί δεν είναι πάντα; Τι κι αν πάτησα τα πενήντα και τ' άφησα πίσω; Τι κι αν δούλεψα στα καράβια και ξοδεύτηκα στη φυλακή; Τι κι αν γνώρισα ένα σωρό άντρες και γυναίκες; Όλ' αυτά κι όλοι αυτοί δεν αξίζουν μία μπρος σ' αυτήν εδώ τη μορφοσιά», είπε κοιτώντας τρυφερά τη γυναίκα του, αυτή που δε θέλει να τον παντρευτεί. «Μου έδωσε πολλά και μου δίνει ακόμη. Και όπου να 'σαι, σε λίγους μήνες δηλαδή, θα μου κάνει και το μεγαλύτερο δώρο. Ναι βρε, σύντομη πολύ υπήρξε η ζωή μου, επειδή δεν τη γνώρισα πιο νωρίς, κι επειδή πέταξα εφτά χρόνια απ' αυτή στα σκουπίδια από καθαρή βλακεία».

Ακούμπησε στον ώμο του η Ελένη, που καθόταν στα δεξιά του, του τράβηξε λίγο απαλά τα γένια και του ψιθύρισε κάτι στ' αυτί κάνοντάς τον να γελάσει τρανταχτά, καθώς μια υποψία πόθου άρχισε να παραμονεύει στο βλέμμα του.

Ήταν σε μια ταβέρνα και τα μπεκροπίνανε, αλλά όχι όπως παλιά, αφού με την εγκυμοσύνη της Ελένης αυτό ήταν πια αδύνατον. Για κείνη τα μεγάλα μεθύσια έμοιαζαν ν' αποτελούν πια μακρινό παρελθόν, αφού εδώ και ώρα ρουφούσε στάλα στάλα το κρασί από ένα ποτήρι, που μάλλον δε θα άδειαζε ποτέ απ' το περιεχόμενό του. Μια αμίλητη νοσταλγία για εποχές περασμένες άρχισε να παίρνει σχήμα πάνω απ' τα κεφάλια τους, όταν ξαφνικά το βλέμμα του Γιώτη ταραχτήκε, μια σπίθα οργής άναψε μέσα εκεί. Η Ελένη, που ένιωσε την απότομη αλλαγή στο μέσα του, τον ακούμπησε απαλά, τον ρώτησε τι συμβαίνει.

«Η λεγάμενη», της αποκρίθηκε λίγο απότομα. Δε χρειάστηκε να πει άλλη λέξη. Κατάλαβε αμέσως εκείνη, το ψιθύρισε στη Μαίρη, κι εκείνη με τη σειρά της στον Θάνο, που έμοιαζε κι αυτός να γνωρίζει κάτι απ' αυτή την ιστορία. Έμειναν όλοι για λίγο ακίνητοι και σιωπηλοί να την κοιτάνε, με αποτέλεσμα να τους αντιληφθεί η Βασιλική. Μόλις είδε τον Γιώτη, το βλέμμα της για μια στιγμή σκοτείνιασε, το σκέπασε μια θανατερή οργή, μα φρόντισε να του ξαναδώσει αμέσως φως, μια και δεν ήθελε τον Αντώνη, το συνοδό της, να αντιληφθεί την αναστάτωσή της. Βλέποντας αυτή την ξαφνική μεταμόρφωση η Μαίρη γούρλωσε τα μάτια, σα να μην μπορούσε να πιστέψει αυτό που είδε να συμβαίνει μπροστά της μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτων. *Μα την ξέρω αυτή τη γυναίκα*, αποφάσισε αμέσως. *Την ξέρω από πάντα. Αυτήν αντίκριζα για μια εποχή μεγάλη και ατελείωτη, κάθε μέρα στον καθρέφτη, αφού κι εγώ ακριβώς σαν κι αυτή ήμουνα. Σκύλα, έτσι αποκαλούσε*

παλιά τον εαυτό της η Μαίρη. Σκύλα και Μέδουσα. Παρά την τωρινή της γαλήνια ζωή, κάποτε ήταν κακιά και αμείλικτη – τότε που ακόμη έψαχνε να βρει τον εαυτό της, ν' ανακαλύψει τη δική της ταυτότητα. Ζήτησε απ' τον Θάνο ν' αλλάξουν θέση για να καθίσει δίπλα στον Γιώτη. Κι ο τελευταίος δεν έχασε την ευκαιρία να ευλογήσει τα γένια του.

«Βλέπεις, Θάνο, όταν είσαι ομορφάντρας σαν και μένα, όλες οι γυναίκες θέλουν να κάθονται δίπλα σου – δεν είμαι σαν τα μούτρα σου», είπε σκορπίζοντας και πάλι μια νότα κεφιού στο τραπέζι. Και βιάστηκε να συμπληρώσει: «Θα περάσουμε καλά, είτε αυτή είναι εδώ, είτε όχι. Μόνο μην τη σκοτώνετε με τα μάτια. Θα έρθει κι αυτής η ώρα της και θα πληρώσει τα κρίματά της».

Παράγγειλε ένα ακόμη κιλό κρασί και τα πράγματα πήραν τον, κάπως ταραγμένο, δρόμο τους.

Τα είχε χαμένα η Βασιλική. Από όλους τους τόπους της νύχτας, από όλες τις ταβέρνες της Αθήνας, ήταν ανάγκη να έρθουν σ' αυτή; Για τους άλλους δεν την ένοιαζε, αλλά ο Γιώτης τη φόβιζε, κι ας μην το έδειχνε. Ήταν ο μόνος άντρας που κατάφερε να τη διαβάσει. Κι ήταν ο μοναδικός που θα μπορούσε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο να επηρεάσει τον Αντρέα. Τώρα, σκεφτόταν, ίσως έπρεπε ν' αναθεωρήσει τα σχέδια της, αφού αυτό το αναπάντεχο συναπάντημα απειλούσε να τα τινάξει όλα στον αέρα. Εκτός κι αν τα έπαιζε όλα για όλα. Εκτός κι αν έδινε μία ακόμη παράσταση, αλλά αυτή τη φορά για τα μάτια του εχθρού της αποκλειστικά. Δεν είχε απολύτως τίποτα να χάσει άλλωστε. Οι άνθρωποι συνήθως αντιδρούν με τον ίδιο τρόπο: προσπαθούν να προστατέψουν τους φίλους τους απ' το κακό – εκείνους που αγαπούν, δηλαδή. Αν τώρα έπειθε τον Γιώτη ότι ξεπέρασε τον Αντρέα και βρήκε την παρηγοριά στην αγκαλιά κάποιου άλλου άντρα, σίγουρα αυτός θα του μετέφερε τα νέα. Και σίγουρα θα πλήγωνε τον εγωισμό του, τη μεγάλη του αδυναμία. Κι ύστερα θα του έδινε και το χαστούκι που του 'χε ταμένο. *Ωραία, λοιπόν, σκέφτηκε μ' ένα χαμόγελο που δε διέφυγε της Μαίρης, ας παίξουμε.* Ο άντρας δίπλα της, χωρίς να έχει την παραμικρή ιδέα, μεταμορφώθηκε για κείνη το ιδανικό πιόνι.

Αλλά, όπως λέει μια παροιμία, σε μεγάλη παράφραση, χρειάζεται μια σκύλα για ν' αναγνωρίσει μια σκύλα. Κι η Μαίρη, αναθυμούμενη τις αλλοτινές της δόξες, έβλεπε το έργο που παίζονταν απέναντί της ακριβώς σαν αυτό που ήταν, μια κακή παράσταση. Τη διάβαζε τη γυναίκα, σαν ορθάνοικτο βιβλίο και προέβλεπε την κάθε της κίνηση, την οποία ψιθύριζε στον Γιώτη, που ακούγοντας και μιλώντας, παρατηρώντας και πίνοντας, σιγογελούσε. Σαν άκουσε από κείνον ολόκληρη την ιστορία, ρώτησε και πήρε απαντήσεις, και ανέλυσε τα πάντα στο κοφτερό της το μυαλό, έφτασε αβίαστα στο συμπέρασμά της. Ναι, ένα ακριβές αντίγραφο του παλιού της εαυτού ήταν εκείνο το γύναιο, και σαν τέτοιο δε θα μπορούσε ποτέ να την ξεγελάσει.

«Θα κάνει απόπειρα αυτοκτονίας και θ' αποτύχει», είπε ψιθυριστά, αλλά με φωνή που δε σήκωνε αντίρρηση στον Γιώτη. «Πας στοίχημα; Να πούμε, ένα κιβώτιο καλό κρητικό κρασί;»

«Άει παράτα μας κι εσύ, μωρή. Τρελός είμαι, να βάλω στοίχημα με γυναίκα; Αφού είμαι χαμένος από χέρι», απάντησε γελώντας και έβαλε τέλος στη συζήτηση.

Πήγαν εκεί για να γλεντήσουν, για να χαρούν, για να ευχηθούν υγεία σε παρόντες και προπάντων απόντες, κι όχι για να χαλάσουν τη ζαχαρένια τους για ένα παμπόνηρο και σκατόκαρδο θηλυκό. Γελούσε η Μαίρη καθώς έγερνε προς το μέρος του Θάνου, για να του πει τα πάντα – μαζί και την πρόβλεψή της. Δεν τον εξέπληξε καθόλου. Άκουσε πολλά πράγματα στη ζωή του, έμαθε πολλά, και σίγουρα θα μάθαινε ακόμη περισσότερα: για τους ανθρώπους και τα σκοτάδια που κρύβουν μέσα τους. Άλλωστε, η Μαίρη -ή η Μέρρι, όπως την αποκαλούσε- πάντα του το πρόσφερε αυτό, από την πρώτη στιγμή που τη γνώρισε: κλεφτές ματιές στις σκοτεινές πτυχές της ανθρώπινης ψυχής. Υπήρξε για μια εποχή δαίμονας, αλλά τώρα είναι άγγελος, κι ίσως γι' αυτό να ένιωσε να δένεται μαζί της γοργά και αμετάκλητα με ισχυρά δεσμά. Την ήξερε εδώ και δυο μήνες, όμως του φαινόταν πως τη γνώριζε μια ολόκληρη ζωή. Ήταν μια γυναίκα που τα έζησε όλα, με το ίδιο πάθος, και την πτώση και την άνοδο, και σαν τέτοια φάνταζε τέλεια στα μάτια του. Τι κι αν έκανε λάθη, λάθη τρομέρα; Φτάνει που τώρα βρήκε και ζει τα σωστά της. Είναι περήφανος γι' αυτή, κι ας εξακολουθεί να κοιτά με βλέμμα ατάραχο το σκοτάδι. Χαμογέλασε στον εαυτό του, στον κανένα και στον καθένα, βγήκε απ' το μέσα του κι επέστρεψε στην πραγματική ζωή. Μα το μυαλό του ξεγλιστρούσε συχνά πυκνά απ' την επιφάνεια της πραγματικότητας, κι όλο απαράδεκτα σκεφτόταν, ότι θα μπορούσε να γίνει μια σπουδαία ιστορία αυτή. Μέχρι που ένιωσε ένα χέρι να του χαϊδεύει αέρινα τα μαλλιά, να τον φιλά απαλά στο μάγουλο απαλά και να του ψιθυρίζει: *Όχι τώρα. Τώρα είναι ώρα για κέφι και όχι για σκέψεις!* Παράτησε λοιπόν αμέσως τις δεύτερες και, υπό την αφανή καθοδήγησή της, παραδόθηκε στο πρώτο.

«Σε βλέπω αλλαγμένη απόψε, Βασιλική».

«Αλλαγμένη πώς;»

«Δεν ξέρω ακριβώς να σου πω, αλλά να, μου φαίνεσαι πιο γλυκιά, πιο ζεστή».

«Είναι που μου έλειψες τόσο».

«Λυπάμαι, αλλά αυτή την εποχή τα ταξίδια είναι ο κανόνας. Μεθαύριο, όπως ξέρεις, πρέπει να φύγω ξανά. Από τον ερχόμενο μήνα όμως θα χαλαρώσουν κάπως τα λουριά, θα στρώσουν τα πράγματα».

«Έχεις, τόσους υπάλληλους λες, δεν μπορούν ν' αναλάβουν αυτοί κάποιες από τις ευθύνες σου;»

«Η αλήθεια είναι πώς ναι, μπορούν. Αλλά, όσο κι αν μου κοστίζει αυτό στη σχέση μου με σένα, δεν μπορώ να τους αφήσω ν' αλωνίζουν. Όλες οι σημαντικές συναντήσεις και αποφάσεις είναι προσωπική υπόθεση. Θα ήταν ανεπίτρεπτο λάθος να δώσω σε άλλους την εξουσία να κάνουν τη δική μου δουλειά, ν' αποφασίζουν στη θέση μου. Είναι πολύ μεγάλο το ρίσκο. Καταλαβαίνεις;»

«Ναι, ρε Αντώνη, σε καταλαβαίνω. Αλλά κατάλαβε κι εσύ εμένα: μόλις σε βρήκα και, νιώθω ανασφαλής, δε θέλω να σε χάσω για οποιοδήποτε λόγο». Άρχισε να γίνεται φορτική, να τον πιέζει, αλλά το αντιλήφθηκε έγκαιρα κι έσπευσε ν' αλλάξει τροπάρη: «Μ' αφήνεις μόνη και πονάω πολύ, γλυκέ μου», συμπλήρωσε με νάζι.

Δεν ξέρει πια τι να σκεφτεί μ' αυτή τη γυναίκα. Συνέχεια μεταμορφώνεται. Τη μια στιγμή είν' οργισμένη, την άλλη γαλήνια, τη μια τρυφερή, την άλλη ζηλιάρα. Κι απόψε είναι εμφανώς αναστατωμένη, αυτό το βλέπει πολύ καλά -τόσα χρόνια στις επιχειρήσεις το μάτι του είναι απόλυτα εκπαιδευμένο- αλλά δεν μπορεί ακόμη να καταλάβει το γιατί. Διέκρινε κάτι σα φόβο στο βλέμμα της μόλις μπήκαν μέσα, αλλά

ύστερα από μια στιγμή δεν ήταν πια εκεί. Παράξενη γυναίκα. Αλλά και με τον παράδοξό της τρόπο μοναδική. Όχι σαν και την άλλη, μα μοναδική. Στο κρεβάτι ετούτη είναι φωτιά, κι αυτό του αρέσει πολύ, μια αλανιάρρα ερωμένη, ένα παθιασμένο θηλυκό, ωστόσο πού και πού συλλαμβάνει τον εαυτό του να σκέφτεται ότι όλ' αυτά είναι απλά μια φάρσα, και σαν τέτοια θα φτάσει σύντομα στο τέλος της. Η αλήθεια είναι ότι πάντα ένιωθε κάποιου είδους έλξη για τις γυναίκες του πόνου, γι' αυτές που ψάχνουν να βρουν τα πατήματά τους μετά από ένα χωρισμό, και σ' αυτές πάντοτε ξεδιψούσε τους πόθους του, μέχρι να τις βαρεθεί και να τις παρατήρει στα κρύα του λουτρού. Ωστόσο τώρα νιώθει πια σίγουρος ότι βρήκε αυτήν που έψαχνε, γι' αυτό και έβαλε μπρος με το διαζύγιό του. Η γυναίκα του δεν είχε καμία αντίρρηση. Μάλιστα το δέχτηκε με χαρά και με μια δόση ανακούφισης, όταν τη διαβεβαίωσε ότι θα έπαιρνε κι αυτή το κατιτί της, που θα ήταν πάρα πολύ. Το μόνο που εκείνη, η νέα του αγαπημένη, δεν το ήξερε ακόμη. Της το κρατούσε για έκπληξη. Θα της το έλεγε όταν έφταν' η ώρα.

Απόψε θέλει να αφηθεί, να ξεχαστεί και να μεθύσει, ν' αφήσει να γλιστρήσουν από πάνω του όλα τα περιττά και να ξαλαφρώσει. Γι' αυτό άλλωστε αποφάσισε να μην οδηγήσει. Γι' αυτό και για πρώτη φορά από τον καιρό που τη βλέπει, δε θα την πάει στο σπίτι της μετά και δε θα κάνει έρωτα μαζί της – αλήθεια πότε ήταν η τελευταία φορά; Δε θα τη φιλήσει καν για καληνύχτα. Έχει καιρό γι' αυτά.

«Πόσο θα ήθελα να ήταν απόψε μαζί μας κι η Αναστασία», είπε με μια δόση πίκρας στη φωνή η Μαίρη, σαν καταλάγιασε για λίγο της ευθυμίας το άγριο κύμα. Μα αμέσως μετά, σα να το σκέφτηκε καλύτερα και χαμογέλασε. *Σύντομα θα μπορεί να το κάνει*, είπε στο μέσα της, κι αυτό φωτίστηκε. Τώρα εκείνη ήταν στο σπίτι, με το παιδί της, και ήταν σίγουρη ότι για την αδελφή της ετούτη τη στιγμή, μεγαλύτερη ευτυχία δεν υπήρχε.

Ο Θάνος, που κάποια στιγμή βρέθηκε και πάλι δίπλα στο Γιώτη, θέλησε να του εκφράσει το θαυμασμό του.

«Με δίδαξες τόσα πολλά και καλά. Κι ας μη σε ήξερα μέχρι πριν από λίγο. Μου έδωσες μαθήματα ζωής, μέσα από τις ατάκες και τα βλέμματά σου».

Κι εκείνος, που δεν ήθελε με τίποτα να του χαλάσουν τα κέφια με τις φιλοσοφίες τους ετούτοι οι γραμματιζούμενοι, του απάντησε στα ίσα.

«Ή βγάζεις το σκασμό ή σε σηκώνω να τραγουδήσεις με το έτσι θέλω. Διαλέγεις και παίρνεις».

«Ω, όχι, αυτό ποτέ, θα βγάλω το σκασμό. Βλέπεις, εγώ δεν είμαι σαν και τη μούρη σου, είμαι φιλόσοφος, και δε θα ήθελα να υποβάλω κανένα στο βασανιστήριο του να με ακούει να τραγουδώ».

«Αλλιώς τα λες μες στο γραφτό σου», επενέβηκε η Μαίρη.

«Το γραφτό είναι γραφτό...», ξεκίνησε να πει.

«Κι η ζωή είν' ζωή», συμπλήρωσε γελώντας δυνατά ο Γιώτης. «Άντε, γεια μας».

«Γεια μας!»

Την ίδια ώρα η Δανάη απολαμβάνει το δικό της ραντεβού – κι ας μην είναι ακριβώς τέτοιο. Σα μια συναρπαστική περιπέτεια, σα μια εμπειρία νιώθει αυτό που γίνεται, αυτά που τώρα συμβαίνουν. Για πρώτη φορά στη ζωή της είναι τόσο συνεπαρμένη, αλλά και, ταυτόχρονα, φοβισμένη. Είναι άλλα κόλπα αυτά που κάνει μ' ετούτο τον

άντρα, έξω απ' το χαρακτήρα της, έξω -θα έλεγε κανείς- κι απ' την ίδια την πραγματικότητά της. Σα να παρακολουθεί τον εαυτό της σε μια ταινία και ν' απολαμβάνει στ' αλήθεια αυτό που βλέπει. Όμορφη νύχτα, όμορφη πολύ, πλούσια σε συγκινήσεις η αποψινή. Λεπτό το λεπτό, ανάσα την ανάσα, φόβο το φόβο, μοιάζει να διασχίζει τώρα το χρόνο. *Είμαι τόσο τυχερή που γνώρισα αυτό τον άντρα*, σκέφτεται και χαμογελά στο ημίφως. Εκείνος, που τώρα είναι ακριβώς δίπλα της, τόσο κοντά της, ευτυχώς δεν μπορεί να δει το πρόσωπό της, απασχολημένος όπως είναι με άλλα πράγματα. Αν το έβλεπε θα την έπαιρνε για φαντασιόπληκτη, αλλοπαρμένη. Το μέσα της εκστασιάζεται καθώς το ένα μετά το άλλο τα κουβάρια ενός τεράστιου νήματος ξετυλίγονται, καθώς όλα τα ανείπωτα λόγια παίρνουν μορφή κι οι σιωπές αποκτούν τη δική τους ιδιαίτερη σημασία. Είναι σα ν' ανακαλύπτει τον κόσμο από την αρχή, κι αυτή η πρωτόγνωρη, η κάπως σκοτεινή πλευρά του, μοιάζει να τη γοητεύει. *Ήσουν τόσο αθώα*, κατηγορεί τον εαυτό της, *τόσο τυφλή. Δεν έβλεπες όλ' αυτά που ήταν απλωμένα μπροστά σου, σε κοινή θέα.* Όχι πώς τα βλέπει όλα ακόμη, όχι πώς τα έχει μάθει όλα, αλλά σύντομα θα συμβεί κι αυτό. Και τότε θα γίνει πολύ πολύ ευτυχισμένη. Όσο πάντα ποθούσε. Όσο της άξιζε. Ακουμπά απαλά στο χέρι του άντρα, του ψιθυρίζει κάτι, τον κατευθύνει. Εκείνη ξέρει που είναι κρυμμένος της μελλοντικής της ζωής ο θησαυρός.

Η Αναστασία μοιάζει να έχει αναστηθεί, να έχει γίνει όλη η προσωποποίηση της χαράς. Για πρώτη φορά μετά από έξι ατελείωτους μήνες είναι μόνη στο σπίτι με το παιδί της. Ο Αλέξης κάθεται στον καναπέ και βλέπει κάτι στην τηλεόραση. Δεν ξέρει τι. Δεν τη νοιάζει κιόλας. Το μόνο που την ενδιαφέρει είναι το ότι είναι εκεί. Και τώρα, επιτέλους, μπορεί και πάλι ν' αρχίσει να κάνει όνειρα για το αύριο. Αρκετά σπατάλησε τη ζωή της δίπλα σ' ένα άπιστο άντρα, κλεισμένη μες στη φυλακή του καθωσπρεπισμού, έφτασε ο καιρός να ζήσει. *Πρώτα να γίνει εντελώς καλά το παιδί*, σκέφτεται, *και μετά...* Και μετά θα προσπαθήσει, όπως μπορεί, να γυρίσει το χρόνο πίσω και να κάνει αυτά που ονειρευόταν, μα ποτέ δεν είχε τα κότσια να πραγματοποιήσει. Η Μαίρη είπε ότι θα τη βοηθήσει. Αυτό είναι αρκετό. Κι η Ελένη της είπε ότι δεν είναι ποτέ αργά για όνειρα. Αυτό είναι υπεραρκετό. Θέλει να πλησιάσει το γιο της, να του ζητήσει συγγνώμη για όλ' αυτά που 'χουν συμβεί, για της ζωής του τους χαμένους μήνες, αλλά δε θα το κάνει. Έτσι κι αλλιώς το μέσα της άδειασε από θλίψεις κι ενοχές, τα λόγια είναι πια αχρείαστα, όπως και τα δάκρυα, τα οποία όμως πού και πού έρχονται για να τσουρουφλίσουν τα μάτια της, να δροσίσουν την ψυχή της. Να κάθεται εκεί και να τον κοιτά: αυτός είναι για κείνη, ετούτη την ώρα, ο ορισμός της ευτυχίας.

Πρέπει να καθαρίσεις, διάολε, πρέπει να καθαρίσεις αμέσως. Ξαπλώνει σκεφτικός και λυπημένος ο Αντρέας και τα βάζει με τον εαυτό του. Όλο λέει να μπει στην κλινική και όλο το αναβάλλει. Πείθει κάθε πρωί τον εαυτό του ότι μπορεί να τα καταφέρει μόνος του, αλλά μέχρι να φτάσει το βράδυ αλλάζει γνώμη. Και τότε αρχίζει και πίνει και πάλι. Πίνει μέχρι που γίνεται λιώμα, μέχρι που τα δάκρυα - αυτά που δεν έχυσε τόσο καιρό- γίνονται ποτάμι και ξεχειλίζουν από μέσα του, καταβρέχοντάς τον ολόκληρο με ενοχές. Ναι, τώρα μπορεί και κλαίει. Τώρα που είν' αργά. *Είμαι τόσο μόνος*, λέει με σπασμένη φωνή στον εαυτό του, μα αυτός δεν αποκρίνεται. Κι αν το έκανε, τι να του έλεγε άλλωστε; Τα 'θελε και τα 'παθε. Αν μετά

το κακό δεν το 'ριχνε στο πιτό, τότε ίσως να υπήρχε ακόμη ελπίδα. Ανακάθεται στο κρεβάτι. Κοιτά τον εαυτό του στον καθρέφτη. Όσο κι αν προσπαθεί να κρατά ένα πρόσωπο προς τον έξω κόσμο, να μη δείχνει την ολοκληρωτική του κατάρρευση, δεν τα πολυκαταφέρνει πια. Μοιάζει να έχει γεράσει δέκα χρόνια μέσα στους τελευταίους μήνες. Τα μαλλιά γκρίζαραν ασυγχώρητα, οι κύκλοι γύρω από τα μάτια έγιναν πιο βαθιοί, έχασε βάρος. Θέλει να μουντζώσει τον εαυτό του, αλλά ούτε και για τούτο δε νιώθει να έχει τις δυνάμεις. Και του 'πε ο Γιώτης, *έλα μαζί μας απόψε φίλε, να ξεχάσεις λίγο και να ξεχαστείς*, αλλά αυτός δεν τον άκουσε. Δε θα άντεχε τον οίκτο που θ' αντίκριζε στα μάτια των άλλων, του είπε, και την οργή της Μαίρης. *Μα είσαι τρελός;* -απάντησε μ' ερώτηση ο άλλος- *η Μαίρη δεν είναι οργισμένη μαζί σου. Αυτή θαρρώ ποτέ δεν είναι οργισμένη. Κι όσο για τους άλλους, η Ελένη μοναχά θα είναι κι ένας άγνωστος. Και θα σου φερθούν σωστά. Αν θα του φέρνονταν σωστά ή όχι, τώρα πια αυτό δεν έχει σημασία. Σημασία έχει το ότι δεν πήγε και τώρα κάθεται εδώ μοναχός και κλαίει τη μοίρα του, κι όλο δίνει υποσχέσεις στον εαυτό του, που μάλλον αν δεν τον αναγκάσει κανείς να κρατήσει με το ζόρι, ως την επόμενη μέρα θα τις αναιρέσει και πάλι. Αύριο, λέει. Αύριο θα βάλω μπρος τις διαδικασίες. Δεν πάει άλλο. Θα μπω στο πρόγραμμα. Θα καθαρίσω. Για τον Αλέξη μου. Κι ας μη με θέλει η Αναστασία. Αύριο...* Το μόνο που δε θυμάται ότι η μέρα που θα ξημερώσει θα είναι Κυριακή.

Έχει τα νεύρα της σήμερα η Βασιλική. Και πώς να μην τα έχει, άλλωστε; Εντάξει, παρά την παρουσία του Γιώτη καλά πέρασε ψες, αλλά ύστερα ο άλλος πήγε και της μέθυσε. Κι αντί να τη φέρει στο σπίτι και να μείνει μαζί της, τον έβαλε εκείνη σ' ένα ταξί και τον έστειλε στο δικό του. Όχι πώς θα έκαναν κι έρωτα αν ερχόταν εδώ, όχι στα χάλια που ήταν, αλλά να, τον ήθελε δίπλα της, στο κρεβάτι της. Πάντως είχε και την πλάκα του. Πρώτη φορά τον είδε σε τέτοια κατάσταση και, όσο να 'ναι, το απόλαυσε το θέαμα. Όπως απόλαυσε και την κόντρα με τους απέναντι. Όχι πώς την κοιτούσαν κι ιδιαίτερα, αλλά... Αλλά, χαίρεται που δεν τους έκανε το χατίρι να φύγει, που δε χάλασε το κέφι της για πάρτη τους. Εξάλλου, έστω κι αν δεν τέλειωσε η νυχτιά όπως ποθούσε, στο τέλος το δικό της έγινε, όπως πάντα. Ή, όπως σχεδόν, πάντα. Τώρα είναι σίγουρη ότι ο Αντρέας θα της τηλεφωνήσει, αργά ή γρήγορα θα το κάνει. Και τότε θα του ρίξει το χαστούκι που του αξίζει. Αλλά, ακόμη κι αν στήσει πόδι και δεν την πάρει, πάλι δεν πειράζει, την κατραπακιά, έτσι ή αλλιώς θα τη φάει. *Θέλω αίμα*, ψιθυρίζει στον εαυτό της, *θέλω αίμα για να ξεδιψάσω τους πόθους μου*.

Πετάει από χαρά σήμερα η Δανάη. Όλα πήγαν καλά τελικά. Αν και η νύχτα της άργησε κάπως να πάρει την άγρια ομορφιά, που εκείνη απαιτούσε, στο τέλος το έκανε, και τότε η ψυχή της πλημμύρισε από ευδαιμονία. Είχε καιρό πολύ να κάνει έρωτα με τέτοιο τρόπο, με τόσο πάθος – τόσο καιρό, που για μια στιγμή λίγο φοβήθηκε ότι δε θα μπορούσε ν' ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του, να σταθεί στο ύψος της φλόγας του. Αλλά, μάλλον, τα κατάφερε και πολύ καλά μάλιστα, αν μπορεί να κρίνει από το πλατύ χαμόγελο που βλέπει ετούτη εδώ την ώρα ζωγραφισμένο στο πρόσωπό του. *Είσαι τόσο όμορφη*, μοιάζει να της λέει με τα μάτια, *είσαι τόσο γυναίκα*, το μέσα του μοιάζει να της φωνάζει με περηφάνια. Ναι, είναι περήφανος γι' αυτήν. Της το είπε, πριν να κάνουνε έρωτα ψες με λόγια, της το λέει τώρα με τη σιωπή.

«Πού ήσουνα τόσα χρόνια»; τον ρωτά με χαραγμένη την απορία στο πρόσωπο, όπως κάθεται εκεί γυμνή και τον παρατηρεί.

«Εκεί έξω και σ' έψαχνα, σε περίμενα. Για χρόνια σε περίμενα. Κι αν θες να μάθεις κάτι, Δανάη, η αλήθεια είναι ότι από την πρώτη στιγμή που σε είδα κατάλαβα, ένιωσα σίγουρος, ότι αργά ή γρήγορα θα καταλήγαμε μαζί, παρόλα τα εμπόδια».

«Εγώ δεν το ήξερα, το 'θελα απλά. Δεν περίμενα να συμβεί».

«Βλέπεις, η ζωή έχει το δικό της τρόπο να φέρνει κοντά τους ανθρώπους. Εκείνοι φταίνε μετά αν τα πράγματα δεν πάνε καλά».

«Θα πάνε. Για μας θα πάνε», λέει εκείνη με μια ασυνήθιστη για την ίδια σιγουριά. Δεν αναγνωρίζει τον εαυτό της πια. Απλά, δεν τον αναγνωρίζει. Μα πώς έγινε έτσι; Πώς, από τη μια στιγμή στην άλλη, απέκτησε τόση αυτοπεποίθηση; Πώς αυτή, το αιώνιο κουτάβι, μεταμορφώθηκε ξαφνικά σε λύκαινα;

«Τι βρήκες;»

«Πολλά κι ενδιαφέροντα. Τελικά οι υποψίες μας είχαν βάση».

«Ναι, αλλά από στοιχεία πώς τα πάμε; Χωρίς αυτά δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα».

«Βρήκαμε κάποια, θα ν' ανακαλύψουμε κι άλλα. Απλά πρέπει να βρούμε κι ένα καλό και σίγουρο τρόπο να πλασάρουμε το θέμα, αν με πιάνεις».

«Μην ανησυχείς, σε πιάνω. Και με απασχολεί πολύ αυτό. Όπως φαίνεται δε θα είναι και τόσο εύκολο να βρούμε κάποια λύση. Τι θα έλεγες αν σου πρότεινα ν' αρχίζες σιγά-σιγά να κινείς τα νήματα; Αφού, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στο τέλος της ημέρας, τον ίδιο σκοπό υπηρετούμε».

Γέλασε ο άλλος και μετά έμεινε για λίγο αμίλητος. Έμοιαζε να σκέφτεται πολύ σοβαρά την υπόθεση, να την εξετάζει από κάθε πλευρά. Το βλέμμα του τη μια στιγμή φώτιζε, την άλλη σκοτεινίαζε, μέχρι που πήρε την απόφασή του.

«Εντάξει βρε, θα το κάνω. Έτσι θα σου 'ρθει και σένα πιο φτηνά», είπε κλείνοντάς του δήθεν συνωμοτικά το μάτι.

«Ωραία. Κράτα με ενήμερο. Ξέρεις που να με βρεις, αν προκύψει κανένα συνταρακτικό νέο ή κάτι απρόοπτο».

«Ναι, μην ανησυχείς για τίποτα. Ο κλοιός θ' αρχίσει πια να σφίγγει και σύντομα θα έχουμε αποτελέσματα. Τουλάχιστον αυτό μου λέει η διαίσθησή μου».

«Κι εγώ το ίδιο πιστεύω. Φτάνει να μην κάνει καμιά απρόβλεπτη κίνηση και να μας πιάσει αδιάβαστους».

«Έτσι όπως έχουν τα πράγματα τώρα, δεν το βλέπω. Αλλά, δίκιο έχεις, καλύτερα να είμαστε προσεκτικοί».

«Τα λέμε».

«Μα είσαι σίγουρος; Δεν το περίμενα αυτό».

«Δε σου είπε τίποτα;»

«Όχι. Πότε έγινε αυτό;»

«Χθες».

«Α, καλά, καταλαβαίνω τότε. Τι λες; Θα γίνει η δουλειά μας;»

«Τα πράγματα τώρα είναι μάλλον πιο εύκολα από πριν. Αν το χειριστούμε σωστά το όλο θέμα θα βγούμε πολύ πλουσιότεροι απ' αυτή την υπόθεση».

«Εμένα δεν είναι τα λεφτά που με ενδιαφέρουν. Ή, τουλάχιστον όχι μόνο αυτά».

«Μα δε θα σου κακοπέσουν κιόλας, ε;»

«Φυσικά και όχι. Κοίτα, θα μάθω τις λεπτομέρειες και θα σ' ενημερώσω. Έχω μια άλλη υπόθεση να ξεκαθαρίσω πρώτα. Μάλλον αυτή τη βδομάδα θα ξεμπερδέψω μ' αυτήν, οπότε σε λίγες μέρες, όταν θα είμαστε απόλυτα έτοιμοι, βάζουμε μπρος με την άλλη».

«Ό,τι πει τ' αφεντικό!»

«Και μην το ξεχνάς ποτέ αυτό».

Έκλεισε το τηλέφωνο απότομα, δίχως αποχαιρετισμούς. Δεν είχε καμία όρεξη να σπαταλιέται σε τυπικότητες τώρα που το μέλλον άρχιζε να γράφεται απ' τα ίδια της τα χέρια.

Κάθεται υπομονετικά η Δανάη κι ακούει τη γκρίνια της Βασιλικής. *Αμάν, σκέφτεται, αμάν. Φτάνει πια. Αυτή είναι ικανή να τρελάνει και τον τρελογιατρό – όποιος κι αν είναι αυτός.* Ωστόσο, δε θυμώνει, κι αυτό γιατί ελάχιστα την ακούει. Πού και πού μονάχα μοιάζει να της δίνει σημασία, όταν τη ρωτάει κάτι η τελευταία. Την υπόλοιπη ώρα το βλέμμα της είναι προς τα μέσα, στη δική της ζωή, στα δικά της θέλω, που άρχισε σιγά σιγά ν' ανακαλύπτει.

«Πού ταξιδεύεις;» Τη βγάζει απ' την περισυλλογή της εκείνη. Κουνάει το κεφάλι πέρα δώθε, δήθεν για να ξυπνήσει, χαμογελά, μα δεν απαντά. «Όστε πήγαν καλά τα πράγματα με τον λεγόμενο!» Διαπίστωση ήταν.

«Περισσότερο από καλά».

«Και τώρα;»

«Τώρα τι;»

«Δε θα μας τον φέρεις να τον γνωρίσουμε κι εμείς;»

«Το καθετί στην ώρα του, Βασιλική. Άσε να επιστρέψει ο Αντώνης απ' το ταξίδι του και κανονίζουμε ένα βράδυ να βγούμε όλοι μαζί. Σύμφωνες;»

«Σύμφωνες», αποκρίθηκε πρόθυμα, κοιτώντας την ωστόσο με απορία. Σα να άλλαξε πολύ τις τελευταίες ημέρες η φιλενάδα της. Λες κι από την ημέρα που βρήκε τον γκόμενο ν' απέκτησε ζωή. *Ελπίζω να μη μου κάνει καμιά στραβή,* σκέφτεται ανήσυχια, αλλά αμέσως απορρίπτει την ιδέα. Όχι, δε θα την προδώσει, δεν το έχει μέσα της αυτό. Θα είναι εκεί όταν τη χρειαστεί.

Αυτή τη φορά θα λείπει για πολλές ημέρες ο Αντώνης, γι' αυτό έχει τόσα νεύρα. Ή, μάλλον, και για αυτό. Το άλλο θέμα που την απασχολεί είναι φυσικά το σχέδιό της. Το πρώτο του μέρος τουλάχιστον.

«Τώρα είσαι εσύ που ταξιδεύεις», της λέει μ' ένα χαμόγελο η Δανάη.

«Τη μοναξιά μου σκέφτομαι – τίποτ' άλλο. Ή, μάλλον ψέματα λέω. Σκέφτομαι κι εκείνον τον», χαμογελά, «χέστη, τον Αντρέα, που δε μου τηλεφώνησε ακόμη, αν και είμαι σίγουρη ότι έμαθε τα νέα. Αλήθεια σου λέω, μού λείπει κάθε μέρα όλο και πιο πολύ. Ο άλλος ένα υποκατάστατο είναι τελικά».

«Σου λείπει ή προσπαθείς να πείσεις τον εαυτό σου ότι σου λείπει; Και το ρωτώ αυτό επειδή σε ξέρω. Πλήγωσε τον εγωισμό σου με την άρνησή του, γι' αυτό συνεχίζεις να τον κυνηγάς. Έτσι δεν είναι;»

«Ναι, το παραδέχομαι, έτσι είναι. Αλλά, δεν είναι μόνο αυτό. Αν θες πες με τσούλα, σκύλα ή ό,τι άλλο σκεφτείς, αλλά εμένα πióτερο με νοιάζει ένα καλό κρεβάτι απ' όλου του κόσμου τα λεφτά. Ούτε αυτά χρειάζομαι, ούτε τις αγάπες. Να χορταίνει το κορμί αισθήσεις, αυτό μόνο θέλω. Κι ο Αντώνης...»

«Δεν μπορεί να φτάσει στα ύψη των προσδοκιών σου;»

«Σε κανένα ύψος δεν μπορεί να φτάσει πια αυτός. Μ' αυτά και με τ' άλλα, με τα ταξίδια και τις υποχρεώσεις του και με το πρόσφατο μεθύσι του, πάει καιρός πολλές, μού φαίνεται χρόνια, απ' την τελευταία φορά που κάναμε έρωτα. Λες και μ' αποφεύγει. Αλλά όχι, αποκλείεται να συμβαίνει αυτό. Είμαι σίγουρη ότι αν δε μεθύσε τις προάλλες θα το γλεντούσαμε πολύ μετά, αλλά...»

Αλλά! Τι να της πει τώρα; Αυτή καλά την έχει τώρα. Και το κορμί της χαίρεται και η ψυχή της γεμίζει, για πρώτη φορά αληθινά. Ωστόσο, πρέπει να την παρηγορήσει.

Όχι πώς θέλει να το κάνει, εδώ που τα λέμε, αλλά να, πρέπει. Δεν μπορεί να κάνει αλλιώς.

«Έλα τώρα. Μην κατεβάζεις μούτρα, μην κατσουφιάζεις. Δε σου πάει. Εσύ πρέπει πάντα να χαμογελάς, ακούς; Ένα χαμόγελο σε πάει μακριά, λένε, ενώ η κακοκεφιά...»

«Σε πάει ακόμη μακρύτερα, στον αγύριστο», συμπλήρωσε κείνη.

«Μη λες τέτοια και με τρομάζεις. Εγώ είμαι εδώ. Δε θα σε αφήσω μόνη. Κι αν θες να μείνω απόψε μαζί σου, θα το κάνω».

«Κι ο γκόμενος;»

«Ο γκόμενος θα καταλάβει».

«Αν περιμένεις κατανόηση από έναν άντρα...»

«Θα του δώσω να καταλάβει τότε. Ω, να επιτέλους, που χαμογέλασες. Να 'ξερεις πόσο λάμπει τώρα το πρόσωπό σου».

«Σ' ευχαριστώ, Δανάη. Σ' ευχαριστώ, καλή μου, αλλά όχι. Φοβάμαι ότι δε θα δεχτώ την προσφορά σου. Όσο άσχημα κι αν νιώθω, όσο πεσμένη κι αν είμαι, δε θα μπορούσα να σου ζητήσω κάτι τέτοιο. Όχι τώρα που βρήκες κι εσύ επιτέλους κάποιον. Έτσι κι αλλιώς, στην τελική, πιστεύω ότι θα είναι καλύτερα για μένα απόψε να μείνω μόνη, μπας και καταφέρω και ξεμπερδέψω μ' όλ' αυτά που μου ζαλίζουν το κεφάλι».

«Δε θα ήταν καλύτερα να μου μιλήσεις και να τα ξεφορτωθείς;»

«Μα τι άλλο να πούμε πια που δεν το είπαμε; Είμαι τρελή για δέσιμο – αυτό είναι γεγονός. Πώς να ξεγλιστρήσω απ' τους γιατρούς και να γλιτώσω το ζουρλομανδύα, αυτό είναι τώρα το ζητούμενο. Και όσο κι αν το πιστεύεις αυτό, ετούτη τη φορά η κουβέντα δε θα βοηθήσει. Πρέπει να πάρω τις αποφάσεις μου και να τις πάρω μόνη. Αλλιώς δε θα 'χε πια νόημα για μένα η ζωή...»

«Αμάν πια μ' αυτές τις γκρίνιες και τις μαύρες σκέψεις σου, ρε συ, μου πλακώνεις την ψυχή. Ακούγεσαι λες και γέρασες, σα να μην έχεις άλλο τίποτα να ζήσεις».

«Έχω;»

«Πού πήγε βρε η Βασιλική που ήξερα; Πού πήγε εκείνη η γυναίκα, που ήταν γεμάτη δύναμη κι αποφασιστικότητα; Πού πήγε...», χαμογέλασε πειρακτικά, αλλά με μια κάπως προσποιητή στοργή, «εκείνη η σκύλα;»

«Κι εγώ την ίδια ακριβώς απορία έχω», απάντησε σοβαρά. Στ' αλήθεια δεν ξέρω τι μου συμβαίνει. Νιώθω αδύναμη πολύ και προδομένη – κι απ' τον εαυτό μου, αλλά κι από τους άλλους. Όλο σκέφτομαι ότι κάτι πρέπει ν' αλλάξει, μα όσο κι αν προσπαθώ δεν μπορώ να καταλάβω τι. Είναι σα να τα δοκίμασα όλα, και όλα μου άφησαν την ίδια στυφή γεύση».

«Ξύπνα, ρε συ. Μα πού ζεις; Υπάρχουν τόσες γεύσεις εκεί έξω, τόσοι άντρες, τόσα χρώματα. Ώρες-ώρες μου φαίνεται ότι η θλίψη σου είναι αποκλειστικά δικό σου κατασκευάσμα. Λες και δεν μπορείς να ζήσεις χωρίς αυτήν».

«Μια καλή δικαιολογία είναι η θλίψη, Δανάη, αλλά και μια μοναδική ασπίδα. Σε προστατεύει απ' τους γύρω σου, αφού κανείς δε θέλει να την αντικρίσει».

«Μόνο μην την αφήσεις να κάνει κατάληψη μέσα σου. Όσο κι αν παραπονιέσαι, έχεις πολλά και το ξέρεις».

«Ου, ναι, είμαι πάμπλουτη! Έχω ένα λειψό εραστή κι ένα φευγάτο. Τώρα νιώθω πιο μόνη απ' ότι προτού να γνωρίσω τον Αντώνη, αφού η μοναξιά μου είναι διπλή».

Α. Α. Τα δύο άλφα της ζωής μου, οι δυο πληγές». Άρχισε να γελά νευρικά, δυνατά, βγάζοντας φανερά πια τη γλώσσα στον εαυτό της. Αλλά η Δανάη δε φαίνεται να συμερίζεται το πρόσκαιρο και ψεύτικο κέφι της. Μια υποψία έχει ξεγλιστρήσει από κάπου και βρήκε καταφύγιο στη σκέψη της, έκανε κατάληψη στο μυαλό της για τα καλά. Νομίζει πώς ξέρει. Ξέρει τι θ' ακολουθήσει, αλλά δε βάζει κιόλας το χέρι της στη φωτιά γι' αυτό. *Κι αν δεν;* Αναρωτιέται. *Κι αν δεν;* Αυτό είναι το μεγάλο ερώτημα που σύντομα θα βρει την απάντησή του. Έφτασε η ώρα της να φύγει. Δε θέλει ν' αφήσει μόνη της την Βασιλική στην κατάσταση που είναι, αλλά δεν μπορεί να της επιβάλει την παρουσία της κιόλας. Εξάλλου θα την περιμένει εκείνος -θα πήγε ήδη στο σπιτάκι της και θα την περιμένει- εκείνος ο γεμάτος ζωή κι ερωτισμό άντρας, εκείνος που ήρθε, λες σαν πρίγκιπας καβάλα στ' άλογό του, την πήρε απαλά μα αποφασιστικά απ' το χέρι και την οδήγησε με του έρωτα τα χάρδια στο δικό του παραμύθι, στο δικό τους!

«Πεθαίνω. Πήρα τηλέφωνο για να σου πω αντίο».

«Τι; Τι έγινε; Μίλα μου».

«Τα χάπια. Φεύγω...».

Η γραμμή κόπηκε απότομα, όπως και η ανάσα της Δανάης. *Βρε, την τρελή! Βρε, την τρελή.* Πήγε κι έκανε ακριβώς εκείνο που υποψιαζόταν χθες. Και το 'λεγε στον δικό της: *Έπρεπε να μείνω κοντά της. Θα κάνει κακό στον εαυτό της, είμαι σίγουρη.* Μα δεν έμεινε, καθώς ήταν άλλες οι προσταγές της σάρκας. Και τώρα τι; *Το εκατό. Θα πάρω το εκατό.* Ωστόσο, για στάσου μια στιγμή. *Χα, αυτό είναι,* σκέφτεται και χαμογελά. Αυτό είναι! Τα είχε όλα προσχεδιάσει. Γι' αυτό της έδωσε και το κλειδί του σπιτιού της, για να τρέξει και να τη σώσει. Σκύλα, όνομα και πράμα, τελικά η Βασιλική, δίχως όμως τα αθώα και μητρικά ένστικτα του ζώου. Όχι πώς δεν το ήξερε αλλά -τι να κάνει;- δε θα την αφήσει να πεθάνει κιόλας. Παίρνει την αστυνομία, τους λέει το και το και σπεύδει στο διαμέρισμά της για να τους ανοίξει.

Τη βρίσκει ξαπλωμένη κατάχαμα δίπλα απ' το κρεβάτι και προσπαθεί όπως-όπως να τη συνεφέρει. Και τα καταφέρνει. Όχι πολύ, αλλά τα καταφέρνει. *Αυτή πιότερο μαστουρωμένη παρά με την ψυχή στο στόμα μοιάζει,* σκέφτεται και ξάφνου θέλει να γελάσει, αλλά συγκρατεί τον εαυτό της. Την παίρνει στην αγκαλιά της, την κουνά πέρα δώθε σα μωρό, προσπαθεί να την κρατήσει ξύπνια μέχρι να φτάσει το ασθενοφόρο, που πολύ φαίνεται ν' αργεί. Βέβαια, εδώ που είναι τώρα αυτές τώρα και με τόση κίνηση στους δρόμους, πώς να μην καθυστερεί; Τι άλλο να κάνει; Δεν έχει ιδέα. Μάλλον τίποτα. Η εμπειρία της σε ό,τι αφορά αυτές τις καταστάσεις είναι απλά ανύπαρκτη.

«Κράτα. Κράτα γερά, καλή μου. Έρχεται το ασθενοφόρο. Όλα θα πάνε καλά». Στο κάτω-κάτω, αν ήθελε όντως να πεθάνει δε θα της τηλεφωνούσε, έτσι;

«Θέλω να πεθάνω. Άσε με να πεθάνω...», απαντά εκείνη ξεψυχισμένα, αλλά κάπως υπερβολικές μοιάζουν οι αντιδράσεις της στη Δανάη – λες και προσπαθεί με κάθε τρόπο να την πείσει ότι το σκηνικό δεν είναι στημένο, ότι πραγματικά η κατάσταση που βιώνει είναι δραματική. Πάντως πώς πήρε κάτι, πήρε, είναι σίγουρη γι' αυτό. Αλλά μάλλον θα το πήρε λίγο προτού της τηλεφωνήσει, έτσι ώστε να μην προλάβει να τ' απορροφήσει ο οργανισμός της. Μετρημένο ήταν το ρίσκο.

«Θα τηλεφωνήσω στον Αντώνη», της λέει για να ψαρέψει την αντίδρασή της. «Όπου κι αν είναι είμαι σίγουρη ότι θα μπει στο πρώτο αεροπλάνο και θα γυρίσει πίσω». Κι η άλλη αντιδρά σχεδόν βίαια, της σφίγγει με δύναμη πολλή το χέρι, μα ύστερα θυμάται πώς πεθαίνει και σβήνει αμέσως την οργή απ' τα μάτια και το κορμί της.

«Όχι! Δεν τον θέλω αυτόν. Στον Αντρέα να τηλεφωνήσεις. Πάρ' τον τώρα. Πες του ότι πεθαίνω. Μήπως προλάβω και τον δω πριν το τέλος», λέει λυπημένα, και κάνει πώς λιποθυμά, προσπαθώντας να εκμαιεύσει τον οίκτο της φίλης της. Το μόνο που η τελευταία, εδώ και ώρα, μόνο μετά βίας μπορεί και συγκρατεί τον εαυτό της από του να ξεσπάσει σε γέλια τρανταχτά, με αποτέλεσμα να πνίγεται, τα μάτια της να δακρύζουν απ' την υπερπροσπάθεια, ενώ από μέσα της μοιάζει να βγαίνει κάτι σα λυγμός. Ευτυχώς που δεν μπορεί να τη δει η Βασιλική, γιατί τότε θα είχαν άλλα δράματα. Τελικά, μετά από μια μακρά σιωπή, συμφωνεί. Παίρνει στα χέρια της το

κινητό της φίλης της, ψάχνει και βρίσκει τον αριθμό του Αντρέα, κι ενώ ετοιμάζεται να τον πάρει νιώθει ένα χέρι να τη σταματά.

«Πάρ' τον απ' το δικό σου», την παρακαλεί με δάκρυα στα μάτια. «Αν δει τον αριθμό μου δε θα απαντήσει». Τι να κάνει κι αυτή; Υπακούει.

«Ποιος»; Μια φωνή βαριά, βραχνή και μάλλον αγουροξυπνημένη, της απαντάει.

«Γεια σου, Αντρέα. Η Δανάη είμαι. Σε παρακαλώ μην κλείσεις». Για λίγο μένει εκεί, ακίνητη ν' ακούει τη σιωπή, μέχρι να μιλήσει εκείνος. Δε διακρίνει ίχνος οργής στη φωνή του, αλλά μάλλον θα τον τρώει η περιέργεια γι' αυτό το τηλεφώνημα.

«Πες μου τι θες», της λέει απλά, σχεδόν χαμηλόφωνα.

«Η Βασιλική...». Κομπιάζει. Δεν βγαίνουν οι λέξεις απ' τα χείλη της.

«Η Βασιλική, τι; Τι θέλει πάλι αυτή; Ό,τι είχαμε να πούμε το είπαμε». Και πάλι ήρεμη πολύ ακούγεται η φωνή του, αν και λίγο ραγισμένη, κι αυτό της δίνει κουράγιο.

«Έκανε απόπειρα αυτοκτονίας», λέει με μια ανάσα.

«Τι έκανε, λέει»; ρωτάει αυτός κι αρχίζει να γελά με την καρδιά του. Δεν το περίμενε αυτό η Δανάη και αν και η αλήθεια είναι ότι θα ήθελε να μοιραστεί την ευθυμία του, καταφέρνει με πείσμα μεγάλο, δαγκώνοντας τα χείλη, ματώνοντάς τα, να συγκρατηθεί. Παραμένει μονάχα σιωπηλή να τον ακούει να γελά, μέχρι να του περάσει. Και σα γίνεται αυτό, του μιλάει και πάλι.

«Σε θέλει να 'ρθεις, Αντρέα. Μπορείς, σε παρακαλώ, να το κάνεις αυτό; Μάλλον όχι, δεν είμαι εγώ που σε παρακαλώ, αλλά αυτή. Θέλει να σε δει για τελευταία φορά, λέει. Μοιάζει να πεθαίνει και το ασθενοφόρο δε φαίνεται πουθενά. Αν μπορούσες, έστω και για μια στιγμή...».

«Αυτό αποκλείεται. Κι αν σε ρωτήσει τι είπα όταν μου μετέφερες τα νέα, πες της κατά λέξη αυτά: Ψόφα σκύλα, ψόφα! Μα πιστεύει στ' αλήθεια ότι η ομορφιά της θα μπορούσε να τη σώσει απ' την κακία της;»

«Δεν μπορώ να πω αυτά τα λόγια, Αντρέα».

«Ε, καλά, μην της τα πεις τώρα. Της τα λες όταν θα συνέλθει. Μάλλον χάπια θα πήρε, αλλά όχι αρκετά για ν' αυτοκτονήσει. Στη χειρότερη θα κοιμηθεί πολύ και θα δει κι όμορφα όνειρα. Συμφωνείς;»

«Ναι».

«Είναι εκεί, δίπλα σου;»

«Ναι».

«Μπορεί να μας ακούσει;»

«Όχι, δε νομίζω», λέει εκείνη, αλλά βιάζεται να συμπληρώσει, για καλό και για κακό, «αλλά καλά θα έκανες να 'ρθεις».

«Αυτό είμαι σίγουρος ότι δεν το εννοείς. Όχι εσύ. Εκείνη ίσως. Πάντως της βγάζω το καπέλο – πεισματάρα γυναίκα. Πρώτα προσπαθεί μέσω του Γιώτη να πληγώσει τον εγωισμό μου και ύστερα δήθεν αυτοκτονεί για μένα – μάλλον για να με γεμίσει ενοχές, αφού ξέρει ότι τέτοιο κρίμα στο λαιμό μου, δε θα το άντεχα».

«Τι να της πω;»

«Δε σου αρκούν τα πιο πάνω;»

«Απλά πες μου τι».

«Έσκαψες που έσκαψες το λάκκο, πέσε μέσα να ησυχάσουμε. Αυτό να της πεις», απαντάει ήρεμα, αναγκάζοντας τη Δανάη να καταπνίξει και πάλι όπως όπως μια

έκρηξη γέλιου. Και συνεχίζει. «Αν θες το καλό σου, απομακρύνσου απ' αυτή τη γυναίκα. Άνοιξε τα μάτια, όπως τα άνοιξα κι εγώ, και δες ποια πραγματικά είναι».

«Ξέρω. Καταλαβαίνω. Αλλά...».

«Ναι, καλά, παίξε κι εσύ το ρόλο σου τώρα, όπως τον έπαιζε πάντα εκείνη, σώσε την, μα ύστερα παράτα την στη μοίρα της. Τίποτα δεν της αξίζει. Ούτε φιλία, ούτε αγάπη».

«Πρέπει να κλείσω, Αντρέα, έφτασε το ασθενοφόρο. Σε παρακαλώ, έλα», λέει εκείνη και κλείνει το τηλέφωνο νιώθοντας κάποιου είδους ανακούφιση και μια μικρή ευδαιμονία, αφού απ' τον άντρα άκουσε αυτά που ακριβώς ήθελε ν' ακούσει. Αλλά, δεν έχει σκοπό να μεταφέρει τα λόγια του στην ημιλιπόθυμη Βασιλική. Θα πάει μαζί της, σαν καλή φίλη, στο νοσοκομείο. Θα την περιμένει ν' ανανήψει και μετά θα της πει απλά ότι προσπάθησε να τον πείσει να έρθει, αλλά ήταν ανένδοτος.

Σηκώνεται από χάμω και σπεύδει ν' ανοίξει την πόρτα στους τραυματιοφορείς, που βιάζονται να εξετάσουν την κατάκοιτη γυναίκα.

«Τι πήρε;»

«Δεν ξέρω. Μάλλον ζάναξ ή κάποιο άλλο ηρεμιστικό».

«Θα έρθεις κι εσύ μαζί;»

«Μάλλον ναι. Δεν έχω κι άλλη επιλογή».

«Οικογένεια δεν έχει, συγγενείς;»

«Δεν έχω ιδέα», τους απαντά, με μια χρεία έκπληξης στη φωνή. Πράγματι, δεν είχε ιδέα! Λες κι αυτή η γυναίκα εμφανίστηκε από το πουθενά. Ούτε για γονείς, ούτε για αδέρφια, μα ούτε και για φίλους της μίλησε ποτέ. Και στο σπίτι της δεν υπάρχει καμία φωτογραφία, ούτε καν δική της. Μια γυναίκα-φάντασμα. Μόνον ο πρώην άντρας της, ο μακαρίτης, μονάχα αυτός φαίνονταν να έχει κάνει φευγαλέα ένα πέρασμα απ' τη ζωή της.

«Να δούμε τι μας έχεις για μετά», της ψιθυρίζει η Δανάη, καθώς τη μεταφέρουν οι δύο άντρες. *Να δούμε τι μας έχεις για μετά!* Είναι σίγουρη ότι αυτό δε θα είναι το τέλος του δράματος. Εντάξει, τον Αντρέα δε θα τον κυνηγήσει, όχι άλλο πια, αλλά όταν συνέλθει θα πέσει στα σίγουρα με νύχια και με δόντια, σαν αρπακτικό, πάνω στον Αντώνη. Και θα προσπαθήσει να τον πείσει ότι για εκείνον τα έκανε όλ' αυτά: ότι προσπάθησε να βάλει τέλος στη ζωή της, επειδή δεν άντεχε να ζει πια μακριά του. Τι φάρσα κι αυτή. Τι φάρσα!

Εδώ και πέντε λεπτά ακούει ο Γιώτης τον Αντρέα να γελά στο τηλέφωνο, χωρίς να του εξηγά το γιατί, κι άρχισαν σιγά σιγά να του ανάβουν τα λαμπάκια. *Τι έπαθε πάλι αυτός; Είναι λιώμα; Αλλά, μάλλον όχι, αφού όταν είναι μεθυσμένος κάθεται ήσυχος ήσυχος και δε μιλά. Τι μύγα τον έχειτσιμπήσει; Λες ν' άρχισε τελικά να τα χάνει;* Πάντως αυτός έχασε, την υπομονή του.

«Μίλα ρεεεεεεε. Μίλα». Τίποτα ο άλλος. «Σκάσε και μίλα», φωνάζει. Αυτή τη φορά ευτυχώς ή δυστυχώς υπάρχει αντίδραση.

«Σκάσε και μίλα;» ρωτάει ξεψυχισμένα ο άλλος, κι αρχίζει να γελά και πάλι, παρασύροντας ετούτη τη φορά και τον Γιώτη. Κρατάει για αρκετή ώρα αυτό το σκηνικό, μέχρι που ο Αντρέας καταφέρνει επιτέλους να βάλει χαλινάρι στον εαυτό του και να μιλήσει. «Το έκανε», λέει ξέπνοα.

«Ποιος έκανε, τι;»

«Η Βασιλική βρε. Απόπειρα αυτοκτονίας. Με πήρε τηλέφωνο η Δανάη και...», πνίγεται και πάλι απ' τα γέλια, αλλά όχι για πολύ, «...μου το είπε. Αλλά την ίδια ώρα σα να μου έλεγε: μην την πιστεύεις. Πλάκα είχα».

«Κοίτα να δεις καμιά φορά. Εντάξει, αυτή την έχω ικανή και για χειρότερα, αλλά το να στήνει τέτοιες παραστάσεις, αυτό πια δεν το περίμενα».

«Εγώ ναι. Μετά που μου άνοιξες τα μάτια το περίμενα. Όλες αυτές τις μέρες που καθόμουνα εδώ και μεθοκοπούσα, σκεφτόμουνα τα πάντα, τα ανέλυα, κι άρχισα να βρίσκω ένα-ένα τα ελαττώματα και τις αδυναμίες της. Κι όταν μου είπες τι προέβλεψε η Μαίρη, όλα έδεσαν. Αφού δεν μπορούσε πια να κάνει κάτι για να γυρίσω πίσω, θα έκανε κάτι για να με πληγώσει. Θα με φόρτωνε με ενοχές. Λες και δεν έχω αρκετές στην καμπούρα μου».

«Άστα να πάνε, φίλε μου, άστα να πάνε. Τέλος καλό όλα καλά, που λένε. Ναι, καλά, όχι όλα αλλά τα περισσότερα. Είσαι έτοιμος για αύριο;»

«Έτοιμος είμαι. Και ξέρεις τι; Δε θα πιω τίποτα απόψε. Θα καθίσω εδώ και θα μου ρίχνω γροθιές μέχρι να λιποθυμήσω, αλλά δε θα βάλω στάλα ποτό στα χείλη μου».

«Έτσι μπράβο. Τώρα μιλάς σωστά. Αλλά, αν νομίζεις ότι δε θα τα καταφέρεις, αν τα βρεις σκούρα, μπορείς να 'ρθεις να κοιμηθείς εδώ. Και κινάμε αύριο το πρωί παρέα για την κλινική».

«Θα τα καταφέρω, Γιώτη, μια χαρά θα είμαι. Ειδικά σήμερα που γέλασα τόσο πολύ, μετά από τόσο καιρό, νιώθω υπέροχα. Μην ανησυχείς για τίποτα».

«Δεν ανησυχώ».

«Ωραία. Τα λέμε αύριο».

«Αύριο».

«Τι έμαθες απ' το νοσοκομείο;»

«Ότι δεν ήτανε στ' αλήθεια απόπειρα. Πώς μου το είπανε; Κάπως ποιητικό ήταν. Α, ναι, κραυγή για βοήθεια», απαντάει και χαμογελά ειρωνικά.

«Είναι κανείς εκεί μαζί της;»

«Η φιλενάδα της. Δε λείπει στιγμή απ' το πλευρό της, αν και δεν μπορώ να καταλάβω το γιατί, από τη στιγμή που δεν κινδυνεύει».

«Γονείς, συγγενείς, άλλος κανείς;» Τον διακόπτει.

«Απολύτως κανείς. Λες και δε γεννήθηκε αυτή, αλλά την έφερε ο πελαργός».

«Βασικά άμα το σκεφτείς δεν είναι και μεγάλη έκπληξη αυτό. Τέτοιο που είναι το παρελθόν της έχει κάθε λόγο να το κρύβει».

«Πάντως λίγο την υποτιμήσαμε».

«Δε θα το έλεγα. Ίσως κάπου κιάλας να το περίμενα αυτό που συνέβηκε, αφού την ξέρω πολύ καλύτερα απ' ότι εσύ. Και στο τέλος ίσως να μας βγει και σε καλό αυτή η υπόθεση, αφού για λίγες μέρες τουλάχιστον θα είναι, εν αγνοία της, συνεχώς υπό στενή παρακολούθηση».

«Λες να την επισκεφθεί εκεί;»

«Όχι. Δε νομίζω. Είναι πολύ προσεκτικός για να το κάνει αυτό, τουλάχιστον σύμφωνα με τα δικά σου στοιχεία και περιγραφές. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που τόσα χρόνια τώρα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, πάντα καταφέρνει και ξεγλιστρά».

«Είναι και θέμα τύχης».

«Για μένα τίποτα απολύτως δε συμβαίνει στην τύχη. Με προσοχή και καλό προγραμματισμό, έτσι πρέπει να γίνονται όλες οι σωστές δουλειές. Προς το παρόν, δεν ξέρει ότι από κυνηγός κατάντησε στόχος, κι αυτό είναι το πλεονέκτημά μας».

«Ναι, αλλά όπως σου είπα, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα, αν δε μάθουμε πρώτα λεπτομέρειες για τα σχέδιά τους».

«Θα κάνουμε υπομονή».

«Πάντως έχει και την πλάκα της αυτή η υπόθεση. Σα σαπουνόπερα μοιάζει. Ξέρεις: έρωτες, απιστίες, αμφιβολίες, παρακολουθήσεις, απόπειρες αυτοκτονίας. Ένα δράμα, βρε αδελφέ».

«Έτσι ακριβώς. Να 'βλεπες γέλιο που έριξα χθες το βράδυ μόλις έμαθα τα νέα. Μα καλά, αυτή είναι εντελώς τρελή, σκεφτόμουνα και γελούσα, και γελούσα. Αλλά, δεν είναι τρελή. Τελικά μοιάζει να τα κάνει όλα βάσει σχεδίου. Ακόμη και η απόπειρα ήταν προσχεδιασμένη, ως την τελευταία λεπτομέρεια».

«Λαμπρό εγκληματικό μυαλό».

«Αυτή, αν το έπαιρνε απόφαση, θα έκανε όλο τον υπόκοσμο δικό της. Με το μυαλό και το κορμί της θα υπέτασσε τους πάντες, θα σκαρφάλωνε στην εξουσία».

«Ή θα έπεφτε με πάταγο».

«Ή αυτό, ναι. Τέλος πάντων, πάρε με τηλέφωνο όταν θα έχεις νεώτερα. Καλύτερα από δω και μπρος να κρατήσουμε μια απόσταση μεταξύ μας. Όχι πώς φοβάμαι κάτι, αλλά κάνοντας αυτό που κάνεις, ξέρεις πολύ καλά πόσο αρέσει στους ανθρώπους να χώνουν τις μύτες τους παντού».

«Ναι, ξέρω. Μην ανησυχείς. Θα σε κρατάω ενήμερο. Η γυναίκα σου, καλά;»

«Μια χαρά είν' αυτή, δεν τη σκιάζει φοβέρα καμιά».

«Έφυγα».

Είναι στο κρεβάτι, στο σπίτι της η Βασιλική, κι έχει στο προσκεφάλι της τον Αντώνη, που μόλις επέστρεψε απ' το ταξίδι του, έμαθε τα καθέκαστα κι έσπευσε να την επισκεφθεί. Πολύ ταραγμένος δείχνει, αλλά ήρεμος την ίδια ώρα. Παράξενος. Το κακό πέρασε πια. Δεν ξέρει τι να της πει. Απλά κάθεται δίπλα της και της χαϊδεύει σιωπηλά, με χέρι σκληρό αλλά για κείνη βελούδινο, τα μαλλιά. Δεν την αγκαλιάζει. Δεν τη φιλά. Ίσως να είναι αμήχανος. Ίσως και να μην ξέρει στ' αλήθεια πώς να χειριστεί μια κατάσταση σαν κι αυτή, πώς να συμπεριφερθεί. Έτσι κι αλλιώς, πόσες πιθανότητες υπάρχουν, να έρθει κανείς αντιμέτωπος με ένα τέτοιο γεγονός, στη διάρκεια της ζωής του; Τον βγάζει απ' τις σκέψεις του, σφίγγοντάς του λίγο το χέρι, μ' ένα αδύναμο χαμόγελο στα χείλη.

«Συγγνώμη», του ψιθυρίζει.

«Μα γιατί απολογείσαι;» απορεί εκείνος.

«Για την πίκρα που σε πότισα. Επειδή δε στάθηκα αρκετά δυνατή».

«Τέτοια ώρα, τέτοια λόγια. Σε τίποτα δεν έφταιξες εσύ, εγώ φταίω για όλα. Εγώ που φεύγω συνεχώς και σ' αφήνω μόνη. Και να σκεφτείς...». Διστάζει. Να της το πει ή να μην της το πει. Ίσως να είναι νωρίς ακόμη. Ούτως ή άλλως τίποτα δεν έχει ξεκαθαρίσει. Αλλά, πρέπει να της το πει. Τώρα, που μπορούν να μιλήσουν με την ησυχία τους. Τώρα, που όλα στη ζωή του μοιάζουν να παίρνουν μια νέα μορφή.

«Πες μου, Αντώνη. Σε παρακαλώ».

«Να -θα στο έλεγα αργότερα αυτό, στο κρατούσα για έκπληξη- η γυναίκα μου έφυγε απ' το σπίτι. Νοίκιασε ένα μεγάλο διαμέρισμα, με τα δικά μου λεφτά φυσικά, και τώρα ζει εκεί μόνη. Αλλά, μη με ρωτάς περισσότερο, αφού δεν ξέρω κι εγώ στ' αλήθεια τι άλλο να σου πω. Μπορεί να χωρίσουμε σε λίγες μέρες, μπορεί και σε μήνες. Όπως και να 'χει, για ένα πράγμα είμαι σίγουρος, ότι το διαζύγιο θα μου κοστίσει ακριβά», κατέληξε μ' ένα χαμόγελο.

«Όστε έτσι», αρκείται να πει εκείνη, μα το πρόσωπό της φωτίζεται.

«Μη χαιρέσαι πρόωρα, καλή μου, αλλά μη λυπάσαι κιόλας. Το καθετί θα γίνει στην ώρα του. Ωστόσο από δω κι εμπρός πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, αφού αν μάθει κάτι η γυναίκα μου, ζήτημα που καήκαμε. Θα μου τα πάρει όλα».

«Όχι, δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συμβεί αυτό. Αλλά ήδη σε βλέπω τόσο λίγο που...»

«Θα κάνω ό,τι μπορώ, Βασιλική. Θα προσπαθήσω να μη λείπω τόσο πολύ απ' τη ζωή σου. Αλλά, αν σκεφτείς το μέλλον, όλ' αυτά που μας περιμένουν, θα συμφωνήσεις μαζί μου. Δεν αξίζει να τα τινάξουμε όλα στον αέρα. Περάσαμε πολλά, ας αντέξουμε λίγο ακόμη. Έτσι κι αλλιώς, η ανταμοιβή και για τους δυο μας θα είναι πολύ πλούσια, όπως μας αξίζει».

«Δίκιο έχεις. Το καταλαβαίνω. Άμα σκεφτείς κιόλας πώς είμαι εγώ τώρα...» Αφήνει την πρόταση στη μέση δείχνοντάς του με τα μάτια τι θέλει να πει. Εκείνος χαμογελάει και της σφίγγει με περισσότερη θέρμη, με αχρείαστη δύναμη, το χέρι.

«Ευτυχώς που έχεις τη Δανάη εδώ και σε φροντίζει».

«Ναι, ευτυχώς. Την ταλαιπώρησα πολύ κι αυτή την κακομοίρα. Δεν έλειψε στιγμή απ' το πλευρό μου. Μ' έσωσε. Μάλλον έσωσε και το μέλλον μου – εκείνο που δεν έβλεπα να έρχεται». Ένα μικρό μειδίαμα κάνει την εμφάνισή του στα χείλη της, αλλά εξαφανίζεται το ίδιο ξαφνικά. «Αλλά, ξέρεις τι; Νομίζω ότι δεν ήθελα να

πεθάνω. Όχι στ' αλήθεια. Απλά ένιωσα να είμαι στη γωνία, μ' έπνιγε η απόγνωση, και έκανα το χειρότερο που θα μπορούσα να κάνω. Της είπα ότι την πήρα τηλέφωνο για να την αποχαιρετήσω, αλλά μάλλον το έκανα για ν' απλώσω το χέρι μου και να ζητήσω βοήθεια». Τα δάκρυα αρχίζουν να ρέουν αβίαστα ρυάκια απ' τα μάτια της.

Την αγκαλιάζει ο Αντώνης και προσπαθεί να την ηρεμήσει, να την παρηγορήσει υποσχόμενος ότι όλα θα πάνε καλά. Της λέει ότι το μέλλον τους είναι γραμμένο κάπου στ' αστέρια και τίποτα δε θα μπορούσε να το αλλάξει.

«Το πιστεύεις αυτό; Το πιστεύεις στ' αλήθεια αυτό, ψυχή μου;» τον ρωτάει εκείνη με μια φωνή που μοιάζει να τρεμοπαίζει ανάμεσα στους λυγμούς της.

«Φυσικά και το πιστεύω. Το πεπρωμένο φυγείν αδύνατον, όπως λένε, εκείνοι που το λένε», απαντάει μ' ένα μικρό χαμόγελο.

Μένουν για ώρα σιωπηλοί, ακούγοντας ο ένας τις ανάσες του άλλου, κλέβοντας τις σιωπές του και κάνοντάς τις λόγια, που δε θα ακούγονταν παρά σαν περνούσε λίγο ο καιρός, σαν έρχονταν καλύτερες ή χειρότερες ημέρες.

«Πόσα χάπια πήρε τελικά;»

«Πέντε. Και δεν πρόλαβε να τ' απορροφήσει ο οργανισμός της».

«Άτυχη γυναίκα. Έχασε το τριπάκι της ζωής της. Αν δεν έτρεχε να τη σώσει η άλλη, θα ταξίδευε για ώρες μέσα στα χρώματα», είπε και γέλασε.

«Ίσως να το έκανε, ίσως και όχι. Πάντως όταν την πήγαν στο νοσοκομείο, δεν έμοιαζε να τα έχει χαμένα. Ίσως και να τα συνήθισε ο οργανισμός της κιόλας αυτά τα χάπια, αφού πάνε χρόνια που τα χρησιμοποιεί».

«Και τώρα τι;»

«Έχω μια υποψία ότι τώρα αρχίζει το παιχνίδι. Όχι αμέσως, αλλά μόλις μείνει μόνη. Και δε θ' αργήσει να γίνει αυτό. Το μόνο που έχει να κάνει είναι να σηκωθεί απ' το κρεβάτι και όλα θα πάρουν το δρόμο τους».

«Πότε λες;»

«Ακόμη κι αυτή τη βδομάδα. Φυσικά δεν έχουμε ξεκάθαρη εικόνα των πλάνων ακόμη, αλλά τώρα έχουμε τον τρόπο για να μάθουμε. Αν και έχω τις υποψίες μου».

«Οι οποίες είναι;»

«Άστο καλύτερα, ρε Χρήστο. Θα δούμε. Έχε μόνο το νου σου εσύ. Είμαστε πια πολύ κοντά».

«Μακάρι να ξέραμε κιόλας σε τι», απάντησ' εκείνος κι άρχισε και πάλι να γελά.

Τα κατάφερε τελικά ο Αντρέας – έμεινε καθαρός εκείνη τη νύχτα. Δεν ήπια στάλα. Και το πρωί, αν και ελάχιστα κοιμήθηκε, σηκώθηκε με κέφι απ' το κρεβάτι του, έκανε ένα μπάνιο, ξυρίστηκε, και κάθισε και περίμενε υπομονετικά τον Γιώτη και την Ελένη, που θα τον πήγαιναν στην κλινική. Θα προτιμούσε να ερχόταν μόνο ο πρώτος, αλλά εκείνος, αν είναι ποτέ δυνατόν, δεν οδηγούσε, έτσι δεν υπήρχε κι άλλη επιλογή. Ήταν λίγο πριν τις εννιά, όταν άκουσε να του χτυπάνε την πόρτα.

«Ανοιχτά είναι».

«Έτοιμος;» τον ρώτησε ο φίλος του, με που τον αντίκρισε.

«Πιο έτοιμος παρά ποτέ!»

«Πάμε».

Κατέβηκαν κάτω μεταφέροντας από μια βαλίτσα ο καθένας, εξόφλησαν τους - πολύ φουσκωμένους στο πέρασμα του χρόνου- λογαριασμούς του και βγήκαν έξω.

Θα ήταν κάπως μακρινό το ταξίδι, μακριά απ' την πόλη και τους πειρασμούς της, αλλά αυτό δεν έμοιαζε να ενοχλεί κανέναν.

«Καλώστονε», είπε μ' ένα χαμόγελο πλατύ η Ελένη όταν τον είδε να μπαίνει στ' αμάξι και να θρονιάζεται στην πίσω θέση. Δεν απάντησε. Ούτε και στον Γιώτη απάντησε όταν τον ρώτησε αν ήταν σίγουρος ότι δεν ήθελε να καθίσει μπροστά. Αρκέστηκε απλά στο να χαμογελάσει, και να τους μεταδώσει έτσι αμίλητα εκείνο που βαθιά μέσα του ένιωθε, εκείνο που προσπαθούσε να γίνει λυγμός, μα ο ίδιος πεισματικά εμπόδιζε, την ευγνωμοσύνη του.

Με ερωτήσεις, απαντήσεις, καζούρα και σιωπές κύλησε η διαδρομή, που στο τέλος τέλος τους φάνηκε πολύ μικρή. Ένα τσιγάρο δρόμος, κι άλλο ένα. Σφύριξε με θαυμασμό, μέσα απ' τα απόντα δόντια του ο Γιώτης, όταν έφτασαν στον προορισμό τους. Ήταν ένα παλιό, μα καλοδιατηρημένο κτήριο, ένα αιωνόβιο αρχοντικό, κρυμμένο μέσα στα δέντρα, στους πρόποδες ενός πράσινου ακόμη βουνού.

«Βρε, για αποτοξίνωση σε φέραμε δω ή για διακοπές; Αν ήξερα ότι θα ήταν έτσι θα γραφόμουν κι εγώ στο πρόγραμμα. Να 'ρθω να ξαποστάσω λίγο απ' το ψάρεμα, να πιω και τις ρακές μου».

«Γιώτη», πήγε να τον μαλώσει ήπια, χαϊδευτικά, όπως πάντα η Ελένη, αλλά δεν πρόλαβε. Άκουσε το εκκωφαντικό γέλιο του Αντρέα από πίσω κι αναστέναξε άηχα με ανακούφιση.

«Αχ, βρε φίλε, καλέ μου φίλε», του είπε με την ψυχή στο στόμα, «εσύ δε θ' αλλάξεις ποτέ».

«Εγώ πρόλαβα και άλλαξα νωρίς. Τώρα είναι η σειρά σου. Και θα τα καταφέρεις, είμαι σίγουρος πια. Από τη στιγμή που σε είδα σήμερα το πρωί το κατάλαβα».

«Θα τα καταφέρω, Γιώτη. Αλλά, αν δεν είχα κι εσάς...».

«Ου, παράτα μας εμάς», τον διέκοψε απότομα, προτού προλάβει να συγκινηθεί. «Κοίτα εσύ να φτιάξεις τη ζωή σου και όλα τ' άλλα, για την ώρα τουλάχιστον, δεν έχουν σημασία. Εμείς καλά την έχουμε», είπε και βγήκε απ' τ' αμάξι. Τον ακολούθησε αμέσως κι εκείνος, ευχαριστώντας πρώτα με τα μάτια την Ελένη, μέσα απ' το καθρεφτάκι. Πήραν τις βαλίτσες απ' το χώρο αποσκευών και στάθηκαν αμίλητοι για λίγο ο ένας δίπλα στον άλλο κοιτώντας το τοπίο, κι αναπολώντας λες την ίδια ώρα ένα αόριστο χθες.

«Θέλεις να έρθω μαζί σου μέχρι πάνω;» τον ρώτησε με φωνή αδύναμη, που μετά βίας ακούγονταν ο Γιώτης, δείχνοντάς του με το κεφάλι τα πέτρινα παλιά σκαλιά που οδηγούσαν στο οίκημα.

«Όχι βρε. Μπορώ και μόνος», απάντησε αποφασιστικά, αγκάλιασε με ορμή αντρίκια τον φίλο του, και κίνησε για ένα μέλλον δίχως ουσίες κι εξαρτήσεις.

Δακρυσμένος ήταν όταν μπήκε στ' αμάξι εκείνος, κι η Ελένη δεν άντεξε, θέλησε να τον πειράξει λίγο.

«Μαλάκωσες, τώρα στα γεράματα, ψυχή μου», του είπε μ' ένα βλέμμα που έσταζε μια δίχως όρια αγάπη και πλήθος υποσχέσεις.

«Γριά είσαι και φαίνεσαι, μωρή», της έβαλε τις φωνές, αλλά προσποιητά, δίχως οργή εκείνος, κι αμέσως η φωνή χαμήλωσε, έγινε σιγανή σαν απόμακρος ψίθυρος. «Η γριά μου». Έσκυψε, της χάιδεψε την κοιλιά και μετά ακούμπησε το κεφάλι του εκεί, ακούγοντας λες τους παλμούς της νέας ζωής που δημιουργούνταν μέσα της. Παρέμεινε έτσι για ώρα πολλή. Όταν σήκωσε επιτέλους το κεφάλι τα δάκρυα είχαν ήδη στεγνώσει και το βλέμμα του τώρα φώτιζε μια λάμψη αλλιώςτική, αυριανή.

«Μα τρελάθηκες; Είμαι εγώ στην ηλικία μου για τέτοια;»
«Τρελή είμαι, αλλά όχι γι' αυτό που σου έφερα, για άλλους λόγους. Πίστεψέ με, καλύτερο δώρο δε θα μπορούσα να σου κάνω».
«Δεν έχω ιδέα καν πώς δουλεύει».
«Θα σου δείξω. Όσο δύσκολο κι αν σου φανεί στην αρχή, να δεις που σύντομα θα το μάθεις απέξω κι ανακατωτά».
«Κι ύστερα;»
«Υστερα θα διδάξεις τον Αλέξη».
«Τώρα που γέρασα...».
«Φτάνει. Αρκετά πια μ' αυτό το παραμύθι των γηρατειών», της απάντησε αυστηρά, αλλά χαμηλόφωνα η Μαίρη. «Είσαι πολύ νέα ακόμη, Αναστασία. Ακούς εκεί, γριά στα τριάντα πέντε σου. Σε ποιον άλλο να το πεις, εκτός από μένα και την Ελένη φυσικά, και να μη σε βγάλει τρελή; Έχεις όλο το μέλλον μπροστά σου, μια ολόκληρη ζωή. Και τούτο δω το μαραφέτι είναι απλά ένα κομμάτι από το μέλλον αυτό. Μη σε τρομάζει πια τόσο πολύ το νέο».
«Δεν είναι δύσκολο, λες;» υποχώρησε τελικά εκείνη, μπροστά στην ακλόνητη λογική της αδελφής της.
«Καθόλου. Εξάλλου εσύ πάντα μάθαινες εύκολα. Θυμάσαι; Θυμάσαι στο σχολείο πόσο καλύτερη από μένα ήσουν;»
«Εκεί εγώ παπαγάλιζα, ενώ εσύ μάθαινες».
«Μάθαινα εκείνα που ήθελα να μάθω. Όπως έγινε και μ' αυτό. Στην αρχή ήθελα κι εγώ να του αντισταθώ, έλεγα ότι δε μου πήγαινε, ότι αυτό, ότι εκείνο, ότι το άλλο. Στο τέλος το αναγνώρισα ακριβώς γι' αυτό που είναι: ένα εργαλείο. Ένα εργαλείο για τη δουλειά, ένα μέσο για πληροφόρηση και μάθηση, ακόμη και για κάποιου είδους διασκέδαση. Έτσι κι αλλιώς με το που θα πήγαινε ο Αλέξης στο σχολείο θα χρειαζόσονται ν' αγοράσεις ένα. Γιατί να μην το πάρεις λοιπόν από πριν αυτό το μικρό αναγκαίο κακό;»
«Αναγκαίο κακό», ψιθύρισε εκείνη.
«Και καλό», έσπευσε να την καθησυχάσει μ' ένα χαμόγελο η Μαίρη. «Και μη ρωτήσεις αν φτιάχνει και καφέ, γιατί αυτό το ερώτημα είναι τόσο παλιό που μυρίζει σκουριά και δε βγάζει πια γέλιο».
«Μπουγάδα;» Άρχισαν να γελάνε. Ν' αγκαλιάζουν η μια την άλλη και να γελάνε τρανταχτά και ασυγκράτητα.
«Για μένα είν' αυτό;» άκουσαν να τους ρωτά ο Αλέξης, που μέχρι εκείνη την ώρα κοιμότανε, και τον οποίο τα γέλια τους έβγαλαν άτσαλα απ' του ύπνου τα λημέρια.
«Για σένα και για τη μαμά σου. Θα το μάθετε παρέα», απάντησε με τρυφερότητα η θεία του. Ο μικρός έτρεξε, φωνάζοντας την ίδια ώρα από χαρά, *μου έφερες δώρο, μου έφερες δώρο*, και χώθηκε στην αγκαλιά της. Ήξερε τι ήταν, αυτός όλα τα ήξερε, δε χρειαζόταν να ρωτήσει κανένα. Και θα μάθαινε να το χειρίζεται μαζί με τη μαμά του. Τίποτ' άλλο δεν ήθελε στον κόσμο. Τίποτ' άλλο. Η Αναστασία, βλέποντας τον ενθουσιασμό του γιου της, αντικρίζοντας εκείνο το τόσο ευτυχισμένο προσωπάκι, με το ζόρι συγκράτησε τα δάκρυά της. Όχι, δε θα δάκρυζε ποτέ ξανά. Όχι, τουλάχιστον μέχρι να μάθει να ξεχωρίζει ο Αλέξης να ξεχωρίζει τα δάκρυα της λύπης από εκείνα της χαράς. Να, που για μια ακόμη φορά, βρέθηκε προ τετελεσμένων. Όμορφων τετελεσμένων.

Κάθισαν κι οι τρεις παρέα μπροστά από την οθόνη του φορητού υπολογιστή, κι η Μαίρη άρχισε να τους δείχνει ένα-ένα τα βήματα, να τους καθοδηγεί δίχως δασκαλίστικη υπεροψία, μα με μαεστρία περισσή, στους διαδρόμους του νέου, δικού τους και δικού μας, ψηφιακού κόσμου.

Όλα πάνε καλά, της λέει της Δανάης ο άντρας της και τον πιστεύει. Για λίγο τρόμαξε, πίστεψε ότι ανατράπηκαν οι ισορροπίες, αλλά όχι, τίποτα δεν άλλαξε τελικά. Τίποτα, εκτός από την ίδια. Τώρα είναι πλούσια εντός και εκτός, τα έχει όλα, περισσότερα απ' όσα τόλμησε ποτέ να ονειρευτεί.

Κάθεται σε μια καρέκλα και κοιτά τη Βασιλική που κοιμάται. Ω, πόσο θα ήθελε να είναι τώρα αλλού, πόσο επιθυμούσε να είναι στην αγκαλιά του, ή έστω να τον είχε εκείνον στη δική της, και να παραμείνουν έτσι παντοτινά! Αλλά, εκείνος της είπε να κάνει υπομονή για λίγες ακόμη μέρες. *Άντεξες για χρόνια και χρόνια, οι λιγοστές μέρες που απομείνανε θα σε χαλάσουν τώρα;* αναρωτιέται σιωπηλά. *Αλλά και πάλι...* Χαμογελά στο μισοσκόταδο.

Περπατά πάνω κάτω αναστατωμένη. Κάτι δεν πάει καλά, σκέφτεται. Κάτι δεν πάει καλά, αλλά δεν ξέρει ακριβώς τι. Αλλά να, έχει ένα προαίσθημα ότι θα γίνει κάποια στραβή και τα σχέδιά της θα ανατραπούν. Αλλά ποιος, και πώς θα μπορούσε να το κάνει αυτό; Σκέφτεται, απορεί και ξανασκέφτεται, μα δε βγάζει άκρη. Πού και πού κοντοστέκεται στο παράθυρο και παρατηρεί τον σχεδόν έρημο δρόμο. Νιώθει πώς κάποιος την παρακολουθεί, κι όμως δε διακρίνει κανένα. *Τρελαίνεσαι, Βασιλική, σε πείραξαν τα χάπια*, μονολογεί και βγάζει τη γλώσσα περιπαιχτικά στον εαυτό της, σε μια προσπάθεια ν' αλαφρύνει με το χιούμορ το μέσα της, αλλά το χαμόγελο που επιδιώκει δε φτάνει ποτέ. Πρέπει να είναι σίγουρη για όλα προτού κάνει αυτή την τελευταία, τη μοιραία της κίνηση, και το άγχος της καίει τα σωθικά, της στερεί τον ύπνο.

Έχουν περάσει τρεις ημέρες από την τελευταία φορά που είδε τον Αντώνη, δύο από τότε που είπε στη Δανάη ότι τώρα είναι μια χαρά και δεν τη χρειάζεται πια, μία από την έσχατη αναφορά. Κι η αγωνία της είναι στο κατακόρυφο. Δεν έχει άλλη επιλογή. Θα του τηλεφωνήσει, κι ας της βάλει στις φωνές. Στο κάτω-κάτω της γραφής για κείνη δουλεύει, εκείνη είναι το αφεντικό.

«Τι έγινε;» απάντησε στο τηλέφωνο μ' ερώτηση εκείνος, φανερά ενοχλημένος, όταν είδε ποιος τον καλούσε.

«Τίποτα δεν έγινε. Ήθελα απλά να δω πώς πάνε τα πράγματα».

«Τα είπαμε χθες».

«Ας τα ξαναπούμε σήμερα. Θέλω να είμαι σίγουρη για όλα».

«Δεν αφήνεις τίποτα στην τύχη, ε;»

«Ποτέ».

«Καλά», υποχώρησε κείνος. «Έφαγες; Εγώ όχι. Αν θες παίρνω κάτι καθοδόν».

«Φέρε εσύ το φαγητό και βάζω εγώ τα πιατικά και το ποτό», απάντησε και διέκοψε τη σύνδεση.

«Νομίζω έφτασ' η ώρα».

«Η ώρα για τι;»

«Κάτσε να σου πω τι ανακάλυψα πρώτα. Βλέπεις, δεν ήμουν σίγουρος γι' αυτό αλλά, όπως λένε, μια σύμπτωση που επαναλαμβάνεται παύει να είναι σύμπτωση».

«Κόψε τους γρίφους και τα γνωμικά, ρε Χρήστο, και μπες στο ψητό, σε παρακαλώ».

«Όλα δείχνουν ότι στόχος τους είναι η γυναίκα σου». Πετάχτηκε πάνω σαν ελατήριο ο Αντώνης, κι έμεινε για μια στιγμή άφωνος να κοιτά τον άλλο άντρα στα μάτια αναστατωμένος, μα και με βαθιά απορία να του σκιάζει το βλέμμα.

«Μα τι τους έφταιξε η γυναίκα μου;» αναρωτήθηκε, αλλά προτού προλάβει καλά-καλά να αρθρώσει την ερώτηση, η απάντηση ήρθε σαν κεραυνός και του τίναξε την ψυχή στον αέρα. «Βρε τη σκύλα. Πώς δεν το μάντεψα; Βρε τη... Είχα ένα προαίσθημα, αλλά όλο το απέρριπτα, έλεγα ότι αποκλείεται να πέσει τόσο χαμηλά. Αλλά να που... Α, γι' αυτό. Γι' αυτό όταν της είπα ότι έφυγε η γυναίκα μου απ' το σπίτι, δε φάνηκε να νιώθει και μεγάλη έκπληξη. Το γνώριζε ήδη. Πρέπει να...»

«Ναι, την παρακολουθεί. Ένας συνεργάτης του Κοσμίδη. Δεν ξέρω ποιος είναι όμως. Τον βγάλαμε πολλές φωτογραφίες, αλλά δεν υπάρχει τίποτα στ' αρχεία μας γι' αυτόν».

«Τελικά αξίζεις τη διπλομισθία σου», είπε με μια νότα ειρωνείας στη φωνή εκείνος. «Και να που τώρα, που κατάφερα επιτέλους ν' απαλλαγώ από τη γυναίκα μου, που είμαι υποχρεωμένος να τη σώσω! Τι σου είναι η ζωή...»

«Ε, καλά, μην τρελαίνεσαι κιόλας. Και μην ανησυχείς, δεν κινδυνεύει. Έχω ένα δικό μου άνθρωπο πολύ κοντά, που παρακολουθεί συνεχώς τον παρατηρητή», αποκρίθηκε σχεδόν γελώντας ο Χρήστος, προσπαθώντας να φτιάξει το κέφι του φίλου και άτυπου εργοδότη του.

«Πώς να μην τρελαίνομαι, βρε; Αν δεν ήμουνα αυτό που είμαι, αν δεν ήξερα λόγω της δουλειάς που κάνω να διαβάζω τα πρόσωπα των ανθρώπων, αυτή θα με διέλυε. Πάντως την παραδέχομαι. Καλύτερη ηθοποιό από εκείνη ποτέ δε γνώρισα. Τα μάτια της φωνάζουν καλοσύνη, αλλά εκείνα της ψυχής στάζουν φαρμάκι. Και λίγο έλειψε να την ερωτευτώ. Ευτυχώς, όμως, γλίστρησε. Η δύναμή της αποδείχτηκε κι η αδυναμία της. Νόμισε ότι είχε να κάνει με κάποιον που απλά θα έπεφτε στα πόδια της και θα την παρακαλούσε να γίνει γυναίκα του. Παράξενoi που είναι οι άνθρωποι! Όλο παρατηρούν τους άλλους και προσπαθούν να μαντέψουν τις σκέψεις τους, μα ποτέ δεν περνά απ' το μυαλό τους η ιδέα ότι ίσως κι οι άλλοι να παρατηρούν εκείνους. Λες και η ζωή είναι μόνο άσπρο μαύρο».

«Εσύ φτηνά τη γλίτωσες. Για να δούμε...» Άφησε την κουβέντα μεσοστρατίς, αφού ένωσε το τηλέφωνο στην τσέπη του να χτυπάει. Είδε ποιος τον καλούσε και βιάστηκε ν' απαντήσει. Άκουσε προσεκτικά τι είχε να του πει η φωνή στην άλλη άκρη της γραμμής και μετά έκλεισε χωρίς ν' αποχαιρετήσει.

«Έχουμε εξελίξεις. Τον πήρε τηλέφωνο και θα συναντηθούν στο σπίτι της. Ίσως τώρα μάθουμε και τις τελευταίες λεπτομέρειες, κι έτσι μπορούμε να κλείσουμε αυτή την υπόθεση. Πάω να συναντήσω τους άλλους και σε ενημερώνω».

«Στάσου μια στιγμή, περίμενε. Λες να μιλήσω στη γυναίκα μου, ώστε να είναι προσεκτική, να έχει το νου της;»

«Μια και δεν είναι ακόμη πρώην, καλό θα ήταν να το κάνεις. Αν μη τι άλλο, για να έχεις τη συνείδησή σου καθαρή. Το θέμα είναι πώς θα αντιδράσει εκείνη. Αν είναι να την πιάσουν οι υστερίες, καλύτερα...»

«Α, όχι, μην ανησυχείς καθόλου. Αυτή, θαρρώ, το μόνο πράγμα που φοβάται είναι μη βρέξει και λασπωθούν τα παπούτσια της», είπε χαμογελώντας εκείνος.

«Ωραία».

Είναι αργά το βράδυ κι η ζέστη και η υγρασία κάνουν τη ζωή στην Αθήνα ανυπόφορη. Αλλά η Δανάη δε φαίνεται να επηρεάζεται απ' τα καιρικά φαινόμενα, αφού τίποτα δε μοιάζει ικανό να τη βγάλει απ' την ευδαιμονία που νιώθει. Η αναμονή της από μέρα σε μέρα θα φτάσει στο τέλος της, η νέα ζωή της θα πάρει μπρος. Νιώθει κάπως ταραγμένη απ' αυτά που έμαθε, αλλά την ίδια ώρα είναι απόλυτα σίγουρη ότι τίποτα πια δε θα σταθεί εμπόδιο στο δρόμο της. *Να διεκδικήσω το δικίο μου, αυτό ήταν που δεν κατάφερα να κάνω για μια ολόκληρη ζωή και πελαγοδρομούσα απ' αδιέξοδο σ' αδιέξοδο. Τώρα, που το έκανα είμαι πιο κοντά παρά ποτέ στο ν' αγγίξω των ονείρων μου τ' αστέρια, σκέφτεται.*

«Πού ταξιδεύεις, ψυχή μου;»

«Στους κόσμους μας, εκείνους που μου έταξες Αντώνη, στο κοινό μας αύριο».

«Δε θ' αργήσει να φανεί. Ίσως το αύριό μας να φτάσει κι αύριο κυριολεκτικά. Περιμένω νέα απ' τον Χρήστο από στιγμή σε στιγμή. Την κλείσαμε σε στενό κλοιό τη λάμια, κι ώσπου να το καταλάβει αυτό δε θα έχει από πού να ξεφύγει».

«Ωστόσο, κάπου νιώθω άβολα, λίγο ένοχη, σα να την πρόδωσα».

«Δεν την πρόδωσες εσύ, Δανάη, η ίδια πρόδωσε τον εαυτό της. Εξάλλου, της έδωσες τόσα πολλά και πήρες τόσα λίγα σ' αντάλλαγμα. Μην ξεχνάς ότι μέχρι και την τελευταία στιγμή σε χρησιμοποιούσε ακόμη, για να πραγματοποιήσει τα σχέδια της».

«Το ότι σε γνώρισα, το ότι σε έσωσα απ' τα νύχια της, είναι αρκετό για να με κάνει να νιώθω καλά. Το ότι ήρθες σε μένα και μ' αγάπησες, έτσι απλά, δίχως όρους, απλά μου έδωσε ζωή. Κάπου αποκατάστησες την πίστη μου στους ανθρώπους και τις μοίρες».

«Μια σειρά από συμπτώσεις μας οδήγησαν τον ένα κοντά στον άλλο. Άμα σκεφτείς όλη αυτή την ιστορία από την αρχή, σαν τραγωδία και σαν κωμωδία μοιάζει».

«Πού και πού σκέφτομαι εκείνον τον κακόμοιρο τον Αντρέα. Ήταν μαζί της για τέσσερα χρόνια, κι όμως δεν μπόρεσε ποτέ να καταλάβει τι καπνό φουμάρει η Βασιλική. Αλλά, στο τέλος το έμαθε το μάθημά του, κι ας του κόστισε ακριβά».

«Το έμαθε, μα πολύ αργά».

«Ναι, αργά, αφού έχασε την οικογένειά του. Και για ποιαν; Αυτό είναι το θέμα».

«Οι περισσότεροι άντρες είμαστε εκ γενετής τυφλοί, κορίτσι μου. Πάντα ψάχνουμε κάτι άλλο, κάτι το διαφορετικό, και ποτέ δεν αντιλαμβανόμαστε ότι, ίσως εκείνο ακριβώς που αναζητούμε βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας. Δεν είναι ότι εγώ δεν έχω κάνει λάθη στη ζωή μου -έκανα, και πολλά μάλιστα- αλλά να, τουλάχιστον έμαθα να κοιτώ τους άλλους βαθιά μες στα μάτια και να διαβάζω το είναι τους. Ο Αντρέας ίσως απλά να μην μπορούσε να το κάνει αυτό. Δεν τον γνωρίζω προσωπικά, δεν ξέρω ούτε τη γυναίκα του, αλλά κάτι μου λέει ότι αυτή, το πιο αθώο θύμα σ' αυτή την ιστορία, μετά από το παιδί φυσικά, θα είναι πολύ καλύτερη απ' τη Βασιλική... κόμπρα!» Αρχισαν να γελάνε, κάτω από ένα μαύρο αόρατο ουρανό, μπροστά από φώτα κίτρινα και ξεθωριασμένα.

«Εγώ πιστεύω ότι δεν είναι κόμπρα, αλλά οχιά».

«Μα η οχιά είναι ένα ερπετό με περηφάνια, με αξιοπρέπεια, ενώ εκείνη είναι κάτι το απερίγραπτα κατώτερο, κάτι που τα λόγια δεν μπορούν να περιγράψουν. Αλλά, εδώ που τα λέμε, και η κόμπρα έχει την αξιοπρέπειά της, ας μην την υποβιβάζουμε στο υποείδος Βασιλική».

«Κι ακόμη στάζεις χολή».

«Τι άλλο να κάνω; Ναι, στάζω χολή, αλλά με χιούμορ, όχι με κακία. Βλέπεις, αυτή δεν κατάφερε καν να με κάνει να τη μισήσω. Τη λυπάμαι μοναχά».

«Κι εγώ τη λυπάμαι, αλλά θα πάρει ακριβώς αυτό που της αξίζει. Αν σκότωσε, όπως υποψιάζεστε εσύ κι ο Χρήστος, τον άντρα της, δεν έχει καμιά θέση σ' αυτή την κοινωνία. Εκτός, βέβαια, κι αν τη χτυπούσε. Αλλά, άμα το καλοσκεφτείς, μάλλον θα έφαγε πολλή ξύλο απ' αυτήν, όποιος και να ήταν εκείνος ο άνθρωπος».

«Αν συνεχίσουμε έτσι, θα καταντήσει χόμπι αυτό, το να θάβουμε δηλαδή με τις λέξεις την άγια εκείνη γυναίκα». Την έκανε να γελάσει και πάλι.

«Ξέρεις τι μου είπε να της πω ο Αντρέας όταν του τηλεφώνησα;»

«Για λέγε».

«*Νόμιζε ότι η ομορφιά της θα μπορούσε να τη σώσει απ' την κακία της;* Αυτό μου είπε. Και δεν το είπε οργισμένα, αλλά ήρεμα, χαμηλόφωνα, λες και δε μιλούσε σε μένα μα στον εαυτό του».

«Όπως και να το δει κανείς, η Βασιλική ήταν μανούλα στο να κάνει τους άλλους πιόνια της και να τους βάζει να παίζουν όπως εκείνη ακριβώς ήθελε. Μέχρι τώρα. Τώρα το πιόνι είναι η ίδια, κι ας μην το ξέρει. Έχει τόσο μεγάλη ιδέα για τον εαυτό της, που αποκλείεται να το καταλάβει. Η πλάκα είναι ότι όσο ήμουνα μαζί της τίποτα δεν της ζήτησα και τίποτα δεν της υποσχέθηκα – εκτός τώρα τελευταία βέβαια, που ήταν στο κρεβάτι του πόνου και είπα κι εγώ να παίξω το ρόλο που μου αναλογούσε. Ωστόσο, εκείνη προφανώς έτρεφε απ' την αρχή την ψευδαίσθηση ότι της ανήκα».

Ο επιτακτικός ήχος του τηλεφώνου και η ένδειξη που αναβόσβηνε στην οθόνη τους διέκοψε. Κοίταξαν ο ένας τον άλλο για μια στιγμή μ' ελπίδα κι απορία, προτού εκείνος τελικά το απαντήσει.

«Έλα, Χρήστο».

«Δε θα το πιστέψεις αυτό που θα σου πω».

«Τώρα πια τίποτα δε μου προκαλεί έκπληξη. Πες μου, λοιπόν, τι ετοιμάζει της καρδιάς μου το αγαπημένο όρνιο;»

«Απαγωγή, λύτρα και η σχεδόν πρώην γυναίκα σου, άντε γεια».

«Για να μη χάσουμε χρόνο, να βγάλει και λεφτά, και για να έχω σύντομα το προνόμιο της αγκαλιάς της αποκλειστικά, προφανώς. Πώς προχωράμε;»

«Όπως καταλαβαίνεις, τα μισά στοιχεία απ' όσα διαθέτουμε, εκείνα που συνέλεξα εγώ προσωπικά, δε θα μπορέσουμε να τα χρησιμοποιήσουμε, όπως έχουν τώρα τα πράγματα. Οι παρακολουθήσεις είναι νόμιμες, αλλά τα πρώτα δε θα σταθούν στη δίκη και θα τη γλιτώσει σχετικά φτηνά. Αν τους πιάσουμε όμως στα πράσα, τότε όλα θα δέσουν, κι ο καλός ντετέκτιβ της γειτονιάς σας θα κάνει εύκολα τη δουλειά του».

«Οι δικοί μας έχουν αποσυρθεί πλήρως;»

«Ναι, τώρα η υπόθεση είναι στα χέρια της αστυνομίας. Και μην ανησυχείς, δεν αφήσαμε ίχνη πίσω μας. Είναι μόνο οι κοριοί στο σπίτι της κυράς, τους οποίους όμως μπορώ να αφαιρέσω όποτε θέλω, μια και έχω ακόμη το κλειδί».

«Οι φωτογραφίες, οι ηχογραφήσεις και τα λοιπά».

«Είναι όλα ασφαλισμένα. Το μόνο που έχω να κάνω είναι να μην τα εμφανίσω. Εκτός κι αν γίνει καμιά στραβή, οπότε θα μπορούσα να τ' αφήσω να διαρρεύσουν».

«Θέλω να μου υποσχεθείς ότι δε θα πάθει κάτι κακό η γυναίκα μου. Όσο χάλια κι αν περνούσαμε τα τελευταία χρόνια...»

«Στο υπόσχομαι. Μην έχεις έγνοια. Της το είπες;»

«Ναι».

«Και πώς αντέδρασε;»

«Ακριβώς όπως περίμενα: έσκασε στα γέλια. *Πλάκα θα έχει*, μου είπε, όταν της τηλεφώνησα, κι αμέσως βιάστηκε να κλείσει, αφού ήθελε να κανονίσει ένα ραντεβού στο κομμωτήριο. Φοβήθηκε βλέπεις μην πλακώσουν τα κανάλια και δεν είναι ντυμένη και χτενισμένη στην τρίχα». Άρχισε να γελάει τρανταχτά ο Χρήστος, κι ο Αντώνης τον μιμήθηκε.

«Λες να τη δούμε στα πρωινάδικα;»

«Θα τη δούμε, είμαι σίγουρος. Άλλωστε, δεν έχει και τίποτα καλύτερο να κάνει. Εκτός από το να αδειάζει την τσέπη μου φυσικά».

«Ε, αφού έχεις, να μη δίνεις;»

«Βαρέθηκα να δίνω, Χρήστο, κουράστηκα. Ελπίζω τώρα να μπει ένα τέλος σ' αυτό».

«Θα μπει. Το αστυνομικό σώμα ξαγρυπνά για το καλό σας».

«Μάλιστα», απάντησ' εκείνος και σήκωσε τα μάτια, με μια κωμική γκριμάτσα απελπισίας στον ουρανό, που πουθενά δε φαίνονταν.

«Τα λέμε αύριο, λοιπόν. Θα σε πάρω αμέσως μετά τη σύλληψη».

«Θα περιμένω στο ακουστικό».

Έκλεισαν.

«Αύριο;»

«Αύριο».

Αναστέναξε με ανακούφιση η Δανάη.

«Και τι σχεδιάζει η καλή μου φίλη;» Της είπε κι εκείνη έμεινε για μια στιγμή άφωνη, με τα μάτια γουρλωμένα, αλλά δεν άργησε να συνέλθει. «Τελικά θα μπορούσα να μάθω πολλά απ' αυτή τη γυναίκα», ομολόγησε ειλικρινά, «αλλά, ευτυχώς, δε θα μπορούσα ποτέ να της μοιάσω. Έχω καρδιά...».

«Ναι, εσύ έχεις καρδιά, καρδιά μου», τη διέκοψε και την αγκάλιασε προστατευτικά. Και τη φίλησε με πάθος.

Καλή δασκάλα αποδείχτηκε η Μαίρη κι ακόμη καλύτερη μαθήτριά η Αναστασία. Δεν το περίμενε αυτό η τελευταία, αλλά ενθουσιάστηκε με τον καινούριο, λαμπερό, μα πού και πού ψεύτικο κόσμο εκεί έξω, τον ψηφιακό, την ύπαρξη του οποίου μέχρι τότε ουσιαστικά αγνοούσε. Όλα χωράνε σε μια συσκευή, σκέφτεται με απορία και θαυμασμό, κι ας της εξήγησε η αδελφή της ότι δεν είναι αυτό ακριβώς που συμβαίνει.

«Θ' ακουστεί παράξενο ίσως αυτό που θα σου πω, αλλά πολλές φορές νιώθω ότι αυτός ο κόσμος ο άγνωστος, ο εικονικός, είναι καλύτερος απ' τον πραγματικό. Τουλάχιστον εδώ μπορείς άνετα να είσαι κάποιος άλλος, ή ακόμη καλύτερα ο εαυτός σου. Να κρύβεις την ταυτότητά σου πίσω από ένα ψευδώνυμο και να λες ό,τι θες, όπως και όποτε το θες, να διαβάζεις, να γράφεις, να παίζεις, να μαθαίνεις και να διδάσκεις. Αλλά, την ίδια ώρα είναι και παγίδα – όμορφη, αλλά παγίδα», της έλεγε η Μαίρη, καθώς της έδειχνε πώς να μετακινείται απ' το ένα μονοπάτι στο άλλο, από τη μια σελίδα στην επόμενη, πώς να επιλέγει προορισμούς, πώς να χαράζει πορεία μέσα από τους λαβυρινθώδεις διαδρόμους του κυβερνοχώρου.

«Και μου λες ότι εσύ βγάζεις τα προς το ζην μ' αυτό το πράμα;»

«Κυρίως μ' αυτό, αλλά όχι με τους πίνακες, με τις φωτογραφίες μου. Υπάρχει μια τεράστια αγορά εκεί έξω για όποιον ενδιαφέρεται να τη βρει, κι εφόσον είναι λίγο καλός σ' αυτό που κάνει, αργά ή γρήγορα θα του δοθεί η ευκαιρία που ψάχνει».

«Μα εγώ δεν ξέρω να κάνω τίποτα. Να μαγειρεύω ξέρω μόνο και να...»

«Πλέκεις. Ακριβώς. Και πλέκεις όμορφα. Θα σου φτιάξουμε λοιπόν ένα εικονικό μαγαζάκι για να πουλάς τα πλεκτά σου. Αλλά δε θα βγαίνουν αρκετά λεφτά απ' αυτό για να συντηρείς το σπίτι και το παιδί. Έτσι, αν θες να δουλεύεις αποκλειστικά εδώ, όπως λες, πρέπει να μάθεις να κάνεις πολύ περισσότερα πράγματα. Μπορώ να

σε βοηθήσω. Αλλά θα χρειαστεί πολύς χρόνος και κάποιες θυσίες μέχρι να φτάσεις στο σημείο να μην εξαρτάσαι από κανένα».

«Απλά δείξε μου και θα κάνω ό,τι μπορώ. Θα σφίξω τα δόντια και θα τα καταφέρω. Δε θέλω να επιστρέφει, όταν με το καλό πάει του χρόνου στο σχολείο, ο Αλέξης, σ' ένα σπίτι αδειανό. Θέλω να είμαι εδώ κάθε μέρα και να τον περιμένω».

«Ευτυχώς έχεις καλό μνημονικό κι έτσι, τα βασικά τουλάχιστον, δε θα δυσκολευτείς να τα μάθεις. Τα άλλα θα 'ρθουν με τον καιρό».

Αρχή Εποχής

Πονεμένη πολύ ήταν η άνοιξη που πέρασε, παράξενο και γεμάτο ανατροπές το καλοκαίρι που ακολούθησε. Τα χρώματα στις ψυχές κάποιων ανθρώπων άλλαζαν συνέχεια, ενώ σε κάποιων άλλων παρέμεναν τα ίδια, ανεπηρέαστα απ' τα θελήματα του καιρού και των μέσα τους ανέμων. Οι πορείες που ακολούθησαν ήταν παράλληλες, μα άλλους τους οδήγησαν στον όλεθρο κι άλλους στη σωτηρία. Κάποιοι έκαναν ένα λάθος βήμα, μια λάθος εκτίμηση και ξάφνου βρέθηκαν στο χείλος της αβύσσου, απ' την οποία στάθηκε αδύνατο ν' αναδυθούν. Μα κάποιοι άλλοι κοίταξαν την άβυσσο στα μάτια και της είπαν, *κυρά, δε σε φοβάμαι*, και βγήκαν απ' την κόλασή της μ' εκδορές, αλλά και με μια νέα δίψα για ζωή. Κάποιοι γνώρισαν τον έρωτα και κάποιοι έχασαν το πολύ που είχαν, κυνηγώντας την ψευδαίσθηση του κάτι παραπάνω.

Ο μυστηριώδης Κοσμίδης συνελήφθηκε επ' αυτοφώρω μαζί με δύο συνεργούς του, καθώς προσπαθούσαν ν' απαγάγουν τη γυναίκα του Αντώνη. Την ίδια ώρα συνελήφθηκε και η Βασιλική, σαν ο εγκέφαλος πίσω από την υπόθεση και η ηθική αυτουργός. Τα στοιχεία που υπήρχαν εναντίον τους ήταν συντριπτικά και κατηγορήθηκαν άμεσα για απόπειρα απαγωγής με σκοπό τον εκβιασμό. Η αστυνομία άνοιξε ξανά το φάκελο του θανάτου του άντρα της Βασιλικής, αφού όλα έδειχναν ότι οι δύο υποθέσεις συνδέονταν. Την υπεράσπιση των κατηγορουμένων ανέλαβε γνωστός μεγαλοδικηγόρος, που συχνά πυκνά απασχολεί με τα τερτίπιά του την επικαιρότητα.

Η Δανάη πετάει στον έβδομο ουρανό της ευτυχίας, καθώς τώρα είναι πια για τα καλά με τον Αντώνη. Βαδίζει με βήματα ανάλαφρα και σταθερά στα περιβόλια της χαράς. Βγήκε το διαζύγιο του τελευταίου κι έτσι πλέον κανένα εμπόδιο δεν ορθώνεται απειλητικά στον ορίζοντα του μέλλοντός τους. Πού και πού σκέφτεται τη Βασιλική και να, λίγο λυπάται, λίγο χαμογελά. Στο κάτω κάτω σ' εκείνη χρωστά, τελικά, τη σημερινή της ευδαιμονία.

Ο Γιώτης και η Ελένη φαίνονται πια να ζουν σ' ένα ολόδικό τους κόσμο, ξεχωριστό. Έτσι όπως τα περίμενε ο πρώτος εξελίσσονται τα πράγματα. Η εγκυμοσύνη κάνει την ομορφιά της γυναίκας του όλο και πιο έντονη και την ευγνωμοσύνη του για το θαύμα της ζωής όλο και πιο μεγάλη. Ναι, ταξίδεψε στη ζωή του πολύ, αλλά ετούτο το ταξίδι, το στεριανό, μάλλον θα 'ναι απ' όλα το πιο γλυκό, σκέφτεται και δακρύζει. Κι ύστερα ρίχνει χαστούκια στον εαυτό του και δακρύζει ξανά, κάτω απ' το στοργικό της βλέμμα. *Βρήκα κι εγώ τον προορισμό μου*, ψιθυρίζει στον εαυτό του με θαυμασμό, καθώς ακουμπά το σκληρό, το χαρακωμένο απ' τη δουλειά και χαραγμένο απ' τα κύματα χέρι του στην κοιλιά της, καθώς νιώθει κάτι μέσα εκεί να κινείται, να μεγαλώνει, να γίνεται ζωή. Όλα καλά καμωμένα.

Η Μαίρη κάνει παιχνίδι, δίχως όμως να παίζει, με τον ανεπίσημό της αρραβωνιαστικό, όπως τον αποκαλεί, τον Θάνο, που επιμένει να την αποκαλεί Μέρρι, κι ο οποίος την κάνει να νιώθει έτσι κιόλας. Όπως αποκάλυψε στην αδελφή της, νιώθει ότι αυτός είναι ο ένας, ο άντρας ο μοναδικός κι ο τελευταίος. Το δικό της κόλπο.

Ο Αντρέας βγήκε καθαρός από την κλινική, αλλά η Αναστασία έμεινε ακλόνητη στην απόφασή της να μην τον δεχτεί πίσω, κι έτσι τώρα ζει μόνος σ' ένα μικρό διαμέρισμα στην Κυψέλη. Βγάζει τα προς το ζην, δουλεύοντας σκληρά, όπως και

πριν άλλωστε, σαν ηλεκτρολόγος. Πηγαίνει όπου και όποτε τον καλέσουν, κι ουσιαστικά εργάζεται εφτά μέρες τη βδομάδα. Θέλει να βγάξει όσα περισσότερα χρήματα μπορεί, ώστε να συνεισφέρει στην ανατροφή και τη φροντίδα του παιδιού του, το οποίο επισκέπτεται με κάθε ευκαιρία.

Όσο για την Αναστασία, αυτή ζει τη δεύτερή της νιότη. Όσο κι αν πόνεσε, όσο κι αν δάκρυσε, όσο κι αν έφτασε να ερωτοτροπεί με την ιδέα του θανάτου, τώρα νιώθει πιο δυνατή παρά ποτέ. Όχι, δε χρειάζεται τον Αντρέα ή κανέναν Αντρέα στο πλάι της, κι ας συνεχίζει αυτός να της δίνει λεφτά. Δεκάρα δε χρησιμοποιεί απ' αυτά, τα βάζει όλα στο λογαριασμό του παιδιού. Του παιδιού αυτού, που τώρα κάθεται μπροστά απ' τον υπολογιστή και παίζει κάποιο παιχνίδι, και το οποίο γυρνάει πού και πού το κεφάλι του και της χαμογελά. Η ζωή την έριξε πολύ μόνο και μόνο για να της δείξει το δρόμο για την άνοδο, για την ανόρθωση, ή μάλλον, την επανόρθωση. Όλα πηγαίνουν καλά. Μαθαίνει νέα κόλπα με τον Αλέξη, κάθε μέρα, στον υπολογιστή, αποκτά καινούριες γνώσεις, φτιάχνει τα κεντήματά της και τα πουλά και τώρα τελευταία μάλιστα -με την αμέριστη συμπαράσταση της Μαίρης φυσικά- έμαθε να δημιουργεί και κάτι εικόνες στον υπολογιστή, γραφικά τις λένε, και να τις ανεβάζει σε μια ιστοσελίδα, από όπου κάποιοι, μάλλον τρελοί, σπεύδουν να τις αγοράσουν. *Τι σου είναι ο κόσμος*, σκέφτεται με θαυμασμό και χαμογελά. *Τι όμορφος που είναι ο κόσμος*, ψιθυρίζει, κι ατενίζει με το φλογισμένο από αισιοδοξία γαλανό της βλέμμα το αύριο.

Ο χρόνος θα περάσει γρήγορα κι αργά, όπως πάντα, και θ' αφήσει πίσω του αχνάρια. Κάποια θα είναι του ψυχικού πλούτου και κάποια άλλα της απώλειας. Τελικά, ίσως να μην είναι τα διαφορετικά μονοπάτια που ακολουθούμε στη ζωή εκείνα που μας σημαδεύουν, αλλά οι διαφορετικές οπτικές μας γωνίες. Μάθε να βλέπεις, θα έπρεπε να ήταν τα πρώτα λόγια που θ' ακούγαμε πηγαίνοντας στο σχολείο. Μάθε ν' ακούς, τα δεύτερα. Εκείνος που μαθαίνει από παιδί να βλέπει και ν' ακούει πραγματικά, αποκλείεται να χάσει ποτέ το δρόμο του, αφού θα τον έχει καλά σημαδεμένο, χαραγμένο μέσα του με δυο αισθήσεις. Άλλοι λένε πώς ένα ταξίδι είναι η ζωή και άλλοι πώς είναι κύκλος. Έχουν όλοι δίκιο, μα και άδικο. Μια αλήθεια είναι απλά η ζωή και έτσι πρέπει να την παίρνουμε, για να μη βουλιάζουμε στις εναλλακτικές της ψευδαισθήσεις. Αλλά, την ίδια ώρα, είναι και βεγγαλικό, και σαν τέτοιο πρέπει να φτάνουμε να το χαιρόμαστε σε όλα τα χρώματά του, προτού σβήσει στον ουρανό, να το αφήνουμε να χαράζει την ομορφιά του μέσα μας και να τη μεταμορφώνει σ' αγάπη. Κι αυτή την αγάπη να τη μοιραζόμαστε σα νέκταρ που ποτέ δεν τελειώνει, με τους γύρω μας. Η κάθε εποχή έχει το τέλος της, κι η κάθε εποχή την αρχή της. Στο χέρι μας είναι να βάψουμε την καθεμιά με όποια χρώματα της ταιριάζουν. Να τη ζωγραφίσουμε σαν τον κόσμο των ονείρων μας ή να τη χαράξουμε σαν τους εφιάλτες που μας κατατρέχουν.